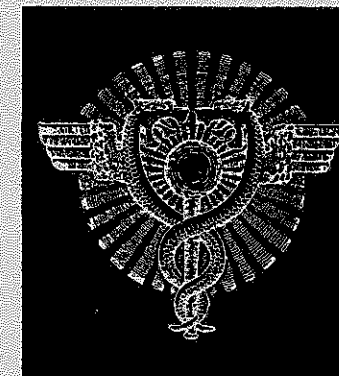


HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULU 1975-1976



**HELSINGIN  
KAUPPAKORKEAKOULU**

**1975—1976**

*Antti*

---

HELSINGISSÄ 1976

# HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULU

KERTOMUS LUKUVUODESTA 1975—76

TOIMITTANUT  
KORKEAKOULUN REHTORI

ISBN 951-699-116-5  
Oy Weilin+Göös Ab  
Tapiola 1976

HELSINGISSÄ 1976

## I Hallinto, opettajat, laitokset sekä viran- ja toimenhaltijat 31.5.1976

### Hallinto

### Valtuusto

*Puheenjohtaja:* VAIVIO, FEDI, professori

*Varapuheenjohtaja:* VIITANEN, JORMA, assistentti

*Jäsenet:*

AALTIO, ERKKI, professori; varajäsen HELLE, REIJO, professori

ARTTO, EERO, apulaisprofessori; varajäsen HAKKARAINEN, HEIKKI J., apulaisprofessori

ASP, KARI, tutkimusassistentti; varajäsen YLÄ-LIEDENPOHJA, JOUKO, tutkija  
DAHLSTEDT, ROY, assistentti; varajäsen AKKANEN, PEKKA, vt. assistentti

HARVA, MONA, ekonomi

HEIKINARO, LEIJO, ekonomi

HELENIUS, RALF, dosentti

HONKO, JAAKKO, professori; varajäsen LEIVO, VEIKKO, professori

HUHTALA, MARJA-LEENA, tp. lehtori; varajäsen TARPILA, OLLI, hallintojohtaja

KAHRI, MARKKU, amanuenssi; varajäsen HURME, JORMA, talonmies

KASKIMIES, MIKA, professori; varajäsen SAARSALMI, MEERI, apulaisprofessori

KIVIMAA, KIRSTI, apulaisprofessori; varajäsen VUORISTO, KAI-VEIKKO, apulaisprofessori

LAAKSONEN, OIVA, professori; varajäsen KELOHARJU, RAIMO, apulaisprofessori

LAAKSONEN, PIRJO, amanuenssi; varajäsen KAINULAINEN, YRJÖ, laboratoriomestari

LARMOLA, EERO, yliassistentti; varajäsen LAINE, NIILO, ylivahtimestari

MANNINEN, JOUKO, apulaisprofessori; varajäsen JÄÄSKELÄINEN, VEIKKO, professori

MYLLYRINNE, KULLERVO, kuvalaitoksen hoitaja; varajäsen GUSTAFSSON, KAJ, vt. lehtori

NURMIMÄKI, KARI, ekonomi  
 NYBERG, AARNI, professori; varajäsen LEPONIEMI, ARVI, professori  
 TELARANTA, K. A., professori; varajäsen PAAKKANEN, JOUKO, professori  
 TÖRNÜDD-JALOVAARA, ELISABET, lehtori; varajäsen HUTTUNEN, HEIKKI,  
 laskentakeskuksen päällikkö  
 VUORINNE DE IZQUIERDO, TUULA, kirjeenvaihtaja

### Hallitus

*Puheenjohtaja:* HONKO, JAAKKO, professori, rehtori  
*Varapuheenjohtaja:* KASKIMIES, MIKA, professori, vararehtori  
*Jäsenet:*  
 AALTIO, ERKKI, professori; varajäsen LEPONIEMI, ARVI, professori  
 AKKANEN, PEKKA, vt. assistentti; varajäsen YLÄ-LIEDENPOHJA, JOUKO,  
 tutkija  
 GUSTAFSSON, KAJ, vt. lehtori; varajäsen HUHTALA, MARJÄ-LEENA, tp. lehtori  
 HARVA, MONA, ekonomi; varajäsen VUORINNE DE IZQUIERDO, TUULA,  
 kirjeenvaihtaja  
 KIVIMAA, KIRSTI, apulaisprofessori; varajäsen MANNINEN, JOUKO, vt. pro-  
 fessori  
 LAAKSONEN, OIVA, professori; varajäsen NYBERG, AARNI, professori  
 MYLLYRINNE, KULLERVO, kuvalaitoksen hoitaja; varajäsen KAINULAINEN,  
 YRJÖ, laboratoriomestari  
 NURMIMÄKI, KARI, ekonomi; varajäsen HEIKINARO, LEIJO, ekonomi  
 VIITANEN, JORMA, assistentti; varajäsen KAHRI, MARKKU, amanuenssi

### Kansleri

WARIS, KLAUS HENRIK, FT, KTT h.c. (Helsingin kauppakorkeakoulu ja  
 Svenska handelshögskolan), 14; 67.

### Rehtori

HONKO, JAAKKO OLAVI  
 Professori  
 Rehtori kesäkuun 1. päivästä 1969.

### Vararehtori

KASKIMIES, MAURI MIKA KULLERVO  
 Professori  
 Vararehtori kesäkuun 1. päivästä 1975.

### Opettajakunta

#### Varsinaiset professorit

KASKIMIES, MAURI MIKA KULLERVO, KTT, (Liiketaloustiede, markkinointi).  
 19; 59.  
 HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT, FT h.c., (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 22;  
 60. Vapautettu viran hoidosta rehtorin tehtävien vuoksi. Virkaa ovat  
 hoitaneet syyslukukaudella 1975 ARTTO, EERO VEIKKO, apul.prof. ja  
 kevätlukukaudella 1976 LEHTOVUORI, JOUKO TUOMAS, apul.prof.  
 MATTILA, KAARLO SAKARI, FT, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 15; 60.  
 TELARANTA, KAARLO ARMAS, LaT, Helsingin yliopiston dosentti, (Oikeus-  
 tiede). 15; 62.  
 VAIVIO, FEDI LENNART, KTT, Svenska handelshögskolanin dosentti, (Kan-  
 santaloustiede). 27; 63.  
 PAAKKANEN, JOUKO SAKARI, KTT, (Kansantaloustiede). 28; 63.  
 MUUKKONEN, PERTTI JUHANI, LaT, Helsingin yliopiston dosentti, (Oikeus-  
 tiede). 27; 63. Virkavapaa kevätlukukaudella 1976, jolloin virkaa ovat  
 hoitaneet TELARANTA, KAARLO ARMAS, LaT, professori ja NUUTINEN,  
 VEIKKO JUHANI EMIL, OTL, assistentti.  
 LEIVO, VEIKKO ARMAS ILMARI, TKT, (Liiketaloustiede, markkinointi). 25; 68.  
 LEPONIEMI, ARVI KALEVI, VTT, (Kansantaloustiede, erikoisalana ekonomet-  
 ria). 26; 69.  
 NYBERG, AARNI VEIKKO JUHANI, VTT, Turun kauppakorkeakoulun dosent-  
 ti, (Perustutkimuksen laitoksen johtaja). 27; 70.  
 JÄÄSKELÄINEN, VEIKKO SAKARI, KTT, (Liiketaloustiede, kvantitatiivinen  
 suunnittelu). 31; 70.  
 HELLE, REIJO KALERVO, FT, Oulun yliopiston dosentti, (Talousmaantiede).  
 31; 71.  
 VOIPIO, JAAKKO EENOK, OTT, Helsingin yliopiston dosentti, (Oikeustiede).  
 23; 72.  
 LAAKSONEN, OIVA JOHAN, VTT, Svenska handelshögskolanin dosentti,  
 (Liiketaloustiede, organisaatio ja henkilöhallinto). 24; 73.  
 AALTIO, ERKKI AULIS, TKT, Teknillisen korkeakoulun dosentti. (Tavaratek-  
 nologia). 22; 73.

PIHKALA, RISTO ERKKI OLAVI, VTT, Helsingin yliopiston dosentti, (Taloushistoria). 38; 75.

SALO, SEPPO KAARLO, TKT, (Talousmatematiikka). 46; 76. Virkavapaa kevätlukukaudella 1976, jolloin virkaa on hoitanut MANNINEN, JOUKO JUHA, FT, apulaisprofessori.

Liiketaloustieteen (laskentatoimi) professorin virka on täyttämättä. Virkaa on hoitanut koko lukuvuoden PITKÄNEN, EERO KALERVO, KTT, apulaisprofessori.

Liiketaloustieteen (vientimarkkinointi) professorin virka on täyttämättä. Virkaa ovat hoitaneet ROBERTS, JOAN M., MBA, BAYAZ, ORHAN, DR, OEC, CARLSSON, SUNE, professori ja KRAMER, TEODOR, prof.

#### Apulaisprofessorit

MANNINEN, JOUKO JUHA, FT, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 28; 66.

Virkavapaa lukuvuoden 1975—76, jolloin virkaa ovat hoitaneet WOIVALIN, PENTTI KALEVI, lehtori ja NIEMI, EERO JUHANI, lehtori.

VALKONEN, YRJÖ TAPANI, VTT, (Sosiologia). 41; 71. Virkavapaa vuoden 1975, jolloin virkaa on hoitanut SEPPÄLÄ, VESA JUSSI, lehtori.

ARTTO, EERO VEIKKO, KTT, Turun kauppakorkeakoulun dosentti, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 30; 71. Viran hoidossa on avustanut VIRTANEN, KALERVO ENSIO, yliassistentti.

KELOHARJU, RAIMO JYRKI JUHANI, KTT, (Liiketaloustiede, systeemit). 28; 72.

HAKKARAINEN, HEIKKI JUHANI, FT, Helsingin yliopiston ja Vaasan Kauppakorkeakoulun dosentti, (Saksan kieli). 36; 73.

SAARSALMI, MEERI MARJATTA, KTT, DBA, (Liiketaloustiede, markkinointi). 23; 73. Virkavapaa kevätlukukauden 1976, jolloin virkaa on hoitanut LEHTINEN, UOLEVI, KTT.

VUORISTO, KAI-VEIKKO, FT, Helsingin yliopiston dosentti, (Talousmaantiede). 33; 73.

KIVIMAA, KIRSTI, FT, ekonomi, (Englannin kieli). 16; 74.

LEHTOVUORI, JOUKO TUOMAS, KTT, Turun kauppakorkeakoulun dosentti, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 33; 74. Viran hoidossa ovat avustaneet TORKKO, PAULI JUHANI, yliassistentti ja KYLÄKOSKI, KALEVI, lehtori.

PITKÄNEN, EERO KALERVO, KTT, (Liiketaloustiede, julkisen hallinnon laskentatoimi). 30; 75. Virkavapaa lukuvuoden 1975—76, jolloin virkaa ovat hoitaneet KYLÄKOSKI, KALEVI, lehtori ja PRIHTI, AATTO EERO MATIAS, yliassistentti.

Liiketaloustieteen (hallinto) apulaisprofessorin virka on täyttämättä. Sitä ovat hoitaneet PULKKINEN, KYÖSTI JOHANNES, yliassistentti ja AHLSTEDT, KARL LEO, yliassistentti.

Liiketaloustieteen (systeemit) apulaisprofessorin virka on täyttämättä. Sitä on hoitanut SALMI, TIMO YRJÖ, KTT, lehtori. Suomen kielen ja tyyliopin apulaisprofessorin virka on täyttämättä.

#### Dosentit

ROSSI, TARU REINO KAI, FT, (Kansantaloustiede). 19; 58. Vapautettu luennoimisvelvollisuudesta.

LINDGREN, KAJ BRYNOLF, FT, Helsingin yliopiston professori, (Saksan kieli ja kirjallisuus). 22; 58.

ERÄMETSÄ, ERIK HARALD, FT, Turun yliopiston professori, (Saksan kieli ja kirjallisuus). 19; 62.

LASSILA, JAAKKO SAKARI, KTT, (Kansantaloustiede). 28; 66. Vapautettu luennoimisvelvollisuudesta.

SÄRKISILTA, MARTTI SAKARI, KTT, Tampereen yliopiston professori, (Liiketaloustiede, markkinointi). 28; 68.

KOTKANSALO, ALEKSANTERI, OTT, Turun yliopiston apulaisprofessori, (Finanssioikeus). 26; 70.

LAULAJAINEN, RISTO ILMARI, KTT, Tampereen yliopiston apulaisprofessori, (Talousmaantiede). 37; 70.

WIIO, OSMO ANTERO, YT, (Viestintä). 28; 70.

HELENIUS, RALF HARRY, VTT, (Valtio-oppi). 38; 71.

GRANLUND, ÅKE RAGNAR, FT, Svenska handelshögskolanin professori, (Ruotsin kieli). 14; 72.

LINDGREN, LAURI BERNHARD, FT, Turun yliopiston professori, (Ranskan kieli). 33; 73.

RUUHELA, REIJO TUOMAS, KTT, Vaasan kauppakorkeakoulun professori, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 35; 73. Vapautettu luennoimisvelvollisuudesta.

LAMPIKOSKI, KARI AHTI ARMAS, VTT, (Taloussosiologia). 39; 74. Vapautettu luennoimisvelvollisuudesta.

PÄHLSSON, LEIF CHRISTER, FT, Svenska handelshögskolanin apulaisprofessori, Lundin yliopiston dosentti, (Englannin kieli). 40; 75.

MALASKA, PENTTI ENSIO, TKT, Turun kauppakorkeakoulun professori, (Talousmatematiikka). 34; 75.

#### Yliassistentit

AHLSTEDT, KARL LEO, KTL, (Liiketaloustiede, hallinto). 29; 61. Virkaa on hoitanut MYLLYNIEMI, OSSI OLAVI, FL.

- PULKKINEN, KYÖSTI JOHANNES, KTT, (Liiketaloustiede, hallinto). 21; 66.  
Virkaa ovat hoitaneet syyslukukaudella KERVINEN, KAUKO, ekonomi, YLÄ-ANTTILA, LEENA SIRKKA, KTK ja LILJA, KARI TAPIO, KTM.  
LARMOLA, EERO ANTERO, KTM, (Tietojenkäsittelyoppi). 37; 68.  
PASANEN, JORMA KALEVI, KTT, (Liiketaloustiede, markkinointi). 11; 72.  
VIRTANEN, KALERVO ENSIO, KTL, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 41; 73.  
Virkaa on hoitanut SIPPONEN, TAPIO, KTM.  
PRIHTI, AATTO EERO MATIAS, KTT, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 39; 76.  
Virkaa ovat hoitaneet syyslukukauden 1975 KOSKELA, MARKKU, KTM ja kevätlukukauden 1976 PREPULA, EERO ANTTI, KTM.  
TORKKO, PAULI JUHANI, KTL, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 47; 76.  
Liiketaloustieteen (markkinointi) yliassistentin virka on avoinna. Virkaa ovat hoitaneet LEHTINEN, UOLEVI, KTT, NURMINEN, TAPIO, KTM ja YLIKOSKI, TUURE ELINA, KTM.

### Lehtorit

- VON WILLEBRAND, CARL-AUGUST JOSEPH CURTSON, FK, (Kielistudion johtaja). 23; 53.  
BINHAM, PHILIP FRANK, MA, (Englannin kieli) 24; 53.  
VIERIKKO, ERKKI, FK, (Espanjan kieli). 24; 56.  
JUTILA, JUKKA HELJO, FM, (Tavarateknologia). 23; 57.  
VON VOLBROTH, DOROTHEA, FK, (Venäjän kieli). 25; 62.  
HAVUKKALA, JAAKKO MARTTI, FL, (Talousmaantiede). 23; 64.  
LAUTSILA, ERKKI ILMARI, FM, (Saksan kieli). 30; 64.  
SAARIO, HILKKA MIRJA INKERI, FM, (Englannin kieli). 20; 66.  
MURRAY, JAMES, MA, (Englannin kieli). 36; 67.  
TEVAJÄRVI, TUOMO MATIAS, FM, (Ruotsin kieli). 27; 68.  
KAILA, LEO TORSTEN, FL, (Pikakirjoitus). 19; 71.  
TÖRNUDD-JALOVAARA, ELISABET, FK, ekonomi, (Ruotsin kieli). 28; 71.  
KORPELA, ASKO JUHANI, KTL, (Kansantaloustiede). 37; 73.  
WOIVALIN, PENTTI KALEVI, FL, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 38; 73.  
Virkaa ovat hoitaneet lukuvuoden aikana LEHTONEN, TAPANI HENRIK, FK, VTK ja TOMPPU, ERKKI OLAVI, FK.  
SALO, EIJA, FM, (Englannin kieli). 28; 73.  
JUTILA, HELMI, JOHANNA, KTM, (Englannin kieli). 33; 73.  
KAREOJA, SIRKKA-LIISA, FM, (Ranskan kieli). 28; 73.  
KONTTINEN, RAIJA AINO SISKO, FM, kirjeenvaihtaja, (Suomen kieli). 33; 73.  
PORKO, SIRKKA LEENA, FM, ekonomi, (Englannin kieli). 23; 73.  
STEUER, OUTI ELINA, KTM, (Saksan kieli). 41; 73.  
SALMI, TIMO YRJÖ, KTT, (Liiketaloustiede, systeemit). 45; 73.

- SEPPÄLÄ, VESA JUSSI, VTL, (Sosiologia). 41; 74. Virkaa on hoitanut syyslukukaudella 1975 SIURALA, LAURI YRJÖ JOHANNES, VTK.  
MYLLYNIEMI, OSSI OLAVI, FL, (Liiketaloustiede, hallinto). 33; 74. Virkaa on hoitanut VANHALA, ULLA PIRJO SINIKKA, KTM.  
KAKKURI-KETONEN, MARJA-LIISA, FK, (Filosofia). 45; 74.  
NIEMI, EERO JUHANI, FK, (Tilastotiede). 42; 75.  
TAKALA, KALEVI, FL, (Talouspsykologia). 25; 75.  
KYLÄKOSKI, KALEVI, KTL, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 39; 76. Virkaa ovat hoitaneet PREPULA, EERO ANTTI, KTM ja KOSKELA, MARKKU OLAVI, KTM.  
GUSTAFSSON, KAI MAURITZ, KTL, (vt. lehtori, Liiketaloustiede, markkinointi). 37; 61.  
KETTUNEN, RAUHA RAAKEL, FK, (vt. ylim. lehtori, ruotsin kieli). 31; 65.  
HONKAVAARA, KIRSTI TUULA AULIKKI, FM, (vt. ylim. lehtori, ranskan kieli). 40; 66.  
VAHERI, ANNA KAARINA, FM, (vt. lehtori, englannin kieli). 39; 66.  
HUHTALA, MARJA-LEENA, FM, (vt. ylim. lehtori, englannin kieli). 39; 68.  
ALENGRY, GEORGES HENRI PIERRE, Diplômé E.N.L.O.V., (vt. ylim. lehtori). 41; 70.  
HARLIO, HELKA ELINA, KTM, (vt. ylim. lehtori, ruotsin kieli). 41; 70.  
BRADY, JOSEPH, CERT. ED., (vt. lehtori, englannin kieli). 43; 71.  
HÖCKERSTEDT, ULLA KATRIINA, KTK, (vt. ylim. lehtori, englannin kieli). 40; 72.  
MILLER, NYLE DAVID, MA, vt. (ylim. lehtori, englannin kieli). 42; 72.  
LAMPI, MIRJA-LIISA, FK, (vt. ylim. lehtori, englannin kieli). 45; 74.  
MALI, LEILA HELENA, FM, (vt. ylim. lehtori, englannin kieli). 35; 74.  
TUOMINEN, EVA MARIA, HuK, (vt. ylim. lehtori, ruotsin kieli). 31; 74.  
BARKER, JANET LESLEY, CERT. ED., (vt. ylim. lehtori, englannin kieli), 44; 75.  
HEINONEN, MARJA KAARINA, FK, (tp. lehtori, englannin kieli). 47; 74.  
TAMMISTO, CHRISTINE, HuK, (tp. lehtori, saksan kieli). 32; 74.  
SEATON, IAN ALEXANDER, BA., (tp. lehtori, englannin kieli). 45; 75.  
DILLINGHAM, PAUL ALBERT, BA., (tp. lehtori, englannin kieli). 38; 75.

### Opettajat

- PENTTILÄ, ERKKI AULIS, FT, täysin palv.apul.prof. (Englannin kieli). 08; 48.  
LOUHIJA, JARL ALBIN, FT, täysin palv.apul.prof., (Suomen kieli ja tyylioppi), 08; 48.  
PEITSO, JUKKA TAPANI, FM, MA, (Portugalin kieli). 17; 51.  
NENONEN, AARRE VILHO, FL, (Ruotsin kieli). 17; 53.  
HAAVISTO, KARI, KTL, (Kansantaloustiede). 41; 66.  
KILPI, LASSI TOPIAS TAAVETTI VOLTER, LaT, hallitusneuvos, (Oikeustiede). 20; 67.

- SLOTTE, BIRGER KRISTIAN, FK, (Ruotsin kieli). 40; 68.  
 AUVINEN, EERO ILMARI, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 41; 69.  
 GRANFELT, JARMO ALLAN, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 32; 69.  
 INGMAN, LILIAN ANNEVI LIS-SOPHIE, KTM, HuK, (Ruotsin kieli). 32; 70.  
 YLIKOSKI, TUIRE ELINA, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 46; 70.  
 HELSILÄ, MARTTI KALERVO, KTM, (Liiketaloustiede, hallinto). 46; 71.  
 KARLSSON, ARI JUHANI, KTM, (Liiketaloustiede, systeemit). 44; 71.  
 KORIMO, OLGA, ylim. op., (Venäjän kieli). 24; 71.  
 LAINE, JARMO ESKO JUHANI, VTK, (Valtio-oppi). 48; 72.  
 PUUMALAINEN, ASKO JUHANI, VTT, (Valtio-oppi). 35; 72.  
 SULEVO, KARI PETER KRISTIAN, VTT, Helsingin yliopiston dosentti, (Valtio-oppi). 45; 72.  
 KAUKANEN, JUHANI, KTK, (Liiketaloustiede, hallinto). 47; 73.  
 LEINO, PENTTI ANTERO, FT, apul.prof., (Suomen kieli). 42; 73.  
 HAGLUND, KARL HENRY, FM, KTK, (Liiketaloustiede, systeemit). 47; 74.  
 KYNÄSLAHTI-VIERIKKO, MARJUT REGINA, akat.siht., (Espanjan kieli). 48; 74.  
 OROZA, GONZALO, VTK, (Espanjan kieli). 37; 74.  
 RANTANEN, HELVI KAARINA, yo-merkonomi, (Konekirjoitus). 38; 74.  
 KARHU, TUULA-MARJA, kirjeenvaihtaja, (Sihteerioppi). 40; 75.  
 KEKÄLÄINEN, MARJA ANNELI, kirjeenvaihtaja, (Suomen kieli). 37; 75.  
 UUSITALO, JYRKI JUHA, VTK, (Filosofia). 50; 75.  
 GAHMBERG, HENRIK JOHANNES, KTM, (Liiketaloustiede, hallinto). 46; 75.  
 KERVINEN, KAUKO JUHANI, ekonomi, (Liiketaloustiede, hallinto). 47; 75.  
 RAJAMÄKI, PENTTI KALEVI, VTK, (Liiketaloustiede, hallinto). 45; 75.  
 FORSMAN, LAURI ANTON YRJÖ, FM, (Liiketaloustiede, systeemit). 40; 75.  
 KETOLA, HEIKKI ANTERO, kauppat.yo., (Liiketaloustiede, systeemit). 48; 75.  
 KILPI, KARI KALERVO, MH, ekonomi, (Liiketaloustiede, systeemit). 42; 75.  
 KUUSI, KIM OLAVI, KTM, (Liiketaloustiede, systeemit). 47; 75.  
 MATTILA, ERKKI VILJO, KTK, (Liiketaloustiede, systeemit). 51; 75.  
 MÄKELÄ, PEKKA MIKAEL, FK, (Liiketaloustiede, systeemit). 45; 75.  
 OTAMAA, TAPIO MARTTI, KTM, (Liiketaloustiede, systeemit). 49; 75.  
 LEHTONEN, PEKKA, KTT, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 46; 75.  
 MAURANEN, TIMO OLLI, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 32; 75.  
 RAUTAJOKI, PEKKA TOIVO JUHANI, OTL, (Oikeustiede). 38; 75.  
 TULOKAS, MIKKO JUHANI, OTL, (Oikeustiede). 46; 75.  
 TAMMELIN, MAIJA MARJA-LEENA, FM, (Englannin kieli). 45; 75.  
 HAUTAKORPI, RIITTA-ELINA, KTK, (Suomen kieli). 47; 75.  
 WASS-COLUSSI, PIRKKO, FK, (Italian kieli). 36; 75.  
 RUOSTEENOJA, TARMO JUHANI, DI, KTK, (Liiketaloustiede, hallinto ja systeemit). 47; 76.  
 URMAS, HEIKKI JUHANI, KTT, (Liiketaloustiede, hallinto). 35; 76.

- YLÄ-ANTTILA, LEENA SIRKKA, KTM, (Liiketaloustiede, hallinto). 48; 76.  
 HUHDANMÄKI, ANTTI YLERMI, KTM, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 38; 76.  
 URRILA, MATTI OLAVI, KTT, (Liiketaloustiede, markkinointi). 41; 76.  
 OLKKONEN, TAUNO TOIVO, professori, (Tavarateknologia). 25; 76.  
 KOPONEN, VILJO, VTK, (Kansantaloustiede). 34; 76.  
 LALLUKKA, GABRIELLA, lis., (Venäjän kieli). 48; 76.

#### Assistentit

- NUUTINEN, VEIKKO JUHANI EMIL, OTL, (Oikeustiede). 38; 76.  
 DAHLSTEDT, ROY CLAES GUNNAR, KTL, (Kansantaloustiede). 45; 70.  
 AIRAKSINEN, TIMO JUHANI, KTL, (Kansantaloustiede). 46; 71.  
 NUOLIMAA, RISTO OLAVI, OTL, (Oikeustiede). 48; 71.  
 VANHANEN, HEIDI MARIA, KTK, (Talousmaantiede). 44; 72.  
 VIITANEN, JORMA TAPIO JUHANI, KTK, (Sosiologia). 47; 72.  
 ALALUUSUA, SEPPO ILMARI, KTM, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 46; 73.  
 ALTONEN, RITVA MARJATTA, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 48; 73.  
 HELEN, HARRY JUHANI, KTM, (Tavarateknologia). 45; 73.  
 LEMPIÄINEN, HEIKKI VELI MIES, KTK, (Kansantaloustiede). 47; 73.  
 LEPPINIEMI, JARMO TAPANI ALBERT, KTK, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 48; 73.  
 ANSIO, TERO OLAVI, KTK, (Liiketaloustiede, systeemit). 50; 74.  
 HAMARI, RAUNO TAPANI, TTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 48; 74.  
 LEHTONEN, TAPANI HENRIK, FK, VTK, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 46; 74.  
 NISKAKANGAS, HEIKKI MATTI, OTK, (Johtamiskoulutusohjelma). 48; 74.  
 LILJA, KARI TAPIO, KTM, (Liiketaloustiede, hallinto). 45; 75.  
 VANHALA, ULLA PIRJO SINIKKA, KTM, (Liiketaloustiede, hallinto). 48; 75.  
 KOSKELA, MARKKU OLAVI, KTM, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 49; 75.  
 LARJAVAARA, TUOMAS VÄINÖ OLAVI, KTM, (Kansantaloustiede). 43; 75.  
 HÖLTTÄ, RISTO TANELI, KTM, (Talousmaantiede). 47; 75.  
 MATTILA, PAULI KALERVO, OTL, (Oikeustiede). 49; 75.  
 SIURALA, LAURI YRJÖ JOHANNES, VTK, (Sosiologia). 46; 75.  
 SEPPÄLÄ, MIKA KRISTIAN, FL, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 51; 75.  
 TOMPPU, ERKKI OLAVI, FM, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 47; 75.  
 TIITTULA, LIISA MARIA, KTK, (Saksan kieli). 50; 75.  
 vt.AKKANEN, PEKKA SAKARI, KTK, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 43; 70.  
 vt.HALONEN, JOHANNA MARIA, KTK, (Liiketaloustiede, systeemit). 50; 72.  
 vs.HEIKKILÄ, RAIJA, LuK, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 45; 73.  
 vt.LAHTINEN, RITVA KYLLIKKI, KTK, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 45; 73.

- vs.PULKKINEN, MARJATTA IRMELI, ekonomi, (Liiketaloustiede, hallinto). 48; 73.
- vt.HAAPKYLÄ, TIMO HEINO JUHANA, ekonomi, (Liiketaloustiede, markkinointi). 49; 74.
- vs.LEINO, SISKO MIELIKKI, ekonomi, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 52; 74.
- vt.PELTONEN, HARRI JOHANNES, ekonomi, (Liiketaloustiede, markkinointi). 41; 74.
- vs.SIMOLA, HELMI IRENE, KTM, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 50; 74.
- vt.VIHERVAARA, TARJA TUULI ELINA, akat.siht., (Englannin kieli). 46; 74.
- vs.MATTILA, PENTTI ILMARI, KTK, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 49; 75.
- vt.KÄHÄRI, PETE-VEIKKO JUHANI, ekonomi, (Liiketaloustiede, hallinto). 51; 75.
- vt.POLLARI, MATTI-JUSSI, ekonomi, (Liiketaloustiede, markkinointi). 50; 75.
- vt.SOMERSALMI, VEIKKO OLAVI, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 49; 75.
- vt.HIRVIKANGAS, ARJA OUTI TELLERVO, ekonomi, (Liiketaloustiede, systeemit). 54; 75.
- vs.PEURALA, ARJA IRMELI, ekonomi, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 53; 76.
- vs. RATILAINEN, TUULA MARKETTA, KTM, (Talousmaantiede). 50; 76.
- GRÖNBERG, EIJA ANNIKKI, kauppat.yo., (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 51; 74. Tuntiassistentti.
- KANGASHARJU, MARJA HELENA, kirjeenvaihtaja, (Kielet ja sihteeriaineet). 45; 74. Tuntiassistentti.
- MIKOLA-LAHNALAMMI, TUULA HELINÄ, akat.siht., (Sosiologia). 49; 74. Tuntiassistentti.
- HAAPANEN-JANATUINEN, SIRKKA-LIISA, kirjeenvaihtaja, (Saksan kieli). 45; 75. Tuntiassistentti.
- HÖLTÄ, PEKKA JUHANI, kauppat.yo., (Liiketaloustiede, systeemit). 52; 75. Tuntiassistentti.
- SAINIO, KARI TAISTO TAPIO, kauppat.yo., (Liiketaloustiede, systeemit). 54; 76. Tuntiassistentti.
- KOTONEN, ANNELI MARKETTA, akat.siht., (Liiketaloustiede, hallinto). 47; 76. Tuntiassistentti.
- LEHTIVUORI, IRJA-RIITTA URSULA, akat.siht., (Englannin kieli). 49; 76. Tuntiassistentti.

### Eläkkeellä olevat opettajat

- HANGASJÄRVI, RUTH ANNA KATARIINA, konekirjoituksen opettaja. 99; täysinpalv. 66.
- RANINEN, HUUGO VALTER, KTL, LaT, liiketaloustieteen professori. 99; täysinpalv. 67.
- HOMI, MARTTA ELISABETH, FM, ruotsin kielen lehtori. 07; täysinpalv. 70.
- HEINÄNEN, PEKKA BERNHARD, FT, tavarateknologian professori. 04; täysinpalv. 71.
- SAARIO, MARTTI KAARLO, KTT, liiketaloustieteen (laskentatoimi) professori. 06; täysinpalv. 71.
- KUNZE, ERICH EMANUEL, FT, professori, Helsingin yliopiston dosentti, saksan kielen apulaisprofessori. 05; täysinpalv. 71.
- PENTTILÄ, ERKKI AULIS, FT, englannin kielen apulaisprofessori. 08; täysinpalv. 72.
- LOUHIJA, JARL ALBIN, FT, suomen kielen ja tyyliopin apulaisprofessori. 08; täysinpalv. 72.
- TERÄS, JALMARI JOHANNES (HANNU), FM, saksan kielen lehtori. 07; täysinpalv. 72.
- NORKO-TURJA, ELVI SIRKKA-LIISA, englannin kielen lehtori. 11; täysinpalv. 72.
- VUORINEN, ELSA MARIA, FM, englannin kielen lehtori, 08; täysinpalv. 74.
- ALHO, KEIJO OLAVI, FT, taloushistorian dosentti. 07; täysinpalv. 75.

### Yleiset laitokset

#### Kirjasto

- BROMS, HENRI, FT, kirjastonjohtaja, Helsingin yliopiston dosentti. 27; 72.
- BERTI, KRISTIINA, amanuenssi. 43; 70.
- HALME, MARJA, kirjastoapulainen. 54; 74.
- HARTONEN, IRMA, FK, kirjastonhoitaja. 30; 71.
- HEIKKILÄ, LIISA, konekirjoittaja. 54; 74.
- HONGISTO, HANNU, DI, kirjastovirkailija. 48; 75.
- HOTTI, AINO, kirjastoapulainen. 51; 73.
- JUNNI, IRMELI, konekirjoittaja. 45; 75.
- JUUTI, SYLVI, kirjastoapulainen. 36; 75.
- KAHRI, MARKKU, HuK, amanuenssi. 43; 69.



KAJAANI, MIRJAM, kirjastovirkailija. 32; 70.  
 KALLIO, EIJA, kirjastoapulainen. 53; 71.  
 KARLIN, SEIJA, kirjastoapulainen. 47; 65.  
 KARSIKAS, PASI, YK, amanuenssi. 48; 73.  
 KIVIHOLMA-HAIKARA, HELLY, HuK, amanuenssi. 34; (65) 70.  
 KOKKALA, IRJA, kirjastovirkailija. 39; 71.  
 KOLEHMAINEN, HELINÄ, FM, amanuenssi. 44; 70.  
 KONTTURI, PÄIVI, tuntiapulainen. 51; 75.  
 LAAKSONEN, PIRJO, HuK, amanuenssi. 43; 69.  
 LÖNNQVIST, GÖSTA, dipl. ekon., konekirjoittaja. 22; 75.  
 LÖYTTYJÄRVI, RITVA, konekirjoittaja. 52; 75.  
 MUUKKONEN, MIRJA, toimistosihteeri. 31; 73.  
 MÄKELÄ, TUIRE, kirjastoapulainen. 46; 75.  
 NIKKILÄ, HELENA, HuK, kirjastoapulainen. 49; 75.  
 NÄRHI, RIITTA, HuK, kirjastoapulainen. 49; 75.  
 OLLILA, PIRKKO, kirjastoapulainen. 49; 73.  
 PIRILÄ, MARJA, HuK, amanuenssi. 44; (68) 70.  
 PUTKONEN, JUHANI, tuntiapulainen. 50; 75.  
 RINNE, JOUKO, varanotaari, kirjastovirkailija. 15; 75.  
 RUOKONEN, KYLLIKKI, FM, kirjastonhoitaja. 33; 60.  
 SEPPÄNEN, SEPPO, ekonomi, kirjastovirkailija. 24; 70.  
 TAMMINEN, KAISA, FM, kirjastonhoitaja. 22; 60.  
 VAISTO, ERKKI, HOK, kirjastonhoitaja. 35; 61.  
 VIITANEN, ARJA, yo-merkonomi, kirjastoapulainen. 47; 69.

#### Perustutkimuksen laitos

NYBERG, AARNI VEIKKO JUHANI, VTT, professori, laitoksen johtaja. 26; 70.  
 HIRVIKUNNAS, HEINI INKERI, kanslisti, 54; 75.  
 KALLIO, KAIJU KATRIINA, KTK, 44; 73.  
 LAHDENPÄÄ, MARKKU JUHANI, KTK, 43; 73.  
 TAINIO, RISTO SEPPO ILMARI, KTL, 47; 73.  
 TAMMINEN, RAUNO, TTK, KTL, 46; 73.  
 YLÄ-LIEDENPOHJA, JOUKO AATOS, KTT, 45; 73.  
 LEPPINIEMI, JARMO TAPANI ALBERT, KTK, 48; 75. (apuraha).  
 ANTTILA, MAI, KTM, 46; 75.  
 ASP, KARI ANTERO, KTM, 48; 75.  
 MÖLLER, KARL EDVARD KRISTIAN, KTM, 48; 75.  
 NISSILÄ, JUHA EERO, KTM, 49; 75.  
 OLLONQVIST, PEKKA HEIKKI, KTL, 44; 76.  
 MATTILA, ERKKI VILJO, KTK, 51; 76. (apuraha).  
 VOUTILAINEN, EERO ANTTI, KTK, 36; 76. (apuraha).

#### Laskentakeskus

HUTTUNEN, HEIKKI JUHANI, ekon., ATK-päällikkö. 45; 72.  
 TIITTA, HELVI HELENA, ekon. ohjelmoija. 43; 68.  
 KORHONEN, MARJA-LIISA TELLERVO, ryhmäpäällikkö. 42; 70.  
 RAUNIO, TIMO ANTERO, suunnittelija. 51; 72.  
 LEHTI, SOLVEIG ASTRID MARIANNE, lävistäjä. 50; 73.  
 HARJU, JUKKA MATTI, ekon., suunnittelija. 50; 74.  
 ANTTONEN, KYÖSTI MATTI, ekon., ohjelmoija. 52; 74.  
 SILJAMÄKI, AAPO TIMO SAKARI, ekon., vt. ohjelmoija. 49; 75.  
 SOISMAA, MARGARETA, KTK, suunnittelija. 51; 75.

#### Audiovisuaalinen laitos

##### Kielistudiot

VON WILLEBRAND, CARL-AUGUST, FK, lehtori, kielistudion johtaja. 23; 53.  
 KALLA, HANNU TAPIO, vt. kielistudioamanuenssi. 45; 74.  
 TAMMISTO, CHRISTINE, HuK, tp. lehtori, kielistudioamanuenssi. 32; 74.

##### Kuvalaitos

MYLLYRINNE, SULO KULLERVO, kuvalaitoksen hoitaja. 36; 51.  
 HERTTELI, PENTTI ANTERO, AV-mekaanikko, 50; 68.  
 PIHLMAN, MERJA KRISTIINA, laboratorioapulainen. 53; 73.  
 LAINE, MARITA ANNELI, laboratorioapulainen. 51; 74.  
 VAARTIO, EINI MAARIA, offsetmonistaja. 52; 74.  
 HYRKÄS, PETER JUHANI, offsetmonistaja. 58; 75.  
 NUUTILAINEN, MARJA-LEENA, offsetmonistaja. 55; 75.  
 PÖNKÄNEN, PAULI ILMARI, offsetmonistaja. 53; 75.

#### Tutkimuksen ja opetuksen laitokset

##### Hallinnon ja päätöksentekojärjestelmien laitos

Laitoksen johtaja: JÄÄSKELÄINEN, VEIKKO SAKARI, KTT, professori  
 Laitossihteeri: UKKONEN, HELMI SIRKKA TUULIKKI, konekirjoittaja. 36; 75.

**Laskentatoimen laitos**

*Laitoksen johtaja:* ARTTO, EERO VEIKKO, KTT, vt. professori.

*Laitossihteeri:* SALOKANNEL, ANNAMARI, kanslisti. 43; 72.

**Markkinoinnin ja tuotantotalouden laitos**

*Laitoksen johtaja:* LEIVO, VEIKKO ARMAS, TkT, professori.

*Laitossihteeri:* VOUTILAINEN, TERTTU TUULIKKI, yo-merkonomi, kanslisti. 38; 71.

**Kansantaloustieteen laitos**

*Laitoksen johtaja:* LEPONIEMI, ARVI KALEVI, VTT, professori.

*Laitossihteeri:* SUKSI, PÄIVI HELEENA, kanslisti. 51; 72.

**Oikeus- ja sosiaalitieteiden laitos**

*Laitoksen johtaja:* TELARANTA, KAARLO ARMAS, LaT, professori

**Menetelmätieteiden laitos**

*Laitoksen johtaja:* MANNINEN, JOUKO JUHA, FT, vt. professori.

**Kielten laitos**

*Laitoksen johtaja:* HAKKARAINEN, HEIKKI JUHANI, FT, apulaisprofessori

*Laitossihteeri:* KARVINEN, LASSE JUHANI, kanslisti, 52; 75.

**Virkailijat ja toimihenkilöt****Kanslerinvirasto**

NUUTINEN, VEIKKO JUHANI EMIL, OTL. 38; 67.

KARHU, TUULA-MARJA, kirjeenvaihtaja. 40; 68.

**Hallintovirasto**

TARPILA, OLLI PERTTI, VT, hallintojohtaja. 19; 51.

LAHONEN, LEA REGINA, kanslisti, hallintojohtajan siht. 24; 65.

**Hallintotoimisto**

SARAKONTU, MATTI VELI, KTM, toimistopäällikkö, 33; 66.

NORVAMA, PIRJO AULIKKI, varanotaari, apulaissihteeri, 39; 74.

RAMSTEDT, LIISA LYDIA, kirj.vaiht., tiedotussihteeri. 41; 75.

Virkavapaa kevätlukukaudella 1976, jolloin virkaa on hoitanut NUUTINEN,  
PIRKKO ANNELI, akat. sihteeri.

RINTALA, TERTTU ANNELI, yo-merkonomi, toimistos sihteeri. 49; 74.

LIUKKO, JAANA INKERI, merkonomi, kanslisti. 54; 75.

**Kirjoituskeskus**

BORG, TAIMI ELINA, toimistos sihteeri, 25; 50.

KAINULAINEN, HELKA TUULIKKI, kanslisti, 15; 61.

MATTILA, MAIJA KATRIINA, yo-merkonomi, kanslisti, 50; 73.

**Taloustoimisto**

AHONEN, ESA MATTI TAPIO, ekon., suunnittelusihteeri, 52; 75.

TUOMINEN, SIRKKA-LIISA, ekon., kamreeri, 46; 73.

HALME, KERTTU TELLERVO, merkonomi, kassanhoitaja, 22; 62.

LAURILA, MAIRE KYLLIKKI, pääkirjanpitäjä. 24; 72.

VESTERINEN, HELGA ANNELI, palkkakirjanpitäjä. 41; 72.

TELEN, HELMI KYLLIKKI, apulaiskanslisti. 27; 74.

KOHLHOFF, IRIS ANNELI, kanslisti. 45; 75.

RUONE, IRMA TELLERVO, merkantti, kanslisti. 45; 76.

**Opintotoimisto**

SARVIKIVI, KALEVI MATTIAS, KTK, toimistopäällikkö. 48; 71.

MANNERKOSKI, MAINI SINIKKA, KTM, tutkimussihteeri. 42; 75.

KEHUSMAA-PEKONEN, SAARA TELLERVO, KTM, tutkinnonuudistussuunn.  
41; 75.

KYYKOSKI, MARTTI PAAVO KALERVO, voim.opettaja, liikuntasiht. 47; 75.

LINDQVIST, ASKO UOLEVI, KTM, opintosihteeri. 52; 75.

HYVÄRINEN, LEENA ANNIKKI, ekon., osastosihteeri. 52; 74.,

KAARTOTIE, ARJA AINIKKI, kanslisti. 19; 52.

TUOMINEN, LEA MARIA, HuK, kanslisti. 36; 72.

KORKEAMÄKI, KAARINA TARJA LEENA, yo-merkonomi, kanslisti. 48; 74.

RISSANEN, MARJA-LEENA, vs. kanslisti. 52; 76.

PELTONEN, RIITTA-LIISA MIRJAMI, akat.sihteeri, opintoneuvoja. 52; 76.  
HAAPA-AHO, ARJA MARJATTA, ekonomi, opintoneuvoja. 53; 75.

#### Vahtimestarit

LAINEN, NILO ORVO, ylivahtimestari. 17; 65.  
LAUKKANEN, KEIJO TAPIO, vahtimestari. 44; 62.  
HELMINEN, LEO, vahtimestari. 19; 65.  
HAMMARSTRÖM, BENGT GUNNAR, vahtimestari. 37; 70.  
VARTIO, HEIKKI ILARI, vahtimestari. 45; 72.

#### Puhelinkeskukset

SUNDSTRÖM, VALMA ANNIKKI, vt. keskuksenhoitaja. 21; 53.  
HAMMARSTRÖM, RITVA SINIKKA, keskuksenhoitaja. 38; 70.  
SUOMINEN, SIRPA KATRIINA, puhelunvälittäjä. 45; 71.  
IKONEN, SONJA ESTER, puhelunvälittäjä. 58; 76.

#### Opastus

LAINEN, SIRKKA LEMPI, 16; 66.  
SUKAVA, HELVI KAARINA, 19; 54.

#### Konemestari ja talonmiehet

TÖTTERMAN, JOHAN GUNNAR, konemestari. 16; 50.  
LINDSTRÖM, KNUT VILHELM, talonmies. 31; 62.  
HURME, JORMA OLAVI, talonmies. 43; 70.

#### Eläkkeellä olevat virkailijat ja toimihenkilöt

VIRTANEN, NILO PAAVO, FM, kirjastonhoitaja. 05; sai eläkkeen 56.  
NURKKALA, AINO LEMPI LAHJA, VTM, kirjastonhoitaja. 04; täysinpalv. 71.  
MÄKIPÄÄ, SYLVI ANNA-KRISTIINA, kanslisti. 05; täysinpalv. 72.  
TASKINEN, ELLI MARIA, VTM, kamreeri. 06; täysinpalv. 73.  
TÖTTERMAN, KAARINA ELISABETH, keskuksenhoitaja. 19; sai eläkkeen 76.

## II Yleisiä tietoja

### Hallintoa koskevia tapahtumia

#### *Kansleri ja rehtorit*

Kanslerina on koko kertomusvuoden ajan toiminut FT *Klaus Waris*, jonka toimikausi Helsingin kauppakorkeakoulun väliaikaisesta hallinnosta annetun asetuksen voimaantulosäännösten mukaisesti päättyy 31.5.1977.

Rehtorina on toiminut professori *Jaakko Honko* ja vararehtorina professori *Mika Kaskimies*. Rehtorien kolmivuotinen toimikausi päättyy 31.7.1978.

#### *Keskushallinto*

Korkeakoulun *valtuusto* on kertomusvuoden aikana kokoontunut kuusi kertaa. Syyslukukauden 1975 kokouksissaan valtuusto mm. vahvisti menettelyn, jonka mukaisesti korkeakoulun 26.5.1975 vahvistetun laitosjaon edellyttämiin laitoksiin kuuluville opettajien, muun henkilökunnan ja opiskelijoiden ryhmille varattiin tilaisuus tehdä esityksensä laitosneuvostojen jäseniksi, sekä vahvisti laitosneuvostojen jäsenmäärät. 17.11.1975 valtuusto määräsi sitten laitosneuvostojen jäsenet ja varajäsenet eri ryhmien esitysten mukaisesti. Muissa syksyn 1975 kokouksissa valtuusto hyväksyi korkeakoulun vuosien 1977—81 toiminta- ja taloussuunnitelman päälinjat sekä teki esityksen valtion vuoden 1977 tulo- ja menoarviossa perustettaviksi ehdotettaviksi uusiksi viroiksi ja toimiksi sekä virka- ja toimimuutoksiksi.

Kevätlukukauden 1976 kokouksissa valtuusto mm. päätti korkeakoulun esityksestä valtion vuoden 1977 tulo- ja menoarvioon, teki esityksen hallintoasetuksen 641/74 40 §:n muuttamisesta siten, että ylimääräiset toimet voitaisiin tarvittaessa täyttää niitä haettavaksi julistamatta, sekä antoi korkeakoulun lausunnot opetusministeriössä laaditusta luonnoksesta asetukseksi taloustieteellisistä tutkinnoista sekä ehdotuksesta eräiden hallintoasetuksen 641/74 pykälämuutoksiksi.

Valtioneuvosto myönsi 20.11.1975 tehdyllä päätöksellä kauppat.ylioppilas *Jarmo Toivoselle* hänen omasta pyynnöstään eron valtuuston jäsenyydestä 1.12.1975 lukien. Ylioppilas Toivosella ei ollut henkilökohtaista varajäsentä eikä hänen tilalleen määrätty ketään valtuustoon Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnan kieltäytyttyä aikaisemman periaatepäätöksensä mukaisesti nimeämästä ehdokasta ylioppilas Toivosen tilalle. Keskuksenhoitaja *Kaarina Töttermanin* jäätyä eläkkeelle 1.5.1976 lukien tuli hänen tilalleen valtuuston jäseneksi hänen henkilökohtainen varajäsenensä dosentti *Ralf Helenius*.

Korkeakoulun *hallitus* on kertomusvuonna kokoontunut 18 kertaa hoitaen varsinaisten tehtäviensä lisäksi hallintoasetuksen voimaantulosäännösten edellyttämällä tavalla opetus- ja tutkimusneuvoston sekä laitosneuvostojen tehtävät näiden hallintoelinten syyslukukauden 1975 lopulla tapahtuneeseen muodostamiseen asti. Päätökset, joita hallituksen kokouksissa on tehty, ja toimenpiteet, joita on suoritettu, tulevat suurelta osalta selostetuiksi eri asiain yhteydessä tässä kertomuksessa. Valtuusto myönsi kokouksessaan 29.9.1975 kauppat.yo *Jarmo Toivoselle* hänen pyynnöstään eron hallituksen jäsenyydestä ja totesi varamieheksi nimetyn ekonomi *Kari Nurmimäen* tulevan Toivosen tilalle hallituksen varsinaiseksi jäseneksi. Ekonomi Nurmimäen varajäseneksi valittiin ekonomi *Leijo Heikinaro*. Muilta osin hallituksen kokoonpano kertomusvuoden aikana on pysynyt samana kuin edellisessä vuosikertomuksessa on mainittu.

*Opetus- ja tutkimusneuvosto* toimii hallintoasetuksen mukaisesti korkeakoulussa annettavaa opetusta ja siellä suoritettavaa tutkimustyötä koordinoivana elimenä sekä ratkaisee tämän lisäksi tieteellisten virkojen hakijoiden kelpoisuuden, tekee ehdollepanot mainittujen virkojen täyttämiseksi ja arvostelee tärkeimmät opinnäytteet. Neuvostoon kuuluvat vararehtori puheenjohtajana, tutkimuksen ja opetuksen laitosten johtajat sekä kaksi kunkin laitosneuvoston keskuudestaan määräämää muuta jäsentä. Valtuuston nimeämien laitosneuvostojen valittua marraskuun 1975 lopulla pitämässään järjestäytymiskokouksissaan laitosten johtajat ja määrättyä opetus- ja tutkimusneuvoston jäsenet muodostui opetus- ja tutkimusneuvoston kokoonpano laitoksittain lueteltuna ja johtaja ensiksi mainittuna seuraavaksi:

Prof. *Veikko Jääskeläinen*, vt.apul.prof. *Timo Salmi* ja ekonomi *Ritva Porrassalmi* (Hallinnon ja päätöksentekojärjestelmien laitos), vt.prof. *Eero Artto*, apul.prof. *Jouko Lehtovuori* ja vt.apul.prof. *Kalervo Virtanen* (Laskentatoimen laitos), prof. *Veikko Leivo*, KTT *Uolevi Lehtinen* ja ekon. *Kari Järveläinen* (Markkinoinnin ja tuotantotalouden laitos), prof. *Arvi Leponiemi*, leht. *Jaakko Havukkala* ja ekon. *Jyrki Halttunen* (Kansantaloustieteen laitos), prof. *K.A. Telaranta*, apul.prof. *Tapani Valkonen* ja kauppat.yo. *Jorma Sipilä* (Oikeus- ja sosiaalitieteiden laitos), vt.prof. *Jouko Manninen*,

prof. *Aarni Nyberg* ja ekonomi *Heikki Huttunen* (Menetelmätieteiden laitos), apul.prof. *Heikki J. Hakkarainen*, apul.prof. *Kirsti Kivimaa* ja lehtori *Sirkka-Liisa Kareoja* (Kielten laitos). Neuvoston puheenjohtajana on vararehtori *Mika Kaskimies* ja varapuheenjohtajana neuvoston valitsemana prof. *Arvi Leponiemi*. Opetus- ja tutkimusneuvosto on kokoontunut kertomusvuoden aikana 10 kertaa. Tehdyt päätökset ja suoritettut toimenpiteet tulevat selostetuiksi eri asiain yhteydessä tässä kertomuksessa.

Korkeakoulun *muutoksenhakulautakunta*, jonka muodostamista on selostettu edellisen lukuvuoden vuosikertomuksessa, on kuluneen kertomusvuoden aikana käsitelty ja antanut päätöksensä talousmatematiikan professorin viran sekä liiketaloustieteen, erityisesti systeemien apulaisprofessorin viran täyttämistä koskevista virkaehdotuksista tehdyistä valituksista. Näitä selostetaan tarkemmin kyseisten virkojen hakua ja täyttämistä koskevilla luvuissa. Muutoksenhakulautakunnan kokoonpano on pysynyt kertomusvuoden aikana entisenä.

Korkeakoulun väliaikaisesta hallinnosta annetun asetuksen 81 §:n mukaan korkeakoulussa on yksi tai useampia *tutkintolautakuntia*. Tutkintolautakunnan tehtävänä on käsitellä opintosuoritusten arvostelun johdosta tehdyt muutoksenhakemukset sen jälkeen kun asianomainen opettaja on antanut päätöksensä opiskelijan tekemään oikaisupyyntöön. Tutkijalautakuntaan kuuluvat hallituksen määräämä puheenjohtaja, jonka tulee olla tohtorin arvoon oikeuttavat opinnäytteet saavuttanut korkeakoulun opettaja, sekä kaksi muuta hallituksen määräämää jäsentä, joista toisen tulee olla korkeakoulun opettaja. Kokouksessaan maaliskuun 19 päivänä 1976 hallitus määräsi tutkintolautakuntaan lukuvuodeksi 1975—76 puheenjohtajaksi hallintoneuvos *Lassi Kilven* (varapj. prof. *K. A. Telaranta*) ja jäseniksi prof. *Arvi Leponiemen* (varaj. prof. *Veikko Leivo*) sekä dipl.ins., kyo *Pennti Lehoksen* (varaj. ekon. *Pekka Ilmakunnas*). Lukuvuoden aikana on yksi opintosuorituksen arvostelun muutoksenhakemus saatettu tutkijalautakunnan käsiteltäväksi. Lautakunta antoi asiassa päätöksensä toukokuun 11 päivänä 1976.

Kokouksessaan toukokuun 25 päivänä 1976 hallitus määräsi tutkintolautakunnan toimimaan myös lukuvuoden 1976—77 entisessä kokoonpanossaan.

#### Laitoshallinto

Edellisessä vuosikertomuksessa selostetulla tavalla vahvasti opetusministeriö 26.5.1975 tekemällään päätöksellä korkeakoulun *laitosjaon* korkeakoulun esityksen mukaisesti seuraavaksi:

— Hallinnon ja päätöksentekojärjestelmien laitos (liiketaloustiede: hallin-

to, soveltava psykologia sekä oppiaineesta liiketaloustiede: systeemit kvantitatiivinen suunnittelu)

— Laskentatoimen laitos (liiketaloustiede: laskentatoimi)

— Markkinoinnin ja tuotantotalouden laitos (liiketaloustiede: markkinointi sekä tavarateknologia)

— Kansantaloustieteen laitos (kansantaloustiede, talusmaantiede ja taloushistoria)

— Oikeus- ja sosiaalitieteiden laitos (oikeustiede, sosiologia ja valtio-oppi)

— Menetelmätieteiden laitos (talousmatematiikka, tilastotiede, tietojenkäsittelyoppi, filosofia, pikakirjoitus, konekirjoitus ja sihterioppi)

— Kielten laitos (opetusohjelmassa olevat kielet)

Laitosten hallintoa hoitavat hallintoasetuksen mukaan laitosneuvostot ja laitosten johtajat. Korkeakoulun hallituksen vahvistettua perusteet, joiden mukaan opettajien, tutkijoiden, muun henkilökunnan ja opiskelijoiden kuulumisen eri laitoksiin määräytyy, ja mainittujen eri ryhmien tehtyä esityksensä laitosneuvostojen jäseniksi ja varajäseniksi nimettävistä määräsi korkeakoulun valtuusto kokouksessaan 17.11.1975 laitosneuvostojen kokoonpanot tehtyjen esitysten mukaisesti seuraaviksi:

#### Hallinnon ja päätöksentekojärjestelmien laitos

##### varsinaiset

prof. V. Jääskeläinen (joht.)

prof. O. Laaksonen

yliass. L. Ahlstedt

vt.ap.prof. T. Salmi

kyo J. Pohjola

kyo Ritva Porrassalmi

##### varajäsenet

ap.prof. R. Keloharju

ap.prof. Meeri Saarsalmi

leht. K. Takala

ass. T. Ansio

#### Laskentatoimen laitos

vs. prof. E. Artto (joht.)

ap.prof. J. Lehtovuori

vt.prof. E. Pitkänen

vt.ap.prof. K. Virtanen

vt.ass. Helmi Simola

ass. J. Nissilä

kyo P. Airikkala

kyo A. Kiuskinen

kyo T. Purjo

prof. F. Vaivio

prof. R. Helle

prof. J. Honko

vt.ap.prof. P. Torkko

vt.leht. Ritva Lahtinen

vt.ap.prof. K. Kyläkoski

ekon. L. Heikinaro

kyo E. Ahonen

kyo J. Mikkola

#### Markkinoinnin ja tuotantotalouden laitos

prof. E. Aaltio

prof. V. Leivo (joht.)

ap.prof. Meeri Saarsalmi

vt. leht. K. Gustafsson

vt. yliass. U. Lehtinen

vt. ass. T. Haapkylä

ekon. K. Järveläinen

kyo H-H. Kvist

ekon. J. Sairanen

prof. M. Kaskimies

vs.prof. E. Artto

prof. O. Laaksonen

ass. H. Helén

ass. Ritva Altonen

vt.ass. M-J. Pollari

kyo J. Ant-Wuorinen

kyo L. Haavisto

kyo Pirjo Lintunen

#### Kansantaloustieteen laitos

prof. R. Helle

prof. A. Leponiemi (joht.)

prof. E. Pihkala

leht. J. Havukkala

ass. T. Larjavaara

leht. A. Korpela

kyo H. Haili

ekon. J. Halttunen

kyo P. Laaksonen

ap.prof. K-V. Vuoristo

prof. F. Vaivio

prof. J. Paakkanen

ass. R. Hölttä

ass. H. Lempiäinen

ass. T. Airaksinen

kyo S. Brummer

kyo B. Pagels

ekon. K. Nurmimäki

#### Oikeus- ja sosiaalitieteiden laitos

prof. K.A. Telaranta (joht.)

ap.prof. T. Valkonen

VTK J. Laine

ass. P. Mattila

ekon. A. Ruusunen

kyo J. Sipilä

prof. P.J. Muukkonen

prof. J. Voipio

vt.ap.prof. V. Seppälä

ass. R. Nuolimaa

ekon. Tuula Airio

ekon. Mona Harva

#### Menetelmätieteiden laitos

prof. S. Mattila

vt.prof. J. Manninen (joht.)

prof. A. Nyberg

yliass. E. Larmola

ass. M. Seppälä

ekon. H. Huttunen

prof. E. Aaltio

ap.prof. R. Keloharju

prof. A. Leponiemi

leht. L. Kaila

ass. T. Lehtonen

tuntiass. J. Harju

*Kielten laitos*ap.prof. *Kirsti Kivimaa*ap.prof. *H. Hakkarainen* (joht.)prof. *E. Pihkala*tp.leht. *Helka Harlio*leht. *Helmi Jutila*leht. *S-L. Kareoja*vt.prof. *J. Manninen*prof. *J. Paakkanen*ap.prof. *J. Lehtovuori*leht. *Raija Konttinen*leht. *Dorothea von Volborth*leht. *E. Vierikko*

Laitosneuvostot valitsivat marraskuun 1975 lopulla pitämissään järjestäytymiskokouksissa laitosten johtajat ja näiden varamiehet sekä kustakin neuvostosta kaksi henkilöä opetus- ja tutkimusneuvostoon. Laitosneuvostojen tekemät päätökset ja suorittamat toimenpiteet tulevat keskeisiltä osiltaan selostetuiksi eri asiain yhteydessä tässä kertomuksessa.

**Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiö**

Vuosi 1975 oli säätiön ensimmäinen varsinainen toimintavuosi, sillä säätiö sai vasta 1.1.1975 pääosan siitä omaisuudesta, jonka Kauppakorkeakoulun valtiollistamisen yhteydessä tehtyjen sopimusten mukaan tuli siirtyä säätiölle. Säätiön valtuuskunta on lukuvuoden 1975—76 aikana kokoontunut kaksi kertaa sekä säätiön hallitus neljä kertaa. Marraskuun 27 päivänä 1975 pitämässään kokouksessa valtuuskunta valitsi säätiön hallitukseen edelleen vuodeksi 1976 samat jäsenet kuin v. 1975 sekä valtuuskunnalle ja hallitukselle entiset puheenjohtajat edelleen vuodeksi 1976 eli valtuuskunnan puheenjohtajaksi kansliapäällikkö *Jaakko Nummisen* ja varapuheenjohtajaksi vuorineuvos *Olavi Sohlbergin* sekä hallituksen puheenjohtajaksi varatuomari *Matti Virkkusen* ja varapuheenjohtajaksi vuorineuvos *Eero Viiman*. Samassa kokouksessa hyväksyttiin hallituksen esitys säätiön vuoden 1976 talousarvioksi ja toimintasuunnitelmaksi. Kevätkokouksessa huhtikuun 30 päivänä 1976 valtuuskunta vahvisti säätiön vuoden 1975 tilinpäätöksen. Samalla todettiin säätiön aloitusvaiheeseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen tulleen asianmukaisesti loppuunsaoritetuiksi. Nämä omaisuusjärjestelyt käsittivät kiinteistön Topeliuksenkatu 7:n muuttamisen asunto-osakeyhtiöksi, noin kolmasosan mainitun yhtiön osakekannasta sekä erinäisten erillisten osakehuoneistojen myymisen ja säätiön vastattavaksi siirtyneiden velkojen lyhentämisen n. 2.7 milj.markalla. Tilinpäätöksen mukaan säätiön korkeakoulun toimintaan v. 1975 antaman tuen määrä on 239.578,30 mk. Tämän lisäksi säätiö on suorittanut korkeakoulun valtiollistamissopimuksen mukaisesti erinäisiä korkeakoulun henkilökunnan eläke- ja palkkausmenoja 80.912 mk.

Kokouksessaan helmikuun 18 päivänä 1976 hallitus vahvisti korkeakoulun toiminnan hyväksi vuonna 1976 annettavan tuen yleissuunnitelman. Tähän suunnitelmaan sisältyvä apurahojen jako on pääosiltaan toteutettu hallituksen kokouksissaan huhtikuun 23 ja toukokuun 31 päivänä 1976 tekemin päätöksin. Mainituissa kokouksissa myönnettyjen tutkimus-, matka- ym. säätiön tehtävien mukaisten apurahojen määrä oli kaikkiaan 204.300 mk. Myönnettyistä apurahoista on yksityiskohtainen luettelo tämän vuosikertomuksen osassa VII.

**Virat ja toimet***Professorin virat*

Korkeakoulun lukuvuoden 1974—75 vuosikertomuksessa mainitun avoimena olevan liiketaloustieteen, erityisesti laskentatoimen professorin viran täyttämisen käsittely jatkui lukuvuonna 1975—76. Viran hakijoiden, apul.prof. *Eero Arton*, apul.prof. *Jouko Lehtovuoren* ja prof. *Reijo Ruuhelan* tieteellistä pätevyyttä koskeneiden prof. *Dag Cowardin* ja prof. *Lars Wahlbeckin* asiantuntijalausuntojen tultua avatuiksi elokuussa 1975 päätti korkeakoulun hallitus pyytää kolmannen asiantuntijalausannon prof. *Caj-Gunnar Lindströmiltä*. Prof. Lindströmin lausunnon tammikuussa 1976 tapahtuneen avaamisen jälkeen pyysi asian käsittelyä jatkanut korkeakoulun opetus- ja tutkimusneuvosto professori *Jaakko Hongolta* kirjallisen kannanoton hakijoiden tieteellisestä pätevyydestä. Ennen hakijoiden tieteellistä pätevyyttä ja ehdollepanoa koskenutta päätöksentekoa peruutti apul.prof. Arto hakemuksensa.

Opetus- ja tutkimusneuvosto julisti sitten toukokuussa 1976 molemmat jäljelläolevat hakijat kelpoisiksi liiketaloustieteen, erityisesti laskentatoimen professorin virkaan ja asetti heistä yksimielisesti apul.prof. Lehtovuoren ensimmäiselle ja prof. Ruuhelan toiselle ehdokassijalle. 27.8.1976 tekemällään päätöksellä Tasavallan Presidentti nimitti apul.prof., KTT Jouko Lehtovuoren liiketaloustieteen, erityisesti laskentatoimen professorin virkaan 1.9.1976 lukien. Virkaa on hoitanut vt:nä apul.prof. *Eero Pitkänen*.

Korkeakoulun hallituksen julistettua huhtikuussa 1975 kaikki silloin jäljelläolleet hakijat, prof. *Pentti Malaskan*, apul.prof. *Jouko Mannisen*, TKT *Seppo Salon* ja apul.prof. *Yrjö Seppälän* kelpoisiksi avoimena olleeseen talousmatematiikan professorin virkaan ja asetettua virkaan ehdolle prof. Malaskan, tri Salon ja apul.prof. Seppälän mainituissa järjestyksessä valittivat hakijat Manninen ja Seppälä päätöksestä korkeakoulun muutoksenhakulautakunnalle. Muutoksenhakulautakunta päätti asiaa tutkittuaan

hylätä tehdyt valitukset. Ennen viran täyttämisasian käsittelyä valtioneuvostossa peruutti prof. Malaska hakemuksensa. Tasavallan Presidentti nimitti sitten 14.11.1975 valtioneuvostossa tapahtuneessa esittelyssä TkT-Seppo Kaarlo Salon talousmatematiikan professorin virkaan 1.1.1976 lukien. Virkaa on hoitanut ennen sen täyttämistä ja myös prof. Salolle 1.1.—31.7.1976 väliseksi ajaksi myönnetyn virkavapauden aikana apul. prof. Jouko Manninen.

Tasavallan Presidentti on 11.6.1976 tekemällään päätöksellä myöntänyt professori *Veikko Jääskeläiselle* anomuksesta eron liiketaloustieteen, erityisesti systeemien professorin virasta 1.7.1976 lukien. Helsingin kauppakorkeakoulu esittää tässä yhteydessä professori Jääskeläiselle parhaat kiitoksensa tarmokkaasti ja erittäin menestyksellisesti suoritetusta tutkimus- ja opetustyöstä sekä hänen merkittävästä panoksestaan korkeakoulun ATK-laitoksen, nykyisen laskentakeskuksen toiminnan organisoinnista ja johtamisesta.

Avoimna olevaa liiketaloustieteen, erityisesti markkinoinnin professorin virkaa, jonka opetusala on vientimarkkinointi, ovat hakeneet edellisessä vuosikertomuksessa todetulla tavalla KTL *Reijo Luostarinen*, KTM, M.Sc. *Jyrki Penttinen* ja KTT *Timo Salmi*, joista Penttinen on sittemmin peruuttanut hakemuksensa. Asiantuntijoiksi on kutsuttu prof. *Harold J. Heck* (USA) ja prof. *Gösta Mickwitz* (Svenska handelshögskolan). Asian jatk käsittely siirtyy lukuvuoden 1976—77 aikana tapahtuvaksi. Virkaa on hoitanut vt:nä kevätlukukauden 1976 prof. *Teodor Kramer* (Wroclaw, Puola).

Professori Jaakko Hongon ollessa rehtorin tehtävien takia vapautettuna professorin virkansa hoitamisesta ovat kyseistä liiketaloustieteen, erityisesti laskentatoimen professorin virkaa hoitaneet viransijaisina apul.prof. Eero Arto (syyslukukausi 1975) ja apul.prof. Jouko Lehtovuori (kevätlukukausi 1976).

#### *Apulaisprofessorin virat*

Korkeakouluun 1.9.1974 lukien perustettua liiketaloustieteen, erityisesti systeemien apulaisprofessorin virkaa hakivat edellisessä vuosikertomuksessa selostetulla tavalla TTT *Pekka Aho*, Ph.D. *Markku Kallio*, KTT *Timo Salmi* ja TkT *Seppo Salo*. Asiantuntijoina toimineiden prof. *Olli Lokin*, prof. *Richard M. Solandin* (University of Texas) ja prof. *Haakon M. Samuelsonin* (State University of New York) annettua lausuntonsa peruutti TTT Aho hakemuksensa. Myös TkT Salo tultuaan nimitetyksi edellä mainitulla tavalla talousmatematiikan professorin virkaan peruutti hakemuksensa. Tämän jälkeen korkeakoulun opetus- ja tutkimusneuvosto julisti 16.1.1976 molemmat jäljelläolevat hakijat, Kallion ja Salmen, kelpoisiksi

avoimna olevaan virkaan ja asetti siihen ehdolle viidellätoista äänellä kahta vastaan ensimmäiselle sijalle Kallion ja toiselle Salmen. Tästä päätöksestä hakija Salmi valitti korkeakoulun muutoksenhakulautakunnalle, joka asiaa tutkittuaan päätti hylätä valituksen. 13.5.1976 tekemällään päätöksellä korkeakoulun kansleri nimitti Ph.D. Markku Juhani Kallion liiketaloustieteen, erityisesti systeemien apulaisprofessorin virkaan 1.6.1976 lukien. Virkaa on vt:nä hoitanut lukuvuoden 1975—76 ajan KTT, lehtori Timo Salmi.

Avoimna olevan liiketaloustieteen, erityisesti hallinnon apulaisprofessorin viran ainoan hakijan, TkT *Heikki Heiskasen* tieteellistä pätevyyttä koskeneet prof. *Kalevi Pihan* ja prof. *Sven E. Kockin* asiantuntijalausunnat saapuivat ja avattiin joulukuussa 1975. Lausuntojen avaamisen jälkeen peruutti TkT Heiskanen hakemuksensa. Viran uudelleen haettavaksi julistaminen on siirretty tapahtuvaksi syyslukukauden 1976 lopulla. Virkaa ovat hoitaneet lukuvuoden 1975—76 aikana KTL, yliassistentti Kyösti Pulkkinen (syyslukukausi 1975) ja KTL, yliassistentti Leo Ahlstedt (kevätlukukausi 1976).

Avoimna olevaa suomen kielen ja tyyliopin apulaisprofessorin virkaa hakivat 17.10.1975 päättyneenä määräaikana FT *Seppo Räsänen*, FT *Sirkka-Liisa Särkilähti* ja FT *Jorma Vuoriniemi*. Opetus- ja tutkimusneuvosto on pyytänyt lausunnot hakijoiden tieteellisestä pätevyydestä prof. *Terho Ithoselta* ja prof. *Heikki Leskiseltä*. Asian jatk käsittely on siirtynyt syyslukukaudelle 1976.

#### *Dosenttien toimet*

Professori *Pentti Malaska*, joka edellä selostetulla tavalla asetettiin ensimmäiselle ehdokassijalle talousmatematiikan professorin viran hakijoista ja joka sittemmin peruutti hakemuksensa tähän virkaan, anoi tämän jälkeen nimittämistä talousmatematiikan dosentiksi Helsingin kauppakorkeakouluun. Korkeakoulun hallitus katsoi prof. Malaskan dosentiksi kiinnittämisen olevan talousmatematiikan opetuksen ja tutkimustyön kannalta tarkoituksenmukaista ja päätti esittää korkeakoulun kanslerille Malaskan nimitämistä dosentiksi. 12.11.1975 tekemällään päätöksellä kansleri nimitti professori, TkT Pentti Ensio Malaskan talousmatematiikan dosentiksi Helsingin kauppakorkeakouluun.

Kuluvan lukuvuoden aikana ovat dosentiksi nimittämistä anoneet edellä selostetun lisäksi KTT *Heikki Urmas* liiketaloustieteen dosentiksi erikoisalana työmarkkinajärjestelmät, KTT *Uolevi Lehtinen* liiketaloustieteen dosentiksi erikoisalana markkinointi ja FT *Harri Lonka* talousmatematiikan dosentiksi. Korkeakoulun opetus- ja tutkimusneuvosto on pyytänyt asian-

tuntijalausunnot hakijoiden tieteellisestä pätevyydestä seuraavasti: KTT Urmaksen osalta prof. *Kalevi Pihalta* ja prof. *Osmo A. Wiio*, KTT Lehtisen osalta prof. *Tauno Olkkoselta* ja prof. *Kalevi Pihalta* sekä FT Longan osalta prof. *Seppo Salolta* ja prof. *Bertil Qvistiltä*. Kaikkien mainittujen dosenttiantomusten jatkokäsittely on siirtynyt syyslukukaudelle 1976.

#### *Yliassistentin ja lehtorin virat*

Liiketaloustieteen, erityisesti laskentatoimen avoinna olleita kahta yliassistentin ja yhtä lehtorin virkaa olivat edellisessä vuosikertomuksessa mainitulla tavalla hakeneet KTK *Kaiju Kallio*, KTL *Kalevi Kyläkoski*, KTM *Jaakko Kärmeniemi*, KTL *Aatto Prihti* ja KTL *Pauli Torkko*, joista sittemmin KTK *Kaiju Kallio* ja KTM *Jaakko Kärmeniemi* peruuttivat hakemuksensa. Prof. *Martti Saarion* ja prof. *Jouko Hämmäläisen* antamien asiantuntijalausuntojen tultua avatuiksi ja hakijoiden pidettyä opetusnäytteensä päätti korkeakoulun hallitus esittää kanslerille, että yliassistentin virkoihin nimitettäisiin KTT *Aatto Prihti* ja KTL *Pauli Torkko* sekä ylemmän palkkausluokan lehtorin virkaan KTL *Kalevi Kyläkoski*. 23.10.1975 tekemällään päätöksellä kansleri suoritti esitetyt nimitykset 1.1.1976 lukien.

Liiketaloustieteen, erityisesti markkinoinnin kaksi avoinna ollutta lehtorin virkaa olivat olleet haettavina ennen korkeakoulun 1.8.1974 tapahtunutta valtion korkeakouluksi muuttumista. Virkoja olivat hakeneet KTL *Uolevi Lehtinen* ja KTL *Kaj Gustafsson*, joista *Lehtinen* sittemmin peruutti hakemuksensa. Korkeakoulun valtiollistamisen yhteydessä toinen haettavina olleista viroista muuttui takaisin yliassistentin viraksi. Markkinoinnin ja tuotantotalouden laitoksen esitettyä sitten, että kyseiseen yliassistentin virkaan nimitettäisiin KTL *Kaj Gustafsson*, katsoi kansleri 20.5.1976 tekemällään päätöksellä, ettei mainittua yliassistentin virkaa voida täyttää, koska virka aikanaan oli julistettu haettavaksi yp. lehtorin virkana. Avoinna olevien liiketaloustieteen, erityisesti markkinoinnin yliassistentin ja yp. lehtorin virkojen uudelleen haettavaksi julistaminen on siirtynyt syyslukukauden 1976 alussa tapahtuvaksi.

Edellisessä vuosikertomuksessa selostetulla tavalla nimitti kansleri 11.6.1975 tekemällään päätöksellä Mr. *Joseph Bradyn*, Cert.Ed., avoinna olleeseen englannin kielen ns. syntyperäislehtorin virkaan 1.8.1975 lukien. Tästä nimityspäätöksestä valitti valtioneuvostolle virkaa samaten hakenut Miss *Avril Price*, Cert.Ed. Asian tutkittuaan valtioneuvosto kumosi ja poisti 29.4.1976 tekemällään päätöksellä kanslerin nimityspäätöksen katsoen, että *Bradyn* Englannissa suorittamaa tutkintoa ei voida pitää Helsingin kauppakorkeakoulun virkojen ja toimien haltijoiden tehtävistä

ja kelpoisuusehdoista annetun asetuksen 642/74 5§:n 2 momentissa tarkoitettuna ylempää korkeakoulututkintoa vastaavana korkeakoulututkintona. Viran uudelleen haettavaksi julistaminen siirtyi syyslukukaudella 1976 tapahtuvaksi.

Avoinna ollutta englannin kielen yp. lehtorin virkaa olivat hakeneet edellisessä vuosikertomuksessa selostetulla tavalla FM *Eila Alava-Suolahti*, KTM *Helmi Jutila*, FM *Marja-Leena Huhtala* ja FM *Irma Malmiranta*, joista hakijat *Alava-Suolahti* ja *Malmiranta* peruuttivat hakemuksensa ennen opetusnäytteiden antamista. Apul.prof. *Liisa Dahlin* ja apul.prof. *Matti Rissasen* asiantuntijalausuntojen ja annettujen opetusnäytteiden perusteella asiaa harkittuaan korkeakoulun hallitus esitti kanslerille, että virkaan nimitettäisiin KTM, lehtori *Helmi Jutila*. 4.12.1975 tekemällään päätöksellä kansleri suoritti nimityksen tehdyn esityksen mukaisesti. Nimityspäätöksestä valitti valtioneuvostolle FM *Marja-Leena Huhtala*. Valitusasian käsittely oli kesken kertomuskauden päättyessä.

Avoinna ollutta ruotsin kielen ylemmän palkkausluokan lehtorin virkaa olivat edellisessä vuosikertomuksessa mainitulla tavalla hakeneet KTM *Lilian Ingman*, FM *Lars Nyström*, FK *Kristian Slotte* ja FM, ekonomi *Elisabet Törnudd-Jalovaara*, joista sittemmin *Nyström* peruutti hakemuksensa. Prof. *Björn Petterssonin* ja prof. *Christer Laurénin* asiantuntijalausuntojen ja hakijoiden opetusnäytteiden perusteella asiaa harkittuaan korkeakoulun hallitus esitti kanslerille, että virkaan nimitettäisiin FM, lehtori *Elisabet Törnudd-Jalovaara*. 8.10.1975 tekemällään päätöksellä kansleri suoritti nimityksen esityksen mukaisesti.

Kanslerin nimitettyä lehtori *Elisabet Törnudd-Jalovaaran* ruotsin kielen ylemmän palkkausluokan lehtorin virkaan tuli saman aineen alemman palkkausluokan lehtorin virka avoimeksi. Sitä hakivat 13.2.1976 päättyneenä määräaikana FK *Pirkko Autio*, FK *Helena Govenius-Sippel*, KTM *Lilian Ingman*, KTM *Paula Siilasto* ja FK *Kristian Slotte*, joista hakijat *Pirkko Autio*, *Helena Govenius-Sippel* ja *Paula Siilasto* peruuttivat hakemuksensa ennen nimitysesityksen tekemistä. Kielten laitoksen laitosneuvosto päätti sitten asiaa harkittuaan 27.4.1976 pidetyssä kokouksessa esittää kanslerille, että virkaan nimitettäisiin KTM *Lilian Ingman*. 13.5.1976 tekemällään päätöksellä kansleri suoritti nimityksen esityksen mukaisesti 1.9.1976 lukien.

Valtion v. 1976 tulo- ja menoarviossa myönnettiin Helsingin kauppakorkeakoululle 1.3.1976 lukien määräraha 10 uutta ylimääräistä lehtorin tointa varten, joista 6 on englannin, 2 ranskan ja 2 ruotsin kielessä. Vastaavasti vähennettiin tilapäisten toimien osalta määrärahaa 10 tilapäisen lehtorin toimen palkkojen verran. Korkeakoulun valtuusto on 6.4.1976 pidetyssä kokouksessa päättänyt esittää opetusministeriölle, että Helsingin kauppakorkeakoulun väliaikaisesta hallinnosta annetun asetuksen 641/74 40 § muutettaisiin siten, että kaikkien ylimääräisten toimien



täyttäminen olisi mahdollista toimia haettavaksi julistamatta. Tämän esityksen käsittelyn vaatiman ajan takia on korkeakoulun hallitus päättänyt siirtää mainittujen kielten ylimääräisten lehtorin toimien haettavaksi julistamista enintään yhdellä vuodella. Kyseinen päätös on alistettu opetusministeriön vahvistettavaksi. Ylimääräisiä lehtorin toimia ovat virkaatekevinä hoitaneet kevätlukukaudella 1976 FM *Marja-Leena Huhtala*, KTM *Ulla Höckerstedt*, FM *Mirja-Liisa Lampi*, FM *Leila Mali*, MA *David Miller* ja BA *Janet Barker* englannin kielessä, FM *Kirsti Honkavaara* ja Diplomé E.N.L.O.V. *Georges Alengry* ranskan kielessä sekä KTM *Helka Harlio* ja HuK *Eva Tuominen* ruotsin kielessä.

Seuraavat henkilöt ovat edellämainittujen lisäksi toimineet lukuvuoden 1975—76 aikana kielten tilapäisinä lehtoreina: BA *Paul Dillingham*, FK *Marja Heinonen*, BA *Ian Seaton* ja FM *Maija Tammelin* englannin kielessä sekä HuK *Christine Tammisto* saksan kielessä.

#### Assistentin ja tutkijan toimet

Liiketaloustieteen (hallinto) assistenteiksi on kertomusvuoden aikana määrätty KTM *Kari Lilja* ja KTK *Sinikka Vanhala* kolmivuotiskaudeksi 1.8.1975—31.7.1978. KTM *Leena Ylä-Anttila* on saanut vapautuksen assistenttin toimesta 24.11.1975 lukien. Vt. assistenteiksi on määrätty ekonomi *Marjatta Pulkkinen* 1.8.1975—31.7.1976 ja ekonomi *Pete-Veikko Kähäri* samoin 1.8.1975—31.7.1976.

Liiketaloustieteen (laskentatoimi) assistenteiksi on määrätty kolmivuotiskaudeksi 1.8.1975—31.7.1978 KTK *Markku Koskela* ja KTM *Juha Nissilä*, joista jälkimmäinen sai vapautuksen määräyksestä 1.1.1976 lukien tultuaan määrättyksi perustutkimuksen laitoksen tutkimusassistentin toimeen. KTM *Tapio Sipponen* on saanut anomuksesta vapautuksen assistenttin toimesta 1.6.1976 lukien. Vt. assistenteiksi on kertomusvuoden aikana määrätty KTK *Pekka Akkanen* 1.8.1975—31.7.1976, KTK *Ritva Lahtinen* 1.1.—31.7.1976, KTK *Timo Lehtonen* 1.8.—31.12.1975, ekonomi *Sisko Leino* 1.9.1975—31.7.1976, KTK *Pentti Mattila* 1.8.1975—31.7.1976 ja ekonomi *Arja Peurala* 1.1.—31.5.1976.

Liiketaloustieteen (markkinointi) assistenteiksi on määrätty virkaatekevinä ekonomit *Timo Haaphylä* ja *Harri Peltonen* 1.8.1975—31.7.1976 väliseksi kaudeksi sekä ekonomit *Matti-Jussi Pollari* ja *Veikko Somersalmi* 1.9.1975—31.7.1976 väliseksi ajaksi.

Liiketaloustieteen (systeemit) assistenteiksi on määrätty vt.inä ekonomit *Johanna Halonen* 1.8.1975—31.5.1976 ja *Outi Hirvikangas* 16.9.1975—31.7.1976. KTK *Kim Kuusi* on saanut anomuksesta eron assistenttin toimesta 15.9.1975.

Kansantaloustieteen assistentiksi on määrätty KTM *Tuomas Larjavaara* kolmivuotiskaudeksi 1.8.1975—31.7.1976. Samaksi kaudeksi on oikeustieteen assistentiksi määrätty OTL *Pauli K. Mattila*.

Talousmatematiikan ja tilastotieteen assistenttin toimiin on määrätty FL *Mika Seppälä* ja FM *Erkki Tomppo* kaudeksi 1.8.1975—31.7.1978 sekä vt. assistentiksi LuK *Raija Heikkilä* 1.8.1975—30.6.1976.

Talousmaantieteen assistenteiksi on määrätty kertomusvuoden aikana KTM *Risto Hölttä* ja KTK *Heidi Vanhanen*, molemmat kolmivuotiskaudeksi 1.8.1975—31.7.1978. Assistentti *Heidi Vanhaselle* 9.2.1976—28.2.1977 väliseksi ajaksi myönnetyn virkavapauden ajaksi on vt.assistentiksi määrätty KTM *Tuula Ratilainen*.

Sosiologian assistenttin toimiin on kolmivuotiskaudeksi 1.8.1975—31.7.1978 määrätty KTK *Jorma Viitanen* ja VTK *Lasse Siurala*. Aineen vt. assistenttina on toiminut ekonomi *Markku Laakso* 1.8.—31.12.1975.

Saksan kielen assistenttin toimeen on kolmivuotiskaudeksi 1.8.1975—31.7.1978 määrätty KTK *Liisa Tiittula* ja englannin kielen vt. assistentiksi kaudeksi 1.8.1975—31.7.1976 akat.siht. *Tarja Vihervaara*.

Perustutkimuksen laitoksen tutkimusassistentin toimiin on kertomusvuoden aikana määrätty KTM *Maj Anttila* ja KTM *Kristian Möller* 1.9.1975, KTM *Kari Asp* 1.8.1975, KTM *Juha Nissilä* 1.1.1976 ja KTL *Pekka Ollonqvist* 1.2.1976 alkaneeksi yksivuotiskaudeksi. Lisäksi on laitoksessa kertomusvuoden alkaessa toimineiden tutkimusassistenttien/tutkijoiden toimikausia jatkettu seuraavasti: KTL *Risto Tainio* 1.1.1975—31.1.1976, KTL *Jouko Ylä-Liendenpohja* 1.5.1975—31.5.1976, KTL *Kaiju Kallio* 1.1.1975—30.6.1976, KTL *Rauno Tamminen* 1.9.1975—31.8.1976, KTL *Liisa Takala* 1.10.1975—30.9.1976 ja KTM *Markku Lahdenpää* 1.1.—31.12.1976. Mainituista on lis. *Liisa Takala* sittemmin saanut vapautuksen tutkimusassistentin toimesta 1.1.1976 lukien tultuaan määrättyksi valtion yhteiskuntatieteellisen toimikunnan nuoremmaksi tutkijaksi. Tutkimusapurahat Perustutkimuksen laitoksessa tapahtuvaa tutkimustyötä varten on vuodeksi 1976 myönnetty seuraaville: KTM *Jarmo Leppiniemi*, KTK *Erkki Mattila* ja KTM *Eero Voutilainen*.

Tuntiassistentteina ovat lukuvuoden 1975—76 aikana toimineet kauppat.yo *Anneli Kotonen* (hallinto), kauppat.yot *Pekka Hölttä* ja *Kari Sainio* (systeemit), akat.siht. *Tuula Mikola-Lahnalampi* (sosiologia), ekonomi *Eija Grönberg* (tilastotiede), kirjeenvaihtaja *Sirkka-Liisa Haapanen-Janatuinen* (saksa), akat.siht. *Ursula Lehtivuori* (englanti) ja kirjeenvaihtaja *Helena Kangasharju* (kielet ja sihteeriaineet).

## Ylimääräiset opettajat

Tuntiopettajina ovat lukuvuoden 1975—76 aikana toimineet korkeakoulun eri oppiaineissa seuraavat henkilöt:

Liiketaloustiede (hallinto): KTM *Henrik Gahmberg*, KTM *Martti Helsilä*, ekonomi *Kauko Kervinen*, VTK *Pentti Rajamäki*, DI, KTK *Tarmo Ruosteenoja*, KTT *Heikki Urmas*, KTM *Eero Voutilainen* ja KTK *Leena Ylä-Anttila*.

Liiketaloustiede (systemit): FM *Lauri Forsman*, FM, KTK *Henry Haglund*, KTM *Ari Karlsson*, kauppat.yo. *Heikki Ketola*, metsänhoitaja, ekonomi *Kari Kilpi*, KTM *Kim Kuusi*, KTK *Erkki Mattila*, FM *Pekka Mäkelä* ja KTM *Tapio Otamaa*.

Liiketaloustiede (laskentatoimi): KTM *Jaakko Heikkonen*, KTM *Antti Huhdanmäki* ja KTK *Pekka Lehtonen*.

Liiketaloustiede (markkinointi): KTM *Eero Auvinen*, KTM *Jarmo Granfelt*, ekonomi *Martti Kotilainen*, KTM *Timo Mauranen*, KTT *Matti Urrila* ja KTM *Tuire Ylikoski*.

Kansantaloustiede: KTL *Kari Haavisto*, KTM *Jyrki Malmio* ja VTL *Viljo Koponen*.

Oikeustiede: hallintoneuvos, LaT *Lassi Kilpi*, OTL *Mikko Tulokas* ja OTL *Pekka Rautajoki*.

Tavarateknologia: prof. *Tauno Olkkonen*.

Valtio-oppi: dosentti *Kari Sulevo*, VTT *Asko Puumalainen* ja VTK *Jarmo Laine*.

Filosofia: VTK *Jyrki Uusitalo*.

Pikakirjoitus: kauppat.yo. *Kaisa Lahti*.

Konekirjoitus: merkonomi *Helvi Rantanen*.

Englannin kieli: apul.prof. *Erkki Penttilä* ja FK *Maija Tammelin*.

Saksan kieli: KTK *Marja Kekäläinen*.

Espanjan kieli: akat.siht. *Marjut Kynäslahti-Vierikko* ja VTK *Gonzalo Oroza*.

Ruotsin kieli: KTM *Lilian Ingman*, FL *Aarre Nenonen* ja FK *Kristian Slotte*.

Suomen kieli ja tyylioppi: kirjeenvaihtaja *Riitta Hautakorpi*, KTK *Marja Kekäläinen*, apul.prof. *Pentti Leino* ja apul.prof. *Jarl Louhija*.

Venäjän kieli: opett. *Olga Korimo* ja lis. *Gabriella Lallukka*.

Italian kieli: FK *Pirkko Wäss-Colussi*.

Portugalin kieli: FM *Jukka Peitso*.

## Virkailijat

Ekonomi *Tarja Oksasen* saatua anomuksesta eron suunnittelusihteerin ylimääräisestä toimesta 1.8.1976 lukien määräsi korkeakoulun hallitus suunnittelusihteeriksi seitsemästä hakijasta ekonomi *Esa Ahosen* 1.12.1975 lukien.

Voimistelunopettaja, M.A. *Irja-Leena Freundin* saatua anomuksesta eron liikuntasihteerin ylimääräisestä toimesta 31.5.1976 lukien määräsi korkeakoulun hallitus liikuntasihteeriksi seitsemästä hakijasta voimistelunopettaja *Martti Kyykosken* 1.6.1976 lukien.

KTM *Saara Kehusmaa-Pekonen* on määrätty korkeakoulun tutkinnon uudistussuunnittelijaksi 1.11.1975 lukien.

Yo-merkonomi *Terttu Rintala* on määrätty hallintotoimiston toimistosihteeriksi 1.9.1975 lukien yo-merkonomi *Merja Niemisen* saatua pyynnöstä eron tehtävästään.

Merkantti *Irma Ruone* on määrätty taloustoimiston kanslistiksi 12.4.1976 lukien yo-merkonomi *Eeva-Kaarina Voutilaisen* saatua pyynnöstä eron tehtävästään.

*Iris Kohlhoff* on määrätty taloustoimiston kanslistiksi 12.4.1976 lukien ja merkonomi *Jaana Liukko* hallintotoimiston kanslistiksi 29.9.1975 lukien.

Ekonomi *Arja Haapa-aho* on määrätty opintotoimiston opintoneuvojaksi 1.9.1975 lukien ja akat.sihteri *Riitta Peltonen* 1.2.1976 lukien.

Kirjastonhoitaja *Riitta Närhi* on määrätty kirjastoamanuenssiksi 1.11.1975 lukien.

*Helena Nikkilä* on määrätty kirjastoapulaiseksi 19.1.1976 lukien sekä kirjaston konekirjoittajiksi on määrätty *Kaisa Antila* 1.1.1976 lukien ja *Ritva Löyttyjärvi* 12.1.1976 lukien.

*Marja-Leena Nuutilainen* on määrätty 15.9.1975 lukien ja *Pauli Pönkänen* 1.10.1975 lukien kuvallituksen offsetmonistajiksi.

*Sirkka Ukkonen* on määrätty Hallinnon ja päätöksentekojärjestelmien laitoksen konekirjoittajaksi 22.10.1975 lukien.

*Sonja Ihonen* on määrätty korkeakoulun puhelunvälittäjäksi 12.1.1976 lukien.

Keskuksenhoitaja *Kaarina Tötterman* siirtyi eläkkeelle 1.5.1976 lukien. Korkeakoulu esittää tässä yhteydessä keskuksenhoitaja *Kaarina Töttermanille* parhaat kiitoksensa yli 25 vuoden mittaisesta erittäin tunnollisesti ja taidolla suoritetusta työstä.

Lukuvuoden aikana ovat kirjaston palveluksesta eronneet kirjastoapulaiset *Tuulikki Hyvönen*, *Eeva-Liisa Lehtonen* ja *Sirkka Myllylä* sekä konekirjoittajat *Marjatta Juntikka*, *Liisa Keski-Keturi* ja *Mirja Lehmus*.

### Valtion tutkimusstipendit ja opintolainatakaukset

Helsingin kauppakorkeakoululle osoitettiin vuodeksi 1976 17 valtion tutkimusstipendiä suuruudeltaan 1.500 mk ja ne myönnettiin seuraaville: KTM *Mai Anttila*, KTL *Timo Airaksinen*, KTL *Roy Dahlstedt*, KTM *Risto Hölttä*, KTL *Asko Korpela*, KTL *Kalevi Kyläkoski*, KTK *Markku Lahdenpää*, KTK *Pekka Lehtonen*, KTK *Jarmo Leppiniemi*, KTM *Kari Lilja*, KTM *Kristian Möller*, KTM *Juha Nissilä*, KTK *Tuire Santamäki*, KTL *Risto Tainio*, TTK, KTL *Rauno Tamminen*, KTK *Leena Ylä-Anttila* ja KTL *Jouko Ylä-Liedenpohja*.

Lukuvuonna 1975—1976 on Helsingin kauppakorkeakoulun opintotukilautakunta myöntänyt korkeakoulussa opiskelevien henkilöiden opintotuesta annetun lain 28/72 ja asetuksen 287/72 mukaisia valtion takaamia ja tukemia opintolainoja yhteensä 1680 kappaletta.

### Tutkinnonuudistus

Korkeakoulun perustutkintojen uudistamiseen tähtäävä suunnittelutoiminta jatkui koko kuluneen lukuvuoden ajan. Suunnittelun johdossa on ollut hallituksen asettama laajapohjainen tutkinnonuudistustoimikunta (LATU), jonka puheenjohtajana on toiminut rehtori *Jaakko Honko* ja jäseninä vararehtori *Mika Kaskimies*, lehtori *Pennti Woivalin*, lehtori *Elisabet Törnudd-Jalovaara* 20. 2. 1976 saakka, jonka jälkeen hänen tilalleen tuli lehtori *Erkki Vierikko*, assistentti *Tapio Sipponen* 9. 4. 1976 saakka, hänen tilalleen tuli vt.apul.prof. *Kalevi Kyläkoski*, ekonomit *Erikka Jussila*, *Camilla Lommi*, *Raimo Rönkkö* ja *Marjatta Virtanen* 19. 3. 1976 saakka, jonka jälkeen hänen tilalleen tuli ekonomi *Matti-Jussi Pollari* sekä kauppat.yo *Eeva Palojärvi*. Toimikunnan sihteereinä toimivat toimistopäällikkö *Kalevi Sarviki* sekä tutkimussihteeri *Maini Mannerkoski* 30. 10. 1976 saakka, jonka jälkeen tutkinnonuudistuksen suunnittelija *Saara Kehusmaa-Pekonen* aloitti työskentelynsä.

Opetusministeriön annettua 16. 10. 1975 kannanottonsa kauppatieteellisen alan perustutkintojen uudistamisessa sovellettavista periaatteista saattoi laajapohjainen tutkinnonuudistustoimikunta vahvistaa suunnittelutyön pohjaksi muistion Helsingin kauppakorkeakoulun tutkinnonuudistuksen perusteet. Nämä tutkinnonuudistusta ohjaavat puitteet korkeakoulun hallitus vahvisti kokouksessaan 28. 11. 1975 tutkinnonuudistussuunnittelun perustaksi korkeakoulussamme.

LATU päätti kokouksessaan 13. 11. 1975 esittää Helsingin kauppakorkeakoulun hallitukselle, että se antaisi laitosneuvostoille tehtäväksi nimetä ensi tilassa ainelaitoskohtaiset tutkinnonuudistussuunnitteluryhmät. Korkeakoulun hallitus käsittelee nimeämisen kokouksessaan 14. 11. 1975 ja

antoi hallintovirastolle tehtäväksi lähettää asiaa koskeva kirjelmä Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnalle.

Laitoskohtaisten suunnitteluryhmien eli LASUjen työskentely alkoi joulukuussa 1975. LASUjen kokoonpanot noudattavat opetusministeriön antamia ohjeita eli niissä on opettajien ja opiskelijoiden tasaveroinen edustus. Suunnitteluryhmiä muodostettaessa pyrittiin myös ottamaan huomioon, että ainelaitoksen eri aineet ovat suunnitteluryhmässä edustettuina.

Syksyllä 1975 käynnistyi keskustelu LATUssa, mutta jonkin verran myös muualla korkeakouluyhteisössä, HKKK:n perustettavista koulutusohjelmista. Koska näytti ilmenevän paljon epätietoisuutta tutkinnonuudistuksen sisällöstä ja käsitteistöstä päätti LATU pitää kaksi samansisältöistä koulutustilaisuutta (1. 12. ja 3. 12. 1975), joihin oli kutsuttu korkeakoulun opettajat, hallintoelinten jäsenet ja tutkinnonuudistustyöhön osallistuvat opiskelijat. Toinen tutkinnonuudistusta käsittelevä koulutustilaisuus, joka oli ensisijaisesti tarkoitettu korkeakoulun opiskelijoille, pidettiin 13. 4. 1976.

LATUssa valmistui helmikuussa 1976 tutkinnonuudistuksen perusteiden, laitojen pohjatyön sekä korkeakoulumme hahmottleman koulutusvastuun pohjalta alustava ehdotus korkeakoulun koulutusohjelmamarkanteeksi, josta pyydettiin lausuntoa sekä laitoskohtaisilta suunnitteluryhmiltä että laitosneuvostoilta.

LATU lähetti korkeakoulun hallituksen käsiteltäväksi LASUjen ja laitosneuvostojen antamien lausuntojen pohjalta korjatun muistion, joka käsitti koulutusohjelmien ohella myös pääosin ainelaitoksissa kehitetyt ammattikuvat. Koulutusohjelmamuistiota käsiteltiin myös opetus- ja tutkimusneuvostossa, jossa se hyväksyttiin 6. 5. 1976. Korkeakoulun hallitus hyväksyi koulutusohjelmamuistion vähäisin korjauksin 7. 5. 1976 käytettäväksi tutkinnonuudistuksen jatkosuunnittelun pohjana. Korkeakoulussamme suunnitellaan uuteen perustutkintoon seuraavia koulutusohjelmia: hallinnon, laskentatoimen, hallintotalouden, markkinoinnin ja tuotantotalouden, systeemien ja menetelmien, kansainvälisten toimintojen kokonaistalouden sekä kauppakielten koulutusohjelmat.

LATUssa valmistui kuluneena vuonna lisäksi muistiot Helsingin kauppakorkeakoulun yleisopinnoista ja koulutusohjelmien rakentamisesta. Tämän lisäksi käsiteltiin toimikunnassa mm. ulkomaisten ja kotimaisten kauppakorkeakoulujen koulutusta, korkeakoulumme opintojen nykytilaa, resurssikysymyksiä yms. suunnitteluun liittyviä asioita. LATUssa käsiteltiin myös kauppatieteellisen alan tutkinnonuudistuksen ohjaus- ja seuranta-projektin (KATOS) esitystä koulutusvastuun jakamisesta kauppatieteellisellä alalla. Helsingin kauppakorkeakoulu antoi KATOSelle lausunnon em. esityksestä 17. 10. 1975.

Huhtikuussa 1976 tuli korkeakouluumme lausunnon opetusministeriössä valmistettu luonnos asetukseksi taloustieteellisistä tutkinnoista, jolla oli tarkoitus säädellä korkeakoulumme tutkintojen suunnittelua ja toteutusta. Valtuuston 14. 6. 1976 hyväksymässä korkeakoulun lausunnossa katsotaan asetusehdotus koulutusalan ja tutkintojen nimikysymyksiä myöten siinä määrin kauppatieteellisen koulutusalan perusuonteeseen kanssa ristiriidassa olevaksi, että ehdotus olisi perusteellisesti uudelleen valmisteltava.

#### Suunnittelu- ja laskentajärjestelmän kehittämistyöryhmä

Korkeakouluun syksyllä 1973 perustettu suunnittelu- ja laskentatoimen kehittämistyöryhmä (SULAKE) sai tehtävänsä ensimmäisen vaiheen suoritetuksi keväeseen 1975 mennessä, jolloin korkeakoulussa aloitettiin hallinnollisen kirjanpidon ohella valtion yhtenäiseen maksuliike- ja kirjanpitojärjestelmään kuuluvan sisäisen laskentatoimen sovellutuksen kokeilu. Toukokuussa 1975 työryhmän kokoonpanoa ja tehtävien määrittelyä tarkistettiin.

Työryhmän tehtävänä on uuden määrittelyn mukaan korkeakoulun nykyisten rekisteröinti-, raportointi- ja suunnittelujärjestelmien sekä eri hallintoelinten tietotarpeiden kartoittaminen ja esitysten tekeminen HKKK:n suunnittelu- ja laskentajärjestelmän kehittämiseksi ottaen huomioon erityisesti tutkinnonuudistustyössä ja uutta tutkintoa toteutettaessa tarvittava informaatio.

Vuoden 1976 alusta lukien on sisäisessä laskennassa otettu käyttöön laitosjaon mukainen vastuualuejako ja laskentajärjestelmää on kehitetty jatkuvasti saatujen kokemusten perusteella. SULAKE-työryhmä on pohtinut myös korkeakoulun tietorekisterien hyväksikäytön edistämismahdollisuuksia, jotka ovat ratkaisevasti parantuneet uuden ATK-laitteiston käyttöönoton jälkeen.

Kertomusvuoden aikana työryhmän puheenjohtajana on toiminut vt.prof. *Eero Pitkänen* ja muina jäseninä hallintojohtaja *Olli Tarpila*, toimistopäälliköt *Matti Sarakontu* ja *Kalevi Sarvikiivi*, ATK-päällikkö *Heikki Huttunen*, tutkimusassistentti *Kari Asp* sekä sihteerinä suunnittelusihteerinä *Esa Ahonen*.

#### Oppilasvalinta

Helsingin kauppakorkeakoulun oppilasvalinnassa siirryttiin vuonna 1976 menettelyyn, jonka mukaan kaikki hakijat joutuvat osallistumaan pääsykokeeseen. Valinta suoritettiin alkupisteiden ja pääsykoepisteiden perusteella.

Korkeakoulun hallitus teki kokouksessaan 8. 1. 1976 päätöksen oppilasvalinnassa noudatettavasta menettelystä. Ylioppilastutkinnon suorittaneiden osalta valinta suoritettiin koulu- ja ylioppilastutkinnosta, harjoittelusta ja pääsykokeesta saatavien pisteiden osoittamassa järjestyksessä. Korkeakoulututkinnon suorittaneille ja samanaikaisesti toisessa korkeakoulussa opiskeleville asetettiin kiintiöksi enintään 30 opiskelijaa. Valinta suoritettiin harjoittelusta ja pääsykokeesta saatavien pisteiden perusteella.

Opetusministeriö määräsi 19. 2. 1976 ylioppilastutkintoa suorittamattomien valintaperusteet. Niiden mukaan tuli korkeakouluun valita vähintään 10 % valittavista 550:stä merkonomien tutkinnon suorittaneita sekä enintään 5 % muun opistotasaisen tutkinnon suorittaneita. Valinta suoritettiin näiden hakijoiden osalta opiston päästötodistuksen vieraan kielen ja matematiikan arvosanoista, harjoittelusta ja pääsykokeesta saatavien pisteiden osoittamassa järjestyksessä.

Oppilasvalinnan käytännön toteutuksesta vastasi edelleen vuonna 1975 asetettu valintatoimikunta, jonka puheenjohtajana toimi professori *Reijo Helle* ja varapuheenjohtajana ekonomi *Hannele Kekkonen* sekä muina jäseninä lehtori *Pentti Woivalin*, KTK *Markku Laakso*, ekonomi *Maritta Erkheikki* ja KTM *Marjatta Virtanen*. Toimikunnan sihteerinä on toiminut vs.opintosihteerinä *Leena Hyvärinen*.

Hakuaika korkeakouluun päättyi 14. 6. 1976, johon mennessä hakemuksensa jätti yhteensä 4 156 henkilöä. Näistä 3 468 haki ylioppilastutkinnon suorittaneiden ryhmässä, 403 opistotasaisen tutkinnon suorittaneiden ja 283 muualla samanaikaisesti opiskelevien tai tutkinnon jo suorittaneiden ryhmässä. Lisäksi jätti hakemuksensa 2 ulkomaalaista henkilöä. Valintaan liittyvä pääsykoe järjestettiin 5. 7. 1976 samanaikaisesti Helsingissä, Jyväskylässä ja Oulussa. Siihen osallistui yhteensä 3 498 hakijaa.

#### Kesäopetus

Kuluvana lukuvuotena voitiin korkeakoulussa antaa kesäopetusta varsin rajoitetusti. Touko- ja kesäkuussa järjestettiin kesäkurseja kolmessa aineessa yhteensä 4 kurssia. Osanotto järjestetyille kursseille oli erittäin vilkasta.

#### Liikuntatoiminta

Helsingin kauppakorkeakoulun liikuntatoiminta koostui lukuvuonna 1975—76 noin 50 tunnista viikossa. Näistä tunneista osa oli ohjattuja, osa yleisiä, vapaita harjoitusvuoroja, ja osa kerhojen tai erillisten laitosten ja yhteisöjen itselleen varaamia.

Toiminta oli maksutonta ja siihen saattoivat vapaasti osallistua kaikki korkeakoulun piirissä työskentelevät ja opiskelevat henkilöt. Tämän lisäksi oli niillä Helsingin seudun korkeakoulujen opiskelijoilla ja henkilökunnalla, joiden korkeakouluilla ei ollut omia liikuntatiloja ja -ohjelmaa, oikeus syksyllä 1975 alkaneen yhteistyöprojektin puitteissa osallistua Helsingin yliopiston, Teknillisen korkeakoulun ja Helsingin kauppakorkeakoulun liikuntatoimintaan. Yhteistyön vaikutus liikunnan osallistujamääriin ei vielä lukuvuonna 1975—76 ollut kovinkaan huomattavaa kokonaiskävijämäärän ollessa viikoittain noin 600 henkilöä.

Liikuntatoiminnasta suurin osa tapahtui korkeakoulun omissa tiloissa, joskin joihinkin lajeihin käytettiin vuokratiloja. Lajeina olivat mm. jalkapallo, jazz-tekniikka, jooga, judo, jytäjumppa, koripallo, kuntovoimistelu, lentopallo, luistelu, musiikkijumppa, pöytätennis, seuratanarit, sulkapallo ja voimailu. Pienryhmien ja kerhojen puitteissa harrastettiin lisäksi mm. kaukalopalloa, keilailua ja laskettelua.

Syksyllä järjestettiin perinteinen liikuntaviikko ja suuren suosion saavuttanut uusien opiskelijoiden muodostamien pienryhmien välinen "Tutorlentopallotarja". Keväällä pidettiin liikuntapäiviä sekä opiskelijoille että henkilökunnalle.

Kilpaurheilun puolella osallistuttiin korkeakoulujen jalkapallo-, koripallo-, suunnistus- ja hiihtomestaruuskilpailuihin ja liikuntaviikon aikana järjestettiin korkeakoulun yleisurheilu- ja maastojuoksukilpailut.

### Julkaisusarja

Julkaisusarjan toimittamisesta huolehtii julkaisu- ja toimikunta, jonka kokoonpano on seuraava: puheenjohtajana professori *Mika Kaskimies*, jäseninä professori *Fedi Vaivio* ja toimistopäällikkö *Kalevi Sarvikivi*. Toimikunnan sihteerinä on toiminut kirjastonjohtaja FT *Henri Broms*. Lukuvuoden 1975—76 aikana ovat korkeakoulun kustantamina ilmestyneet seuraavat teokset:

- A-sarja: 14 *Jyrki Wallenius*: Interactive Multiple Criteria Decision Methods: an Investigation and an Approach.  
 15 *Uolevi Lehtinen*: Merkinvalintamalli. Mallin muodostaminen sekä sen selityskyvyn ja sovellutusmahdollisuuksien tarkastelu. — A Brand Choise Model. The Formulation of Model and an Analysis of its Explanatory Power and Potential for Applications.  
 16 *Jaakko Honko & Kalervo Virtanen*: The Investment Process in Finnish Industrial Enterprises.

- 17 *Kyösti Pulkkinen*: Instituutiot ja virallistaminen organisaation rakennetta ja toimintaa säätelevässä hallintoprosessissa. Institutionalization and Formalization in the Administrative Process Controlling the Structure and the Process of Organization.  
 18 *Jouko Ylä-Liedenpohja*: On Optimal Financing Dividends, and Investment of the Firm.  
 19 *Pekka Lehtonen*: On the Estimation of Statistical Cost Functions: An Empirical Study of Production and Cost Functions of Finnish Restaurants.

- B-sarja: 11 *Jaakko Havukkala & Kai-Veikko Vuoristo*: Kahden eteläsuomalaisen kylän talousmaantieteellinen rakenne.  
 12 *Kyösti Pulkkinen*: Tutkimus eriytyisestä organisaation rakenne-, viestintä- ja päätöksentekojärjestelmissä.

C-sarja kokonaisuudessaan ilmestyy Oy Gaudeamuksen kustantamana.

- D-sarja: 4 *Henri Broms — Kyllikki Ruokonen*: Sources of Company Information.  
 5 *Martti Helsilä*: Käytännön huomioita yrityksen organisaation tutkimuksesta.  
 6 *Meeri Saarsalmi*: Miten laadin laudatur-tutkielman?  
 7 *Raimo Keloharju*: Struktuurivaihtoehdot ja liiketaloustieteellinen tutkimus.  
 8 *Marja Pirilä*: Kansantaloustieteellinen kirjallisuus Suomessa 1974.  
 9 *Marja Pirilä*: Liiketaloustieteellinen kirjallisuus Suomessa 1974.  
 10 *Raimo Keloharju*: Simulation Models of Firm Growth.  
 11 *Timo Airaksinen*: A Dynamic Disequilibrium Model of the Firm for Substitutable Factors of Production.  
 12 *Kyllikki Ruokonen*: Directory of Economic Libraries in Scandinavia.

### Ulkomaisia luennoitsijoita

Seuraavat luennoitsijat vierailivat lukuvuoden 1975—76 aikana Helsingin kauppakorkeakoulussa ja pitivät luentoja allamainituista aiheista:

Professori *Bertil Näslund* ja tohtori *Birgitta Wadell*, Tukholma, 18. 9. 1975, "Doktorandutbildningen och praktiskt näringsliv".

Professori *Sune Carlson*, Uppsala Universitet, piti 18. 11. — 5. 12. 75 välisenä aikana 28 vt cl-luentosarjan kansainvälisestä markkinoinnista.

Luentosarja liittyi osana vientimarkkinoinnin professuurin hoitoon syksyllä 1975.

Professori, Dr. hab. *Jerzy Dieltl*, Lodz University, 24. 11. 1975, "The Structure and Changes of Distribution Channels in Polish Economy".

Professori *Teodor Kramer*, Akademia Ekonomiczna, Wroclaw, Puola, kevätlukukausi 1976, vientimarkkinoinnin approbatur-luentosarja.

Professori Dr. *Paul F. Rizza*, Slippery Rock University, Pennsylvania, 19. 1. — 15. 2. 1976, "Economic Geography of Anglo America".

Professori *Nancy S. Barret*, American University, Washington D.C., 27. 1. 1976, "U.S. Policy Alternatives to Stagflation".

Dr. *Werner Schröer*, DDR:n Helsingin suurlähetystö, 17. 3. 1976, "Landeskunde", Frau *Gisela Schröer*, 25. 3. 1976, "Literatur", Handelsattaché *Lothar Hanisch*, 31. 3. 1976, "Wirtschaft".

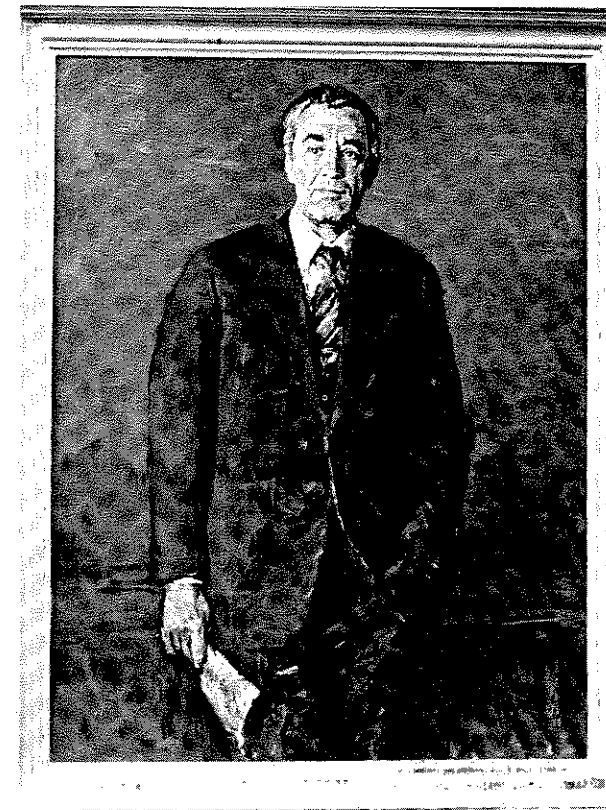
Professori *Klaus Brockhoff*, Kielin Christian-Albrechts -yliopisto, 31. 3. 1976, "Planning in German companies", 1. 4. 1976, "Productivity Measurement of Research and Development".

Professori *Marshall E. Blume*, European Institute for Advanced Studies in Management, (Wharton School of Finance, University of Pennsylvania), 3. 5. 1976, "The Methodological Problems in Estimating the Risk Behaviour of Households", 4. 5. 1976, "The Pricing of Capital Assets in a Multiperiod World".

Professori *Gaston Deurinck*, European Institute for Advanced Studies in Management, Brüssel, 6. 5. 1976, "Management Faculty Development the Next Ten Years".

Professori *Horst Albach*, Bonnin yliopisto, 13. 5. 1976, "Insurance and Capital Budgeting".

Professori *Robert R. Sterling*, Rice University, Texas, 18. 5. 1976, "Toward a Science of Accounting", 19. 5. 1976, "Accounting at the Crossroads".



KANSLERI KLAUS WARIKSEN MUOTOKUVA

Marraskuun 14 päivänä 1975 paljastettiin Helsingin kauppakorkeakoulun kanslerin *Klaus Wariksen* muotokuva, jonka on maalannut taiteilija *Tapani Raittila*. Paljastustilaisuudessa oli läsnä kansleri ja rouva Wariksen ohella Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön ja korkeakoulun hallintolinten edustajia. Paljastuspuheen piti muotokuvan maalauttaneen yksityisen Kauppakorkeakoulun hallituksen puheenjohtaja *Matti Virkkunen* lausuen mm. seuraavaa:

Keväällä 1974 päätti silloisen yksityisen Kauppakorkeakoulun hallitus pyytää saada maalauttaa kansleri Klaus Wariksen muotokuvan. Kansleri Wariksen annettua hankkeelle suostumuksensa uskottiin työn suorittaminen taiteilija Tapani Raittilalle. Tänään olemme kokoontuneet muotokuvan paljastustilaisuuteen.

Suomen Pankin johtokunnan puheenjohtajan, fil. tri Klaus Wariksen tullessa keväällä 1967 valituksi Kauppakorkeakoulun kansleriksi ei vaali todellakaan olisi voinut kohdistua tähän tehtävään paremmin sopivaan henkilöön. Väitelyään kuluttajien tuloja, kulutusta ja säästämistä Suomessa 1920- ja 1930-luvuilla koskeneella modernilla kansantaloustieteellisellä tutkimuksella filosofian tohtoriksi v. 1945 tri Waris toimi vuoteen 1949 asti valtiovarainministeriön kansantalousosaston päällikkönä, missä tehtävässä hän joutui erittäin monipuolisesti ja laajasti perehtymään maan kansantalouden kehitykseen ja talouspolitiikan kysymyksiin. Tämän jälkeen tri Waris oli vuosina 1949—52 Teknillisen korkeakoulun kansantaloustieteen professorina syventäen tällöin jo ennestään laajoja tietojaan kansantaloustieteen teoreettisissa kysymyksissä ja taloustieteellisen tutkimuksen alalla. Toimiminen silloisen Pohjoismaiden Yhdyspankin johtokunnan jäsenenä 1950—51 oli tavallaan jatkoa tri Wariksen jo v. 1935 Porissa aloittamalle pankkimiestoiminnalle ja lisäsi hänen kokemustaan maan talouselämän ja erityisesti rahamarkkinoiden kehittämiskysymyksissä. PYP:stä tri Waris siirtyi 1952 Suomen pankin johtokunnan jäseneksi tullen sittemmin 1954 johtokunnan puheenjohtajan varamieheksi ja 1957 puheenjohtajaksi ja pääjohtajaksi.

Tohtori Waris oli Suomen Pankissa toimiessaan erittäin tietoinen siitä, että Suomen Pankin päätehtävä oli ja on rahanarvon vakaana pitäminen. Se seikka, että Suomen Pankki ei aina ole tässä tehtävässään erinomaisesti onnistunut, ei suinkaan ole johtunut tri Wariksesta eikä oikeastaan Suomen Pankistakaan. Suomen Pankki ei nimittäin voi päätehtävänsä menestyksellisesti suorittaa, ellei se saa tähän poliittisilta elimiltä tarpeeksi tukea. Tohtori Klaus Wariksen pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta toiminnasta maan keskuspankin johdossa voidaan korostaen mainita eräitä koko maan taloudellisen kehityksen kannalta merkittäviä toimenpiteitä. Jo varapuheenjohtajakaudellaan tri Waris laati ja ajoi läpi ne lainsäädännölliset uudistukset ja talouspoliittisia toimenpiteitä koskevat järjestelyt, joita devalvoimien onnistunut ja tuloksekas suorittaminen välttämättä edellyttää. Näitä järjestelyjä tarvittiin ja käytettiin v. 1957 devalvoimien yhteydessä ja ne osoittautuivat tehokkaiksi myös 1967 Wariksen jo jätettyä Suomen Pankin.

Erittäin tärkeänä pidän tri Wariksen selkeätä näkemystä siitä, että Suomen Pankin tehtävä ei ainoastaan ole huolehtia maan rahalaitoksen vakavuudesta vaan myös turvata maan koko talouselämän kehittyminen ja kilpailukyvyyn säilyttäminen. Tri Waris ehdotti jo 1960-luvun alussa laajan investointiohjelman toteuttamista, jonka tuloksena oli maamme puunjalostusteollisuuden ajanmukaistuminen ja sen kilpailukykyisyyden lisääntyminen. Ennen lähtöään Suomen Pankista tri Waris teki vielä varsin kauaskantoisen ja tärkeän ehdotuksen Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1967 rahaston (SITRA) perustamisesta. Eduskunnan päätettyä rahaston perustamisesta ja siirrettyä sen peruspääomaksi osan Suomen Pankin voittovaroista vaikutti tri Waris ratkaisevasti rahaston ensimmäisenä yliasiamiehenä rahaston toiminnan suuntaviivojen luomiseen ja käytännön työn alullepanoon.

Kaikkien edellämainittujen monipuolisten ja vastuullisten tehtävien hoitaminen on tehnyt tri Wariksesta erinomaisen sopivan kanslerin, ylimmän hallintomiehen Kauppakorkeakouluun, maan vanhimpaan ja suurimpaan taloudellis-kaupallisen korkeakouluopetuksen ja tutkimuksen tyyssijaan. Lisäksi on vielä muistettava, että tri Waris ei ole vain monipuolisesti ja laajasti perehtynyt Suomen talouselämään ja kansantalouteen vaan on myös ollut ja on edelleenkin kiinteästi mukana käytännön liike-elämässä monissa luottamus- ja johtotehtävissä. Me voimme todellakin olla ylpeitä ja kiitollisia siitä, että tri Klaus Waris on ollut ja jatkuvasti on Kauppakorkeakoulun kanslerina.

Jo keskuspankkivuosiina tri Waris on aloittanut laajan, loistavatasoisen ja syvältä vaikuttaneen esitelmätoiminnan. Näissä samoin kuin lukuisissa kirjoituksissaan kansleri Waris on aina tuonut esiin uutta ja ajankohtaista asiaa sekä tehnyt talouselämän kehittämiseen ja sen toimintaedellytysten parantamiseen tärkeitä aloitteita. Kansleri Wariksen arvostettu ja näkyvä toiminta on heijastunut myös Kauppakorkeakouluun ja korkeakoulun

asema taloustieteellisenä ja talouselämän kehittymiseen tutkimus- ja opetustoiminnallaan myötävaikuttavana laitoksena on tätä kautta korostunut. Helsingin kauppakorkeakoulu on kiitollinen Teille, Herra Kansleri, aktiivisesta panoksestanne korkeakoulumme tutkimus- ja opetustoiminnan kehittämiseksi sekä työstänne korkeakoulun kanslerina.

Samalla haluan kiittää Teitä, taiteilija Tapani Raittila, nyt meidän kaikkien nähtävissämme olevan mittavan taideteoksen luomisesta.

Rehtori *Jaakko Honko* otti Helsingin kauppakorkeakoulun puolesta muutokuvan vastaan, jonka jälkeen kansleri Waris kiitti korkeakoulua osakseen tulleesta huomionosoituksesta ja muutokuvan maalannutta taiteilija Tapani Raittilaa miellyttävästä yhteistyöstä.



PROFESSORI MARTTI SAARION MUOTOKUVA

Huhtikuun 2. päivänä 1976 paljastettiin Chydenian juhlasalissa professori *Martti Saarion* muotokuva. Kuvan ovat prof. Saarion 01. 03. 1976 olleen 70-vuotispäivän kunniaksi maalanneet ja korkeakoululle lahjoittaneet

Laskentatoimen laitos, joukko yrityksiä, joiden toimintaan prof. Saario on asiantuntijana ja tilintarkastajana osallistunut sekä joukko prof. Saarion entisiä oppilaita. Muotokuvan on maalannut taiteilija *Sonja Jäämeri*.

Paljastustilaisuudessa oli läsnä professori ja rouva Saarion lisäksi Laskentatoimen laitoksen henkilökunta sekä lukuisa joukko Helsingin kauppakorkeakoulun hallintoelinten ja muotokuvan lahjoittaneiden yritysten edustajia.

Muotokuvan paljastuspuheen piti rehtori *Jaakko Honko*. Paljastuspuheessaan rehtori Honko kosketti professori Saarion pitkää ja ansiokasta panosta korkeakoulumme palveluksessa. Tätä jatkui kaikkiaan noin 30 vuoden ajan ja siitä 23 vuotta korkeakoulumme erään keskeisen oppituolin haltijana.

Professori Saario on jo synnynnäisesti tiedemies ja tutkija, joka tästä syystä on voinut suotuisasti myötävaikuttaa myös omien oppilaittensa kehittymiseen. Toisaalta professori Saarion lukuisat kiinteät yhteydet käytäntöön ovat pitäneet hänen tutkimus- ja opetustyönsä käytännön läheisinä. Monet hänen ajatuksistaan vaikuttavat nykyisellään mm. lainsäädännön kautta laajalti kaikkeen taloudelliseen toimintaan.

Lopuksi rehtori Honko kosketti professori Saariota henkilönä korostaen hänen suorasuukaista ja kaikesta tärkeystä vapaata persoonaansa, lämmintä ja hyväsydämistä ihmistä.

Puheen jälkeen professori Saario kiitti osakseen tulleesta kunnianosoituksesta. Muotokuva luovutettiin säilytettäväksi Laskentatoimen laitokselle, jonka puolesta sen otti vastaan vt. professori *Eero Pitkänen*.

## HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULUN PROMOOTIO 1976

### *Lehvänsitojaiset*

Helsingin kauppakorkeakoulun seitsemännen virallisen promootion juhlatilaisuudet alkoivat toukokuun 12 päivän iltana, jolloin vihittävät kandidaattit lehvänsitojattarineen ja -sitojineen sekä vihittävät tohtorit ja kunniatohtorit puolisoineen kokoontuivat lehvänsitojaisiin Helsingin kauppakorkeakoulun ravintolaan. Isäntinä tilaisuudessa olivat professori ja rouva *Mika Kaskimies*, Merkurius-neidon, ylioppilas *Sinikka Kaskimiehen* vanhemmat.

Tervehdyspuheen piti professori *Mika Kaskimies* ja vieraiden puolesta kiitti isäntäväkeä promovendi *Martti Ahtiainen*. Illan kuluessa esiintyivät Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Laulajat, käytiin läpi vanhat tanssit ja promootioaktin harjoitukset.

### *Promootio*

Promootion pääjuhlatilaisuudet aloitettiin toukokuun 14 päivän aamuna klo 10 kunniakäynnillä Hietaniemen sankarihaudoilla. Seppeleen laskivat promootio toimikunnan edustajat gratistin, kauppat. kand. *Kim Luotosen* johdolla.

Promootioakti korkeakoulun juhlasalissa alkoi klo 12. Arvovaltaisen kutsuvierasyleisön joukossa oli mm. valtiohallan, diplomaattikunnan, elinkeinoelämän, yliopistojen ja korkeakoulujen sekä julkisen sanan edustajia sekä promovendien omaisia ja ystäviä.

Juhlavieraiden jo ollessa paikoillaan saapuivat saliin kulkueet Helsingin Kaupunginorkesterin soittaessa Erkki Melartinin Juhlamarssia näytelmästä Prinsessa Ruusunen. Ensimmäisenä saapuivat lehvänsitojat ja lehvänsitojattaret yliairuen ja Merkuriusneidon johtamina. Seuraavana saapui opettajien ja virkailijoiden kulkue kansleri *Klaus Wariksen* ja vararehtori *Mika Kaskimiehen* johdolla. Viimeisinä saliin tulivat promovendit promootorin, rehtori *Jaakko Hongon* johtamina. Tässä kulkueessa olivat ensimmäisinä vihittävät kandidaatit aakosjärjestyksessä, sitten tohtoreiksi vihittävät ja viimeisinä kunniatohtoreiksi vihittävät.

Kulkueiden asetuttua paikoilleen juhlasaliin Helsingin Kaupunginorkesteri ja Akateeminen Laulu esittivät professori *Jussi Jalaksen* johdolla akateemikko *Uuno Klammin* säveltämän promootiokantaatin "Kultasauvalinen". Solisteina olivat oopperalaulajat *Ritva Auwinen* ja *Usko Viitanen*.

Promootioesitelmän piti maisteriksi promovoitava kauppatieteiden kandidaatti *Matti Lehti* aiheesta:

### **Kansainvälistyminen yrityksen kasvuvaihtoehtona**

Kahden viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana tapahtuneen kansainvälisen talouden voimakkaan rakenteellisen muuttumisen tunnusmerkkeinä voidaan nähdä kaksi selvää kehityspiirrettä: yhdentymisen ja kansainvälistyminen. Kansainvälisen talouden makrotasolla, kansantalouksien tasolla, tapahtunut yhdentymiskehitys on johtanut koko maailmantalouteen voimakkaasti vaikuttavien taloudellisten ja osin poliittisten ryhmittymien syntymiseen. Kansainvälisen talouden mikrotasolla, yritysten tasolla, toteutunut kansainvälistyminen taas on merkinnyt liikeyritysten taloudellisen aktiviteetin siirtymistä entistä voimakkaammin kotimaan rajojen ulkopuolelle. Sekä kansainvälisen kaupan integraatiokehitys että kansainvälistymisen tietä tapahtunut liikeyritysten kasvu on edennyt käsi kädessä vakaana jatkuneen taloudellisen kasvun ja erityisesti kansantalouksien välisen vaihdannan kasvun kanssa. Kasvavassa taloudessa yritysten kasvua on pidetty luonnollisena, jopa yritystoiminnan jatkuvuuden edellytyksenä. Tällaisissa olosuhteissa kansainvälistyminen on vakiintunut kasvumuodoksi, jossa yritykset ovat käyttäneet hyväkseen avautuvia uusia markkinoita ja kokonaismarkkinoiden kasvua.

Aivan viime aikoina yritysten kasvua ja kansainvälistymistä koskeva keskustelu on saanut uutta mielenkiintoa. Kokemamme poikkeuksellisen voimakas taloudellinen taantuma on





*Uuno Klamin "Kultasauvallisen" esittivät Helsingin kauppakorkeakoulun promootiossa professori Jussi Jalaksen johdolla Helsingin Kaupunginorkesteri ja Akateeminen Laulu, solisteina oopperalaulajat Ritva Auvinen ja Usko Viitanen.*

antanut painoa jatkuvan taloudellisen kasvun mahdollisuuksista esitetyille epäilyille samoin kuin kansainvälisen vaihdannan rajoja koskeville synkille arvioille. On jouduttu kysymään, putoaako yrityksen kasvun suunnittelulta ja koko kasvun teorialta pohja, jos taloudellinen kasvu laantuu. Vastausta voidaan etsiä tarkastelemalla yrityksen kasvun ja kannattavuuden välistä suhdetta. Useimmat kasvua ja kannattavuutta käsitelleet tutkimukset osoittavat näiden kahden tekijän välillä vallitsevan positiivisen korrelaation. Kasvu tarjoaakin usein mahdollisuuden yrityksen tuotannontekijöiden tehokkaampaan hyväksikäyttöön ja samalla myös kannattavuuden parantamiseen. Niinpä olosuhteissa, joissa yrityksen kannattavuustavoitteiden saavuttaminen vaarantuu, on ilmeistä, että kasvun merkitys kannattavuuden osatekijänä korostuu. On olemassa merkkejä siitä, että paine yrityskoon suurentamisen kautta tapahtuvaan tehokkuuden lisäämiseen nousee kokonaistaloudellisen aktiviteetin laskiessa. Tällaisissa olosuhteissa myös yli kansallisten rajojen tapahtuva yritysten kasvu korostaa rationalisoinnin merkitystä ja toteutuu keskittymisen ja yritysryhmien määrän supistumisen kautta.



*Promootiotilaisuuden yleisöä. Eturivissä oikealta kansleri Klaus Waris, promoottori, rehtori Jaakko Honko, kauppatieteiden kunniaohtoriksi vihittävä professori Horst Albach, ministeri Reino Rossi ja kauppaneuvos Rakel Wihuri, kevään Merkurius-neito Sinikka Kaskimies ja korkeakoulun aikaisempien promootioiden Merkurius-neidot.*

Kasvulla on merkityksensä yrityksen toimintaedellytysten turvaajana, myös hidastuvan talouskasvun olosuhteissa, vaikka se saakin toisenlaisen luonteen kuin korkeasuhdanteen vallitessa.

Huolimatta siitä, että kasvu on yleisesti vakiintunut yritysten tavoitteeksi, on se kuitenkin yhä nähtävä vain yhtenä yrityksen kehityspolittisena vaihtoehtona. Tämä vaihtoehto puolestaan tarjoaa sisällään suuren joukon uusia vaihtoehtoja. Jäntevän kasvusuunnittelun ongelmana näyttääkin olevan poikkeamia aiheuttavien ulkoisten muutosimpulssien lisäksi kasvuvaihtoehtojen moninaisuus. Vaikka valittavissa olevia kasvuteitä on oikeastaan loputtomasti, voidaan yritysten kasvustrategioita kuitenkin ryhmitellä muutamiin harvoihin tyypeihin. Usein käytetty karkea kahtiajako erottaa toisistaan kasvun tuotealuetta laajentamalla ja kasvun markkina-aluetta laajentamalla. Edellisessä yritys monipuolistaa toimintaansa laajentamalla tuotevalikoimaansa, investoimalla läheisille toimialoille tai hankkimalla omistukseensa kokonaan vieraita toimialoja edustavia yrityksiä. Markkinoiden laajentamiseen perustuva

kasvu puolestaan merkitsee tuotteiden myymistä uusille asiakkaille entiseen toimialaan ja tuotevalikoimaan tukeutuen. Yrityksen kansainvälistyminen edustaa tyypillisesti jälkimmäistä, markkina-alueen laajentamiseen perustuvaa kasvustrategiaa. Onhan kansainvälistyvän yrityksen tavoitteena nimenomaan markkinoidensa laajentaminen pyrkimällä lisäämään tuotteidensa tarjontaa ja menekkiä perinteisten kotimarkkinoiden ulkopuolella. Toiminnan monipuolistamisen sijasta kansainvälistyvä yritys valitsee pikemminkin erikoistumisen tien ja tavoittelee etuja, joita laajojen markkinoiden palveleminen kapealla toimintasektorilla voi tuoda tullessaan.

Yrityksen kasvustrategian valintaa koskevat ratkaisut ovat mitä suurimmassa määrin yrityskohtaisia ja yleiseen kasvuvaihtoehtojen paremmusvertailuun on vain hataria perusteita. Jos kuitenkin halutaan verrata esitettyjä kahta päävaihtoehtoa, näyttää kansainvälistymisen kautta toteutuva kasvu soveltuvan erityisen hyvin pienen, pääomaköyhän ja ulkomaankaupasta riippuvaisen maan yritysten kasvuvaihtoehtoksi. Vaikka myös yritykset pienillä kotimarkkinoilla ovat kansainvälisesti ottaen pieniä, muodostuvat kotimarkkinoiden rajat täällä kuitenkin nopeammin kasvusteiksi kuin suurilla markkina-alueilla.

Yrityksen koko ei useinkaan kuulu ulkomaisilla markkinoilla menestymiseen ratkaisevasti vaikuttavien tekijöiden joukkoon. Kansainvälistymisprosessi näyttää useimmissa tapauksissa etenevän asteittain tavalla, joka tekee mahdolliseksi rauhallisen kasvun ja pienentää muutoksiin liittyviä riskejä. Kansainvälistyvä yritys harjoittaa erikoisalallaan jo entuudestaan tuttua liiketoimintaa ja markkinoiden laajentaminenkin voi tapahtua periaatteessa jopa asiakas kerrallaan. Myös erilaisten kansainvälisten toimintamuotojen asteikko tarjoaa yritykselle mahdollisuuden siirtyä kehittyneempiin ja vaativampiin toimintamuotoihin sitä mukaa kuin osaaminen ja voimavarat sallivat. Varsin tavalliseksi kehityskuluksi on muodostunut, että yritys aloittaa kansainväliset toimintansa valmiiden tuotteiden viennillä ulkomaisille kohde-markkinoille ja siirtyy myöhemmin erilaisiin ulkomaisiin valmistussopimuksiin tai suoriin ulkomaisiin investointeihin. Markkinoiden laajentaminen kotimaan rajojen ulkopuolelle tapahtuu usein niin joustavasti, että ratkaisuja vientitoiminnan aloittamisesta ei edes nähdä strategisina kasvupäätöksinä vaan ainoastaan luonnollisena jatkona kotimarkkinoilla suoritetuille aluevaltauksille.

Myös pääomavaikutuksiltaan kansainvälistyminen on monissa tapauksissa tuotealueen laajentamista kevyempää. Vienti voi usein käyttää hyväkseen jo olemassaolevia investointeja. Investoinnit ulkomaisiin markkinointi- tai valmistusyksiköihin taas voidaan yleensä ainakin osittain rahoittaa kohdemaan tai kolmansien maiden pääomamarkkinoilta. Huomattava kansantaloudellinen merkitys on niin ikään kansainvälisten toimintojen maksutasevaikutuksilla, jotka jäisivät toteuttamatta yritysten kasvaessa vain kotimarkkinoillaan.

Yrityksen kasvun suuntaaminen kotimaan rajojen ulkopuolelle tarjoaa kotimarkkinoilla tapahtuvaan kasvuun verrattuna merkittäviä etuja sekä yritykselle itselleen että koko kansantaloudelle. Näiden etujen saavuttamisella on kuitenkin myös vaativat edellytyksensä. Kansainvälistyvän yrityksen on kyettävä sijoittamaan tuotteensa ulkomaisille kohdemarkkinoille ja varmistamaan tuotteiden menekki usein kokonaan toisenlaisissa kysyntä- ja kilpailuolosuhteissa kuin mihin kotimarkkinoilla on totuttu. Ylivoimainen osaaminen avaa aina uusia markkinoita, mutta sen saaminen liittolaiseksi onnistuu vain harvoin. Useammin ratkaiseviksi tekijöiksi muodostuvat tuotteiden hinnan ja laadun kilpailukykyisyys. Ne eivät vaikuta ainoastaan yritysten kansainvälistymiskehitykseen, vaan koko kansainväliseen vaihdantaan osallistuvien kansantalouksien kehitykseen.

Promootioesitelmän päätyttyä soitti Helsingin Kaupunginorkesteri Jean Sibeliuksen Kevätlaulun, jonka jälkeen promoottori, rehtori Jaakko Honko nousi puhujakorokkeelle ja piti promoottiopuheen:

Herra Ministeri!  
Yliopistojen ja korkeakoulujen kanslerit,  
rehtorit ja muut edustajat!  
Arvoisat kunniavieraat!  
Professorit ja muut oppineet läsnäolijat!  
Promovendit!  
Hyvät naiset ja herrat!

Tämänpäiväinen promootio on järjestyksessä ensimmäinen valtion kauppakorkeakoulussa vietettävä promootiojuhla. Aikaisemmin on niitä yksityisen korkeakoulumme toiminnan aikana ollut kuusi, joten nyt pidettävä juhla on kaikkiaan järjestyksessä seitsemäs.

Promootio käsitteenä juontaa alkunsa latinankielen sanasta *promovere*, joka merkitsee kohottaa, ylentää. Nämä tilaisuudet, joita yliopistoissa ja korkeakouluissa vietetään vuositaisten perinteiden mukaisesti ja jotka tavallisesti omistetaan tieteelle, nuoruudelle ja kevälle, voivat toivottavasti muodostaa kohokohdan, ei vain promovoitaville, vaan myös mielen ylennykseksi harmaan arjen keskellä kaikille, jotka antavat arvoa promootioiden perinteelle.

Vaikka promootio on perinteiden juhlena vankasti ankkuroitunut menneisyyteen, se elää ja sen tulisi elää myös nykyisyydessä ja tulevaisuudessa. Nykyisyys on menneisyyden lapsi ja kantaa povellaan tulevaisuutta, on lausuma, joka pitää varmasti yleisesti paikkansa. Myös jos haluamme tarkastella joitakin perusasioita, jotka liittyvät omaan korkeakouluumme, korkeakoululaitokseen ja koko yhteiskuntaan, voimme jo tapahtuneesta kehityksestä saada eräitä vankkoja kiinnekohtia. Eräs tällainen liittyy kysymykseen siitä, minkä vuoksi jokin korkeakoulu on olemassa, mikä tavallaan luo sen olemassaolon oikeutuksen?

Ensimmäinen kaupallinen korkeakoulu L'Institut Supérieur de Commerce d'Anvers perustettiin vuonna 1852 Antwerpeniin. Todettakoon, että eräänä sen tehtävänä oli konsulien kouluttaminen. Ranskan ensimmäinen kauppakorkeakoulu L'École des Hautes Études Commerciales perustettiin Pariisiin vuonna 1881. Sen syntymiseen vaikutti vahvasti kauppakamarilaitos, johon sillä alusta alkaen oli myös läheinen yhteys.

Saksan ensimmäinen kauppakorkeakoulu syntyi Leipzigiin vuonna 1898. Kolme vuotta aikaisemmin oli hanketta toteuttamaan perustettu yhdistys Verband für das Kaufmännische Unterrichtsgewesen, josta siten tuli eräänlainen kauppakorkeakoulun kannatusyhdistys. Englantiin perustettiin vuonna 1895 The London School of Economics and Political Science, joka ensi sijassa tähtäsi kaupalliseen koulutukseen, mutta oli opetusohjelmaltaan varsin laaja-alainen ja jonka tutkintojen kesto jo alusta alkaen oli kolme vuotta. Pohjoismaiden ensimmäinen kauppakorkeakoulun nimellä kulkeva korkeakoulu perustettiin Tukholmaan vuonna 1909.

Yhdysvallat sai vuonna 1881 Philadelphiaan ensimmäisen kauppakorkeakoulunsa, jonka nimi on The Wharton School of Finance and Commerce.

Kauppakorkeakouluja syntyi vuositasamme alkupuolella myös lukuisin tässä mainitsemattomiin maihin. Oman korkeakoulumme syntymävuodeksi lasketaan tavallisesti vuosi 1911, jolloin se aloitti toimintansa Kauppakorkeakoulun nimellä ja itsenäisenä maamme ensimmäisenä kauppakorkeakouluna. Kuitenkin jo vuonna 1904 oli Suomen Liikemiesten Kauppapistoon perustettu ylioppilaita varten rinnakkaisosastot, joiden pohjalle korkeakoulumme sitten seitsemän vuotta myöhemmin syntyi. Aloite Kauppakorkeakoulun perustamiseen lähti

ensi sijassa suomenkielisten liikemiesten piiristä, mutta alun perin oli mukana myös yliopisto-maailman edustajia ja muita tunnettuja julkisuuden henkilöitä. Mainittakoon, että tasavaltamme ensimmäinen presidentti K. J. Ståhlberg oli korkeakoulumme perustamista valmistelleen toimikunnan jäsen.

Kun tarkastellaan kauppakorkeakoulujen syntyä sekä kansainvälisesti että meillä Suomessa, on merkillepantava siihen ratkaisevasti vaikuttanut perusasia, nimittäin tarve. Pääsyyinä kauppakorkeakoulujen syntyminen niin meidän maahamme kuin muuallekin oli se tosiasia, että tällaisia korkeakouluja tarvittiin. Kansainvälistyvä kauppa, liikenne, pankkitoiminta, teollisuus ja muut voimakkaasti laajenevat elinkeinot olivat saavuttaneet sellaisen tason ja mittasuhteet, että niiden asioiden hoito edellytti varsin syvällistä taloudellisten kysymysten tuntemusta ja kaupallista tietoutta. Sitä taas saattoivat tarjota juuri kauppakorkeakoulut.

Tutkimuksessakin näillä korkeakouluilla oli alusta alkaen ratkaistavanaan konkreettisia ja mittavia tosiasiallisen elämän synnyttämiä kysymyksiä. Liike-elämän myötävaikutus korkeakoulujen perustamiseen ja yhteydenpito niihin toi toiminnalle vankan käytännönläheisyyden, joka on ollut niille monessa suhteessa arvokas. Tämän vuorovaikutuksen kautta on ollut mahdollista saada virikkeitä tutkimukseen ja opetukseen sekä estää niiden vieraantumisen elävän elämän tapahtumista.

Mikä on sitten kauppakorkeakoulujen, erityisesti oman korkeakoulumme asema ja rooli tänään ja tulevaisuudessa? Mikä on se tarve, jota me tyydyttämme? Miten me voimme suorittaa sen mahdollisimman hyvin?

En puutu yksityiskohdittain siihen kehitykseen, joka on tapahtunut vuosisadan alusta näihin päiviin. Sitä voinee vertauksena havainnollistaa erään professorin lausuma, kun hän jo vuosikymmeniä sitten korkeakoulussa opintonsa suorittaneille, siellä vieraileville entisille opiskelijoille selvitteli tentissä esitettäviä kysymyksiä. Kun he hämmästelivät sitä, että kysymykset olivat suurin piirtein samanlaisia kuin vuosikymmeniä aikaisemmin, professori totesi: "Kysymykset ovat kyllä saattaneet säilyä ennallaan, mutta vastaukset, ne ovat muuttuneet!"

Nykyistä yhteiskuntaamme kutsutaan usein tieto- tai koulutusyhteiskunnaksi. Eräs niihin liittyviä pääväittämiä on toteamus, jonka mukaan yhteiskunnan kehittyminen, myös taloudellinen vaurastuminen perustuu tietoon ja koulutukseen. Yhteiskunnan tulisi pystyä lisäämään tietokapasiteettiaan ja olla koulutettu voidakseen edistyä, kasvaa ja säilyä. Tämä väittäjä on vastakkainen aina viime vuosisadan loppupuolelle asti vallinneelle käsitykselle. Siihen saakka selvästikin katsottiin, että yhteiskunnalla oli varaa vain suppeaan joukkoon koulutettuja ihmisiä, koska koulutettu kautta aikojen oli merkinnyt enemmän tai vähemmän tuottamatonta. Juontaanhan jo sana koulu useissa kielissä alkunsa kreikan kielen sanasta skholee, joka alun perin on merkinnyt joutenoloa.

Nykypäiviin tultaessa käsitys on muuttunut. Tieteellisen tutkimuksen ja yleensä tiedon lisäämisen asemakin on tästä syystä tullut uuteen valoon. Myös koulutuksen ajallinen painopiste on siirtymässä. Aikuisten koulutus aletaan katsoa yhtä luonnolliseksi kuin oli vain lasten kouluttaminen siinä yhteiskunnassa, joka ensi sijassa tähtäsi luku- ja kirjoitustaidon hankkimiseen.

Hahmottelemani kehitys taustana on tarkasteltava myös Helsingin kauppakorkeakoulun kehittymistä sekä tehtäviä ja niitä tarpeita, joita se pyrkii tyydyttämään. Korkeakoulumme nimi oli alunperin Kauppakorkeakoulu, joka valtiollistamisen yhteydessä 1974 muuttui Helsingin kauppakorkeakouluksi. Nimi viittaa selvästi tiettyyn elinkeinoalaan, kauppaan. Tehtäväksemme mainitaan vuosisadan alun ensimmäisissä säännöissäkkin perusteellisen taloudellisen ja kauppasivistyksen antaminen. Ajan mittaan on painopiste kuitenkin vähitellen siirtynyt ja korkeakoulustamme on yhä selvemmin tullut yleinen taloustieteellinen ja liikkeenjohdon kysymyksiin suuntautuva korkeakoulu.

Siirtymiselle on luonnollinen selityksensä, mm. se korkeakoulun ulkopuolinen kehitys,

joka on tapahtunut teollisuustoiminnassa. Siinähan ovat esim. erilaiset markkinointiin liittyvät ongelmat tulleet hyvin keskeisiksi. Osaltaan taas tapahtunut siirtyminen johtuu korkeakoulun tietoisesta suuntautumisesta yleisiin taloudellisiin kysymyksiin. On käynyt ilmeiseksi, että nämä kysymykset ja niiden ratkaisua hallitsevat säännönmukaisuudet ovat samanlaisia mitä moninaisimmissa organisaatioissa. Näin ne ajatuskulut, joita on alunperin kehitetty esim. liiketaloustieteen piirissä, ovat saaneet sovellutusalueita, ei vain yrityksissä, vaan myös järjestöissä, laitoksissa ja julkisen hallinnon piirissä ja täten saaneet vastaavasti entistä suuremman kantavuuden.

Toiminnassamme ei ole jäänyt sivuun alati kehittyvä kauppa, eikä yhä monipuolistuva koko elinkeinoelämä, johon toimintamme pääasiallisin painopiste edelleen suuntautuu ja johon sen mielestäni tuleekin suuntautua. Mutta meidän tehtäväkenttämme on selvästi tullut laajemmaksi. Helsingin kauppakorkeakoulun tehtävästä säädetään korkeakoulumme koskevan lain 1 §:ssä, jonka mukaan "Helsingin kauppakorkeakoulun tehtävänä on edistää ja harjoittaa vapaata kriittistä talous- ja kauppatieteellistä tutkimusta, antaa siihen perustuvaa ylintä opetusta sekä muullakin tavoin palvella yhteiskuntaa". Kun tämän tehtävänmäärittelyn puitteissa kartoitetaan talous- ja kauppatieteellisen erikoiskorkeakoulun alaa, on selvää, ettei ole vain tiettyä yhtä ainoata paikallisesti rajattua kohdetta, johon toimintamme suuntautuisi. Talous on siellä, missä ovat taloudelliset ongelmat. Erikoisalamme kattaa siten mitä moninaisimmat taloudellista asiantuntemusta edellyttävät tehtävät, ei vain yrityksissä, vaan myös julkisen vallan palveluksessa, järjestöissä, taloudellisen opetuksen ja tutkimuksen piirissä samoin kuin erilaisissa kansainvälisissä tehtävissä, joissa edellytetään taloudellisten kysymysten tuntemusta. Talous on näin ollen eräs yhteiskunnan toiminnan tärkeä kenttä, meidän tehtäväkenttämme. Tällä tehtäväkentällä myös panosta aina tarvitaan.

Talouden perusongelmahan on niukkuus ja siihen liittyvä valinta, niukkojen resurssien käyttö keskenään kilpaileviin tarkoituksiin. On ehkä outoa puhua niukkuudesta yltäkylläisyyden yhteiskunnassa. Mutta lisääntyvät resurssit miten tahansa, kohoapa hyvinvointimme mille tasolle tahansa, koskaan ei ilmeisesti ole mahdollista tyydyttää ihmisen kaikkia tarpeita ja toiveita käytettävissä olevien resurssien avulla. Aina joudutaan suorittamaan valinta, miten resurssit kohdennetaan ja miten aikaansaatu tulos jaetaan. Tämä on ollut, on ja tulee olemaan talouden perusongelma. Ongelman pysyvyydestä johtuen ratkaisuihin pystyviä henkilöitä myös pysyvästi kysytään.

Kun tänään pidetään ensimmäinen promootio Helsingin kauppakorkeakoulussa, valtion kauppakorkeakoulussa, ei se perusasia, että erikoisalallamme on selvästi tarpeita, jatkuvasti moninaistuvia tarpeita, joita meidän edellytetään tyydyttävän, ole muuttunut korkeakoulumme perustamisen ajoista. Meidän on vain jatkuvasti ja valppaasti pystyttävä seuraamaan, mitä nämä tarpeet ovat ja myös ennakoitava, mitä ne tulevat olemaan sekä reagoitava nopeastikin niiden tyydyttämiseksi muistaen meille ominaisen käytännönläheisyyden ja palveluksen. Ja nimenomaan, meidän on siinä oltava alati valmiit luomaan uutta niin tutkimuksessa kuin opetuksessakin.

Meiltä edellytetään uusia näkemyksiä tutkimusalueiden ja -kohteiden valintaan samoin kuin koko luovaan prosessiin. Meidän on myös oltava valmiit tutkimaan ongelmia uusista näkökulmista ja mahdollisesti uudet tärkeysjärjestykset huomioonottaen.

Meiltä edellytetään, että pystymme kehittämään opetuksellemme uutta sisältöä ja tälle myös uusia sovellutusalueita, samoin kuin että pystymme ohjaamaan koulutuksemme uusiin ammatteihin ja tehtäviin.

Tämä merkitsee, että meidän edellytetään pystyvän uusien ammattienkin luomiseen. Meidän on myös oltava valmiit suuntaamaan uudelleen koulutuspanoksemme ajallista painopistettä ihmiselämän aikana. Uuden luomisen haasteista ei ole puutetta.

Mutta millaiset sitten tulevat olemaan korkeakoulun tosiasialliset mahdollisuudet uuden luomiseen? Yliopistoille ja muille korkeakouluille on niiden yli 800-vuotisen toiminnan ajan

ollut tunnusomaista opetuksen ja tutkimuksen vapaus, esittää eri käsityskantoja ja suhtautua tarkastelukohteeseen kriittisesti. Tämän perinteisen korkeakoulujen toimintaan liittyvän piirteen on kautta aikojen katsottu ja katsotaan kuuluvan suorastaan perusarvoihin.

Opetuksen ja tutkimuksen vapauteen liittyy läheisesti luova prosessi ja uuden tiedon synnyttäminen. Yliopistot ja korkeakoulut ovat perinteisesti uuden tiedon syntymäpaikkoja. Nähtävissä oleva yhteiskuntakehitys, johon kuuluu keskitetty yksityiskohtainen suunnittelu, päätöksenteko ja ohjaus, on kuitenkin tuomassa korkeakoulujen edellä mainitsemiä perusarvojen tarkasteluun vakavia ongelmia.

Korkeakoululaitoksen ja sen yksittäisten osien toimintaa aletaan yksityiskohdittain suunnitella ja valaa hyvinkin jäykkien ja joustamattomien suunnitelmien muottiin. Kokonaisvaltaisuus, jonka yhteydessä esitetään tavallisesti joukko yhteiskunnan yleisiä ja ylimpiä päämääriä, mainitaan yhä useammin suunnitelmissa eräänlaisena samanlaistamisen yleisheimana. Asetetaan myös työ- tai projektyrhyimiä koordinoimaan korkeakoulujen toimintaa, jolloin varsin neutraalin koordinointi-sanana taakse sisältyy pyrkimys korkeakoulujen standardisointiin ja niiden vähäistenkin erityispiirteiden poistamiseen. Hyvin pieniäkin asioita koskevat ratkaisut joudutaan alistamaan ministeriöissä keskitetysti päätettäväksi. Korkeakoulujen taloudellinen liikkumavara, joka on turvannut niille myös henkistä liikkumavaraa, pienenee niiden tullessa miltei yksinomaan riippuviksi valtion jäykästä tulo- ja menoarviosta. Nämä kaikki ovat vain muutamia poimintoja parhaillaan nähtävissä olevasta tapahtumisesta.

Kehitysuran päässä hämmöttää näkyvä kaavoihin kangistuneesta järjestelmäyhteiskunnasta. Korkeakoulut, niin kuin monet muutkin yksittäiset organisaatiot ovat siinä suuren, keskitetysti ohjatun koneiston, säätelyjärjestelmän pieniä rattaita. Oma-aloitteisuus ja luova mielikuvitus toimivat puitteissa, joita kuvastaa rattaan pienoinen liike tai A4-paperin koko. Byrokratian pöly peittää syntymättömät ideat. Korkeakouluista on tullut opetus- ja tutkimusvirastoja. Niiden perinteinen ja ihannoitu muoto, universitas magistrorum et scholarium, on jäänyt unohtuiksi historian lehdille.

Emme vielä — onneksi — ole tällaisessa tilanteessa. Mutta on syytä ajoissa havaita siihen liittyvät vaarat niin korkeakoulujen kuin koko yhteiskunnankin kannalta. On selvää, että korkeakoulujen tulee palvella yhteiskuntaa ja edistää sen päämäärien toteutumista.

Niiden tulee myös tuntea vastuunsa yhteiskunnassa esiintyvien tarpeiden tyydyttämisestä. Korkeakouluissa ja koko yhteiskunnassa tarvitaan toki suunnittelua. Tarvitaan myös tietyissä asioissa keskitettyä päätöksentekoa ja ohjausta. Tarvitaan kokonaisvaltaisuutta ja tarvitaan koordinoitua. Mutta samanaikaisesti tarvitaan joustavuutta, tarvitaan päätöksenteon hajautusta, tarvitaan omaleimaisuutta, yksittäisten organisaatioiden liikkumavaraa ja aloitteellisuutta. Erityisesti tämä koskee korkeakouluja.

Korkeakoulujen keskeinen tehtävä on uuden tiedon tuottaminen ja levittäminen. Uudet ideat eivät kuitenkaan synny byrokratian tahmeassa ja kaavoihin kangistuneessa ilmapiirissä. Korkeakoulun toiminnan perusedellytys on liikkumavara, joka mahdollistaa vapaan opetus- ja tutkimustyön sekä yleensä luovan prosessin. Jonkin korkeakoulun omaleimaisuus on rikkautta, lähtökohta vertailulle ja paremman etsimiselle. Samanlaisen vertaaminen samanlaiseen ei synnytä uusia impulsseja.

Tämänpäiväinen promootiojuhlamme on omistettu nimenomaan vapaalle kriittiselle talous- ja kauppatieteelliselle tutkimukselle, lainatakseni sanonnan suoraan Helsingin kauppa- ja kauppakorkeakoulua koskevan lain ensimmäisestä pykälästä. Jokainen teistä tänään promovoitavista on tavalla tai toisella antanut panoksensa taloustieteelliseen tutkimukseen. Onkin paikallaan lopuksi kysyä, mikä on tieteellisen tutkimuksen vetovoima, sen sisin, joka saa meidät ponnistelemaan ja suorittamaan uhrauksia tieteellisen tutkimuksen hyväksi.

On sattuvasti sanottu, että tieteellisen tutkimuksen maailma on salaisuusien maailma. Tieteellinen tutkimus voi syntyä vain siellä, missä jokin ilmiö on salaisuus ja tarvitsee selitystä. Itsestään selvyysiin ei tarvita tieteellistä tutkimusta. Meidän on siis oikeastaan kiitettävä

uteliaisuutta — tai jos haluamme sanoa toisin — tiedonhaluamme siitä, että se antaa meille sysäyksen tieteelliseen tutkimukseen. Matematiikan, fysiikan, lääketieteen ja yleensä luonnontieteiden piirissä ihminen tuntee syvästi salaisuusien olemassaolon. Näiden tieteenalojen tutkimustulokset ovat myös näyttäviä eikä kukaan aseta kyseenalaiseksi niiden merkitystä kaikille ihmisille, vieläpä koko ihmiskunnalle.

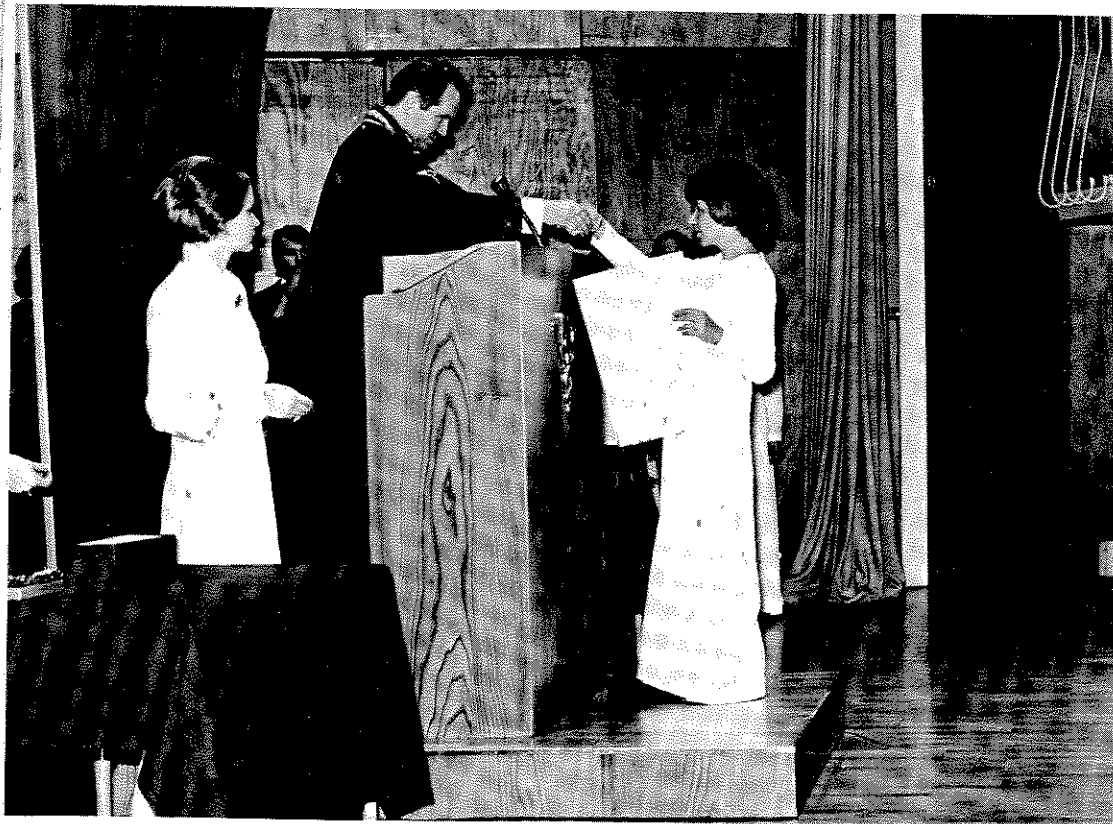
Asianlaita on toisin taloustieteiden kohdalla. Taloudellisten ilmiöiden salaisuudet eivät ole niin selvästi edessämme kuin fyysisen ympäristömme. Sen vuoksi tutkiva henki on ottanut talouden salaisuudet kohteekseen paljon myöhemmin kuin esim. luonnontieteiden salaisuudet. Tieteenalamme on vasta noin 200 vuoden ikäinen, mikä on lyhyt ajanjakso verrattuna vanhoihin kunnianarvoisiin tieteenaloihin. Myöskään eivät taloustieteiden tutkimustulokset ole julkisuudessa saavuttaneet läheskään sitä hohtoa kuin edellä mainitsemiä vanhojen tieteenalojen mittavat saavutukset. Tämä johtuu ehkä osaksi siitä, ettei taloustieteiden ole yleensä katsottu työskennelleen ihmiselon perimmäisten kysymysten parissa. Tunnettu taloustieteilijä Pigou sanoo alamme tieteenharjoittajista: "Taloustieteilijä on plebeiji. Hän kuuluu kaduille ja kujille. Sieltä ovat hänen ongelmansa." Taloustieteiden ongelmat ovat tavallaan karuja ja arkisia, niiden ratkaisuihin ja lainmukaisuuksiin päädytään niukkuuden kylmien tähtien alla.

Kuitenkin taloudellisten ilmiöiden maailma on täynnä salaisuuksia, joista meidän elämämme ja suorastaan olemassaolomme saattavat ratkaisevasti riippua. Viime vuosien tapahtumat ovat kouriintuntuvasti osoittaneet talouden mahtavan vaikutuksen kohtaloihimme ja riippuvuuteemme siitä. Ajatelkaamme vain maailmanlaajuista energiakriisiä, lamaa tai kansainvälisen kaupan tasapainohäiriöitä. Talous on kaiken kulttuurin ja yhteiskunnallisen kehityksen ehdoton edellytys. Se on yhteiskuntaelämän moottori. Kun se toimii, sitä tuskin huomaa kukaan. Jos se ei toimi, sen huomaa jokainen.

Mitä syvemmälle me taloustieteilijät tunkeudumme taloudellisten ilmiöiden salaisuuksiin, sitä selvemmin me tiedostamme niiden kantavuuden ja sitä vahvemmaksi tulee tavallisesti niiden vetovoima. Taloustieteellisessä tutkimuksessa uteliaisuuden leikkikenttä muuttuu olemassaoloamme osaltaan kantavaksi peruskallioksi. Karukin tulos, jonka allamme saavutamme voi mahdollistaa kukoistavan hengenviljelyn myös muilla tieteen sarjoilla.

Taloustieteilijöinä, tämän karun tieteen harjoittajina, meidän ei ole kuitenkaan taloudellisia ilmiöitä tutkiessamme koskaan unohtettava myöskään arvojen merkitystä tutkimuksessa ja opetuksessa. Puhumme tieto- ja koulutusyhteiskunnasta. Onko se, samoin kuin siihen tähtäävä tutkimus- ja opetuspanoksemme tavoittelemisen arvoinen? Onko se ihmisten ja inhimillisyyden yhteiskunta? Yhteiskunta, joka ei aseta päämääriään korkealle, sitä tuskin on. Mikä merkitys on suurimmillakaan tutkimussaavutuksilla, jos niiden tuloksena on inhimillisyyden tuhoutuminen. Tämän vuoksi ei ole yhdentekevää, mistä tutkimus ja korkein opetus etsivät ihanteensa ja ammentavat arvonsa.

Promootiot edustavat korkeakoulujen kulttuuriperinnettä ja ihanteita. Kulttuuriperinne ja ihanteet, joiden varaan tulevaisuuttamme rakennamme, ovat sitä merkityksellisempiä, mitä pitemmälle nykyaikainen teknologia kehittyy ja mitä tärkeämmäksi tulee ihmiskunnan suurten kysymysten arvojärjestyksen asettaminen. Meidän on tällöin muistettava, ettei näiden edessämme olevien kysymysten haaste ensi sijassa ole tekninen, ei myöskään taloudellinen, ei edes yhteiskunnallinen, vaan se on humaninen. Näin on asianlaita jokaisen kansakunnankin kohdalla, myös oman isänmaamme Suomen. Säilyköön tämä inhimillisyyden haaste meidän jokaisen perimmäisenä johtotähtenä meidän työssä, jota me kukin kohdallamme suoritamme.



*Maisteriksi vihittävä kauppätieteiden kandidaatti Maila Kunnas vastaanottaa diplominsa promoottori Jaakko Hongolta. Merkurius-neito, ylioppilas Sinikka Kaskimies vieressä.*

### Puheen päätyttyä promoottori siirtyi varsinaiseen vihkitoimitukseen.

Helsingin kauppakorkeakoulun hallituksen määräämänä promoottorina ryhdyn nyt suorittamaan promovendien vihkimistä maistereiksi ja tohtoreiksi.

Pyydän teitä maistereiksi vihittävät kandidaatit, nousemaan parnassolle.

Arvoisat Kauppätieteiden Kandidaatit!

Te olette saattaneet opintonne menestyksellisesti päätökseen ja olette oikeutettuja saamaan valitsemanne Merkurius-neidon kiinnittämänä öljypuun vihreän lehvän tieteen vertauskuvana ja voiton merkinä. Oppiarvonne vahvistukseksi teille annetaan diplomi. Maisterin sormus on teille merkinä ikuisesta liitosta tieteellisen totuuden etsimisen kanssa.

Ego Jaakko Olavi Honko, ipse promotus Magister Oeconomiae et Artium Liberalium, promotor legitime constitutus, Magistros Oeconomiae, creo et omnibus huius dignitatis insignibus iuribus privilegiis munio vos Candidatos Oeconomiae, quorum nomina litterarum ordine enumerabo.

Pyydän teitä aakkosjärjestyksessä saapumaan vihittäviksi.

Vihittävät astuivat kukin vuorollaan vastaanottamaan promoottorin kädestä sormuksen ja maisterindiplomin, jonka jälkeen Merkurius-neito kiinnitti kunkin maisteriksi vihityn rintaan öljypuun lehvän. Kaikkien saatua tunnukseensa promoottori onnitteli vihittyjä maistereita:

Arvoisat vastavihityt maisterit!

Olette juuri saaneet uuden arvonne merkit. Jääköön tämä päivä mieleenne muistorikkaana kohokohtana elämänne taipaleella.

Edeltäjäni korkeakoulumme rehtoreina ja promoottoreina saattaisivat kauhistua, kun tänään sanon teille: "Olkaa ikuisia opiskelijoita!" Aikoinaan, myös omana opiskeluaikanani, tällaiseen henkilöhaamoon, koskaan valmistumattomaan opiskelijaan selvästikin liitettiin vähöksyvä ja kielteinenkin sävy. Nyt ymmärrettävästikin liitän ikuisen opiskelijaan sen merkityksen, ettemme me ihmiset tietyt opinnot suoritettuummekaan oikeastaan koskaan ole valmiita. Näin tulkiten ikuinen opiskelija on oikeastaan jatkuvan itsensä kehittämisen vertauskuva. Siis kehittykää ja opiskelkaa! Ergo florete et studete!

Onnittelen sydämellisesti teitä uuden oppiarvonne johdosta!

Promoottori kääntyi seuraavaksi vihittävien liseniaattien puoleen ja kehotti heitä nousemaan parnassolle ottamaan vastaan kauppätieteiden tohtorin arvon ja siihen kuuluvat tunnukset. Yliairut *Jorma Pasanen* johdatti liseniaatit *Uolevi Valdemar Lehtisen, Jouko Tuomas Lehtovuoren, Pertti Uolevi Näykin, Aatto Eero Matias Prihdin, Kyösti Johannes Pulkkinen, Reijo Tuomas Ruuhelan, Timo Yrjö Salmen, Heikki Juhani Urmaksen, Matti Olavi Urrilan* ja *Ilkka Jyrki Walleniuksen* korokkeelle ja asettui itse promoottorin vieressä olevan pöydän taakse ojentaa promoottorille pöydälle asetetut tohtorien hatut ja diplomit. Promoottori lausui:

Pyydän teitä, arvoisat tohtoreiksi vihittävät, nousemaan parnassolle.

Te, jotka olette suorittaneet kauppätieteiden tohtorin arvoon oikeuttavat opinnäytteet, ette ole valinneet helppoa tietä. Sen ilahduttavampaa on, että tänään tohtoreiksi vihittävien luku on kaikkiaan 12 eli suurempi kuin yhdessäkään aikaisemmassa promotiossamme.

Me, teidän opettajanne, ystävänne ja tukijanne, olemme ylpeitä saavutuksestanne. Olen sitä myös henkilökohtaisesti ryhtyessäni nyt suorittamaan promovointianne.

Ego Jaakko Olavi Honko ipse promotus Doctor Oeconomiae et Philosophiae, promotor legitime constitutus, Doctores Oeconomiae creo et omnibus huius dignitatis insignibus iuribus privilegiis munio vos Licentiatos et Candidatos Oeconomiae, quorum nomina litterarum ordine enumerabo.

Vihittävien tohtorien saavuttua aakkosjärjestyksessä promoottorin eteen ja tämän asetettua heidän päähänsä tohtorin hatun ja annettua heille tohtorin diplomin, nyt vihityt tohtorit siirtyivät korokkeen vastakkaiselle puolelle. Promoottori onnitteli heitä:

Arvoisat tohtorit!

Saatuanne uuden oppiarvon tunnukset, tohtorin hatun, tieteellisen tutkimuksen vapauden ja itsenäisyyden vertauskuvan, sekä diplomin, joka vahvistaa korkean oppiarvonne, onnittelem teitä sydämellisesti saavutuksenne johdosta! Tie, jota kuljette, on pitkä ja karu, mutta sen päässä loistaa valo. Haluankin muistuttaa teitä ponnisteluissanne ranskalaisen kirjailijan Haton de la Goupillièren ajatuksesta. Hän sanoo: "... chez le plus grand nombre, le génie est une longue patience". (Useimmille nerous on pitkällistä kärsivällisyyttä). Olkoon sitä myös teillä ja auttakoon tieteellinen tutkimustyö, jota edelleen suoritate, teitä tien kulkijoina siirtymään satunnaisista välähdyksistä pysyvään valoon!

Viimeisenä olivat vuorossa kunniatohtoreiksi vihittävät. Promoottori kohdisti sanansa kullekin heistä erikseen seuraavasti:

Perussääntöjensä mukaan Helsingin kauppakorkeakoululla on oikeus antaa kauppatieteiden kunniatohtorin arvo sellaisille kotimaisille tai ulkomaisille henkilöille, jotka tieteellisen toimintansa tai taloustieteellisen viljelyn edistämällä saavuttamiensa muiden ansioiden perusteella katsotaan tällaisen kunnianosoituksen arvoiseksi. Korkeakoulun hallitus on opetus- ja tutkimusneuvostoa kuultuaan päättänyt antaa tämän korkean arvon viidelle henkilölle, joista kolme on ulkomailta ja kaksi kotimaasta.

Suoritan promovoinnin kunniatohtoreiksi aakkosjärjestyksessä.

*Professor Horst Albach*

Sie sind Anfang der 60er Jahre Ordinarius geworden — im Alter von 29 Jahren. Heute sind Sie durch Ihre Verdienste um Lehre und Forschung einer der bekanntesten Vertreter der Betriebswirtschaftslehre, nicht nur im deutschen Sprachraum, sondern überall in der Welt.

Dass wir zu Ihnen und zu Ihrem wissenschaftlichen Wirken schon früh Verbindung anknüpfen konnten und insbesondere, dass Sie sich seither, also seit geraumer Zeit, zum Frommen unserer Hochschule und der betriebswirtschaftlichen Forschung in Finnland eingesetzt haben, wissen wir deshalb in der Tat zu würdigen.

Sie sind nun, sehr verehrter Herr Professor Albach, das dritte Mal bei uns zu Gast. Wesentlich öfter durften Dozenten und Forscher unserer Hochschule bei Ihnen weilen, so sie sich stets als willkommene Gäste gefühlt haben.

Die Wirtschaftshochschule zu Helsinki beehrt sich heute, Ihnen in Anerkennung Ihrer Leistungen im Bereich von Forschung und Lehre die Würde und Insignien eines Ehrendoktors der Wirtschaftswissenschaften zu verleihen.

Darf ich Sie jetzt ersuchen, die Auszeichnung entgegenzunehmen.

Ego, Jaakko Olavi Honko, ipse promotus Doctor Oeconomiae et Philosophiae, promotor legitime constitutus, Te Horst Albach, Professorem, Doctorem Rerum Politicarum et Oeconomiae; Doctorem Oeconomiae honoris causa creo et omnibus huius dignitatis insignibus privilegiis munio.

*Rehtori, professori Boris Mihailovits Motshalov (absens)*

*Ministeri Reino Rossi*

Te olette tiedemies, mutta myös käytännön talousmies ja tällä tavalla yhdistätte ne kaksi osaa, jotka ovat korkeakoulumme toiminnassa olennaisen tärkeitä. Te olette pitkään toimineet tutkijana ja vieläkin opiskelijoiden mielenkiinnon kohteina olevaa väitöskirjaa puolustettuan-



*Vihityt kauppatieteiden tohtorit.*

ne jo saavuttanut korkeimman akateemisen oppiarvon. Te olette myös olleet korkeakoulumme professorina ja toiminut sen jälkeen lähes kahdenkymmenen vuoden ajan meillä dosenttina osoittaen jatkuvasti lämmintä mielenkiintoa korkeakoulumme kohtaan.

Teidän elämäntyönne, josta ajallisesti pääosan olette tehnyt Suomen Pankin johtokunnan jäsenenä ja sittemmin suuren yrityksen pääjohtajana, samoin kuin lukuisissa luottamustehtävissä, on mittava. Haluamme tänään osoittaa, miten suuresti me arvostamme sitä panosta, jonka olette antanut Suomen talouselämän ja taloustieteellisen tutkimuksen sekä korkeakoulumme hyväksi. Pyydän Teitä, Herra Ministeri, nousemaan parnassolle vastaanottamaan arvonne merkit.

Ego Jaakko Olavi Honko, ipse promotus Doctor Oeconomiae et Philosophiae, promotor legitime constitutus, Te Taru Reino Kai Rossi, Ministrum, Doctorem Philosophiae, Doctorem Oeconomiae honoris causa creo et omnibus huius dignitatis insignibus privilegiis munio.

*Professori George J. Stigler (absens)*



*Kauppaneuvos Rakel Wihuri on juuri vastaanottanut promoottori Jaakko Hongolta uuden arvonsa tunnusmerkit, tohtorin hatun ja diplomin.*

#### *Kauppaneuvos Rakel Wihuri*

Korkeakoulumme 65-vuotisen historian aikana ei tätä ennen ole promovoitu naista kunniatohtoriksi. Te olette ensimmäinen. Näin Teidän osaksenne tuleva kunnianosoitus on sitäkin huomattavampi.

Teidän keskeinen työkenttänne on ollut liike-elämä. Sen piirissä olette vastuunalaisella paikalla suorittanut ansiokkaan elämäntyön. Teidän lämmin mielenkiintonne ja herpautumaton tarmonne ovat kuitenkin ulottuneet paljon laajemmalle kuin vain niiden yritysten tai elinkeinoalojen piiriin, joiden johtotehtävissä olette toimineet.

Tieteellinen tutkimus tarvitsee menestyäkseen suotuisat olosuhteet ja puitteet. Näitä olette juuri Te ollut luomassa sekä koko maassa että myös meidän korkeakoulumme piirissä, mm. tukemalla taloustieteellistä perustutkimusta. Olette myös tuonut näkyvän panoksen työhömme toimimalla korkeakoulumme hyväksi suoritetun keräystyön naistoimikunnan pitkäaikaisena puheenjohtajana.

Tuloksia toiminnastanne on nähtävissä myös tänään. Lukuisat nyt parnassolla seisovat tieteenharjoittajat ovat saavuttaneet korkean päämääränsä osittain sen taloudellisen tuen avulla, jonka saamiseen Te olette myötävaikuttanut.

Pyydän Teitä, arvoisa kauppaneuvos Wihuri, saapumaan parnassolle promovoitavaksi.

Ego Jaakko Olavi Honko, ipse promotus Doctor Oeconomiae et Philosophiae, promotor legitime constitutus, Te Rakel Justiina Wihuri, Consiliarium Rerum Commercialium, Doctorem Oeconomiae honoris causa creo et omnibus huius dignitatis insignibus privilegiis munio.

#### Lopuksi promoottori puhui kaikille promovoiduille:

Promoti! Kunnia-tohtorit, tohtorit ja maisterit!

Helsingin kauppakorkeakoulu ja täällä läsnäolevat onnittelevat Teitä uuden arvonne johdosta. Toivotuksiin liittyvät kiitollisuuden tunteet kunniatohtoreiden työstä tieteellisen tutkimuksen hyväksi ja kansakunnan odotukset, jotka kohdistuvat etenkin nuorten tohtoreiden ja maistereiden tuleviin aikaansaannoksiin.

Nuoret tohtorit ja maisterit!

Käsittelin promoottiopuheeni lopussa arvojen ja viime kädessä humanismin merkitystä tieteellisessä tutkimuksessa ja edessämme olevien ihmiskunnan suurten kysymysten arvojärjestykseen asettamisessa. Haluan promoottiopuheeni nyt päättyessä korostaa Teille tieteenharjoittajan vastuuta ja korkeita tavoitteita.

Tämä päivä on tieteen ja tiedon juhlaa. On kuitenkin muistettava, ettei tieteellisen tutkimuksen ja koulutuksen aikaansaannoksia mittaa yksinomaan tieto. Tieteellisen tutkimuksen ja koulutuksen korkeimmat tavoitteet ovat eettisiä ja moraalisia. Tämä tuo Teille suuren vastuun omaa maataanne ja kansaanne kohtaan. Ibsen kirjoitti aikoinaan Björnssonille: "Lahjakkuus ei ole oikeus — se on velvollisuus."

Teiltä on oikeus vaatia suurta velvollisuuden ja vastuuntuntoa, sitä suurempaa, mitä pidemmälle Te olette tieteellisessä työssänne edenneet. Näin ollen ei Teidän kysymykseenne tulisi tehtävissänne kuulua "Mitä minulle on tarjolla?", vaan ennemminkin "Mitä minä voin tarjota?" Tähän kysymykseen sisältyy jonkin korkeakoulunkin työn vaikein, mutta myös arvokkain tavoite. Olkoon juuri tämä tavoite Teidän johtotähtenänne. Sen saavuttaminen parhaiten rakentaa koko isänmaamme tulevaisuutta.

Promoottiotilaisuus päättyi kaikkien yhdessä laulamaan Maamme-lauluun. Sen jälkeen siirryttiin korkeakoululta juhlakulkueena Taivallahden kirkkoon juhla jumalanpalvelukseen.

Juhlakulkueessa oli seuraava järjestys: pedellit, ylivahtimestari Niilo Laine ja vahtimestari Bengt Hammarström, juhlamenojen ohjaaja, professori Erkki Pihkala, promoottori, rehtori Jaakko Honko, kunniatohtorit, vihityt maisterit, vihityt tohtorit, opettajien ja virkailijoiden kulkue, yliairut, kauppatieteiden tohtori Jorma Pasanen, Merkurius-neito Sinikka Kaskimies, lehvänsitojat, kunniatohtoreiden puoliset ja muut juhlavieraat.

#### *Promoottiojumalanpalvelus*

Juhlakulkue asettui airueiden ohjaamana paikoilleen Taivallahden kirkkoon muun juhlayleisön seuraamana. Taiteilija Tapio Tiitun soitettua

Louis Marchandin Dialogin Akateeminen laulu johtajanaan *Atso Almila* lauloi Heikki Klemetin sovittaman Jesu dulcis memoria. Juhlasaarnan piti piispa *Aarre Lauha*.

Saarnan jälkeen Akateeminen laulu esitti Heikki Klemetin sovittaman Dominus illuminatio mea. Päätösliturgian, jossa piispa Lauhaa avusti pastori *Esa Ruuttunen*, päätteksi taiteilija Tiitu esitti Cesar Franckin Finaalin.

### Promootioillalliset

Promootiojuhllaisuudet jatkuivat illalla klo 19 ravintola Adlonissa, jonne Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistys oli kutsunut vieraat promootioillallisille. Promovendien ja lehvänsitojien muodostama kunniakuja oli vastaanottamassa promootoria ja kunniatohtoreita Linnanpihalla. Vieraiden siirryttyä pöytiin lausui tervehdyssanat Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistyksen puheenjohtaja, kauppat. maist. *Lauri Salminen*.

Illan kuluessa kuultiin useita puheita. Kauppatieteiden maisteri *Kim Luotonen* puhui Helsingin kauppakorkeakoululle käsitellen korkeakoulumme tarjoamia jatko-opiskelumahdollisuuksia, ja promootorille painottaen rehtori Hongon panosta kansainvälisten suhteiden kehittämisessä korkeakoulumme ja muiden korkeakoulujen välillä.

Vastauspuheessaan rehtori Honko kiitti maisteri Luotosta ystävällisistä sanoista ja korosti promootion olevan nuoruuden, tieteen, kevään ja — erityisesti — elämän juhla.

Puheen kunniatohtoreille piti kauppatieteiden tohtori *Aatto Prihti* tarkastellen tiedemiehen vaativaa ja uuvuttavaa työtä.

Puheeseen vastasi kunniatohtoreiden puolesta professori *Horst Albach*, joka huumorilla höystetyssä puheessaan mm. tarkasteli tieteenharjoittamisen eri puolia.

Perinteellisen puheen naiselle piti kauppatieteiden maisteri *Martti Piltz*, joka tarkastelussaan päätyi lopputulokseen: ”Naista ei pidä pohtia, häntä pitää rakastaa!”

Vieraiden puolesta esitti kiitokset ministeri *Sakari T. Lehto*.

Illallisen jälkeen aloitettiin vanhat tanssit Linnanpihalla. Musiikista vastasi Varuskuntasoihtokunta. Vanhojen tanssien jälkeen esiintyivät Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Laulajat ja juhlat jatkuivat uudemmilla tansseilla iloisissa tunnelmissa aamun pikkutunneille saakka.

Lauantaina oli ohjelmassa vielä traditionaalinen gratistin sillilounas Kalastajatorpalla. Siellä kerrattiin vanhoja tansseja ja tanssittiin myös uudempia Boston Promenaden huolehtiessa musiikista.



Promootiokulkue matkalla Taivallahden kirkkoon promootiojumalanpalvelukseen.

### Lahjoitukset

Eevi ja Eemil Tannisen säätiö 10.000,—; Jenny ja Antti Wihurin rahasto 100.000,—.

### Stipendivarat

Seuraavassa esitetään rahastojen pääomat 1.1.1976 siihen saakka kertyneine korkoineen. Miten korkovaroja on stipendeinä jaettu vuonna 1976, selostetaan jäljempänä luvussa VII.

*Oskari Aromaan säätiön* pääoma oli 142.450,71 ja korot 12.366,10, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 12.300,—.



*Professori W. Bonsdorffin rahaston* pääoma oli 178.060,91 ja korot 16.916,12. Rahastosta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 15.000,—.

*Vakuutusyhtiö Fennian rahaston* pääoma oli korkoineen 19.781,85.

*Hanna ja Eino Haapalan lahjoitusrahaston* pääoma oli 223.657,04 ja korot 19.309,20, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 19.300,—.

*Kauppaneuvos Osk. Huttusen stipendiraaston* pääoma oli 4.778, 70 ja kertyneet korot 1.573,20. Rahastosta julistettiin haettavaksi 1.500,—, joka jaettiin.

*Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahaston* pääoma oli 65.665,21. Rahaston korkovarot olivat 7.632,25, joista julistettiin haettavaksi ja jaettiin 3.800,—.

*Kalle Kaupin muistorahasto*, pääoma 26.434,48 ja korko 2.294,75, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.200,—.

*Kauppakorkeakoulun keräyksen Naistoimikunnan stipendiraaston* pääoma oli 20.129,03. Rahaston korkovarot olivat 2.521,75, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.500,—.

*Kilpiä Oy:n rahaston* pääoma 17.606,36 ja korot 1.983,25, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.800,—.

*Aleksanteri Konkosen lahjoitusrahaston* pääoma oli 2.005,77 ja korot 167,01, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 160,—.

*Maanviljelysneuvos Alfred Kordelinin stipendiraaston* pääoma oli 6.218,62 ja korot olivat 639,84, josta tänä keväänä julistettiin haettavaksi ja jaettiin 600,—.

*Kauppaneuvos Juho Lallukan muistorahaston* pääoma oli 1.595,40 ja korot 138,60, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 250,—.

*Kauppaneuvos K. H. Lehtisen stipendiraaston* pääoma oli 4.448,22 ja korot 785,76. Rahastosta julistettiin tänä keväänä stipendinä haettavaksi ja jaettiin 780,—.

*Kauppaneuvos I. Lindforsin rahasto*, pääoma 20.643,80 ja korot 2.566,50, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.500,—.

*Kauppaneuvos P. A. Luostarisen stipendiraaston* pääoma oli 7.543,39 ja korkovarot 654,80, josta tänä keväänä julistettiin stipendinä haettavaksi ja jaettiin 650,—.

*Oy Mars Ab:n stipendiraaston* pääoma oli 3.575,78. Rahaston korot olivat 349,60, josta tänä keväänä julistettiin stipendinä haettavaksi ja jaettiin 340,—.

*Tukkukauppias S. Mäntysen rahaston* pääoma oli 19.714,35 ja korkovarot 1.711,50, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.700,—.

*Maija ja Lauri Niiniojan rahaston* lahjoituksesta 2.650,— julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.650,—.

*V. P. Nurmilahden muistorahaston* pääoma oli 15.041,70 ja korot 1.305,80, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.300,—.

*Gustav Pauligin stipendiraaston* pääoma oli 20.070,04 ja korot 1.742,30. Julistettiin stipendinä haettavaksi ja jaettiin 1.700,—.

*Pohjolan stipendiraaston* pääoma oli 3.531,63 ja korot 308,28, josta tänä keväänä julistettiin haettavaksi 300,—.

*Kauppaneuvos Juhani Santaholman rahaston* pääoma oli 1.441,95 ja korot 137,84, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 240,—.

*Elin ja Evert Sellgrenin rahaston* pääoma oli 2.612,06 ja korot 320,72, josta julistettiin haettavaksi 320,—.

*Kauppaneuvos A. Sergejeffin stipendiraaston* pääoma oli 56.343,23 ja korot 8.468,84, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 8.400,—.

*Oy G. W. Sohlbergin Ab:n stipendiraaston* pääoma oli 8.247,53 ja korkovarot 716,50, josta julistettiin haettavaksi 700,—.

*Suomen Yhdyspankin Riemujuhlarahaston* pääoma oli 43.671,91 ja korkovarot 3.868,08. Rahastosta julistettiin tänä keväänä matkastipendinä haettavaksi ja jaettiin 3.800,—.

*Talous-Osakekaupan stipendiraaston* pääoma oli 8.724,78 ja käytettävissä olevat korot 760,70. Koroista julistettiin haettavaksi 750,—, mikä summa jaettiin.

*Eevi ja Eemil Tannisen Säätiön lahjoitus* 10.000,— julistettiin haettavaksi ja jaettiin.

*Pankinjohtaja Birger Wegeliuksen rahaston* pääoma oli 2.611,32 ja korot 227,20. Rahastosta julistettiin matkastipendinä haettavaksi ja jaettiin 430,—.

*Weilin+ Göösin stipendiraasto* oli vuoden vaihteessa 116.032,50 ja korkovarot 10.168,—, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 11.430,—.

Edellä mainittujen lisäksi ovat seuraavat rahastot, joiden pääoma on noin 2.000,—:

*Herman Otto Geselliuksen stipendiraasto, Rudolf Geselliuksen stipendiraasto, Helsingin yleisen Ravintoyhdistyksen rahasto, Donovan Hjelmannin stipendiraasto, Kauppakorkeakoulun opettajien stipendiraasto, Konttoriteknikan palokintorahasto, Kauppaneuvos Otto A. Malmin stipendiraasto, Olga ja J. Nissisen stipendiraasto, Anni ja Samuli Pajarisen rahasto ja Knut Wallinin stipendiraasto.*

## KIRJASTO

(1975)

### Pääkirjasto

Kirjaston kokoelmat karttuivat vuoden kuluessa 9.042 (1974 9.937) nidoksella, joista ostamalla saatiin 4.944 (1974 3.461) ja vaihtoina tai

lahjoituksina 3.044 (1974 1.543) nidosta. Näiden lisäksi vietiin hankinta-kirjaan 5.206 (1974 4.053) nidosta, sarjoja ja aikakauslehtiä. Vuoden lopussa oli kirjaston nidosmäärä 134.358 (1974 125.316). Kotimaisten taloustieteellisten aikakauslehtien artikkeleita on luokiteltu 4.843.

Kirjasto on lisäksi solmittujen vaihtosuhteiden perusteella saanut ulkomaisista kauppakorkeakouluista ja yliopistojen taloustieteellisistä tiedekunnista väitöskirjoja ja julkaisusarjoja.

Lahjoittajista mainittakoon seuraavat, joista useimmat jatkuvasti lähettävät julkaisuja Helsingin kauppakorkeakoulun kirjastolle.

Oy Alko Ab, Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos, British Embassy, Comission des Communautés Européennes, Ekonomiska Forskningsinstitutet vid Handelshögskolan i Stockholm, Elinkeinohallitus, Etelä-Savon Seutukaavaliitto, ETLA, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos, European Institute for Advanced Studies in Management, Finnboard, Göteborgs Universitets Bibliotek: eri laitokset ja kirjasto, Företagsekonomiska Institutionen, Nationalekonomiska Institutionen, Handelshögskolan i Stockholm: Biblioteket, Handelshögskolan i Köbenhavn: eri laitokset ja kirjasto, Handelsvertretung der Bundesrepublik Deutschland, Helsingin Kaupungin Kaupunginsuunnitteluvirasto, Helsingin Kaupungin Revisiotoimisto, Helsingin Kaupunkiseudun Liikennesuunnittelun Koordinointitoimisto (HELKO), Helsingin Seudun Yhteiskuntatutkimuksen Neuvottelukunta, Helsingin Yliopisto: eri laitokset ja kirjasto, Hill Samuel Registrars (S.A.) Limited, Hitotsubashi University, Institute of Economic Research, Hochschule St. Gallen für Wirtschafts- und Sozialwissenschaften, Institut Européen D'administration des Affaires, Insead, International Institute of Management, Itä-Uudenmaan Seutukaavaliitto, Japanin Suurlähetystö, Joensuun Korkeakoulu: eri laitokset ja kirjasto, Jyväskylän Yliopisto: eri laitokset ja kirjasto, Kansaneläkelaitos, Kauppa- ja teollisuusministeriö, Korkeakoulu- ja tiedopoliittinen Tutkimussäätiö, Kymenlaakson Seutukaavaliitto, Lunds Universitet, Biblioteket, Maatalouden Taloudellinen Tutkimuslaitos, Matkailun Edistämiskeskus, Oy Mec-Rastor Ab, Neuvostoliittoinstituutti, Norges Handelshøyskoles Bibliotek, Odense Universitetsbibliotek, Opetusministeriö, Oulun yliopisto, Pohjoismaiden Neuvosto, Polska Akademia NAUK, Princeton University, Schweizerischer Bankverein, G. A. Serlachius Oy, SITRA, Societas Geographica Fenniae, Suomalainen Tiedeakatemia, Suomen Akatemia, Suomen Kunnallislitto, Suomen Pankki, Suomen Tukkukauppiainien Liitto, Suomen Ulkomaankauppaliitto, Svenska Handelshögskolans Bibliotek, Szkoła Glowna Planowania, Taloudellinen Suunnittelukeskus, Tampereen Yliopisto: eri laitokset ja kirjasto, Tilastokeskus, Turun Kauppakorkeakoulu, Turun Yliopisto: eri laitokset ja kirjasto, Työsuojeluhallitus, Työvoimaministeriö, Universitetsbiblioteket, Uppsala, University of California, University of Oslo, Institute

of Economics, University of Warwick, Universitäts- und Stadtbibliothek, Köln, Universitätsbibliothek Erlangen, Vaasan Kauppakorkeakoulu, Vakuutusalan Koulutuskeskus, Valtion Painatuskeskus, Valtioneuvoston Kanslia, Valtiovarainministeriön Kansantalousosasto, Åbo Akademi: eri laitokset ja kirjasto.

Lisäksi ovat lukuisat tutkimus- ja oppilaitokset, liikeyritykset, pankit ja vakuutuslaitokset lahjoittaneet kirjastolle toimintakertomuksensa. Seuraavat yksityishenkilöt ovat tehneet lahjoituksia kirjastolle: Lehtori J. Jutila, lehtori Asko Korpela, prof. E. Kunze, vuorineuvos M. Mustonen, maist. M. Mustonen, prof. Erkki Pihkala, prof. Jorma Pohjanpalo, maat. ja metsät. tri Yrjö Roitto.

Kirjasto esittää kaikille lahjoittajille parhaat kiitoksensa.

Vuoden kuluessa annettiin korkeakoulun pääkirjastosta 24.224 (1974 23.633) kotilainaa, mikä kurssikirjaosastosta annettujen lainojen kanssa teki yhteensä 64.119 (1974 64.002) kotilainaa. Lainoja uusitiin yhteensä 7.722 (1974 7.932) ja kirjojen tilauksia käsiteltiin 21.735 (1974 20.045). Lisäksi lainattiin 26.170 (1974 22.757) nidosta lukusaliiin. Kaukolainoja annettiin 2.375 (1974 1.597) nidosta ja saatiin 241 (1974 360). Vuoden aikana oli päiväkirjaan merkittyjä lukusalikäyntejä 22.963 (1974 18.288). Kirjastoon tuli kaikkiaan 1.069 aikakauslehteä, joista 881 ulkomaista. Kirjastossa olevalla raha-automaatilla toimivan kopiointikoneen jäljenteitä otettiin sekä omia kokoelmia että asiakkaita varten n. 282.000 (1974 200.000) aukeamaa.

Kirjaston hankinnoista ilmestyi vuoden aikana 12 uutustiedotusta, joista 420 jaettiin korkeakoulun ulkopuolisille laitokselle ja yksityisille henkilöille.

Kirjastoa on useassa eri yhteydessä esitelty koti- ja ulkomaisille vieraille. Kortistojen, hakuteosten ja muiden tiedonlähteiden käytöstä on korkeakoulun 17 seminaariryhmälle annettu opastusta sekä pitemmälle ehtineille opiskelijoille AV-opetusta taloustieteellisten tiedonlähteiden käytössä. Uusille opiskelijoille on jaettu kirjaston käyttöä esittelevä moniste.

Kirjastossa on pitkähkön aikaa suoritettu kirjallisuuspalvelua etsimällä materiaalia ja laatimalla luetteloita asiakkaille eri aiheista. Kuten aikaisemmin, tarjottiin korkeakoulun tutkijoille ja opettajille mahdollisuus jatkuvasti osallistua kirjaston selektiiviseen tiedonjakeluun k.o. henkilöiden toivomusten mukaisista aiheista. Vuoden loppuun mennessä oli 20 tutkijalle toimitettu viitemateriaalia sekä kotimaisesta että ulkomaisesta kirjallisuudesta yhteensä 1170 viitettä. Kirjaston muiden käyttäjien tiedusteluja neuvojille saapui vuoden kuluessa 1713. Vuoden kuluessa on alettu käyttää tietokonepohjaisia tiedonhakuja amerikkalaisista tietokannoista erityisesti Lockheedista ja SDC:stä.

Kotimaisten talous- ja yhteiskuntatieteellisten aikakauslehtien luokitte-

lua on jatkettu entiseen tapaan. Artikkelit on luokiteltu ja luetteloitu. Korttipalvelu on ollut maksullinen ja sen hinta on ollut 350 mk/v. 67 asiakkaalle on lähetetty vuoden aikana 28 korttisarjaa, joissa oli yhteensä 4843 viitekorttia. Vuoden aikana on viitetiedot viety päätteen avulla UNIVACin tiedostoihin, josta ne tarpeen tullen voidaan tulostaa eri muodoissa. Kirjasto on osallistunut European Management Documentation Groupin toimintaan lähettämällä EMDOCille 331 viitettä varustettuna englanninkielisin abstraktein, jotka kirjasto on kirjoittanut.

Kirjaston oma julkaisusarja aloitettiin v. 1972. Sen tarkoituksena on systemaattisesti kartoittaa kotimainen kirjallisuus liiketalous- ja kansantaloustieteen aloilta. Toimivuoden aikana valmistui vuosiluettelo kummaltakin alalta. Kirjaston toimesta on vuoden kuluessa ilmestynyt seitsemän bibliografiaa:

Ruokonen, Kyllikki, Taloustieteellisiä aikakauslehtiä 1975.

Laaksonen, Pirjo, Kansantaloustieteellinen kirjallisuus Suomessa 1960—1972. I.

Vaisto, Erkki, Kansantaloustieteellinen kirjallisuus Suomessa 1960—1972. II.

Vaisto, Erkki, Kansantaloustieteellinen kirjallisuus Suomessa 1960—1972. III.

Ruokonen, Kyllikki, Kansantaloustieteellinen kirjallisuus Suomessa 1960—1972. IV.

Ruokonen, Kyllikki, Kansantaloustieteellinen kirjallisuus Suomessa 1960—1972. V.

Broms, Henri & Ruokonen, Kyllikki, Sources of company information.

Uuden asetuksen edellyttämä korkeakoulun hallituksen määräämä johtokunta kokoontui ensi kertaa 29.4.1975. Kokouksessa valittiin puheenjohtajaksi seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi vt. apul.prof. *Kyösti Pulkkinen*. Johtokunnan muut jäsenet: professorikunnan edustajana prof. *Arvi Leponiemi*, kirj. joht. *Henri Broms*, Kauppakorkeakoulun assistentit ry:n edustajana *Jouko Ylä-Liedenpohja*, KY:n edustajana *Tarja Huttunen*, Kirjaston henkilökunnan edustajana *Pirjo Laaksonen*. Toimivuoden aikana kirjaston johtokunta on käsitellyt mm. seuraavia asioita:

- suorittanut kaksi ehdollepanoa, yp ja ap amanuenssin virkoihin. *Marja Pirilä* ja *Riitta Närhi* tulivat valituiksi. Molempiin virkoihin oli 2 hakijaa.
- hyväksynyt kirjaston toimintasuunnitelman vv. 1976—80.
- asettanut toimikunnan *Henri Broms*, *Kyllikki Ruokonen*, *Pirjo Laaksonen* laatimaan kirjastolle KTS-suunnitelman.

— selvittänyt laitoskirjastojen asemaa laitosjaon muututtua valtiollistamisen yhteydessä. Laitoskirjastojen tulisi pysyä entisillä paikoillaan kunnes laitoksille osoitetaan uudet paikat.

Lukusalit ovat kertomusvuonna olleet avoinna klo 9—20, lauantaisin klo 9—14 sekä kesäaikana klo 14—19.30. Lainaustoimisto on ollut avoinna klo 11—18, kesäaikana klo 14—19.30.

### Kurssikirjaosasto

Toimintavuoden aikana annettiin kaikkiaan 39 895 (1974; 40 369) lainaa. Käsikirjastolainoja tehtiin kuluneen toimintavuoden aikana 16 461 (1974; 16 067) ja lukusalikäyntejä oli 18 893 (1974; 12 258). Tilauksia tehtiin kuluneen toimintavuoden aikana 15 568 (1974; 14 082). Kirjalainojen uudistuksia tehtiin toimintavuoden aikana 4 011 (1974; 3 980).

Kurssikirjasto on ollut avoinna lukukausien aikana seuraavasti: lainaustoimisto maanantaista perjantaihin klo 11.00—18.00, lauantaisin ja aattoina klo 9.00—14.00. Lukusali on ollut avoinna lukukausien aikana maanantaista perjantaihin klo 9.00—20.00, lauantaisin ja aattoina 9.00—14.00. Kesällä kurssikirjaosasto on ollut avoinna klo 14.00—19.30. Suljettuna kurssikirjaosasto on ollut kesällä 7.7.—2.8. välisen ajan.

### Laskentakeskus

Laskentakeskuksen toimintaa kuluneen kauden aikana on voimakkaasti sävyttänyt tietokonelaitteiston vaihto. Korkeakoulussa jo 8 vuotta toiminut IBM S/1130 systeemi kävi erittäin epätaloudelliseksi suorituskykyynsä verraten. Lisäksi sen ulkoinen muistikapasiteetti tuli riittämättömäksi laajeneviin hallinnon ja tutkimuksen sovellutuksiin. Pääasiallisesti näistä syistä ja ottaen huomioon tosiseikan, että tekniikan kehittyminen mahdollisti tietokonekapasiteetin nostamisen moninkertaiseksi entisiin kustannuksin, käynnistettiin syksyllä 1974 vaihtoprojekti, joka saatiin päätökseen helmikuussa 1976, jolloin uusi Hewlett-Packard HP 3000 100 CX tietokone otettiin käyttöön.

Vuokrattu HP 3000 tietokone on osituskäyttökone, johon voidaan liittää nykyisessä kokoonpanossa 16 päätettä. Sitä on mahdollista käyttää eräajomoodissa joko reikäkortin tai etäispäätteeltä. Oheislaitteina ovat normaaliin tapaan reikäkortin lukija, lävistin sekä rivikirjoitin. Ulkoisena muistina on kaksi leveysasemaa (2×15 milj. tavua) sekä yksi mg-nauha-asema. Keskusyksikön koko on 128 kilotavua. Laitteisto on liitetty HP 2100

pienoistietokoneen välityksellä opetusministeriön UNIVAC 1108 keskustietokoneen etäiseräpääteeksi, jollaisena se toimii samanaikaisesti paikallisen käytön kanssa.

Uuden laitteiston voidaan karkeasti arvioida nostavan koneiden osalta laskentakeskuksen tietojenkäsittelykapasiteetin viisinkertaiseksi, jolla toivotaan olevan merkitystä, koska henkilökunnan määrän kehitys on pysähtynyt vuoden 1973 tasolle tehtävämäärän kuitenkin lisääntyessä 30 % vuodessa. Alkuvaiheessaan (15.2.—31.7.) koneen käyttö oli keskimäärin 200.000 sekuntia keskusyksikköaikaa ja 1000 päätetuntia kuukaudessa.

Oman laitteiston ohella on käytetty vakiintuneeseen tapaan Opetusministeriön korkeakoulujen ja yliopistojen yhteiskäyttöön asettamia ATK-resursseja. Helsingin kauppakorkeakoulun osuus UNIVAC keskustietokoneen käytöstä oli 453.000 markkaa vastaten 3.1 % kokonaiskäytöstä. HP 2000 B osituskäyttösystemin kapasiteetista korkeakoulun käyttöosuus oli syyslukukaudella n. 60 %.

Osituskäyttöä varten Helsingin kauppakorkeakoululla on 21 päätettä tyypiltään: 16 kpl Teletype

2 kpl GE Terminet 300

2 kpl HP 2640

1 kpl DCT 500.

Päättekannasta suurimman ryhmän muodostavat Teletypelaitteet ovat yli-ikäisiä, joiden huoltokustannukset kasvavat lähivuosina suhteettomasti. Sen vuoksi laskentakeskus tulee esittämään niiden korvaamista uusilla, ajanmukaisemmilla laitteilla.

Laskentakeskuksen henkilökuntaan kuuluu lävistäjä, ryhmäpäällikkö, kaksi ohjelmoijaa, kaksi suunnittelijaa sekä ATK-päällikkö. Koneen vaihdosta johtuen oman henkilöstön koulutustoiminta on ollut poikkeuksellisen vilkasta kun taas laskentakeskuksen muille antama koulutus on suunniteltu vasta lukuvuodeksi 1976—77. Kursseilla on ollut yhteensä 6 henkilöä 13 viikkoa.

Laskentakeskuksen johtokunta

*Huttunen, Heikki*, ATK-päällikkö, pj.

*Asp, Kari*, perustutk. tutkija

*Korhonen, Liisa*, ryhmäpääll.

*Manninen, Jouko*, vt. prof.

*Salmi, Timo*, vt. apul. prof.

*Tarpila, Olli*, hallintojohtaja

sihteerinä *Harju, Jukka*, vanh. suunnittelija.

## Audiovisuaalinen laitos

### Kielistudiot

Kielistudiokeskus ja studiot pidettiin auki luentokauden aikana ma—pe klo 8—19 sekä la klo 10—14 ja muutoin arkisin klo 10—18. Heinäkuun aikana molemmat olivat suljettuina. Opetusta antoivat portugalilain, italian, espanjan, venäjän, ranskan, ruotsin, saksan ja englannin kielen opettajat yhteensä n. 130 viikkotuntia. Tämän opettajajohtaisen opetuksen lisäksi oli järjestetty sekä pakollinen että vapaaehtoinen itseopiskelu.

Sekä ulkomaalaisille että suomalaisille vieraille järjestettiin opastettuja käyntejä studioissa ja tilaisuus tutustua opetusmateriaaleihin ja menetelmiin. Keskukseen henkilökunta on pitänyt neuvottelukokouksia joka viikko ja suorittanut tutustumiskäynnin Turun yliopiston av-laitokseen tämän amanuenssin, FM *Lindquistin* kutsusta.

Korkeakoulun piirissä toimivien opettajien oma ohjelmatuotanto on mm. puutteellisen avustusjärjestelmän takia pienentynyt, ostettujen, lahjoitettujen ja niistä muokattujen opetusohjelmien lukumäärä on ollut ennallaan. Lukuvuoden aikana valmistui ohjelmaluettelo, josta käy ilmi, että ohjelmisto on suhteellisen monipuolinen käsittäen teksti- ja harjoitusaineistoa myös sellaisista kielistä, joita ei opeteta varsinaisina aineina.

Hankinnoista mainittakoon videolaitteet monitoreineen 32-paikkaiseen Elektron-studioon ja ns. konferenssipöytä (case-harjoituksia varten) 18-paikkaiseen Sähkötasostudioon. Opettajien tekstinauhoituksia varten hankittiin useita paristo- ja verkkokäyttöisiä kasettinauhoittimia, joita on käytetty runsaasti myös approbatur-seminaarien haastatteluja varten.

Korkeakoulun sisäiset "kielistudio-uutiset" ilmestyivät neljä kertaa. Lukuvuoden lopussa järjestettiin kaikille kielten opettajille yhteiskokous. Saapuneille n. 40 opettajalle esitettiin useiden kielten loppu- ja väli-testejä. Amanuenssi, HuK *Christine Tammiston* aloitteesta laadittu foneettinen taulukko I on julkaistu Jyväskylän valtakunnallisen kielikeskuksen julkaisussa.

### Kuvalaitos

Kuvalaitoksen tehtäviin kuuluu opetustarkoitukseen ja muuhun korkeakoulun käyttöön tarvittavien kuvamateriaalien, valokopioiden sekä offsetmonisteiden valmistaminen, sekä opetuksen yhteydessä tarvittavan televisiolaitteiston käyttö.

Offsetpainossa monistettiin lukuvuoden aikana yhteensä 2,9 milj. liuskaa.

"HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULUN OPETUSMONISTEITA"-sarjassa ilmestyi seuraavat monistheet:

23. *Manninen Jouko*: Luentoja pelien teoriasta
24. *Keloharju Raimo*: Tuotannon johtaminen. Jäljennökset luentokuuloista.
25. *Keloharju Raimo*: Systeemidynamiikka. Luentokuullot, tiivistelmiä ja harjoituksia.
26. Let's talk about it I.
27. *Gustafsson, Lehtinen, Nurminen, Pasanen*: Liiketaloustiede: markkinointi. Lyhyt oj., pienryhmätyöskentely 1975—76.
28. The Language of Business.
29. The Language of Business, Dialogues.
30. *Teräs Hannu*: Saksan kauppakirjeenvaihdon harjoitustehtäviä.
31. *Harlio—Jalovaara—Kettunen*: Finsk-svensk ordlista.
32. *Ruosteenoja Tarmo*: Johdon informaatiojärjestelmien perusteet (MIS)
33. *Rajamäki Pentti*: Henkilöstöhallinnon organisointi ja suunnittelu
34. *von Volborth Dorothea*: Venäjän kielen fonetiikan ja intonaation alkeiskurssi
35. *Salmi Timo*: Monikansallinen yritys ja lineaarinen optimointi, täydennysosa
36. *Voutilainen Eero*: Henkilöstöhallinto ja sen kehittäminen
37. Liiketaloustiede: hallinto; Lyhyt oppijakso: moduliopetuksen teoria-monistheet
38. *Teräs Hannu — Lautsila Erkki*: Formen und Strukturen
39. *Kauhanen Juhani*: Liiketaloustiede: hallinto. Esikurssi, syksy 1975, luentorunko
40. *Hakkarainen Heikki J.*: Saksalaisen radiomainonnan kielestä
41. *Haglund Henry*: On-Line tekniikka
42. *Kyläkoski Kalevi*: Approbaturluentojen runko 1975
43. *Pulkkinen Kyösti*: Yrityksen teoria, luentomoniste, cum laude approbatur, yleisosa
44. *Ruosteenoja Tarmo*: Johdon informaatiojärjestelmien suunnittelu
45. *Raunio Timo*: HP 3000 Fortran käsikirja
46. *Leivo Veikko*: Markkinoinnin johtaminen, Markkinoinnin laudaturluentosarja
47. Wenn's ums Geld geht, Ein Wirtschaftslexikon
48. Hallinnon ja päätöksentekojärjestelmien laitos: Case-harjoitussarja; liittyy CI-luentosarjaan "Liikkeenjohto ja yrityksen strategia", kevätlukukausi 1976
49. Hallinnon ja päätöksentekojärjestelmien laitos: Yritysmallit, systeemien CI-luentosarja

50. *Karlsson Ari*: Atk-toiminnan johtaminen
51. Tuotannon aggregaattisuunnittelu
52. *Sipponen Tapio*: Kustannuslaskennan ja budjetoinnin malleja ja menetelmiä
53. *Kyläkoski Kalevi*: Yrityssuunnittelu, cum laude erikoisluentojen runko
54. *Soismaa Margareta*: HP 3000 Editor
55. *Siljamäki Aapo*: HP 3000 STAR
56. *Raunio Timo — Salmi Timo*: HP 3000 LP

Televisiolaitteistoa on käytetty pienryhmien case-harjoitusten kuvanauhoittamiseen, ATK-laitteiden ja niiden käytön esittelyyn sekä kielten erikoiskursseihin syyslukukaudella —75 53 viikkotunnin ja kevätlukukaudella —76 30 viikkotunnin aikana.

Kuvalaitoksen hoitajana on toiminut lukuvuoden aikana *Kullervo Myllyrinne* ja AV-mekaanikkona *Pentti Hertteli*, jotka ovat myös vastanneet televisio-opetuksen teknillisestä toteutuksesta. Laboratorioapulaisina ovat toimineet *Marita Laine* ja *Kristiina Pihlman* sekä offsetmonistajina *Eini Vaartio*, *Marja-Leena Nuutilainen* ja *Pauli Pönkänen*.

#### Rehtorien neuvosto ja kansainvälinen yhteistyö

Suomen yliopistojen ja korkeakoulujen rehtorien neuvoston puheenjohtajana on toiminut rehtori *Markku Mannerkaski*, Oulun yliopisto, ja varapuheenjohtajana rehtori *Pentti Laasonen*, Teknillinen korkeakoulu. Rehtorien neuvosto on lukuvuoden aikana säännöllisesti pitämässään kokouksissa käsitellyt yliopistojen ja korkeakoulujen yhteisiä asioita sekä järjestänyt neuvottelu- ja keskustelutilaisuuksia korkeakoulusektoria edustavien viranomaisten ja järjestöjen kanssa.

Rehtori *Jaakko Honko* on edelleen toiminut Euroopan yliopistojen rehtorien neuvoston CRE:n (Conférence Permanente des Recteurs et Vice-Chanceliers des Universités Européennes) jäsenenä.

#### Kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous

Kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous pidettiin Vaasan kauppakorkeakoulussa 12.2.75. Kokoukseen osallistuivat kauppakorkeakoulujen rehtorit, vararehtorit sekä Tampereen yliopiston taloudellis-hallinnollisen tiedekunnan dekaani.

Kokouksessa käsiteltiin mm. seuraavia ajankohtaisia ja tärkeitä kysymyksiä: Kauppakorkeakoulujen tutkinnonuudistuksen tilanne (yhteenvedon

asiasta teki rehtori *Mauri Palomäki*, koulutusvastuukysymykset (rehtori *Mauri Palomäki*), jatkokoulutuksen kehittäminen (alustajana rehtori *Jaakko Honko*), kaupallisen koulutuksen keski- ja korkea-asteen niveltäminen (rehtori *Caj-Gunnar Lindström*).

#### Pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous

Pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen 12. rehtorikokous pidettiin Bergessä 19.—22.5.1976. Kokoukseen osallistuivat kaikki pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen rehtorit sekä joukko vararehtoreita.

Käsiteltävistä asioista mainittakoon: kauppakorkeakoulujen asema ja tehtävät, erilaiset korkeakouluhallinnon kysymykset, kauppakorkeakoulujen kansainväliset suhteet ja yhteys liikkeenjohdon koulutukseen, ekonomin koulutuksen tila ja uudistumissuunnitelmat Pohjoismaissa sekä kielipinnot kauppakorkeakouluissa. Kokouksen avajaisalustuksen piti rehtori *Jaakko Honko* aiheesta "Handelshøyskolenes rolle i fremtiden".

### III Jatko- ja täydennyskoulutus

#### Tohtoriohjelma

Jatkokoulutus on kertomusvuonna noudattanut tohtoriohjelmassa jo aikaisempien lukuvuosien aikana muotoutuneita suuntaviivoja. Pääainekohdaisilla tutkimustyöseminaareilla sekä menetelmäkohtaisilla tutkimusseminaareilla on ollut keskeinen sija.

Tohtoriohjelman puitteissa on järjestetty koko lukuvuoden kestänyt tutkimusseminaari, jota on johtanut professori *Aarni Nyberg*. Korkeakoulun omista opettajista ja tutkijoista erityisesti hiljattain väitelleet pitivät väitöskirjatyötä käsitelleitä alustuksia. Heidän lisäksi seminaareissa vierailivat dosentti *Pertti Kukkonen* Suomen Pankista, valtiot.tri *Pentti Vartia* Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksesta ja valtiot.lis. *Eero Tuomainen* Taloudellisesta suunnittelukeskuksesta.

Säännöllisiä tutkimustyöseminaareja järjestettiin kertomusvuonna seuraavissa aineissa: liiketaloustieteet: hallinto, laskentatoimi ja markkinointi sekä kansantaloustiede. Muutamat kertomusvuonna pidetyt laudaturtason luentosarjat soveltuivat myös jatko-opiskelijoille heidän pääaineensa suorituksiksi. Menetelmäkohtaisesta opetuksesta vastasi menetelmätieteiden laitos.

Korkeakoulussa vierailleet ulkomaiset luennoitsijat, professori *Horst Albach*, Bonnin yliopisto, professori *Nancy S. Barret*, American University, Washington D.C., professori *Marshall E. Blume*, Wharton School of Finance, University of Pennsylvania, professori *Klaus Brockhoff*, Kielin Christian-Albrechts-yliopisto, professori *Sune Carlson*, Uppsalan yliopisto, professori *Gaston Deurinck*, European Institute for Advanced Studies in Management, Brüssel, professori *Bertil Näslund*, Tukholma, professori *Robert R. Sterling*, Rice University, Texas, ja tohtori *Birgitta Wadell*, Tukholma, antoivat vierailunsa aikana myös henkilökohtaista ohjausta tutkimustyötä suorittaville jatko-opiskelijoille.

Kertomusvuoden päättyessä oli tohtoriohjelmaan rekisteröity 185 opiskelijaa. Heistä 19 on suorittanut lisensiaatintutkinnon. Jatko-opiskelijat jakautuivat pääaineen mukaan seuraavasti:

	KTK-tutk. suorittaneet	KTL-tutk. suorittaneet	Yhteensä
Hallinto	24	3	27
Laskentatoimi	41	6	47
Markkinointi	42	3	45
Systeemit	12		12
Kansantaloustiede	31	7	38
Talousmaantiede	7		7
Tavarateknologia	4		4
Oikeustiede	4		4
Sosiologia	1		1
	<hr/> 166	<hr/> 19	<hr/> 185

Tohtoriohjelman sihteerinä on toiminut KTM *Maini Mannerkoski*.

### Johtamiskoulutusohjelma (JOKO)

Lukuvuoden aikana toteutettiin Kauppakorkeakoulussa syksyllä 1970 aloitettu koulutusmuoto, lukuvuoden mittainen johtamistehtäviin valmistava liiketaloudellinen täydennyskoulutusohjelma kuudennen kerran. Johtamiskoulutusohjelman tavoitteena oli:

- tietojen ja johtamisen tekniikoiden syventäminen ja uusiminen liiketalouden eri alueilla
- liiketaloudellisten ongelmien havainnointi-, formulointi- ja analysointitaidon kehittäminen
- näkemyksen antaminen yrityksen ja sen ympäristön suhteista ja vuorovaikutukseen vaikuttavista tekijöistä
- yrityksen johtamisessa tarvittavan osatoimintojen yli ulottuvan kokonaisnäkemyksen antaminen
- organisaatioiden toiminnan edellyttämän yhteistyötaidon kehittäminen
- entistä parempien lähtökohtien antaminen itsensä jatkuvaan kouluttamiseen

Tämän koulutusmuodon perusajatuksena on koulutuksen ja työkokemuksen vuorovaikutuksen mahdollisimman laajamittainen hyväksikäyttö. Siksi JOKO on toteutettu niin, että opiskelu on mahdollista työtehtävien hoitamisen ohella. Ohjelma on käsittänyt 12 lukuvuoden aikana joka kolmas viikko toteutettavaa viikon opiskelujaksoa.

Johtamiskoulutusohjelman suunnittelussa on kiinnitetty huomiota ohjelman soveltuvuuteen niin talouselämän kuin julkisen hallinnonkin piirissä toimiville johtamistehtäviin valmistuville henkilöille. Koulutusohjel-

maan sisältyi 490 opetustuntia ja se muodostui seitsemästä aineesta. Aineet olivat: Yrityksen ympäristö, Päätöksenteon kvantitatiiviset menetelmät, Talouden suunnittelu ja valvonta, Yrityksen rahoitus, Markkinoinnin johtaminen, Organisaatio ja henkilöresurssit sekä Yritysstrategia. Opetuksen ainekohtaisesta suunnittelusta ja koordinoinnista on vastannut kuhunkin aineeseen nimitetty pääopettaja. Ohjelman osanottajilta vaadittiin koulutuksen omaksumisen edellyttämiä perustietoja sekä lyhyehkön käytännön kokemuksen kautta saavutettua johtamisen ongelmien tuntemusta.

Johtamiskoulutusohjelmaan osallistui lukuvuonna 1975—76 seuraavan henkilö:

Aho, Matti; Alanko, Eero; Blom, Veijo; Eiroma, Erkki; Franssila, Erkki; Gylfe, Ernst-Magnus; Hanhinen, Reino; Heinimäki, Heikki; Heiskari, Veikko; Itkonen, Nils; Jyvälahti, Juhani; Järvilehto, Jussi; Jääskeläinen, Pentti; Kairinen, Antti; Kammonen, Jussi; Karunka, Matti; Kasurinen, Matti; Kekki, Kaija; Kostamo, Pentti; Kumpulainen, Vesa; Kuorppi, Pentti; Kurri, Pirkko; Laaksonen, Ensio; Lappalainen, Mauri; Lounasmeri, Kari; Lähelmä, Markku; Marttila, Timo; Martinen, Timo; Maunuksela, Aarre; Muhonen, Esko; Mustonen, Ahti; Määttänen, Marja; Niemi, Mauri; Nissinen, Jouko; Näsman, Matti; Ovaskainen, Arvi; Pauhakari, Kimmo; Polvinen, Eero; Pottonen, Martti; Ranta, Matti; Ruutu, Hanno; Saarelainen, Raimo; Salolahti, Elias; Salonvaara, Raili; Sarlio, Pentti; Sintonen, Keijo; Syväperä, Pertti; Tanhuanpää, Esko; Toijala, Pekka; Torvinen, Heimo; Tuomala, Risto; Vainio, Risto; Valonen, Esko; Vanhanen, Jaakko; Waris, Juha; Vehmas, Pentti; Vesa, Juha; Vuorensola, Jorma; Väisänen, Vesa; Väyrynen, Risto.

Johtamiskoulutusohjelmasta vastaavina henkilöinä ovat toimineet professori *Jouko Paakkanen* valvojana, KTL *Kaj Gustafsson* johtajana, ekonomi *Kristiina Lehmusto* kurssiassistenttina, OTK *Heikki Niskakangas* assistenttina sekä toimistosihteerinä.

### Helsingin Kauppakorkeakoulun Kehitysyhteistyöprojekti (PRODEC)

PRODEC'in toiminta, pääosin koulutusta, on osa Suomen virallista kehitysyhteistyötä. Suurin osa koulutustoiminnasta tapahtuu yhteistyössä UNCTAD'in ja GATT'in yhteisjärjestön International Trade Centre'n (ITC) kanssa.

Syyslukukaudella PRODEC järjesti kahdeksannen perättäisen kaupane-distämiskurssin 20 kehityskaupantutkijalle Tansaniasta, Sambiasta, Keniasta ja Nigeriasta. Kurssi kesti kolme kuukautta alkaen Dar es Salaamissa Tansaniassa. Osanottajat olivat vienninedistämisinstituutioiden virkamiehiä ja viennin johtotehtävissä toimivia yritysten edustajia.

Englanninkielinen opetus koostui mm. luennoista, case-harjoituksista ja yritysvierailuista. Lisäksi osanottajat tekivät ryhmissä markkinatutkimukset afrikkalaisten tuotteiden vientimahdollisuuksista Suomeen ja Pohjois-

maihin. Opettajina toimi mm. Helsingin kauppakorkeakoulun, ITC'n ja elinkeinoelämän asiantuntijoita.

Kevätlukukaudella järjestettiin kaksi viikon kestävä ns. Seurantaseminaaria vv. 1973 ja 1974 kaupanedistämiskurssien osanottajille Dar es Salaamissa ja Mombasassa, Keniassa. Seminaarien tarkoituksena oli selvittää koulutuksen tuloksellisuutta ja antaa kertaus- ja täydennysopetusta. Osanottajia oli yhteensä 29.

PRODEC on tehnyt ja ohjannut kehitysmaatutkimusta Helsingin kauppakorkeakoulussa sekä osallistunut kehitysmaaopetuksen ja -tutkimuksen valtakunnallisen yhteistyökomitean työhön. Koulutuksen ja tutkimuksen alalla on oltu myös yhteydessä vastaaviin ulkomaisiin laitoksiin.

PRODEC'in johtoryhmän muodostivat professorit *Jouko Paakkanen*, *Mika Kaskimies* ja *Fedi Vaivio*. Projektin akateemisena asiantuntijana ja pääopettajana oli KTL *Reijo Luostarinen*.

Projektin johtajana toimi KTK *Matts Andersson*, projektisihteerinä KTM *Seppo Sipilä*. Hallinnollisena sihteerinä on ollut kirjeenvaihtaja *Auli Hämesalo*. Vuoden 1976 alusta on osapäivätoimisena toimistosihteerinä toiminut kirjeenvaihtaja *Marja Mare*. Uudeksi projektisihteeriksi maaliskuussa 1976 valittiin ekonomi *Heikki Noro*.

#### Liikkeenjohdon Instituutti (LIFIM)

Kauppakorkeakoulu on ollut Liikkeenjohdon Instituutin kannatusyhdistyksen varsinaisena jäsenenä yhdistyksen perustamisesta lähtien vuonna 1964 samoin kuin on Liikkeenjohdon Instituutin Säätiön jäsen. Liikkeenjohdon Instituutin tehtävänä on johtamiskoulutuksen ja siihen läheisesti liittyvien toimintojen toteuttaminen ja kehittäminen maassa sekä johtamiskysymyksiin kohdistuva tutkimus-, julkaisu- ja tiedotustoiminta.

Liikkeenjohdon Instituutin Säätiön valtuuskunnan puheenjohtajana on toiminut rehtori *Jaakko Honko*, joka on toiminut myös Liikkeenjohdon Instituutin kannatusyhdistyksen hallituksen puheenjohtajana. Säätiön hallituksen puheenjohtajana on toiminut professori *Lars Wahlbeck*. Instituutin johtajana on toiminut tekn.lis. *Pekka Kainulainen*.

Lukuvuoden aikana on joukolle korkeakoulumme opettajia järjestetty tilaisuus tutustua Instituutin toimintaan, samoin kuin osallistua sen erilaisiin koulutus- ja opettajien kehittämistilaisuuksiin.

## IV. Opettajain ja virkailijain kirjallinen tuotanto sekä toiminta korkeakoulun ulkopuolella

Toiminnastaan korkeakoulun ulkopuolella, luottamustehtävistään, saamistaan huomion- ja kunnianosoituksista ja kirjallisesta tuotannostaan ovat opettajat ja virkailijat antaneet vuosikertomusta varten seuraavat tiedot:

#### AALTIO, ERKKI:

Teknillisen korkeakoulun dosentti ja erik.opettaja. As. Oy Pähkinäranta, johtokunnan puheenjohtaja.

Luennoinut 5.5.1976 Suomen Pakkausyhdistyksen jatkokoulutuskursseilla aiheesta "Paperin laatua ohjaavat valmistustekijät". Osallistunut 22.—25.5.1976 EUCEPA-kongressiin "Paper and Board Based Composite Materials for Packaging" Grenoblessa.

#### Julkaissut:

(& Tauno Olkkonen) Tuotanto ja sen ohjaus, 198 s., Weilin+Göös, Tapiola, 1976.

#### AHLSTEDT, LEO:

Liikkeenjohdon Instituutin Säätiön hallituksen jäsen. Talouselämän johtamiskoulutuksen neuvottelukunnan sihteeri. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan jäsen. Karjalan Yhteiskoulun hallituksen jäsen.

Toiminut luennoitsijana LIFIM:in ja eräiden muiden täydennyskoulutuslaitosten sekä yritysten järjestämässä koulutustilaisuuksissa.

Osallistunut LIFIM:in edustajana kesällä 1975 Tanskassa pidettyyn kansainväliseen casekirjoitusseminaariin (1975 European Case Development Workshop).

#### ANTTILA, MAI:

Osallistunut IDEA M76 XXVIII Valtakunnallisiin markkinoinnin päiviin Dipolissa 30.—31.10.1975.

Suunnitellut Rastor-Instituutille kaksipäiväisen seminaarin "Kaupan hintastrategia" ja luennoinut ko. seminaarissa 7 t 28.—29.01.1976.

Kääntänyt loppuun kokoomateoksen "Creative Pricing" edited by Elizabeth Marting, American Management Association, AMA, 1968. Teos ilmestyi maaliskuussa 1976 *Ekonomia*-sarjassa otsikolla "Hinnanasetanta".

#### ARTTO, EERO:

Helsingin Suomalaisen Säästöpankin hallituksen varapuheenjohtaja. Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankin hallintoneuvoston jäsen. Eläketurvakeskuksen luottovakuutuksen johtokunnan asiantuntijajäsen.



## Julkaissut:

(& Pauli Torkko) Liiketaloustiede: laskentatoimi. Rahoitus. Cum laude approbatur. 106 s. Hki 1975. — Laskentatoimi. Lyhyt oppijakso. 138 s. Hki 1976. — Inflaatio edellyttää laiveampaa aliarvostusta. Talouselämä 10/1976. 2 s. — Kirjanpito ja kassavirta-analyysit, Liiketaloudellinen Aikakauskirja II/1976. 12 s. — Reaalipääoma, inflaatio ja verotus. Laskentatoimen laitoksen tutkimusraportti n:o 2. Syyskuu 1975. Virkavapaana Suomen Akatemian varttuneiden tieteenharjoittajien apurahalla 1.1.—30.6.1976.

## ASP, KARI:

Helsingin kauppakorkeakoulun assistentti- ja tutkijajohdistus ry:n hallituksen puheenjohtaja. Suomen case-kirjastojohtavan työryhmän jäsen. Luennoinut Ekonomisäätiön koulutuskeskuksen seminaareissa.

## Julkaissut:

(& Seppo Alaluusua & Juha Nissilä) Laskentatoimi: Talouden hallinnon harjoitus- ja oppikirja. Kolmas uudistettu painos. 201 s. Helsinki 1976. Case: Yhtyneet Paperitehtaat Oy. 13+2 s. Helsinki 1976.

## BINHAM, PHILIP:

Toiminut englannin kielen opettajana Vientikoulutussäätiön vientimarkkinoinjakoulutuksen kurssilla 1975—76.

Helsingin kauppakorkeakoulun lehtori r.y.:n rahastonhoitaja.

Esitelmöinyt Englisch an Wirtschaftsschulen konferenssissa Saksassa 28.5.1975 aiheesta Executive English, Rastor-Instituutin Contemporary English Symposiumissa 26.—27.2.1976 aiheista Product Brochures in English ja The Translator and Modern English sekä Conference of Departments of English in Finland, Oulussa 19.3.1976 aiheesta Spoken English Grading Test at the Helsinki School of Economics.

## Julkaissut:

(& Murray, James) Speak Up. A guide to International Communication in English. 94 s. London 1975. Nauhoineen. Joukko kirja-arvosteluja Books Abroadissa.

## BROMS, HENRI:

Svenska Litteratursällskapet i Finlandin kirjastonhoitaja, Suomen Itämaisen Seuran hallituksen jäsen, julkaisutoimikunnan jäsen ja kirjastonhoitaja. Tieteellisten seurain valtuuskunnan varajäsen. Helsingin yliopiston persian kielen ja kirjallisuuden dosentti. Osallistuminen kokouksiin: European Business Librarians' Meeting, Bergen, elokuu 1975.

## Julkaissut:

(& Kyllikki Ruokonen) Sources of Company Information, Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja D-4, 53 s.

## GAHMBERG, HENRIK:

Hotelli- ja ravintolaopistosäätiön Liiketaloudellisen tutkimuselimen tutkimuspäällikkö ja esimies.

Osallistunut suomalaisten case-kirjoittamisen seminaarien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Luennoinut organisaatiosta ja johtamisesta liikkeenjohdon seminaareissa.

## GRANLUND, ÅKE:

Ylioppilastutkintolautakunnan jäsen. Valtion kielitutkintolautakunnan jäsen. Helsingin kau-

pungin nimilautakunnan jäsen. Kieli-instituuttien valvontalautakunnan jäsen, Svenska handelshögskolanin ruotsin kielen professori, Helsingin yliopiston pohjoismaisen filologian dosentti, Helsingin kauppakorkeakoulun ruotsin kielen dosentti, Kouvolan kieli-instituutin ruotsin kielen asiantuntija.

Språkvetenskapliga kommitténin jäsen.

Avustajana: Kulturhistoriskt lexikon för nordisk medeltidissa.

## GUSTAFSSON, KAJ:

Maatalouden markkinaekonomian professuurin hoitaja puolen viran osalta Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisessä tiedekunnassa. Johtamiskoulutusohjelman (JOKO) johtaja. Kaupallisen alan opetussuunnitelmatoimikunnan jäsen. Rationalisointiliitto ry:n koulutuslautakunnan ja Tuottavuuden Päivien 1976 järjestelytoimikunnan jäsen. Tilintarkastajana muutamissa yhteisöissä. Esitelmöinyt useiden yritysten ja järjestöjen koulutustilaisuuksissa markkinoinnin johtamiseen, kuluttajan käyttäytymiseen sekä markkinoiden segmentointiin liittyvistä kysymyksistä. Osallistunut Liikkeenjohdon Instituutin järjestämään case-kirjoittamisen seminaariin lukuvuoden aikana.

## Julkaissut:

(& Kari Mannermaa) Markkinointi, W+G Tapiola, 140 s.

## HAGLUND, HENRY:

Luennoinut Tietojenkäsittelyneuvonta OY:n järjestämissä on-line suunnitteluseminaareissa on-line tietojenkäsittelyjärjestelmien suunnittelusta, ohjelmoinnista ja testauksesta sekä ATK-suunnittelukurssilla etäiskäytöstä ja tietojärjestelmistä.

Osallistunut ATK-instituutin kurssien suunnitteluun ja toteutukseen.

## HAKKARAINEN, HEIKKI J.:

Helsingin yliopiston germanistisen lingvistiikan dosentti, Vaasan Kauppakorkeakoulun saksan kielen dosentti, Turun yliopiston germaanisen filologian dosentti, Helsingin yliopiston germaanisen filologian vt. apul. professori 1.8.—31.12.1975.

Turun kauppakorkeakoulun ylempien arvosanasuoritusten vastaanottaja saksan kielessä. Asiantuntijana täytettäessä Vaasan Kauppakorkeakoulun saksan kielen apulaisprofessorin virkaa.

Aikakauslehdien Zeitschrift für Literaturwissenschaft und Linguistik (Göttingen) tieteellisen neuvottelukunnan (Beirat) jäsen.

5. Kongress der internationalen Vereinigung für germanische Sprach- und Literaturwissenschaft, Cambridge 4.—9.8.1975: toiminut symposiumin 6a puheenjohtajana ja pitänyt esitelmän aiheesta 'Ist die Schrift der Cambridger Handschrift T-S. 10.K.22. phonemisch oder morphemisch?'. — 8th International Congress of Phonetic Sciences, Leeds 17.—23.8.1975: pitänyt esitelmän aiheesta 'Die Entstehung des Schibilanten [ʃ] in den romanischen und germanischen Sprachen: eine westeuropäische Isophone?'. — 12. Internationaler Kongress für Namenforschung, Bern 25.—29.8.1975: toiminut sektion 1a puheenjohtajana ja pitänyt esitelmän aiheesta 'Produktnamen im integrierten Europa'. DDR:n tiedeakatemia (Akademie der Wissenschaften der DDR) kielitieteen keskuslaitoksen (Zentralinstitut für Sprachwissenschaft) kutusmana tutustunut laitoksen toimintaan Berliinissä (DDR) 13.—20.3.1976.

## Julkaissut:

Saksalaisen radiomainonnan kielestä. Helsingin kauppakorkeakoulun opetusmonisteita n:o 40. Hki 1975. 78 s.

Arvostelu teoksesta H. Joachim Neuhaus, Beschränkungen in der Grammatik der Wortableitungen im Englischen, Saarbrücken 1971. Neuphilologische Mitteilungen 4/1975. 10 s. Sanomalehtikirjoituksia Uudessa Suomessa.

**HAMARI, RAUNO:**

Suomen Erikoisvartiointi Oy:n liiketaloudellinen neuvonantaja.

**HAVUKKALA, JAAKKO:**

Osallistunut Väestöliiton järjestämille väestöpolitiikan päiville Helsingissä 6.10.1975.

**Julkaissut:**

Kartografia. Viides painos. 52 s. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja C-41. Helsinki 1975.

(& Kai-Veikko Vuoristo) Kahden eteläsuomalaisen kylän talousmaantieteellinen rakenne. 99 s. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja B-11. Helsinki 1975.

**HEIKKONEN, JAAKKO:**

Ammattitilintarkastajana lukuisissa yhteisöissä. Esitelmää.

**Julkaissut:**

Hallinnon ja tilien tarkastus, 325 s, Porvoo 1975

Osakeyhtiölakiehdotuksen uudistuvat tilintarkastussäännökset, 29 s. Ammattitilintarkastajat ry n:o 4/1975

Käyttö- ja sijoitusomaisuuden arvonkorotukset, Verotus 4/1975

Sisäinen tarkkailu liikeyrityksessä, Sisäiset tilintarkastajat ry, Julkaisu 9/1976, 30 s.

Rakennusliikkeen kirjanpito, Suomen Rakennusurakoitsijaliiton ja Rakennuskirjan julkaisu 1976, Toinen täydennetty painos. 118 s.

(& Hannu Roine) Hyvä kirjanpitokäytäntö, 295 s., Porvoo, Toinen uusittu painos.

**HELLE, REIJO:**

Oulun yliopiston talousmaantieteen dosentti. Asiantuntijana Turun kauppakorkeakoulun talousmaantieteen professorinviran täyttöasiassa. Johtanut Joensuun korkeakoulussa kaupunkisuunnittelupeliä.

Suomen maantieteellisen seuran hallituksen jäsen. Kansainvälisen maantieteellijäunionin kansalliskomitean jäsen. Yhdyskuntasuunnittelun jatkokoulutuskeskuksen neuvottelukunnan jäsen. Ammattikasvatushallituksen asettaman kaupallisen alan opetussuunnitelmatoimikunnan talousmaantiedon oppiainejaoston jäsen.

**Julkaissut:**

Talousmaantiede I, Aluetalouden perusteet ja Talousmaantiede II, Aluetalouden rakenteet yhdessä muiden kirjoittajien kanssa, WSOY 1976. World Forest Resources and Industries, käsikirjoitus luovutettu julkaistavaksi GeoColleg-sarjassa, Verlag Ferdinand Hirt. Sijaintipäättös pohjattava pätevin tiedoin, artikkeli lehdessä Talouselämä 19/1975.

**HELSILÄ, MARTTI:**

Suomen Työnantajain Yleisen Ryhmän asiamies, erityisalueena henkilöstöhallintoon ja yritysdemokratiaan liittyvät kysymykset. Oulun Yliopiston teknillisen tiedekunnan arkkitehtuurin osaston viestinnän opettaja.

Luennoinut mm. henkilöstöhallintoon, viestintään ja työmarkkinakysymyksiin liittyvistä asioista Johtamistaidon Opiston, Rastor-Instituutin, Suomen Ekonomisäätiön Koulutuskeskuksen ym. yhteisöjen sekä yritysten järjestämässä koulutustilaisuuksissa.

**Julkaissut:**

Henkilöstöasioista tulisi keskustella myös markkoina, 2 s., Teollisuuslehti 1976:4

Henkilöstöresurssien laskentatoimi, 6 s., Tehokas Yritys 1976:5

Kallisarvoisen henkilöstön käyttö suunnitelmalliseksi, 5 s., Tehokas Yritys 1976:1.

Käytännön huomioita yrityksen organisaation tutkimuksesta, 18 s., Helsingin Kauppakorkeakoulun julkaisuja D-5, 1975

**HONKO, JAAKKO:**

European Foundation for Management Development'in hallituksen jäsen. European Institute for Advanced Studies in Management'in tieteellisen neuvoston jäsen. Nordic Management Board'in hallituksen puheenjohtaja. Ruotsin Institutet för företagsledning'in kehittämisneuvoston jäsen. Aikakauskirjan Swedish Journal of Economics (Stockholm) Corresponding Editorial Committeeen jäsen. Talouselämän johtamiskoulutuksen neuvottelukunnan puheenjohtaja. Valtionhallinnon henkilökuntakoulutuksen neuvottelukunnan jäsen.

Puheenjohtaja yleiseurooppalaisessa komiteassa, jonka tehtävänä on mm. laatia suunnitelma liikkeenjohdon opettajien ja tutkijoiden kehittämiseksi eurooppalaisissa puiteissa.

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen tutkimuslautakunnan jäsen. Liikkeenjohdon Instituutin säätiön valtuuskunnan ja Liikkeenjohdon Instituutin Kannatusyhdistys ry:n hallituksen puheenjohtaja. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan jäsen. Yrjö Jahnssoonin Säätiön hallituksen jäsen. Vuorineuvos, tekn. ja kauppat. tri h.c. Marcus Wallenbergin Liiketaloudellisen Tutkimussäätiön hallituksen jäsen. Suomalaisen Tiedekatemian varsinainen jäsen vuodesta 1966. Suomen Tiedeseuran varsinainen jäsen vuodesta 1972.

Suomen Yhdyspankki Oy:n ja Rautaruukki Oy:n hallintoneuvoston jäsen. Eräiden yhteisöjen hallituksen jäsen ja tilintarkastaja.

Pitänyt Pohjoismaiden kauppakorkeakoulujen rehtorien kokouksessa Bergenissä alustuksen aiheesta "Handelshögskolornas roll i framtiden" 20.5.1976. Luennoinut Institutet för Företagsledning-nimisen instituutin kursseilla Yxtaholmissa aihepiiristä "Investeringsplanering och dess samordning med finansiell planering" 22.9.—23.9.1975. Pitänyt International Master Printers Associationin konferenssissa Helsingissä 12.6.1975 esitelmän aiheesta "Recent Trends in Management Education". Esitelmäniyt lukuisissa muissa tilaisuuksissa, mm. Liikkeenjohdon Instituutin kursseilla.

Osallistunut eräisiin kansainvälisiin konferensseihin, joissa toiminut mm. yleisistuntojen puheenjohtajana.

**Julkaissut:**

Johdon jatko- ja täydennyskoulutus. International Master Printers Association'in esitelmät. 12 p.

Yhteiskuntamme kehittämisen hämmennys. Helsingin kauppakorkeakoulun avajaisissa 8.9.1975 pidetty puhe. Eripainos. Tapiola 1975. 16 s.

Henkiset voimavarat yrityssuunnittelussa. Talouselämä n:o 33/1975. 12 p.

Suomalaisten teollisuusyritysten investointikäyttäytyminen. Suomen Teollisuusliiton Liiketaloudellinen päivä (moniste). 16 s.

(& Kalervo Virtanen) The Investment Process in Finnish Industrial Enterprises. A study of the capital investment planning and control process in the fifty largest Finnish industrial enterprises. Acta Academiae Oeconomicae Helsingiensis, Series A:16. Helsinki 1975. 148 s.

**JÄÄSKELÄINEN, VEIKKO:**

Professor (Associate), European Institute for Advanced Studies in Management, Bryssel, Belgia, 1.1.—31.12.1975.

Osallistunut European Finance Association'in vuosikokoukseen Lontoossa 25.—27.9.1975. Esitelmäniyt aiheesta "A Generalized Corporate Model for Small and Medium Sized Industrial Firms".

## Julkaissut:

"A Generalized Corporate Model for Small and Medium Sized Industrial Firms", European Institute for Advanced Studies in Management: Working Paper 75—27, Brussels, July 1975 (yhdessä Vesa Nummijärven ja Pekka Saarelan kanssa),

"Optimal Diversification of Borrowing in the Multinational Firm Facing Risky Currency Exchange Rates", European Institute for Advanced Studies in Management: Working Paper 75—37, September 1975 (yhdessä Timo Salmen kanssa),

"An Intertemporal Linear Programming Model with Deterministic Loan-Deposit Relationships for Optimal Credit Expansion Strategy in a Bank", European Institute for Advanced Studies in Management: Working Paper 76—7, March 1976 (yhdessä Timo Salmen ja Jaakko Haran kanssa).

## KAREOJA, SIRKKA-LIISA:

Vientikoulutussäätiön ranskan kielen opettaja.

Opintomatka Ranskaan kesällä 1975. Osallistunut Pariisiin kauppakamarin järjestämälle kaupallisen ranskan opettajien kurssille.

## KARHU, TUULA-MARJA:

Sihteeriyhdistys ry:n Helsingin jaoston koulutustoimikunnan jäsen 1.6.1975—

Lokakuussa 1976 pidettävien Sihteeriyhdistyksen VIII luontopäivien järjestelytoimikunnan jäsen

Osallistunut Ekonomisäätiön koulutuskeskuksen sihteeripäiville Helsingissä 7.—8.10.1975

## KAUHANEN, JUHANI:

Oy ALKO Ab:n organisaation suunnittelu- ja kehittämistehtävissä.

## KELOHARJU, RAIMO:

Antanut systeemis suunnittelun dosentuuria koskevan asiantuntijalausannon Ruotsalaiseen kauppakorkeakouluun.

Opintomatka Englantiin, Länsi-Saksaan ja Puolaan.

Osallistunut European Institute for Advanced Studies in Management'in järjestämään työkokoukseen 24.—25.5.1976 Brysselissä, jossa pitänyt alustuksen aiheesta 'Simulation Models of Firm Growth'.

## Julkaissut:

Struktuurivaihtoehdot ja liiketaloustieteellinen tutkimus Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja D-7.

Simulation Models of Firm Growth. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja D-10.

## KILPI, LASSI:

Hallintoneuvos Korkeimmassa Hallinto-oikeudessa.

Esitelmänyt oikeusministeriön 17.10.1975 ja sisäasiainministeriön 2.4.1976 hallintotuomioistuimen jäsenille ja esittelijöille pidetyillä kirjanpitokursseilla kirjanpidon ja verotuksen oikeudellisista suhteista ja arvioverotuksesta.

Werner Söderström Osakeyhtiön hallintoneuvoston jäsen.

## Julkaissut:

Lakimieslehdessä kirja-arvosteluja ja oikeustapausselostuksia.

Korkeimman hallinto-oikeuden viimeaikaisesta oikeuskäytännöstä veroasioissa. Defensor Legis 5—6/1975. 16 s.

Yleishyödyllisiä yhteisöjä koskevat säännökset tulo- ja omaisuusverolaissa. Verotus 3/1975. 6s. Veronmaksukyky ja tulon jaksoitus. Lakimies 5/1975. 27 s.

Kirjanpidon ja verotuksen oikeudellisista suhteista. Verotus 5/1975. 16 s.

## KIVIMAA, KIRSTI:

Opintomatka Englantiin kesä-heinäkuussa 1975 (1½ kk)

## Julkaissut:

Notes on sentence patterns and style in *Purity* and *Patience* (10 os.) prof. Nils Erik Enkvistille omistetussa juhla kirjassa *Style and Text*, Stockholm 1975.

## KOTKANSALO, ALEKSANTERI:

Turun yliopiston finanssioikeuden apulaisprofessori, Helsingin yliopiston finanssioikeuden dosentti.

## KYLÄKOSKI, KALEVI:

Osallistunut Turun kauppakorkeakoulussa pidettyyn "Den 7. Nordiska Företagsekonomiska konferensen i Åbo" 18.—21.8.1975

## Julkaissut:

Liiketaloustiede: laskentatoimi, approbatur luentojen runko — kustannuslaskennan ja budjetoinnin osalta, Helsingin kauppakorkeakoulun opetusmonisteita n:o 42, 166 s. Marraskuu 1975

Yrityssuunnittelu, cum laude erikoisluentojen runko, Helsingin kauppakorkeakoulun opetusmonisteita n:o 53, 118 s. Maaliskuu 1976

## KYNÄSLAHTI-VIERIKKO, MARJUT:

Antanut espanjankielen opetusta Vientikoulutussäätiön vientimarkkinoijakursseilla.

## LAAKSONEN, OIVA:

Valtion keskushallintokomitean, opetusministeriön täydennyskoulutustoimikunnan ja valtion henkilökuntakoulutuksen neuvottelukunnan jäsen.

Kymenlaakson kesäyliopiston rehtori, svenska handelshögskolanin organisaatioteorian ja henkilöstöhallinnon dosentti.

Toiminut Helsingin kauppakorkeakoulussa KTL Kyösti Pulkkinen virallisena vastaväittäjänä 23.04.1976 aiheesta "Instituutiot ja virallistaminen organisaation rakennetta ja toimintaa säätelevässä hallintoprosessissa". Antanut asiantuntijalausannon hakijoiden pätevydestä Tampereen yliopiston taloudellis-hallinnollisen tiedekunnan yrityksen hallinnon apulaisprofessorin ja professorin virkaan sekä svenska handelshögskolanin dosenttuureihin "systemplanering" sekä "företagsstrategi och -utveckling".

Kauppatieteellisen Yhdistyksen varapuheenjohtaja.

Osallistunut 7. Nordiska Företagsekonomiska Konferensin Turussa 18.—21.8.1975 sekä Industrial Democracy in Europe (IDE) työryhmän kokoukseen Tukholmassa 20.1.1976.

Pitänyt alustuksen Nordiska Företagsekonomiska Konferensissa Turussa 21.8.1975 aiheesta "Behovet av informationsutbyte. Kartläggning av läget på olika områden". Esitelmänyt Suomen Ekonomiliiton 40-vuotisjuhlien yhteydessä 3.10.1975 aiheesta "Johtaminen erilaisissa talous- ja kulttuurijärjestelmissä". Esitelmänyt Lapin Insinööri- ja Arkkitehtiyhdistys r.y:n 30-vuotisjuhlissa aiheesta "Korkeakoulun rooli tutkimuksen suorittajana" 28.2.1976.

Luennoinut Suomen Ekonomiliiton, Pellervo-seuran, Helsingin kauppakorkeakoulun johtamiskoulutusohjelman ym. yhteisöjen tilaisuuksissa.

## Julkaissut:

Työpäperi "The structure and management of enterprises in different value and societal systems", 24 s. International Industrial Relations Associationin (IIRA) neljänteen maailman-kongressiin.

## LAAKSONEN, PIRJO:

Helsingin kauppakorkeakoulun henkilökuntayhdistyksen puheenjohtaja. Luennoinut Helsingin seudun kesäyliopistossa kirjastoapulaiskursseilla. Osallistunut Suomen tieteellisen kirjastoseuran kaukopalvelukokoukseen 31.3.76 Helsingissä.

## Julkaissut:

Kansantaloustieteellinen kirjallisuus Suomessa 1960—1972 I

## LAHDENPÄÄ, MARKKU:

Asla Alumni Association, hallituksen jäsen.  
SEFEK, markkinoinnin koulutuksen suunnitteluryhmän jäsen.  
European Institute for Advanced Studies in Management, tohtoriohjelman jäsen.  
Osallistunut: The fifth research conference on subjective probability utility and decision making, Darmstadt September 1—4, 1975, jossa esittänyt kaksi alustusta An Experimental Study of Multi-attribute Utility Models in Marketing Decision Making Situation, Work-in-Progress ja Multi-attribute Decision Models: Comparison of Theory and Practice (yhdessä Uolevi Lehtisen kanssa) Seminar on Integration of Economics and Psychology in Decision Making, Marketing Models Workshop, Brussels, October 24—25, 1975.

## LARMOLA, EERO:

Helsingin kauppakorkeakoulun Lehtorit ry:n puheenjohtaja 1975-. Kauppatieteellinen Yhdistys ry:n rahastonhoitaja ja hallituksen jäsen 31.3.1976 saakka. Sairaalaliiton konsultti. Sairaaloitten laskentatoimen uudistamistoimikunnan puheenjohtaja 1970—76. Kauppatieteiden kandidaattiyhdistyksen ja Helsingin Ekonomit ry:n jäsen. Ekonomiliiton ja Yliopistojen ja Korkeakoulujen Lehtorit ry:n varatilintarkastaja. Helsingin kauppakorkeakoulun valtuuston jäsen. Asunto Oy Melkonkatu 2:n hallituksen puheenjohtaja. Esitelmöinyt koulutustilaisuuksissa. Osallistunut seuraavien julkaisujen laatimiseen: Ehdotus sairaaloitten laskentatoimen uudistamiseksi, Periaateosa (35 s.) 1975 ja Soveltamisosa (40 s.) 1976.

## LAULAJAINEN, RISTO:

Tampereen Yliopiston aluetieteen, aluetalous apulaisprofessori, virkavapaana 1.2.—31.7.1976. Aarhusin Yliopiston maantieteen laitoksen vt. lehtori 1.2.—31.7.1976. Helsingin Teknillisen Korkeakoulun Yhdyskuntasuunnittelun jatkokoulutuskeskuksen sovelletun maantieteen erikoisopettaja 31.1.1976 saakka. Opintomatkat Lontooseen ja Hampuriin.

## Julkaissut:

Industrial Complexes of Inorganic Basic Chemicals in Finland. s. 13. Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie 5/1975.

## LAUTSILA, ERKKI:

Määrätty edelleen Ylioppilastutkintolautakunnan jäseneksi vuodeksi 1976. Laatinut työryhmien jäsenenä erityyppisiä testejä.

Osallistunut järjestäjien kutsumana Internationale Lehrer-konferenz Berlin'in työskentelyyn 6.6.—12.6.1976 Länsi-Berliinissä.

## Julkaissut:

(& Hannu Teräs) Saksankielen rakenneharjoituskirja Formen und Strukturen, 52 s. 2. pain. Hki 1975.

## LEHTOVUORI, JOUKO

Turun Kauppakorkeakoulun liiketaloustiede, laskentatoimen dosentti.  
Toiminut virallisena vastaväittäjänä Helsingin kauppakorkeakoulussa 19.5.1975 (KTL Aatto Prihti: Konkurssin ennustaminen taseinformaation avulla) sekä Turun kauppakorkeakoulussa 14.11.1975 (KTL Reino Majala: Velankestokyky suppeaomistus pohjaisen yrityksen rahoituspolitiikan kannalta). Antanut asiantuntijalausannon Jyväskylän yliopiston taloustieteen dosentin toimen hakijasta (TTT Kari Neilimo) sekä Turun Kauppakorkeakoulun liiketaloustiede, laskentatoimen dosentin toimen hakijasta (KTT Reino Majala). Pohjoismaisen verotieteellisen tutkimusneuvoston jäsen. Kirjanpitolautakunnan varajäsen. Valtion yhteiskuntatieteellisen toimikunnan myöntämä varttuneiden tieteenharjoittajien apuraha 1.7.—31.12.1975.  
Osallistunut 7. pohjoismaiseen liiketaloustieteen konferenssiin Turussa 18.—21.8.1975, jossa toiminut puheenjohtajana työryhmässä "Redovisning samt investerings- och finansieringsplanering". Osallistunut konferenssiin "Kringgående av skattelag" Södertäljessä 8.—9.10.1975.

## LEIVO, VEIKKO:

Helsingin teknillisessä korkeakoulussa markkinoinnin dosentti. Rastor-instituutin tieteellinen neuvonantaja.  
Industrial Marketing Management Journal, Advisory Board Scientific'in jäsen. Suomen Kuljetustaloudellisen Yhdistyksen kuljetustaloudellisen asiantuntijalautakunnan jäsen. Suomen Kaupunkiliiton rationalisointineuvottelukunnan jäsen. Kansaneläkelaitoksen lääkekorvauslautakunnan jäsen. Keksintösäätiön valtuuskunnan jäsen. Kernira Oy:n säätiön hallituksen jäsen. American Marketing Association'in jäsen. Markkinointijohdon ryhmän jäsen.  
Osallistunut ESOMAR ja EVAF-vuosikongresseihin. Esitelmöinyt SMMY:n markkinatutkimuspäivillä 8.5.1975 aiheesta Johtamismallien hyödyntäminen ja luennoinut Rastor-instituutin kursseilla.

## Julkaissut:

(& Uolevi Lehtinen — Anna Liisa Levonen) Autoilijoiden ominaisuudet autokorjaamotyypin käytön selittäjinä, 32 s., Liiketaloudellinen Aikakauskirja 1/1976.  
Johtamismallien hyödyntäminen, 12 s., Liiketaloudellinen Aikakauskirja 2/1976.  
Referaatti teoksesta: Richard P. Rumelt, Strategy, Structure, and Economic Performance, Harvard University Press, Cambridge 1974, Rastor-instituutin kirjakerho 2/1976, 8 s.

## LEMPIÄINEN, HEIKKI:

Luennoinut Helsingin yliopistossa, Mikkelin kesäkauppakorkeakoulussa ja Markkinointi-instituutissa. Kaupallisen alan opetussuunnitelmatoimikunnan yhteiskuntatalouden jaoston jäsen.

## Julkaissut:

Taloudellisia artikkeleita Otavan suuressa ensyklopediassa.

**LEPPINIEMI, JARMO:**

Esitelmöinyt rahoitukseen liittyvistä kysymyksistä seuraavilla luentopäivillä: Tilinpäätäjän päivä n:o 24, Oikeusministeriön ja korkeimman hallinto-oikeuden kirjanpitokurssi. Alustuksia eri yhteisöjen järjestämissä koulutustilaisuuksissa. Tilintarkastajana muutamissa yhteisöissä.

**Julkaissut:**

Inflaation vaikutus yrityksen jakokelpoiseen voittoon ja rinnakkaistilinpäätös. Kansallis-Osake-Pankin Kuukausikatsaus B-painos n:o 22.

Inflaation ansiosta tilinpäätöksissä tappiotkin voitoiksi. Talouselämä 9/1976.

Analyyysiosa: Rakennetutkimus 1974. Mainostoimistojen Liitto ry.

(& KTL Veijo Riistama) Metalliteollisuuden voitot näennäisiä. HS, 27.5.1975.

Yllämainitut esitelmät julkaistu myös ao. päivien kokoomajulkaisuissa.

**LILJA, KARI:**

Helsingin kauppakorkeakoulun toimihenkilöt ja työntekijät r.y:n puheenjohtaja 25.2.1976 saakka.

Suorittanut opinto- ja tutkimusmatkan Bremenin yliopiston hallinnonlaitokselle 11.8.1975—19.8.1975.

**Julkaissut:**

The Functional Forms of the Regulations System of the Production Process and Their Socio-Economic Determinations. Acta Sociologica 19 (1976) :1, 37—47

(& Timo Kytäjä) Tulopoliittinen työrauhajärjestelmä. Sosiologia 12 (1975) : 3—4, 161—165

**LINDGREN, KAJ B.:**

Helsingin yliopiston germaanisen filologian professori. Saksan kielen tutkintolautakunnan puheenjohtaja, Ylioppilastutkintolautakunnan varapuheenjohtaja, Humanististen alojen tutkinnonuudistuksen seurantaryhmän jäsen, Institut für Deutsche Sprache (Mannheim) tieteellisen neuvoston jäsen, Wissenschaftliche Arbeitsgemeinschaft Norden-Deutschland puheenjohtaja.

**Julkaissut:**

Arvosteluja, Neuphilologische Mitteilungen, Helsinki, ja Germanistik, Tübingen.

**LINDGREN, LAURI:**

Ranskan kielen tutkintolautakunnan puheenjohtaja 1975—78. Kielten yhteisvalintaprojektin ranskan kielen ryhmän puheenjohtaja 1974—76. Humanistisen tutkinnonuudistuksen ohjaus- ja seurantaprojektin työryhmän jäsen syysk. 1974-, puheenjohtaja maalisk. 1975-. Turun yliopiston romaanisen filologian professori. Toiminut asiantuntijana täytettäessä Helsingin yliopiston romaanisen filologian apulaisprofessorin virkaa ja Åbo Akademin ranskan kielen lehtorin virkaa. Ranska—Suomi yhdistyksen hallituksen jäsen, Turun Dante Alighierin hallituksen jäsen. Secondo Congresso degli Italianisti Scandinavi 3.—6.6.1976 järjestelytoimikunnan jäsen. Esitelmöinyt tutkinnonuudistuksesta Lammilla lokak. 1975, Heinolassa marrask. 1975, Helsingissä maalisk. 1976 (AFinLA:n asiantuntijaseminaari) ja Jyväskylässä huhtik. 1976.

**LUOSTARINEN, REIJO:**

Kehitysyhteistyöprojekti PRODECin Academic Advisor ja pääopettaja, FIBO (Finland's

International Business Operations) -tutkimusprojektin johtaja, hoitanut vt:nä koko lukuvuoden TKK:ssa markkinoinnin apulaisprofessorin virkaa opetusalan kansainvälinen markkinointi, Academy of International Business'in Skandinavian alueen puheenjohtajana.

Osallistunut UNCTAD/GATT/ITC-PRODEC yhteistyönä suunnitellun International Marketing and Export Promotion -kurssin vetämiseen Dar-es-Salaamissa, Arushassa, Moshissa ja Nairobissa ja ohjannut kurssiin liittyvän vientimarkkinatutkimuksen tekoa Nigeriassa. Luennoinut tällä kurssilla 45 tuntia kansainvälistä liiketaloustiedettä. Luennoinut Vientikoulutussäätiön vientipäällikköseminaareissa, vientimarkkinajakurssilla ja lisensointiseminaarissa yrityksen kansainvälisistä liiketoimista. Luennoinut yrityksen kansainvälistymisestä ja ulkomaisista operaatioista LIFIMin kurssilla, JOKO:n kurssilla ja Svenska handelshögskolassa. Järjestänyt useita 2—3 päivän yrityskohtaisia vientiseminaareja ja yritysuunnitteluseminaareja.

Osallistunut Academy of International Business'in konferenssiin INSEADissa Fontainebleaussa ja esitellyt siellä FIBO-tutkimusprojektin toimintaa ja osallistunut NORDFÖRET-KONF'iin Turussa, jossa alustanut teemoista Objectives and Functions of the AIB and EIBA sekä Planning of International Business Teaching Programme in a Business School. Vientimarkkinoinnin, kansainvälisten operaatioiden ja yritysuunnittelun asiantuntijana eräissä yrityksissä.

**Julkaissut:**

Frame of Reference for the Planning of International Business Education, Helsinki, 1975, 22 s., Intra-Nordic Direct Capital Investments, Helsinki, 1975, 85 s., FIBO Annual Report II, Helsinki, 1975, 13 s.

**MANNINEN, JOUKO:**

Rationalisointiliiton tutkintolautakunnan jäsen sekä ylemmän rationalisointitutkinnon "Sovellettu matematiikka ja tutkimustekniikat" -osan tenttaattori.

Luennoinut Kaupunkiliiton seminaarissa Espoossa 6.6.1975 aiheesta "Kvantitatiiviset menetelmät johdon apuvälineenä".

**Julkaissut:**

(& Erkki Tomppo & Jan Eric Granö) Handelsinstitutets matematik I. 172 s. Vaasa 1974

Luentoja pelien teoriasta. 76 s. Hki 1975.

(& Erkki Tomppo & Pekka Pulkkinen) Kauppaopiston matematiikka I. 3. uusittu painos. 358 s. Kangasala 1975.

(& Erkki Tomppo & Pekka Pulkkinen) Kauppaopiston matematiikka II. 2. uusittu painos. 215 s. Kangasala 1975.

(& Erkki Tomppo & Pekka Pulkkinen) Kauppaopiston ylioppilasosaston matematiikka. 3. painos. 419 s. Kangasala 1975.

**MAURANEN, TIMO:**

M-tietokeskus Oy, Helsinki, toimitusjohtaja. Markkinointi-Instituutti, opettaja. Suomen Markkinointitutkimusseura ry, puheenjohtaja. Suomen Markkinatutkimuslaitoksen Liitto ry, puheenjohtaja. Karjalan Sivistysseura ry, sihteeri

**MÖLLER, KRISTIAN:**

Osallistunut IDEA M76 Valtakunnallisiin markkinoinnin päiviin Dipolissa 30.—31.10.1975. Luennoinut Posti- ja lennätinhallituksen johtamistaidon kurssilla Teleopistolla 25.11. ja 17.12.1975.

NENONEN, A. V.:

Suomen Pankin kirjeenvaihto-osaston päällikkö.  
Kotimaisten kielten tutkintolautakunnan jäsen, jonka alana on talouselämän tuntemus.  
Saanut Suomen Leijonan ritarikunnan ensimmäisen luokan ritarimerkin.

Julkaissut:

"Det nya affärsbrevet", Toinen, tarkistettu painos. 224 s. Hki 1975.  
"Det nya affärsbrevet. Ordlista". 125 s. Hki 1975.

NURMINEN, TAPIO:

Espoon kauppaoppilaitoksen markkinointiopin lehtori ja oppilaitoslautakunnan puheenjohtaja.

Osallistunut Nordföretkonf 1975:een, 7. pohjoismaiseen liiketaloustieteelliseen konferenssiin Turussa 18.—21.8.1975 ja Suomen kauppaopettajat r.y:n järjestämälle kaupallisten aineiden opettajien kurssille Helsingissä 24.—25.10.1975.

PASANEN, JORMA:

Forssan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja. Forssan seurakunnan kirkkoneuvoston ja -hallintokunnan jäsen.

Käsi- ja Pienteollisuusliiton tarkastusmestari. Forssan Seudun Künsteistöyhdistys r.y:n hallituksen jäsen. Forssan Yhteiskoulun johtokunnan puheenjohtaja.

Julkaissut:

Tavarakaupan yleiset kauppatavat ja toimituslausekkeet, HKKK:n julkaisuja C-44, Helsinki 1975.

PEITSO, JUKKA:

SYP:n ulkomaansihteeristön kamreeri. Suomalais-amerikkalaisen stipenditoimikunnan jäsen. Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen.

Toiminut opetusministeriön määräyksestä valantehneistä kielenkääntäjistä annetun asetuksen edellyttämän portugalilaisen kielen tutkintolautakunnan puheenjohtajana.

Suomalais-Portugalilaisen Kauppayhdistyksen johtokunnan jäsen.

PIHKALA, ERKKI:

Helsingin yliopiston talous- ja sosiaalishistorian dosentti sekä Turun Kauppakorkeakoulun kansantaloustieteen, erityisesti historiallisen taloustieteen dosentti. Todettu Helsingin yliopiston historiallis-kieliteiteellisen osaston päätöksellä 16.3.1976 yksimielisesti päteväksi Suomen historian varsinaisen professorin virkaan.

Taloushistoriallinen Yhdistys ry:n sihteeri. Tieteen keskustoimikunnan asettaman Suomi 2. maailmansodassa tutkimusprojektin johtokunnan jäsen. Kutsuttu Suomen Historiallisen Seuran tutkijajäseneksi sekä Historiallisen Aikakauskirjan toimituskunnan jäseneksi.

Osallistunut suomalaisena työvaliokunnan jäsenenä Ruotsissa Örenäsissä 14.—18.6. pidettyyn XI Pohjoismaiseen historian metodikonferenssiin sekä työvaliokunnan sihteerinä sitä valmisteleviin kokouksiin Ruotsissa. Suomessa pidettävää XII Pohjoismaisen historian metodikonferenssia valmistelevan työvaliokunnan puheenjohtaja.

Pitänyt virkaanastumisesitelmän 28.10. Helsingin kauppakorkeakoulussa aiheesta Taloushistoria aineena ja kauppakorkeakoulussa.

Esitelmöinyt pääkaupunkiseminaarissa 4.9.1975 vrt. julkaisut.

Julkaissut:

Suomen ulkomaankauppa 1917—1949 Finland's Foreign Trade, Suomen Pankin julkaisuja.

Kasvututkimuksia VI., 129 s., Hki 1975 (yhdessä Heikki Oksasen kanssa). — Der Baltische Handel Finnlands 1835—1944, 25 s., Jahrbücher für Geschichte Osteuropas 1/1975. — Luonnoksia suomalaisiksi suhdannekuvaajiksi, 13 s., Kansantaloudellinen Aikakauskirja 3/1975 (yhdessä Heikki Hellan kanssa). — Kansainvälisten taloudellisten suhteiden kehitys, 18 s. Teoksessa Poliittisen kulttuurin juuret historialliset. Historian Perintö 1 Turun yliopiston yleisen historian laitos. — Yhteiskuntamuutoksen sosiaaliset häiriövaikutukset: juuret ja vieraantumisen ja niiden ilmeneminen pääkaupunkiseudulla, 15 s. Pääkaupunkiseudun julkaisusarja A:7 1975. — Millaista historiaa kouluopetukseen. Helsingin Sanomat 23.6.1975. — Kirja-arvosteluita Kansantaloudellisessa Aikakauskirjassa.

PITKÄNEN, EERO:

Osallistunut 7. pohjoismaiseen liiketaloustieteelliseen konferenssiin Turussa 18.—21.8.1975 sekä International Institute of Administrative Sciences -järjestön integroitujen budjetointijärjestelmien työryhmän konferenssiin Oslolla 4.—5.9.1975.

Luennoinut julkishallinnon toimintayksikköjen suunnitteluun ja laskentatoimeen, kustannus-hyötyanalyysiin sekä yritysten yhteiskunnallisten vaikutusten mittaamiseen liittyvistä kysymyksistä mm. valtion koulutuskeskuksen, Rationalisointiliiton ja Ekonomiliiton järjestämissä koulutustilaisuuksissa.

Julkaissut:

Ohjelmaperusteinen suunnittelu julkishallinnossa. 235 s. Hki 1975. — Kustannus-hyötyanalyysistä ja sen soveltamisesta. 6 s. Tutkimus ja tekniikka N:o 6 1975.

PREPULA, EERO:

Luennoinut Helsingin yliopiston farmasian laitoksella liiketalouden kurssin ja Mikkelin kesäkauppakorkeakoulussa liiketaloustiede: laskentatoimen esikurssin.

Yliopiston Farmasiakunta ry:n tilintarkastaja.

Luennoinut eri koulutustilaisuuksissa yleisen ja operatiivisen laskentatoimen perusteista sekä rahoitussuunnittelusta.

PULKKINEN, KYÖSTI:

Liikearkistoyhdistys r.y:n koulutustoimikunnan puheenjohtaja ja hallituksen jäsen, Kauppateiteellisen Yhdistyksen johtokunnan varajäsen. Eräiden yhteisöjen tilintarkastaja.

Luennoinut Merkonomiliitto r.y:n, Liikearkistoyhdistys r.y:n, Suomen Kirjallisuuspalvelun Seuran ym. yhteisöjen koulutustilaisuuksissa.

Osallistunut Pohjoismaiseen liiketaloustieteen 7. konferenssiin Turussa 18.—21.8.1975, jossa esittänyt alustuksen "The Multidimensionality of Organization Structure" sekä European Group for Organizational Studies -nimisen järjestön kansainväliseen kongressiin Ramløssessä Tanskassa 24.—28.6.1976, jossa alustuksen aiheena oli "Institutionalization and Formalization in the Administrative Process Controlling the Structure and the Process of Organization".

Julkaissut:

Lt: hallinto, Toiminnan vaatimukset organisaation rakenteen suunnittelun lähtökohdina, liitteillä täydennetty luentorunko, Cum laude approbatur, I erikoisosa, Helsingin kauppakorkeakoulun opetusmonisteita N:o 5, 1975.

Tutkimus eriytymisestä organisaation rakenne-, viestintä- ja päätöksentekojärjestelmissä, Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja B-12, 202 s. Helsinki 1975.

Lt: hallinto, Yrityksen teoria, luentomoniste, Cum laude approbatur, yleisosa, Helsingin kauppakorkeakoulun opetusmonisteita N:o 43, 1976.

Instituutiot ja virallistaminen organisaation rakennetta ja toimintaa säätelevässä hallintoprosessissa, Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja A:17, 104 s. Helsinki 1976.

**PUUMALAINEN, ASKO:**

Päätoimi: E-Öljyt Oy, varatoimitusjohtaja. European Consortium for Political Science'n henkilöjäsen.

**RUOKONEN, KYLLIKKI:**

Suomen tieteellisen kirjastoseuran opintomatkatoimikunnan puheenjohtaja. — International Federation of Library Associations Subsection of Social Science Libraries johtokunnan jäsen. — Tietojenkäsittelyliitto ry:n "ATK-tietopalvelun välineet" -työryhmän puheenjohtaja. Osallistunut IFLAn 41. yleiskokoukseen Oslissa Suomen tieteellisen kirjastoseuran edustajana 11.—16.8.1975. Opintomatka Brysseliin, Haagiin, Amsterdamiin ja Pariisiin erikoiskirjastoihin ja tietopalveluihin tutustumista varten Liikesivistysrahaston apurahalla 27.9.—21.10.1975. Osallistunut Federation International de Documentation'in symposiumiin "Information systems design for socio-economic development, retrospect and prospect" Brysselissä 30.9.—2.10.1975. Opintomatka Tšekkoslovakian tieteellisiin kirjastoihin tutustumista varten Tšekkoslovakian valtion apurahalla 31.3.—28.4.1976.

**Julkaissut:**

Taloustieteellisiä aikakauslehtiä 1975. Hki 1975. 234 s.  
(& H. Broms) Sources of company information. Hki 1975. 53 s.  
Some observations about data bases in the fields of economics and business sciences. 11 s. Inspel 3—4/1975.  
Kirja-arvosteluja.

**RUUHELA, REIJO:**

Nimitetty 1.1.1976 Vaasan kauppakorkeakoulun liiketaloustiede I:n professorin virkaan. Vastaväittäjänä; Vaasan kauppakorkeakoulu 19.3.76; Rauno Tamminen, A Theoretical Study in the Profitability of the Firm.  
Asiantuntijana: Tampereen yliopisto, yrityksen laskentatoimen apulaisprofessorin virka, TTT Kari Neilimo ja KTT Timo Salmi.

**Julkaissut:**

Pitkän aikavälin rahoituspäätökset. Talouselämä 35/1975. Poistorajat liian ahtaat. Talouselämä 37/1975.

**SAARIO, HILKKA:**

**Julkaissut:**

Timber Trade Terminology, 2. painos, kesäk. 1975, HKKK:n julkaisuja C-39.

**SAARSALMI, MEERI:**

Korkeakoulun edustaja Keskuskauppakamarin kauppaopetuslautakunnassa. Väestöntutkimuslaitoksen tutkimustoimikunnan jäsen. Opetusministeriön asettaman valan-  
tehneiden kielenkääntäjien tutkintolautakunnan (englannin kieli) talouselämän tuntijan varamies.  
Suomen Akateemisten Naisten Liiton jäsenistö- ja lakiasiain komitean jäsen ja Helsingin Akateemiset Naiset ry:n neuvottelukunnan jäsen.

Kansaneläkelaitoksen lääkekorvauslautakunnan varajäsen.

**Julkaissut:**

Miten laadin laudatur-tutkielman? Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja D-6. 35 s. Hki 1976.

**SALMI, TIMO:**

**Julkaissut:**

Joint Determination of Trade, Production, and Financial Flows in the Multinational Firm Assuming Risky Currency Exchange Rates. Väitöskirja, 206 s. Hki 1975.  
(& Veikko Jääskeläinen) Optimal Diversification of Borrowing in the Multinational Firm Facing Risky Currency Exchange Rates. 19 s. European Institute for Advanced Studies in Management: Working paper 75—37, Brussels, September 1975.  
Kauppa-, tuotanto- ja rahavirtojen samanaikainen suunnittelu monikansallisessa yrityksessä ottaen huomioon epävarmuuden tulevista valuuttakursseista. 5 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 3/1975. Hki 1975.  
Joint Determination of Trade, Production, and Financial Flows in the Multinational Firm Assuming Risky Currency Exchange Rates (abstract). 2 s. The Swedish Journal of Economics 4/1975. Journal of International Business Studies, Fall 1975. Dissertation Abstracts International, February 1976.  
(& Veikko Jääskeläinen & Jaakko Hara) An Intertemporal Linear Programming Model with Deterministic Loan-Deposit Relationships for Optimal Credit Expansion Strategy in a Bank. 26 s. European Institute for Advanced Studies in Management: Working paper 76—7, Brussels, March 1976.  
Puheenvuoro liiketaloustieteellisistä opinnäytteistä. 6 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 1/1976. Hki 1976.  
Lt: systeemit, CI B-osa, luentomoniste. 2. korj. p. 150 s. Hki 1975.  
(& Jouko Manninen) Matemaattinen optimointi, teoriaa ja tekniikka. 3. korj. p. 162 s. Hki 1975.  
Monikansallinen yritys ja lineaarinen optimointi, täydennysosa. 66 s. Hki 1975.  
Liiketaloudellisia BASIC-ohjelmointikielen harjoitustehtäviä ratkaisuihin. 115 s. Hki 1976.  
Lt: systeemit, CI B-osa, harjoitustehtävien ratkaisut. 2. korj. p. 137 s. Hki 1976.

**SALO, EIJA:**

Toiminut englannin kielen opettajana Vientikoulutussäätiön kurssilla 1975—76. Luennoinut englannin kielen kauppakirjeenvaihdosta Ekonomiliitto ry:n sihteeriseminaareissa 1975. Opintomatka Englantiin kesällä 1975.  
Kauppakorkeakoulun lehtorit r.y:n puheenjohtaja lokakuuhun 1975 asti, sen jälkeen hallituksen jäsen. Helsingin Akateemiset Naiset r.y:n johtokunnan jäsen vuoden 1975 loppuun.

**SIPPONEN, TAPIO:**

**Julkaissut:**

Kustannuslaskennan ja budjetoinnin malleja ja menetelmiä. 136 s. (luentomoniste)

**STEUER, OUTI:**

Vientikoulutussäätiön saksan kielen opettaja.  
Steuer Oy:n hallituksen puheenjohtaja.

**TAINIO, RISTO:**

Helsingin kauppakorkeakoulun assistentti ry:n puheenjohtaja 16.3.1976 saakka.  
Osallistunut VII Pohjoismaiseen liiketaloustieteelliseen kongressiin Turussa 18.—21.8.1975.

**Julkaisut:**

Tutkimus koulutetun työvoiman pysyvyydestä Lapin läänissä, Lapin insinööri- ja arkkitehtiyhdistys, Kemi 1976, 122 s.

**TAKALA, LIISA:**

Kuluttajaneuvoston tavoitejaoston projektisihteeri. Suomen Akatemian yhteiskuntatieteellisen toimikunnan nuorempi tutkija. Alustus Pohjoismaiden liiketaloustieteellisessä konferenssissa 18.—21.8.75 kuluttajataloustieteen opetuksesta Suomessa.  
Esitelmöinyt Helsingin Myynti- ja Mainosyhdistyksessä kuluttajien ja markkinoinnin suhteesta. Alustanut Kuluttajaneuvoston seminaarissa kuluttajapolitiikan taustatekijöistä eri maissa.

**Julkaisut:**

Kuluttajataloustieteen tulevaisuus. Helsingin Sanomat 18.8.75. — Kuluttajaliikkeen ja kuluttajalainsäädännön kehityksestä. Opetusmoniste. 23 s. Helsingin kauppakorkeakoulu, 1975. — Tarpeet ja kuluttajan käyttäytyminen. 8 s. Kuluttajatietoa 3/1976.

**TELARANTA, K. A.:**

Opetusministeriön asettaman, valantehneistä kielenkääntäjistä annetussa laissa tarkoitettuna ranskan kielen tutkintolautakunnan lakimiesjäsen.  
Siviilioikeuden dosentti Helsingin yliopistossa.  
Suomen vakuutusyhtiöiden keskusliiton ja Kuluttajaneuvoston yhteisesti asettaman vakuutuslautakunnan puheenjohtaja. Lääkemainonnan valvontakunnan puheenjohtaja. Teknokeskustalon liiketapavalvontakunnan puheenjohtaja. Vakuutusalan liiketapaneuvoston varapuheenjohtaja. KOP:n Erottajan konttorin valvoja. Eräiden yhtiöiden hallituksen jäsen.  
Pelastakaa Lapset r.y:n hallintoneuvoston puheenjohtaja. Mannerheimin lastensuojeluliiton liittoneuvoston jäsen. Lasten Päivän säätiön valtuuskunnan jäsen.  
Osallistunut 12.—13.9.1975 Tukholmassa pidettyyn Pohjoismaiden kauppakorkeakoulujen oikeustieteen edustajien kokoukseen.  
Pitänyt Keskuskauppakamarin 24.9.1975 järjestämässä huolintaa koskevassa seminaarissa esitelmän aiheesta "Huolitsijan vastuu" sekä Suomen Lakimiesliiton 23.3.1976 järjestämässä Kauppaedustajalakiä koskevassa seminaarissa esitelmät aiheista "Kauppaedustusta koskeva sopimus, komissio ja yksinmyyntisopimus toisiinsa verrattuina" sekä "Päämiehen ja kauppaedustajan asema kolmanteen nähden".  
Saanut Suomen myyntimiesten keskusjärjestö r.y:n kultaisen ansiopaketin n:o 3 ja Pelastakaa Lapset r.y:n kultaisen ansiomerkin sekä Mannerheim-liiton Respectus vitae-mitalin ja Defensor Legis-aikakauskirjan kirjoituspalkinnon 1975.

**Julkaisut:**

Vekselivelallisen oikeudesta vedota tahtovirheeseen. Defensor legis 1975, 52 s. ja Kauppaedustajalaki, Talouselämä 1976, 2 s.

**TORKKO, PAULI:**

Hoitanut osaa Vaasan kauppakorkeakoulun laskentatoimen apulaisprofessorin virasta.  
Osallistunut Turun pohjoismaisten liiketaloustieteilijöiden kongressiin elokuussa.  
Luennoin rahoituksen eri ongelmakentistä LIFIMin, Ekonomiliiton ja Vientikoulutussäätiön kursseilla.

**Julkaisut:**

Rahan kustannusten vaikutus investointien rahoitukseen. Liiketaloudellinen aikakauskirja 4/1975, 12 s. — Juoksevasta kirjanpidosta tilinpäätökseen. KHO:n julkaisuja 1/1976, 16 s. — Case Korpivaara, Suomen casekirjasto 1975, 16 s. — Kalevan vuoden 1975 tilinpäätösanalysointia ulkopuolisen näkökulmasta. Kalevan vuosikertomus 1 s.

**TÖRNUDD-JALOVAARA, ELISABET:**

Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen ja ruotsin kielen tehtävänlaatijaryhmän jäsen.  
Osallistunut symposiumiin Svenskans beskrivning IX Göteborgissa 18.—19.10.75.

**Julkaisut:**

(& Harlio — Kettunen) Finsk-svensk ordlista, HKKK:n opetusmoniste n:o 31.

**VAISTO, ERKKI:**

Luotsikirjaston kirjastonhoitaja. Suomen kirjastoseuran tilintarkastaja ja julkaisu- ja tiedotustoimikunnan jäsen. Suomen kirjastoapulaiset ry:n tilintarkastaja. Liikuntatieteellinen tutkimus Suomessa -julkaisun toimituskunnan jäsen.  
Osallistunut valtakunnallisiin kirjastopäiviin Kouvolassa 1.—3.8.1975 ja Suomen kirjastoseuran henkilöstö- ja tiedotusseminariin 7.—9.11.1975. Esitelmöinyt bibliografioista Suomen kirjallisuuspalvelun seuran VIII informaatiopalvelun kurssilla 13.10.1975.  
Toiminut asiantuntijana Suomen Punaisen Ristin, Tie- ja vesirakennushallituksen sekä Maanmittaushallituksen kirjastojen uudelleen järjestelyissä.

**Julkaisut:**

Kansantaloustieteellinen kirjallisuus Suomessa 1960—1972. II. Maatalous. Metsätalous. 87 s. Hki 1975. Helsingin kauppakorkeakoulun kirjaston julkaisuja 25.  
Kansantaloustieteellinen kirjallisuus Suomessa 1960—1972. III. Teollisuustuotanto. Palvelut. 251 s. Hki 1975. Helsingin kauppakorkeakoulun kirjaston julkaisuja 26.

**VAIVIO, FEDI:**

Svenska handelshögskolanin dosentti.  
Kilpailuneuvoston varajäsen.  
Opetusministeriön asettaman kaupallisen alan opetussuunnitelmatoimikunnan työryhmän jäsen.  
Osallistunut Askessa (Ruotsi) Pohjoismaiden Neuvoston työmarkkinajaoston kokoukseen asiantuntijana 18.—19.9.1975.  
Suomen delegaation jäsen Pohjoismaiden Neuvoston työmarkkinajaoston tutkimus- ja tilastoryhmän kokouksessa Tukholmassa 26.—27.1.1976. Antanut seuraavat asiantuntijalausekunnat: Tampereen Yliopiston aluetieteen professuurin hakijat: (apulaisprof. Lauri Hautamäki, apulaisprof. Martti Hirvonen, dosentti Olli Kultalahti, dosentti Markku Lehto, fil.lis. Heikki Pesonen, apulaisprof. Briitta Koskiahio, dosentti Kauko Kämäräinen); Vaasan kauppakorkeakoulun kansantaloustieteen professuurin hakija: (professori Esko Vuorela).

**Julkaisut:**

Förstudie om arbetskraftens och kapitalets rörlighet i Norden (utförd åt Nordiska Ministerrådets sekretariat): 4 + 97 s.; lähdeluettelot 36 + 42 s. Osia aineistosta koonneet KTL Reijo Luostarinen ja ekonomi Göran Löfman.  
Talouselämän kiertokulku (2. uusittu painos) 47 s.

**VALKONEN, TAPANI:**

Helsingin yliopiston sosiologian dosentti. Saanut Suomen Akatemian varttuneiden tieteen-



harjoittajien apurahan ajalle 1.1.—31.12.1975. Suomen väestötieteen yhdistyksen varapuheenjohtaja.

**Julkaissut:**

Selvitys muuttoliikkeen ja alueellisen väestönmuutoksen hyötyjä ja kustannuksia käsittelevistä tutkimuksista (M-projekti). Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen monisteita n:o 8, 1975. 104 s.

Suomen alueellisten kuolleisuuserojen syistä. *Sociologia* 5—6, 1975. 11 s.

**VIERIKKO, ERKKI:**

Toiminut edelleen valantehneistä kielenkääntäjistä annetun lain edellyttämän espanjan kielen tutkintolautakunnan varapuheenjohtajana sekä Keskuskauppakamarin kielenkääntäjälautakunnan jäsenenä.

Osallistunut syysk. 1975 Euroopan Espanjankielenopettajien Liiton hallituksen jäsenenä liiton Murciassa (Espanja) järjestämille neuvottelupäiville sekä maalisk. 1976 Madridissa Yhdysvaltain ja Kanadan vastaavan opettajajärjestön hallituksen kanssa pidettyihin yhteisiin kokouksiin alan kansainvälisen yhteistoiminnan laajentamiseksi.

**Julkaissut:**

Vähemmän kieliä vähemmän vientiä, *Helsingin Sanomat* 2.2.1976.

**v. WILLEBRAND, CARL-AUGUST:**

Valtioneuvoston asettaman Kansainvälisten kulttuurisuhteiden toimikunnan jäsen saksankielisiä maita varten. Valtakunnallisen kielikeskuksen johtokunnan jäsen 1.9.1974—.

Antanut Vientikoulutussäätiön vientimarkkinoijakoulutuksessa saksan kielen opetusta 5 vt. syys- ja kevätlukukaudella. Antanut saksan kielen opetusta UM:n virkamiehille 2 vt. Toiminut opettajana Suomen Ekonomiliiton järjestämässä saksan kielen seminaarissa.

Järjestänyt Erlangen-Nürnbergin yliopiston taloustieteellisessä tiedekunnassa "Finnenseminar zur deutschen Sprache und Wirtschaft" 25.4.—2.5.76 sekä toiminut sen opettajana. Tutustunut Didacta-näyttelyyn Baselissa 22.—27.3.1976.

Suomalais-Saksalaisten yhdistysten katto-organisaation pj. 1.5.73—. Helsingin Suomalais-Saksalaisen Yhdistyksen toiminnanjohtaja 1.3.75—.

**Julkaissut:**

Joukko taloudellisia ja muita käännöksiä.

**VIRTANEN, KALERVO:**

Keskuskauppakamarin tilintarkastajatutkintovaliokunnan jäsen.

Osallistunut pohjoismaiseen liikeloustieteelliseen konferenssiin (NORDFÖRETKONF 1975) 18.—21.8.1975 Turussa.

Luentoja laskentatoimen eri aiheista eri yhteisöjen koulutustilaisuuksissa. Tilintarkastajana eräissä yrityksissä.

**Julkaissut:**

(& Jaakko Honko) *The Investment Process in Finnish Industrial Enterprises*, Helsinki 1975, 130 s.

(& Jouko Lehtovuori) *Kirjanpidon esikurssi*, 6. uudistettu painos, Helsinki 1975 ja 7. painos, Helsinki 1976, 186 s.

Uusi kirjanpitolainsäädäntö taseanalyysin edellytysten parantajana. *Tilintarkastus* no 5/1975, 6 s.

Pääoman tuottoaste markkinoinnin taloudellisen ohjauksen apuvälineenä. *Tehokas Yritys* no 3/1976, 7 s.

**VOIPIO, JAAKKO:**

Helsingin kauppakorkeakoulun muutoksenhakulautakunnan jäsen. Kirkko ja valtio -komitean pysyvä asiantuntija. Kunnallisverotoimikunnan jäsen ja varapuheenjohtaja. Kansainvälisten yritysten verotustoimikunnan jäsen.

Helsingin yliopiston finanssioikeuden dosentti.

Suomen Yhdyspankin Tapiola-Keskusta konttorin valvoja. Ottanut osaa Pohjoismaisen verotieteellisen tutkimusneuvoston veroseminariin "Kringgående av skattelag" 8.—9.10.1975 Södertäljessä. Esitelmänyt uudistettuun hallintoon siirtyneiden korkeakoulujen ja opetusministeriön yhteisneuvottelussa 3.3.1976, Lakimiesliiton koulutuskeskuksen kursseilla "Muuttuva vero-oikeus" 19.—20.1.1976. Kirjanpitoimistojen Liiton tili- ja veropäivillä Helsingissä 8.1.1976 ja Pohjois-Suomen seminaarissa Oulussa, pitänyt neljästi kaksoisluennon Suomen Ekonomiliiton koulutuskeskuksen kursseilla Liikeverotus 1975 ja esitelmänyt Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen pääyhdistyksen kokouksessa Helsingissä sekä Joensuun, Vaasan, Jyväskylän, Kuopion, Kouvolan ja Hämeenlinnan osastojen kokouksessa. Juhlapuhe oikeustieteen ylioppilaiden Pykälä r.y:n vuosijuhlissa.

**Julkaissut:**

Liikeverotuksen ongelmia. Artikkelikokoelma, 132 s., Helsinki 1975.

Korkeakouluhallinnon muutoksenhakuongelmia I, VII + 59 s., ennakkopainos, Helsinki 1976.

Inlägg (Keskustelupuheenvuoro), teoksessa *Kringgående av skattelag*, 3 s., Stockholm 1976. Tappiontasaus ja harkintaverotus, 6 s., Verotus 1976/1.

**von VOLBORTH, DOROTHEA:**

Keskuskauppakamarin kielenkääntäjälautakunnan jäsen. Pitänyt Californian yliopistossa, Irvin, USA, liikevenäjän seminaarin keväällä 1975.

**VOUTILAINEN, EERO:**

Luennoinut henkilöstöhallintoon ja organisaation kehittämiseen liittyvistä asioista Ekonomiliiton Koulutuskeskuksen, Johtamistaidon Opiston, Tietomiehen ym. yhteisöjen järjestämissä koulutustilaisuuksissa.

Osallistunut ILO:n urasuunnittelukonferenssiin Budapestissa ja henkilöstöhallinnon "Eurooppa 1975-seminariin", jonka aikana tutustuttiin seitsemän Euroopan maan henkilöstöhallintoon ja yritysdemokratiaan ao. maiden yrityksissä käymällä.

**VUORISTO, KAI-VEIKKO:**

Helsingin yliopiston kulttuurimaantieteen dosentti. Suomen Maantieteellisen Seuran sihteeri ja hallituksen jäsen. International Geographical Unionin (IGU) Suomen kansalliskomitean jäsen. Haja-asutusalueiden suunnitteluseuran valtuuskunnan jäsen. Suomen teiden historia-toimikunnan jäsen (Suomen Tieyhdistyksen asettama toimikunta). Aikakauskirjan "Terra" toimitusneuvoston jäsen. Teossarjan "Suomenmaa" (WSOY) neuvottelukunnan jäsen. Suomen Matkailuliiton Tietopankin johtoryhmän jäsen. Suomen Kartaston liikenne- ja matkailutyöryhmän jäsen.

Tehnyt opintomatkan Kreikkaan kesä-heinäk. 1975. Johtanut Helsingin aluerakennetta esittelevän retkeilyn 14.4.1976.

Esitelmänyt Matkailuasiamiesten koulutuspäivillä Helsingissä 3.12.1975 sekä Porvoon matkailuopistossa 29.3.1976.

## Julkaissut:

Suomen Maantieteellisen Seuran vuosikertomus Terrassa. Maantieteen dia-sarjoja teksteineen (WSOY).

(& J. Havukkala) Kahden etelä-suomalaisen kylän talousmaantieteellinen rakenne, 99 s., HKKK:n julk. B-11, 1975.

## YLÄ-LIEDENPOHJA, JOUKO:

Alustanut 16.3.1976 prof. Näslundin seminaarissa Tukholman kauppakorkeakoulussa aiheesta "Effects of a profits tax system on the firm's financial structure".

## Julkaissut:

"On Optimal Financing, Dividends, and Investment of the Firm," Helsinki 1976, 185 s.

## V Tilastollisia tietoja

Korkeakoulun varsinaisia oppilaita ovat:

1. ne, jotka ovat korkeakoulun oppilaita kirjoitettuna opiskellakseen ekonomin tai akateemista sihteerin tutkintoa varten;

2. ne, jotka ovat korkeakoulussa opiskeleviksi kirjoitettuna harjoittaakseen opintoja kauppatieteiden kandidaatin tai lisensiaatin tutkinnon taikka tohtorin arvoon oikeuttavien opinnäytteiden suorittamista varten.

Ylimääräinen oppilas saa seurata luentoja ja harjoituksia sekä suorittaa arvosanoja, joista hän voi myös saada todistuksen.

Varsinaisiksi oppilaita ekonomin tai akateemista sihteerin tutkintoa varten haki 1975 5 281 henkilöä, joista hyväksyttiin ekonomin tutkintoa suorittamaan 694 ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittamaan 49. Hyväksytyistä aloitti ekonomin tutkinnon opinnot 516 ja akateemisen sihteerin tutkinnon opinnot 32 eli yhteensä 548 opiskelijaa.

Kertomusvuonna on korkeakoulussa syyslukukauden alussa ollut yhteensä 4066 opiskelijaa, joista

	I vsk v. 1975 al.	II vsk v. 1974 al.	III vsk v. 1973 al.	Yhteensä	Aikais. aloitt.	Kaik- kiaan
Ekon. tutk. suor. ....	516	558	533	1 607	789	2 396
Akat. siht. tutk. suor. ....	32	22	44	98	90	188
	548	580	577	1 705	879	2 584
Kand. tutk. suor. ....						1 482
						4 066

Ekonomin ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien oppilaiden lukumäärä lukuvuoden alussa

	I vsk 1975		II vsk 1974		III vsk 1973		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
Michiä ....	299	17,54	311	18,24	275	16,13	885	51,91
Naisia ....	249	14,60	269	15,78	302	17,71	820	48,09
Yhteensä ..	548	32,14	580	34,02	577	33,84	1 705	100,00

**Ekonomin ja akateemisen sihteerin tutkintoa suorittavien oppilaiden lukumäärä**

	I vsk 1975		II vsk 1974		III vsk 1973		Aikais. aloitt.		Yhteensä		Yht.
	ek	as	ek	as	ek	as	ek	as	ek	as	
Syyslk.n 1975 al.	516	32	558	22	533	44	789	90	2396	188	2584
Uudell. kirj. hyv.	-	-	-	-	+2	-	+26	+4	+28	+4	+32
Uusia hyväks.	-	-	+2	-	-	-	-	-	+2	-	+2
*) .....	+23	-23	+4	-4	-	-	+4	-4	+31	-31	-
**)) .....	-1	+1	-	-	-	-	-2	+2	-3	+3	-
***)) .....	-	-	-	-	-	-	+3	-	+3	-	+3
****)) .....	-	-	-	-	-	-	+1	-	+1	-	+1
*****)) .....	-	-	-	-	-	-	-	+1	-	+1	+1
Valmistuneet ./.	-	-	-10	-	-122	-4	-241	-32	-373	-36	-409
Keskeyttäneet ./.	-2	-	-12	-3	-5	-1	-61	-10	-80	-14	-94
Lukuv. lopussa	536	10	542	15	408	39	519	51	2005	115	2120

- \*) akat. sihteerin tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan ekonomin tutkintoa  
 \*\*) ekonomin tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan akat. siht. tutkintoa  
 \*\*\*) KTK-tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan ekonomin tutkintoa  
 \*\*\*\*) valmis akat. siht., alkanut suorittaa ekonomin tutkintoa  
 \*\*\*\*\*) valmis ekonomi, alkanut suorittaa akat. siht. tutkintoa

**Ekonomin ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien opiskelijoiden kotipaikka**

	I vsk 1975		II vsk 1974		III vsk 1973	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
Ulkomaat .....	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Helsinki .....	226	41.24	243	43.00	229	40.24
Muu Uudenmaan lääni .....	141	25.72	129	22.83	139	24.42
Turun ja Porin lääni .....	24	4.37	15	2.65	31	5.44
Ahvenanmaan lääni .....	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Hämeen lääni .....	44	8.02	51	9.02	55	9.66
Kymen lääni .....	25	4.56	41	7.25	27	4.74
Mikkelin lääni .....	15	2.73	15	2.65	20	3.51
Pohjois-Karjalan lääni .....	8	1.45	8	1.41	9	1.58
Kuopion lääni .....	12	2.18	16	2.83	9	1.58
Keski-Suomen lääni .....	12	2.18	20	3.53	9	1.58
Vaasan lääni .....	11	2.00	6	1.06	13	2.28
Oulun lääni .....	16	2.91	14	2.47	14	2.46
Lapin lääni .....	14	2.55	7	1.23	14	2.46
Yhteensä .....	548	100.00	565	100.00	569	100.00

**Ekonomin tutkintoa suorittavat**

	I vsk 1975 aloittaneet			II vsk 1974 aloittaneet			III vsk 1973 aloittaneet			Kaikkiaan				
	P	%	Yht.	P	%	Yht.	P	%	Yht.	P	%	Yht.		
Syyslk.n 1975 al. . .	298	57,75	218	42,25	516	311	55,73	247	44,27	558	275	51,59	533	
Uudellen kirj. hyv.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+2	-	+2	
Uusia hyväksyty . .	+1	-	+23	+4	+4	-	-	-	-	-	-	+1	+23	
*) .....	-	-	-1	-	-1	-	-	-	-	-	-62	-71	-1	
**)) .....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-3	-8	-19	
Valmistuneet ./.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-132	
Keskeyttäneet ./.	-2	-	-	-9	-9	-3	-3	-9	-9	-12	-3	-8	-19	
Kevätk.n 1976 lop.	297	55,41	239	44,59	536	299	55,17	243	44,83	542	212	51,96	408	
													196	48,04
													674	45,48
													808	54,52
													723	44,99
													884	55,01
													1607	

- \*) akat. siht. tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan ekonomin tutkintoa  
 \*\*) ekonomin tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan akat. siht. tutkintoa

## Akateemista sihteerin tutkintoa suorittavat

	I vsk 1975 aloittaneet				II vsk 1974 aloittan.		III vsk 1973 aloittan.		Kaikkiaan			
	P	%	T	%	T	%	T	%	P	%	T	%
	Syyslukukaud. 1975 al.	1	3,12	31	96,88	22	100	44	100	1	1,02	97
Uudelleen kirj. hyv. ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uusia hyväksytyt ....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
*) .....	-1	—	-22	—	-4	—	—	—	-1	—	-26	—
**) .....	—	—	+1	—	—	—	—	—	—	—	+1	—
Valmistuneet ./.	—	—	—	—	—	—	-4	—	—	—	-4	—
Keskeyttäneet ./.	—	—	—	—	-3	—	-1	—	—	—	-4	—
Lukuvuoden lopussa ..	—	—	10	100	15	100	39	100	—	—	64	100

\*) akat. sihteerin tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan ekonomin tutkintoa

\*\*\*) ekonomin tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan akat.siht. tutkintoa

## Ekonomin ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien opiskelijoiden vanhempien ammatti ammattiryhmien mukaan

	I vsk 1975		II vsk 1974		III vsk 1973	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
1. Tekniikka, tieteet, taiteet, opetus, sairaanhoito, yms. työ .....	123	22,44	145	25,66	133	23,33
2. Hallinnollinen, tilinpidollinen ja konttori- tekninen työ .....	123	22,44	120	21,23	134	23,50
3. Kaupallinen työ .....	56	10,21	47	8,31	53	9,29
4. Maatalous, metsätyö ja kalastus .....	81	14,78	90	15,92	90	15,78
5. Kaivos- ja louhintatyö .....	1	0,18	0	0,00	0	0,00
6. Kuljetus- ja liikennetyö .....	34	6,20	42	7,43	31	5,43
7. Teollisuus ja käsityö .....	79	14,41	79	13,98	85	14,91
8. Palvelukset .....	16	2,91	14	2,47	18	3,15
9. Muualla luokittelematon työ ja ei ilmoit- tettua ammattia .....	35	6,38	28	4,95	26	4,56
Yhteensä .....	548	100,00	565	100,00	570	100,00

## Ekonomin ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien opiskelijoiden vanhempien ammatti sosiaalisemaryhmän mukaan

	I vsk 1975		II vsk 1974		III vsk 1973	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
1. Ylemmät toimihenkilöt ja heihin ver- rattavat yrittäjät .....	204	37,22	206	36,46	209	36,66
2. Alemmat toimihenkilöt ja pienyrittäjät ..	148	27,00	152	26,90	167	29,29
3. Ammattitaitoiset työntekijät .....	93	16,97	91	16,10	90	15,78
4. Ammattitaidottomat työntekijät .....	15	2,73	16	2,83	18	3,15
5. Maanviljelijät, kalastajat, eläinten kasvattajat, puutarhurit .....	73	13,32	85	15,04	81	14,21
6. Sijoittamattomat ja ei ilmoitetut ammatit	15	2,73	15	2,65	5	0,87
Yhteensä .....	548	100,00	565	100,00	570	100,00

## Kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa suorittavat

	M	N	Yhteensä
Kirjoissa syyslukukauden 1975 alussa .....	774	708	1482
Uusia hyväksytyt .....	228	266	494
Uudelleen kirjoihin hyväksytyt .....	39	29	68
Valmistunut ./.	1041	1003	2044
Keskeyttänyt ./.	71	44	115
Keskeyttänyt ./.	110	91	201
KTK-tutkinnosta ek-tutkintoon ./.	—	3	3
KTK-tutkinnosta KTL-tutkintoon ./.	1	—	1
Kirjoissa kevätlukukauden 1976 lopussa .....	859	865	1724

## Opiskelijoiden lukumäärä

Kesäkuun 16. p:nä 1975 päättyneen hakuajan kuluessa korkeakoulun varsinaisiksi oppilaisiksi ekonomin tai akateemista sihteerin tutkintoa varten pyrki 5 281 henkilöä, joista 4 598 ylioppilasta.

Hyväksytyistä aloitti ekonomin tutkinnon opinnot 516 ja akateemisen sihteerin tutkinnon opinnot 32 eli yhteensä 548 opiskelijaa. Kertomusvuoden päättyessä oli korkeakoulussa ensimmäistä loppututkintoa varten opintoja harjoittavia oppilaita yhteensä 2 120 edellisen vuoden vastaavan luvun oltua 2 046.

Kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon suorittajiksi on kertomusvuoden aikana hyväksytty 564 henkilöä, joista ekonomeja 444, akateemisen sihteerin sihteerin tutkinnon suorittaneita 31 ja kirjeenvaihtajan tutkinnon suorittaneita 18. Lukuun sisältyy lisäksi 71 opiskelijaa, jotka keskeytyksen jälkeen ovat ilmoittautuneet uudelleen korkeakoulun kirjoihin. Ekonomin, akateemista sihteerin ja kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevia oli lukuvuoden lopussa yhteensä 3844. Lukuvuoden päättyessä kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevia 1 724, edellisen lukuvuoden päättyessä vastaava luku oli 1 482.

Ylimääräiseksi oppilaaksi on hyväksytty 50 henkilöä.

Kertomusvuoden aikana on ekonomin tutkinnon suorittanut 373 ja akateemisen sihteerin tutkinnon 36 sekä kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon 115 opiskelijaa.

#### Opetushenkilökunta, viran- ja toimenhaltijat 31. 5. 1976.

Professorit	18	Viran- ja toimenhaltijat	
Ylim. professori	1	Keskushallinto	28
Apulaisprofessorit	13	Kirjasto	32
Yliassistentit	8	Laitokset	21
Yp.lehtorit	23	Huolto- ja käyttöhenkilö-	
Ap.lehtorit	18	kunta	16
Tp.lehtorit	4	Siivoojat	27
Assistentit	36	Viran- ja toimenhaltijat yht.	124
Tutkijat	9		
Tuntiopettajat	61		
Opetushenkilökunta yht.	191		

## VI Oppiarvot ja tutkinnot

### Kauppätieteiden tohtorin opinnäytteet

KTL *Uolevi Lehtisen* väitöskirja "Merkinvalintamalli: mallin muodostaminen sekä sen selityskyvyn ja sovellutusmahdollisuuksien tarkastelu" tarkastettiin julkisesti syyskuun 12. päivänä 1975. Korkeakoulun hallituksen määrämänä vastaväittäjinä toimivat professori Veikko Leivo ja vt. professori Markku Lehto sekä kustoksena professori Aarni Nyberg. KTL Lehtinen on saanut todistuksen tohtorin arvoon oikeuttavien opinnäytteiden suorittamisesta lokakuun 2. päivänä 1975.

KTM *Jyrki Walleniuksen* väitöskirja "Interactive Multiple Criteria Decision Methods: An Investigation and an Approach" tarkastettiin julkisesti syyskuun 19. päivänä 1975. Korkeakoulun hallituksen määrämänä vastaväittäjänä toimi professori Bertil Näslund (Handels-högskolan i Stockholm) sekä kustoksena professori Jaakko Honko. KTM Wallenius on saanut todistuksen tohtorin arvoon oikeuttavien opinnäytteiden suorittamisesta lokakuun 31. päivänä 1975.

KTL *Kyösti Pulkkinen* väitöskirja "Instituutiot ja virallistaminen organisaation rakennetta ja toimintaa säätelevässä hallintoprosessissa" tarkastettiin julkisesti huhtikuun 23. päivänä 1976. Opetus- ja tutkimusneuvoston määrämänä vastaväittäjänä toimi professori Oiva Laaksonen ja kustoksena professori Sakari Mattila. KTL Pulkkinen on saanut todistuksen tohtorin arvoon oikeuttavien opinnäytteiden suorittamisesta toukokuun 14. päivänä 1976.

KTL *Jouko Ylä-Liedenpohjan* väitöskirja "On Optimal Financing, Dividends and Investment of the Firm" tarkastettiin julkisesti toukokuun 18. päivänä 1976. Opetus- ja tutkimusneuvoston määrämänä vastaväittäjinä toimivat professori Ilari Tyrni Tampereen yliopistosta ja apul.professori Markku Lukka Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta sekä kustoksena professori Arvi Leponiemi. KTL Ylä-Liedenpohja on saanut todistuksen tohtorin arvoon oikeuttavien opinnäytteiden suorittamisesta kesäkuun 7. päivänä 1976.

KTK *Pekka Lehtosen* väitöskirja "On the Estimation of Statistical Cost Functions: an Empirical Study of Production and Cost Functions of Finnish Restaurants" tarkastettiin julkisesti kesäkuun 7. päivänä 1976. Opetus- ja tutkimusneuvoston määrämänä vastaväittäjinä toimivat professori Pertti Kettunen Jyväskylän yliopistosta sekä professori Aarni Nyberg. Kustoksena toimi professori Sakari Mattila.

Kauppätieteiden tohtorin arvon ovat juhlallisessa promootiossa saaneet kauppätieteiden lisensiaatit *Jaakko Keto, Uolevi Valdemar Lehtinen, Jouko Tuomas Lehtovuori, Pertti Uolevi Näykki, Aatto Eero Matias Prihti, Kyösti Johannes Pulkkinen, Reijo Tuomas Ruuhela, Meeri Marjatta Saarsalmi, Timo Yrjö Salmi, Heikki Juhani Urmes, Matti Olavi Urrila* ja kauppätieteiden kandidaatti *Ilkka Jyrki Wallenius*.

### Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinto

Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinnon ovat suorittaneet:

*Dahlstedt, Roy Claes Gunnar*, s. 19.05.45, KTL 09.04.76, kansantaloustiede: "Cycles in the Finnish Trade with the Soviet Union"; KTK 1971, kansantaloustiede; ekonomi 1968.

*Jalli, Lauri Yrjö Kalervo*, s. 18.11.44, KTL 01.09.75, liiketaloustiede: laskentatoimi: "Pankin kustannuksista sekä kustannuksiin vaikuttavista tekijöistä"; KTK 1969, kansantaloustiede; ekonomi 1967.

*Kallio, Kaiju Katriina*, s. 21.12.44, KTL 13.05.76, liiketaloustiede: laskentatoimi: "Yrityksen suunnittelun julkistaminen"; KTK 1969, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1966.

*Larjavaara, Tuomas Väinö Olavi*, s. 14.05.43, KTL 24.05.76, kansantaloustiede: "Know-how analyttisesti määriteltynä ja erityisesti taloudellisen kehityksen kannalta tarkasteltuna"; KTK 1970: kansantaloustiede; ekonomi 1965.

*Ollonqvist, Pekka Heikki*, s. 27.07.44, KTL 19.09.75, kansantaloustiede: "Teknologisen kehityksen ja kapasiteetin käytön mittaus tuotanto- ja kustannusfunktiossa"; KTK 1969: kansantaloustiede; ekonomi 1969.

*Taimio, Risto Seppo Ilmari*, s. 10.12.47, KTL 14.11.75, liiketaloustiede: hallinto: "Tutkimus-edellytykset ja tiedon luotettavuus suomalaisissa työelämän ilmiöihin ja erityisesti työvoiman liikkuvuuteen ja pysyvyyteen kohdistuneissa tutkimuksissa"; KTK 1972, ltt: hallinto; ekonomi 1971.

### Kauppätieteiden kandidaatin tutkinto

Kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon ovat kuluneen lukuvuoden aikana suorittaneet:

*Ahonen Antti Juhani*, \*23.08.34, KTK 14.04.76, ltt markkinointi; ekonomi 1960  
*Ahtila Reijo Kalevi*, \*27.09.48, KTK 02.10.75, ltt laskentatoimi; ekonomi 1973  
*Alaja Erkki Johannes*, \*18.02.52, KTK 04.05.76, oikeustiede; ekonomi 1975  
*Alitalo Pirkko Marjatta*, \*28.12.49, KTK 13.01.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1974  
*Ekhölm Risto Olavi*, \*27.04.51, KTK 23.04.76, kansantaloustiede; ekonomi 1972  
*Haggren Anne Helena*, \*24.07.51, KTK 26.11.75, ltt hallinto; ekonomi 1974  
*Hakala Pertti Juhani*, \*15.03.53, KTK 21.04.76, tavarateknologia; ekonomi 1975  
*Halme Aino Maria Kristina*, \*29.10.48, KTK 31.10.75, englantia; akat.siht. 1972  
*Halonen Eija Kaarina*, \*07.11.49, KTK 29.03.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1972  
*Hara Jaakko Erkki Ilmari*, \*21.12.49, KTK 11.12.75, ltt systeemit; ekonomi 1973  
*Harjula Synnöve Kristina*, \*11.11.43, KTK 04.12.75, englantia; kirjeenvaihtaja 1966  
*Heikkilä Juhani Seppo Olavi*, \*04.08.45, KTK 14.11.75, ltt hallinto; ekonomi 1970  
*Heinonen Taisto Kalevi*, \*24.05.40, KTK 05.05.76, ltt hallinto; ekonomi 1963  
*Helin Marja Kristiina*, \*20.09.47, KTK 05.05.76, ltt hallinto; akat.siht. 1970  
*Hiltunen Hannu Kalevi*, \*10.08.49, KTK 13.04.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1972  
*Honka Leena Mirjam*, \*17.01.50, KTK 08.04.76, ltt systeemit; ekonomi 1974  
*Honka Timo-Tapio*, \*26.05.49, KTK 20.11.75, ltt systeemit; ekonomi 1974  
*Huotelin Reijo Olavi*, \*24.01.42, KTK 14.11.75, ltt laskentatoimi; oik.tiet.kand. 1967  
*Huss Lena Marjatta*, \*27.09.48, KTK 02.10.75, englantia; akat.siht. 1972  
*Hänninen Anne Marita*, \*05.10.50, KTK 16.12.75, ltt markkinointi; kirjeenv. VKKK 1973  
*Hänninen Jorma Sakari*, \*09.04.52, KTK 08.04.76, ltt systeemit; ekonomi 1974  
*Isopuro Leena Anneli*, \*13.08.48, KTK 05.05.76, ltt hallinto; ekonomi 1972  
*Jakama Eero Tapani*, \*25.03.48, KTK 13.01.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1972  
*Janhunen Kari Kaarlo Kr.*, \*04.03.47, KTK 17.10.75, ltt laskentatoimi; ekonomi 1969  
*Jartela Heikki Veli Tapani*, \*03.09.46, KTK 27.04.76, oikeustiede; ekonomi 1970  
*Jouhki Leo Timo Tapio*, \*30.01.51, KTK 09.03.76, ltt markkinointi; ekonomi 1973  
*Järvinen Eila Auni*, \*31.12.49; KTK 10.03.76, englantia; kirjeenv. VKKK 1972

*Kallio Jukka Kalevi*, \*10.05.46, KTK 26.01.76, ltt markkinointi; ekonomi 1969  
*Kalmarin Pirkko Tuulikki*, \*11.09.32, KTK 09.03.76, ltt markkinointi; ekonomi 1956  
*Kanerva Marja Helena*, \*06.06.51, KTK 22.04.76 ltt markkinointi; ekonomi 1973  
*Karhulahti Matti Juhani*, \*24.12.46, KTK 06.02.76, oikeustiede; ekonomi 1969  
*Kariola Raija Tuulikki*, \*19.05.47, KTK 11.12.75, ltt hallinto; ekonomi 1970  
*Karjalainen Viljo Aatos*, \*28.09.39, KTK 09.03.76, ltt markkinointi; ekonomi 1973  
*Kasurinen Maija-Riitta*, \*21.12.51, KTK 14.04.76, englantia; akat.siht. 1973  
*Kauppinen Veijo Aarre U.*, \*23.11.46, KTK 23.04.76, kansantaloustiede; ekonomi 1971  
*Kauppinen Vesa Olavi*, \*06.03.48, KTK 15.01.76, ltt systeemit; ekonomi 1972  
*Kauria Rauno Päiviö*, \*08.01.41, KTK 19.11.75, talousmaantiede; ekonomi 1967  
*Kilpjärvi Tero Tapio*, \*22.01.53, KTK 27.04.76, ltt markkinointi; ekonomi 1974  
*Kinnunen Kaisa Helena*, \*03.07.52, KTK 17.02.76, ltt markkinointi; ekonomi 1975  
*Kivi Eero Untamo*, \*05.02.44, KTK 04.02.76, kansantaloustiede; dipl.ins. 1968  
*Kivinen Vuokko Maij-Leena*, \*17.02.52, KTK 13.01.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1974  
*Kivisaari Sirkku Varpu H.*, \*28.04.51, KTK 24.03.76, ltt hallinto; ekonomi 1973  
*Koivumäki Ilkka Kalervo*, \*23.03.52, KTK 03.11.75, kansantaloustiede; ekonomi 1974  
*Komsi Irja Kyllikki*, \*13.09.35, KTK 11.12.75, ltt hallinto; kirjeenvaihtaja 1958  
*Korolainen Reima Ari Joh.*, \*29.01.44, KTK 01.04.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1970  
*Kovettu Sirkka-Liisa*, \*11.11.49, KTK 04.03.76, ltt markkinointi; akat.siht. 1971  
*Kuisma Soini Kalevi*, \*08.12.41, KTK 23.09.75, ltt hallinto; VTK 1966  
*Kumpulainen Vesa Tuomas*, \*08.07.51, KTK 13.01.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1974  
*Käyhkö-Niemi Ritva Ingeborg*, \*23.07.46, KTK 05.05.76, englantia; akat.siht. 1968  
*Laaksonen Kauko Olavi*, \*09.08.38, KTK 10.11.75, oikeustiede; dipl.ekonomi 1966  
*Laukkanen Pertti Olavi*, \*04.10.43, KTK 27.04.76, ltt markkinointi; ekonomi 1970  
*Lilius Lars Martin*, \*27.09.43, KTK 13.04.76, ltt laskentatoimi; dipl.ekonomi 1966  
*Lindqvist Askö Uolevi*, \*16.12.52, KTK 14.04.76, kansantaloustiede; ekonomi 1974  
*Lipponen Tapio Ilmari*, \*13.12.47, KTK 21.11.75, ltt laskentatoimi; ekonomi 1969  
*Lounema Inari Irja Anneli*, \*28.01.43, KTK 17.12.75, englantia; kirjeenvaihtaja 1966  
*Lönnroth-Laaksonen Merja Sinikka*, \*09.04.51, KTK 27.04.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1974  
*Malin Pertti Ilmari*, \*14.11.41, KTK 30.05.75, ltt hallinto; ekonomi 1965  
*Mosha Felix Gamaliel*, \*18.10.43, KTK 04.05.76, ltt markkinointi; yo, ulkom.  
*Munne Irja Mirjami*, \*12.07.45, KTK 15.01.76, saksa; akat.siht. 1969  
*Mäkelä Hannu Allan*, \*13.02.52, KTK 04.05.76, ltt markkinointi; ekonomi 1975  
*Mäkiö Risto Juhani*, \*17.12.45, KTK 27.01.76, oikeustiede; ekonomi 1972  
*Mäkynen Leo Jouni*, \*07.09.48, KTK 09.12.75, ltt laskentatoimi; ekonomi 1972  
*Nenonen Irma Liisa*, \*16.05.45, KTK 06.02.76, saksa; akat.siht. 1968  
*Niitti Ilpo Ilari*, \*01.11.46, KTK 02.03.76, kansantaloustiede; ekonomi 1972  
*Niku Pekka Tapani*, \*04.05.51, KTK 03.03.76, ltt markkinointi; ekonomi 1974  
*Nousiainen Antti Paavo*, \*19.02.41, KTK 05.05.76, ltt hallinto; dipl.ins. 1967  
*Nusmelin Leena Marjatta*, \*12.08.49, KTK 31.10.76, englantia; akat.siht. 1971  
*Nurkkala Reijo Antti Tapani*, \*31.07.50, KTK 17.05.76, ltt systeemit; ekonomi 1973  
*Nurmi Rauno Ensio*, \*10.11.44, KTK 08.01.76, ltt systeemit; fil.kand. 1969  
*Ojala Kari Nestori*, \*24.01.50, KTK 26.01.76, ltt markkinointi; ekonomi 1974  
*Ojanen Esa Mikael*, \*11.04.48, KTK 27.04.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1970  
*Oksa Kimmo Kalevi*, \*28.12.41, KTK 05.05.76, ltt systeemit; ekonomi 1965  
*Paajanen Tuula Anneli*, \*19.02.47, KTK 03.07.75, ltt markkinointi; akat.siht. 1971  
*Pajari Lauri Juhani*, \*13.07.37, KTK 01.07.75, tavarateknologia; dipl.ins. 1963  
*Pajusalo Matti Juhani*, \*28.10.46, KTK 12.04.76, ltt markkinointi; ekonomi 1969  
*Partanen Aino Marjatta*, \*06.02.24, KTK 27.10.75, ltt laskentatoimi; ekonomi 1945  
*Parviainen Pekka Antero*, \*28.12.44, KTK 25.11.75, oikeustiede; ekonomi 1968

Parviainen Raija Marjatta, \*10.09.45, KTK 12.05.76, ltt hallinto; kirjeenvaihtaja 1967  
 Peltola Heikki Kalevi, \*10.12.52, KTK 10.02.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1975  
 Piltz Martti Heinrich Kr., \*08.08.48, KTK 27.04.76, talousmaantiede; ekonomi 1971  
 Piltz Vuokko Ritva Helena, \*31.05.46, KTK 06.06.75, englanti; akat.siht. 1970  
 Pohjoisaho Pirkko Liisa A., \*27.06.50, KTK 13.04.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1972  
 Poutanen Jari Lauri, \*26.03.50, KTK 28.05.75, ltt systeemit; ekonomi 1973  
 Pulkkinen Irma Liisa, \*24.01.48, KTK 25.02.76, ltt markkinointi; ekonomi 1971  
 Päivölä Lasse Juhani, \*04.09.46, KTK 05.05.76, ltt systeemit; ekonomi 1972  
 Pääkkönen Kirsti Kaarina, \*09.07.41, KTK 29.09.75, tavarateknologia; fil.kand. 1968  
 Rantala Leila Kristiina, \*23.07.50, KTK 07.05.76, englanti; akat.siht. 1973  
 Rautkylä Ritva Helena, \*24.12.48, KTK 21.01.76, ltt markkinointi; kirjeenv. VKKK 1972  
 Rokkanen Seppo Olavi, \*21.08.45, KTK 08.04.76, ltt hallinto; ekonomi 1973  
 Ronkainen Ilkka Alpo Juhani, \*30.01.52, KTK 30.05.75, ltt markkinointi; ekonomi 1974  
 Rostedt Ari Jukka Olavi, \*10.03.48, KTK 05.05.76, ltt systeemit; ekonomi 1973  
 Ruosteenoja Tarmo Juhani, \*04.06.47, KTK 02.12.75, ltt hallinto; dipl.ins. 71 ekon. 1972  
 Saijonkivi Simo Johannes, \*31.08.46, KTK 18.05.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1969  
 Salmelin Ritva Marja-Liisa, \*27.11.43, KTK 24.03.76, kansantaloustiede; kirjeenvaihtaja 1965  
 Siitonen Aimo Juhana, \*29.11.48, KTK 31.10.75, ltt systeemit; ekonomi 1972  
 Siivola Seppo Kaarlo, \*01.11.47, KTK 16.12.75, oikeustiede; dipl.ins. 1972  
 Sipilä Jorma Antero, \*14.03.49, KTK 11.03.76, ltt hallinto; ekonomi 1970  
 Somersalmi Veikko Olavi, \*06.12.49, KTK 13.04.76, ltt markkinointi; ekonomi 1973  
 Strahlendorff Marja Liisa, \*27.05.49, KTK 06.01.76, ltt hallinto; ekonomi 1974  
 Särkkä Riitta Marjatta, \*25.09.50, KTK 27.04.76, ltt markkinointi; ekonomi 1974  
 Talvio Pirkko Inkeri, \*13.03.44, KTK 05.09.75, taloushistoria; ekonomi 1967  
 Tapanainen Tapani Kalevi, \*11.08.38, KTK 14.04.76, talousmaantiede; ekonomi 1970  
 Tapiainen Terhi Kyllikki, \*08.03.41, KTK 16.12.75, tavarateknologia; ekonomi 1968  
 Tikkanen Päivi Kaarina, \*09.03.52, KTK 08.04.76, ltt hallinto; akat.siht. 1973  
 Toikka Kari Juhani, \*25.03.50, KTK 10.02.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1972  
 Tolvanen Paavo Tapio, \*19.08.52, KTK 14.11.75, ltt laskentatoimi; ekonomi 1974  
 Tuominen Silja Helena, \*31.07.48, KTK 04.03.76, saksa; akat.siht. 1970  
 Vaarre Pertti Einari, \*31.12.41, KTK 03.10.74, ltt laskentatoimi; ekonomi 1967  
 Vallinmäki Aili Aino Vilh., \*20.12.43, KTK 09.03.76, ltt markkinointi; ekonomi 1968  
 Valtonen Timo Juhani, \*11.04.51, KTK 31.10.75, ltt laskentatoimi; ekonomi 1972  
 Varis Jukka Ville Tapani, \*22.03.51, KTK 31.10.75, ltt laskentatoimi; ekonomi 73  
 Welling Heikki Juhani, \*13.07.47, KTK 18.11.75, talousmatematiikka; ekonomi 1975  
 Virtanen Aino Marjatta, \*19.02.50, KTK 30.05.75, ltt laskentatoimi; ekonomi 1971  
 Virtanen Esa Vesa, \*31.08.37, KTK 31.03.76, oikeustiede; ekonomi 1960  
 Vääntinen Heikki Eero Juh., \*17.04.50, KTK 13.04.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1973

### Pro gradu-kokeen

ovat lukuvuonna 1975—76 suorittaneet seuraavat kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevat, jotka ovat tutkimuksissaan käsitelleet alla mainittuja aiheita:

### Liiketaloustiede: hallinto

Kalevi Hanni: Osuusteurastamofuusioiden syistä, ympäristö- ja intressititutkimus; Tapio Hatsala: Tilannekuva keskeisten johtamistoimintojen tilasta valtionhallinnossa v. 1975 valtion koulutuskeskuksen johtamiskoulutukseen osallistuneiden ja osallistumattomien näkökulmasta; Juhani Heikkilä: Teollisuusorganisaation henkilöstön kvantitatiivisen kysyntäennusteen laatiminen; Taisto Heinonen: Tietosuoja ja työntekijöiden käsitykset yrityksen henkilöstökisterin tietosisällöstä; Marja Helin: Erään suomalaisen yrityksen sisäisestä työpaikkakuvasta; Anneli Isopuro: Työterveys ja työturvallisuus talonrakennustoiminnassa vuosina 1960—1970, järjestelmäteoreettinen lähestymistapa; Pentti Jokinen: Tutkimus tavoitejohtamisesta ja organisaatiomuutoksesta; Raija Kariola: Projektiorganisaatio, miten ja miksi siihen siirrytään; Markku Kauppinen: Organisaatio ja vieraantuminen. Kahden erityyppisen organisaation vertailua vieraantumisen aspektista; Irja Komsu: Työtyytyväisyydestä, työpaikan vaihtohalukkuudesta ja vaihtuvuudesta eräässä suomalaisessa yrityksessä; Matti Laamanen: Inflaatio ja työrauhajärjestelmä; Marja Leena Maijala: Koulutustarvetutkimus osana johdon täydennyskoulutuksen suunnittelua; Jorma Niiniahho: Organisaatioilmasto ja työviihtyvyys sekä näiden yhteydet toisiinsa ja tulostehokkuuteen suuressa vähittäiskaupan yrityksessä; Antti Nousiainen: Luovan ongelmanratkaisun tekniikat luovassa työskentelyssä; Jukka Pohjola: Muutos ja organisaatioilmasto; Marjatta Parviainen: Ekonomien sosiaalinen tausta ja työhön sijoittuminen pääainevalinnan kannalta; Risto Ranto: Yksilö ja organisaatio. Case-tutkimus kahden pienyrityksen henkilöstöhallinnon nykytilasta ja ongelmista; Seppo Rokkanen: Kauppayrityksen tehokkuus- ja kasvukysymysten analyysi. Kontingenssiteoriaan perustuva tarkastelu; Eeva Simolin: Naispuolisten pankkitoimihenkilöiden kiinnostus pankkialalla etenemiseen; Jorma Sipilä: Ulkomaiset teollisuusyritykset Suomessa, niiden henkilöstöstä ja henkilöstöhallinnosta; Marja Strahlendorff: Viihtyvyys, vieraantuneisuus ja organisaatioilmasto eräässä yritysorganisaatiossa; Päivi Tikkanen: Henkilöstön kehittämistarpeen analysoiminen osana henkilöstösuunnittelun päätöksentekoa.

### Liiketaloustiede: laskentatoimi

Reijo Ahtila: Tuotekalkyyliit ja lineaarinen ohjelmointi yrityksen tuotannon ohjauksen kannalta; Pirkko Alitalo: Saksalainen tilinpäätösinformaatio ja kassavirta-analyysin soveltamismahdollisuudet; Kaarina Halonen: Strategisen suunnittelun informaation tuottamiseen liittyvät systematisointivaiheet; Hannu Hiltunen: ATK-osaston kannattavuus- ja taloudellisuustarkkailusta; Reijo Huotelin: Osingonjakopolitiikka ja osakkeiden markkina-arvo; Eero Jakama: Fuusio ja kulutusvarasto; Kari Janhunen: Rahoituksen suunnittelumallien soveltuvuus yritystutkimuskäyttöön. Suunnittelusta ja käytöstä saatuja kokemuksia suomalaisessa liikepankissa; Jouko Karttunen: Elinkeinoverolain poikkeavuus meno—tulo-teoriasta; Vuokko Kivinen: Joustava suunnittelu; Reima Korolainen: Turkistarhauselinkeinojen kehitys ja kannattavuus — Eräiden elinkeinon perusongelmien tarkastelua; Vesa Kumpulainen: Sijoituspäätös — sijoituskohteen valinta tuotto- ja likvidisyysvaatimusten perusteella; Martin Liljus: Tavoitteenasettamisprosessi konsernityyppisessä yrityksessä; Tapio Lipponen: Linjavarustamon suunnittelun ja tarkkailun järjestely; Merja Lönnroth-Laaksonen: Yrityssuunnittelu tavaratalo-tyyppisen vähittäiskaupan alalla; Marjaana Mankki: Matkailukeskuksen investoinnit ja vaadittava myynti taloudellisten toimintaedellytysten perustana; Leo Mäkynen: Eräiseen maahan suuntautuvan urakointiviennin veroseuraamuksista operointimuodon valinnan kannalta; Esa Ojanen: Horisontaalinen ja vertikaalinen rahoitusrakenne yritysanalyysin osatekijänä; Heikki Peltola: Pääoman tuottoasteen mittaaminen vähittäiskaupan laskentatoimissa; Pirkko Pohjoisaho: Kyberneettisen analyysin soveltamisesta yrityksen ohjaukseen; Simo Saijonkivi: Rakenusyrityksen tulosyksikön budjettisuunnittelun kehittäminen; Kari Toikka: Realisointipolitoiston

määrittämisestä todenmukaisin olosuhdeolettamuksin; *Paavo Tolvanen*: Tuloksen ennustaminen: Ratkaisumalli minkkitarhauksen tuloseennusteen laatimiseksi ja tuloseennuste vuodelle 1975; *Timo Valtonen*: Kuluvaraston käyttöjärjestyksestä kuluvaraston säilyvyyden, joustavuuden ja varmuuden kannalta; *Jukka Varis*: Suomen vähittäiskaupan toimiala-analyysi; *Heikki Väntinen*: Rakennusyrityksen kannattavuus ja rahoitus kirjanpitolmallin ja taseiden näkökulmasta.

#### Liiketaloustiede: markkinointi

*Ahonen, Antti*: Tehdasvalmisteisten puutalojen vienti 1956—74 ja vientimarkkinoinnin suunnittelu; *Al-Obaidi, Zuhair*: The recent changes in the crude oil industry and their impact on marketing strategy; *Holopainen, Heikki*: Inflaation vaikutus yksityisiin sekatavara-alan kauppoihin. Osaraportti 1; *Hänninen, Anne*: Kemikaalikaupan asema ja tulevaisuus teknomaallisten tuotteiden vähittäiskaupassa; *Jouhki, Timo*: Vaihtokauppa osana Suomen ja Neuvostoliiton välistä kauppaa; *Kalmari, Pirkko*: Tutkimus eläkeikäisten taloudellisista tarpeista ja kuluttajakäyttäytymisestä; *Kanerva, Marja*: Kaupan työvoiman rakenteesta ja tarpeesta; *Karjalainen, Aatos*: Kulutusluottokauppa nykyisen markkinointiajattelun kannalta tarkasteltuna; *Karlstedt, Helena*: Ostotoiminnan funktiot erityisesti kodintarvikkeiden osalta tarkasteltuna eräessä keskusliikkeessä; *Kilpijärvi, Tero*: Inflaation vaikutus yksityisiin sekatavara-alan kauppoihin. Osaraportti 2; *Kinnunen, Kaisu*: Keittiökalusteiden markkinointi Suomessa; *Kovettu, Sirkka-Liisa*: Tutkimus Suomessa valmistettavien ja myytävien tuotteiden kotimaisuusasteen määrittämisestä; *Laipio, Timo*: Suomen pehmpaperiviennin markkinaolosuhteet 1970-luvulla tarkasteltuna ensisijaisesti Finnpapin kannalta; *Laukkanen, Pertti*: Suomen ja SNTL:n raja-alueiden välinen kauppa; *Mitro, Ilkka*: Yrityskuva kuluttajan käyttäytymiseen ja markkinoinnin päätöksentekoon vaikuttavana tekijänä; *Mosha, Felix*: The role of export market planning in the export performance; *Mäkelä, Hannu*: Inflaation vaikutus yksityisiin sekatavara-alan kauppoihin; *Niku, Pekka*: Asenteet ja kuluttajan valintakäyttäytymisen ennustaminen; *Ojala, Kari*: Myyntiyhdistykset ja niiden ulkomaisten tytäryritysten asema ja merkitys Suomen paperiteollisuuden viennissä; *Pajusalo, Matti*: Leipomoiden erityisesti elintarviketeollisuudelta saama vientiapu ja leipomoiden mielipiteet vientiavusta tarkasteltuna elintarvikerasvoja valmistavan yrityksen kannalta; *Pulkkinen, Irma*: Hissien kysynnän ennustamismahdollisuuksista Suomessa; *Raikamo, Ilkka*: Puukuitupakkausten tarjonnan rakentuminen Suomessa; *Rautkylä, Ritva*: Valtion hallinnon pienetietokonetarve; *Remes, Antero*: Selvitys Suomen ja Neuvostoliiton välisestä kiintiökaupparajestelmästä; *Räihä, Kaija*: Tutkimus tekstiili- ja vaateustavaravähittäiskauppioiden inflaatiokäyttäytymisestä. Osaraportti 2; *Somersalmi, Veikko*: Tutkimus tekstiili- ja vaateustavaravähittäiskauppioiden inflaatiokäyttäytymisestä. Osaraportti 1; *Särkkä, Riitta*: Leikkikalujen markkinointi Suomessa; *Vallinmäki, Aili*: Nahkajalkineiden vienti Neuvostoliittoon; *Viertola, Raija*: Tutkimus tekstiili- ja vaateustavaravähittäiskauppioiden inflaatiokäyttäytymisestä. Osaraportti 3

#### Liiketaloustiede: systeemit

*Jaakko Hara*: Luotonlaajennusprosessin huomioiva liikepankin tasestrateginen suunnittelu-malli lineaarista ohjelmointia soveltaen; *Leena Honka*: Mallit yhdyskuntasuunnittelussa, tavoitettavuutta optimoiva laitosten sijoittelumalli; *Timo Honka*: Operaatiotutkimus matkailussa, optimaalinen hotellihuoneen varauspolitiikka; *Veli Hyttinen*: Tutkimus tietokonejärjestelmien tarpeesta Suomen teollisuudessa; *Jorma Hänninen*: ATK:n käytön ohjaaminen ja tarkkailu; *Vesa Kauppinen*: Yrityksen taloudellisen ohjausjärjestelmän kehittäminen; *Kaija Korolainen*: Useampikautinen tuotannon ja rahoituksen suunnittelu riskin vallitessa, 2-vaiheinen lineaarinen optimointimalli; *Reijo Nurkkala*: Investoinnin riskin kartoittaminen

Monte Carlo-simuloinnilla; *Raimo Nurmi*: Henkivakuutusyhtiön yritysmaali; *Kimmo Oksa*: Heuristiset mallit ATK-verkon rakenteen suunnittelussa; *Lasse Päivölä*: Systemaattisen yritys suunnittelun aloittaminen; *Ari Rostedt*: Kustannukset ja niiden jako vientiyhdistyksessä; *Aimo Siitonen*: Lineaarisen ohjelmointimallin käyttö huonekalutehtaan vuosibudjetoinnissa; *Aapo Siljamäki*: Imatran sairaalan poliklinikkatutkimus; *Yrjö Wasiljeff*: The International Capital Market Segmentation in the Multinational Corporation Introduced as Models and Examples; *Heikki Welling*: Koneen optimaalinen kunnossapitopolitiikka ja pitoaika.

#### Kansantaloustiede

*Risto Ekholm*: Helsingin seudun teollisuuden kehitysmahdollisuuksista ja kasvuo-dotuksista yrityksen toimintaa rajoittavan aluepolitiikan kannalta; *Veijo Kauppinen*: Teknista-loudellinen yhteistyö; *Eero Kivi*: Rakennusyritysten kilpailuparametrit; *Ilkka Koivumäki*: Suomen vaneriteollisuuden kansainvälinen kilpailukyky; *Asko Lindqvist*: Suomen maksutase ja ulkomainen velkaantuminen 1960- ja 1970-luvulla; *Ilpo Niitti*: Vaihtuvakorkoisella valuuttalainalla rahoitetun investoinnin minimituotto vaatimus; *Kari Nurminmäki*: Viennin rahoituksesta.

#### Oikeustiede

*Aejmelaeus, Paul*: Osakeyhtiön toimitusjohtaja; *Alaja, Erkki*: Osakeyhtiön toimitusjohtajan toimivalta; *Hänninen, Pekka*: Lunastusoikeuksista rakennuslain mukaan; *Jartela, Heikki*: Myyjän asema luottokaupassa ostajan laiminlyödessä maksuvelvollisuutensa; *Karhulahti, Juhani*: Työnantajan palkanmaksuvelvollisuudesta erityisesti silmällä pitäen työsuorituksen keskeytymistapauksia; *Mäkiö, Risto*: Holdingyhtiön käyttöön liittyviä verokysymyksiä; *Virtanen, Esa*: Tuotevastuusta irtaimen kaupassa.

#### Talousmaantiede

*Rauno Kauria*: Neuvostoliiton metsävarat ja -teollisuus sekä niiden kansainvälinen merkitys; *Tapani Tapanainen*: Keskitetyn meriliikenteen vaikutukset Suomen satamiin (tarkasteltuna suomalaisen varustamoelinkeino näkökulmasta); *Raija Valkama*: Tourism in Hemsedal Commune, Norway.

#### Talousmatematiikka ja tilastotiede

*Heikki Welling*: Koneen optimaalinen kunnossapitopolitiikka ja pitoaika.

#### Tavarateknologia

*Pertti Hakala*: Kvantitatiiviset menetelmät tuotannon ohjauksessa; *Lauri Pajari*: Hapettoman ja hapellisen kuparin vertailu sekä spiraalivenymäkoee kuparilangolle; *Kirsti Pääkkönen*: Pakkausmateriaalin rasvankestävyys ja uusi menetelmä kartongin rasvankestävyyden määrittämiseksi; *Terhi Tapiainen*: Kartongista ja paperista valmistetut pakasteiden kuluttajakaukukset.

#### Sosiologia

*Markku Laakso*: Suomalaisten vapaa-aika ja lomanvietto vuonna 1974.



## Taloushistoria

*Hanna Aho:* Suomen myllyteollisuuden kehitys vv. 1917—1950.

## Englannin kieli

*Kristina Halme:* Review of the Finnish Translation of John Steinbeck's *The Grapes of Wrath*; *Synnöve Harjula:* Clippings and Acronyms in Present English; *Eila Järvinen:* English Influence on Finnish Registered Trade Marks; *Maija-Riitta Kasurinen:* On the Language of Cosmetics Advertising; *Ritva Käyhkö-Niemi:* The Adverb as Intensification Method in Present English; *Vuokko Leppänen-Piltz:* Idiomatic and Colloquial Expressions in Latest British Drama; *Inari Lounema:* Sentence Structure in Advertising English; *Leena Nummelin:* English in the Names of Business Enterprises in Finland; *Kristiina Rantala:* Negative Prefixes in Present English; *Marjatta Tikkanen-Huss:* A Linguistic Study based on *Viaje a la Alcarria* by Camilo Jose Cela and its English Translation *Journey to the Alcarria*.

## Saksan kieli

*Irja Munne:* Warennamenbildung in den deutschsprachigen Ländern (A, BRD, CH, DDR), *Irma Nenonen:* Finnisch-deutsche Wirtschaftsabkommen; *Silja Tuominen:* Terminologie des Hotel- und Gaststättengewerbes im deutschen Sprachraum; Ursprung und regionale Unterschiede.

## Hyväksytyt laudaturtutkimukset sivuaineessa

KTK *Pekka Akkanen,* liiketaloustiede: laskentatoimi: Budjettivalvonta yrityksen ohjauksjärjestelmän osana; KTK *Tero Ansio,* liiketaloustiede: laskentatoimi, Systemidynamiikan hyväksikäyttö investointien edullisuusvertailussa; KTM *Risto Hölttä,* liiketaloustiede: markkinointi, Innovaatioiden leviämiseen vaikuttavien tekijöiden analysointia; KTM *Tauno Kallinen,* liiketaloustiede: laskentatoimi, Teollisuuden rahoitusrakenne toimialoittain vuosina 1960—73; KTK *Kaija Kallio,* kansantaloustiede, Kilpailijoita koskeva tieto yrityksen päätöksentekoprosessissa; TTK *Veikko Kasurinen,* liiketaloustiede: laskentatoimi, Laskentatoimi yrityksen ohjauksjärjestelmän osana; KTK *Reima Korolainen,* talousmatematiikka, Mainonnan kumulatiivisten vaikutusten mittaaminen; FM *Lempi Koski,* liiketaloustiede: markkinointi, Tutkimus elintarvikkeiden ostotavoista ja ostopaikan valintaan vaikuttavista tekijöistä Mäntässä 1974; KTM *Tuomas Larjavaara,* taloushistoria, Residuaali ja innovaatiot taloudellisen kehityksen tekijöinä sekä erityisesti Schumpeterin ja Schmooklerin innovaatioteorioiden mukaan; KTK *Pertti Malin,* taloushistoria, Lohjan Kalkkitechdas Oy:n kehitys ja paikallinen teollisuusyhteisö, ekonomi *Marjaana Mankki,* liiketaloustiede: markkinointi, Tutkimus matkailukeskuksen taloudellisista toimintaedellytyksistä; KTM *Martti Piltz,* liiketaloustiede: markkinointi, Tilastollinen analyysi Suomen ja ulkomaiden välisistä matkailumarkkinoista; KTM *Ilkka Ronkainen,* englantia, Notes on the Use of Slang in Business; KTK *Risto Tainio,* kansantaloustiede, Työvoiman liikkuvuus ja siihen vaikuttaneet tekijät Suomessa ennen toista maailmansotaa; KTM *Sinikka Vanhala,* sosiologia, Työväistyvyys ja työolot Suomen Teollisuusmihenkilöiden Liiton jäsenten keskuudessa; ekonomi *Mika Voipio,* talousmatematiikka, Utiiiteoria päätöksenteon kannalta.

Kauppätieteiden maisterin arvon ovat juhlallisessa promootiossa saaneet seuraavat kauppätieteiden kandidaatit:

*Ahtiainen Martti Matti Juhani, Ahtila Reijo Kalevi, Airas Pirkko Tuulikki, Alitalo Pirkko Marjatta, Autere Seppo Antero, Ekholm Risto Olavi, Gustafsson Leena Marita, Haavisto Pirkko Hilka Kaarina, Haggren Anne Helena, Hakala Pertti Juhani, Halme Aino Maria Kristina, Halonen Eija Kaarina, Hara Jaakko Erkki Ilmari, Harjula Synnöve Kristina, Heikkilä Juhani Seppo Olavi, Hiltunen Hannu Kalevi, Hinneri Mauri Vilho, Hintikka Liisa Inkeri, Honka Lauri Kaarlo Juhani, Honka Leena Mirjam, Honka Timo Tapio, Huotelin Reijo Olavi, Huss Lena Marjatta, Hyvärinen Heikki Uolevi, Hänninen Anne Marita, Hänninen Jorma Sakari, Ikonen Aarre Tapani, Iveskero Raimo Kalervo, Jaakkola Tuula Anneli, Jakama Eero Tapani, Jalonen Arjo Jukka Untamo, Janhunen Kari Kaarlo Kristian, Jartela Heikki Veli Tapani, Jättilä Ulla Kristina, Jouhki Leo Timo Tapio, Kallio Jukka Kalevi, Kalmari Pirkko Tuulikki, Kanerva Marja Helena, Karhulahti Matti Juhani, Kariola Raija Tuulikki, Karjalainen Viljo Aatos, Kauppinen Kare Aukusti, Kauppinen Vesa Olavi, Kauria Raimo Päiviö, Kekki Eero Tapio, Kilpjärvi Tero Tapio, Kinnunen Kaisu Helena, Kivi Eero Untamo, Kivinen Vuokko Maij-Leena, Kivisaari Sirkku Varpu Helena, Koivunen Matti Jalmari, Koivumäki Ilkka Kalervo, Komi Irja Kyllikki, Korolainen Reima Ari Johannes, Koskinen Lauri Aapeli, Kovettu Sirkka-Liisa, Kumpulainen Vesa Tuomas, Kunnas Maila Tuulikki, Laaksonen Seppo Juhani, Lehti Matti Verneri, Lilius Lars Martin, Lindqvist Asko Uolevi, Lipponen Tapio Ilmari, Lounema Inari Irja Anneli, Luotonen Yrjö Kim David, Lönnroth-Laaksonen Merja Sinikka, Makkonen Ulla Maija, Mannerkoski Maini Sinikka, Mattila Jussi Jouko Kustaa, Moshä Felix Gamaliel, Munne Irja Mirjami, Mäkelä Hannu Allan, Mäkelä Ilkka Tapio, Mäkinen Airi Anneli, Mäkinen Hilka Kaarina, Mäkiö Risto Juhani, Mäntylä Maire Tuulikki, Naarvala Pekka Antti, Niitti Ilpo Ilari, Niku Pekka Tapani, Nordlund Reijo Erkki Oskari, Nurmi Rauno Ensio, Nurminen Timo, Ojala Kari Nestori, Oksa Kimmo Kalevi, Oksanen Ritva Sylvia, Paajanen Tuula Anneli, Pajari Lauri Juhani, Palonen Kari Niilo Kalevi, Partanen Aino Marjatta, Parviainen Pekka Antero, Pekkanen Aulis Olavi, Peltola Heikki Kalevi, Piltz Martti Heinrich Kristian, Piltz Vuokko Ritva Helena, Pulkkinen Irma Liisa, Päävölä Lasse Juhani, Pätiälä Ilkka Risto, Rautkylä Ritva Helena, Reikko-Tuokkola Tuula Kyllikki, Reinikainen Seija Helena, Rokkanen Seppo Olavi, Ronkainen Ilkka Alpo Juhani, Ryyänen Pertti Juha-Pekka, Salmelin Ritva Maija-Liisa, Siitonen Aimo Juhana, Siljola Matti Antero, Simpanen Erkki Juhani, Sipilä Airi Sisko, Somersalmi Veikko Olavi, Strahlendorff Marja Liisa, Summa Timo Einari, Särkkä Riitta Marjatta, Talvio Pirkko Inkeri, Tapanainen Tapani Kalevi, Tapiainen Terhi Kyllikki, Thommesen Laila Helena, Tilus Markku Johannes, Toikka Kari Juhani, Tolvanen Paavo Tapio, Torvinen Heikki Sakari, Tuominen Silja Helena, Turunen Matti Raimo, Vaarre Pertti Einari, Vahiala Markku Juhani, Walden Klaus, Vallinmäki Aili Aino Vilhelmiina, Valtonen Timo Juhani, Varis Olli Tapani, Vatanen Juha Matti Sakari, Welling Heikki Juhani, Venesmaa Kaija Anneli, Virtanen Aino Marjatta, Virtanen Esa Vesa, Virtanen Seppo Olavi, Vänttinen Heikki Eero Juhani.*

## Ekonomian tutkinto

Ekonomian tutkinnon ovat lukuvuonna 1975—76 suorittaneet seuraavat 373 opiskelijaa:

Aalto Eero Arno Ilmari	Ahlbäck Leena Kristiina	Aitolehti Kari Edvin
Aalto Liisa Inkeri s Lahdenperä	Ahonen Pertti Pellervo	Alaja Pertti Johannes
Ahlbäck Anne Marjatta	Airila Pekka Sakari	Ala-Ojala Seija Marita

Andersson Pirjo-Riitta s Aronen  
Annala Esa Tapio Johannes  
Antila Elsi Kaarina  
Ant-Wuorinen Jukka Martti  
Anton  
Arvila Kirsti Orvokki s Laine  
Asikainen Anne Maarit  
Backman Juhani Esko  
Dahl Leena Annikki "oival-  
lisesti"  
Eerola Pirjo Hellevi s Österman  
Ekholm Leo Jouko Nestor  
Eklund Reijo Tapio  
Ekman Johan Olli  
Ekman Maj-Anneli  
Englund Tomi Krister "oival-  
lisesti"  
Erkola Timo Heikki  
Eronen Matti Juhani  
Eteläharju Juha Eerik  
Fränti Kaija-Liisa  
Fält Terttu Kaarina s Miettinen  
Grönqvist Marita Anneli s  
Castrén  
Grönroos Pirjo Anneli  
Haakana Kaisa Leena Marjatta  
Haapa-aho Arja Marjatta  
Haaramo Maija Kyllikki  
Haaralaa Aarno Ilkka Antero  
Haataja Mirja Anneli s Holo-  
painen  
Haavisto Lauri Tapani  
Hackenberg Erja Eija Kaarina s  
Tapaninen  
Haili Heikki Antero  
Hakala Pekka Johannes  
Hakala Tapio Kalervo  
Hakala Ulla-Pia Maria s Ahola-  
Luttila  
Hakola Kauko Onni  
Hakuli Riitta Liisa s Saksholm  
Hakulinen Erkki  
Halila Antti Mikael  
Halinen Juho Eerik  
Halinen Pia Leena Johanna  
Hallipeto Aatos Ensio  
Harjanne Seppo Sakari  
Harju Jukka Matti  
Harno Nancy-Irmeli  
Hasi Kalevi Veikko Ilmari  
Haveri Anna-Liisa Katriina s  
Tawast  
Heikkinen Eila Kaarina s Kova-  
lainen "oivallisesti"  
Heikkinen Hannu Veli-Matti  
Heilala Asko Eero Tapio  
Heininen Mervi Kaarina Avena  
Heinonen Jorma Kalevi  
Heiskanen Erkki Tapio  
Heiskanen Leena Inkeri  
Heiskanen Leo Oskari  
Hellman Eeva Marja Sinikka s  
Kopio  
Henntu Timo Harri Kullervo  
v. Hertzen Ulla Hannele  
Hiironen Leena Irmeli  
Hinkkanen Tuomo Juhani  
Hirvikangas Arja Outi Tellervo  
"oivallisesti"  
Hirvonen Päivi Irene  
Hokkanen Marjo Tuulikki  
Holm Markku Juhani  
Holopainen Heikki Olavi  
Holopainen Markku Leo  
Hoppu Katarina  
Hukka Matti Sakari  
Huovinen Aila Maria  
Huttunen Tarja Sinikka  
Huusko Osmo Aulis  
Hyttinen Seija Marjatta  
Hyvönen Paavo Kalevi  
Hämäläinen Sinikka  
Hänninen Esa Ensio  
Ihamäki Rauno Markus  
Innamaa Vuokko Pirjo Pilvikki s  
Rautavirta  
Isoaho Riitta Anneli  
Isotalo Meeri Marketta s Mattila  
Isotalo Ritva Anneli  
Jakama Ulla Kaarina  
Janhunen Hilikka-Helena Tuu-  
likki s Mäkelä  
Jauhiainen Ilkka Heikki  
Jonkka Juha Arto Raimo  
Jordan Jukka-Pekka  
Jormanainen Mauri Matti  
Juhani  
Juhala Merja Hannele  
Juntunen Anna Rauha Esteri  
Jussila Airi Helena  
Juutilainen Saara Anneli  
Juutilainen Seppo Matti  
Juvonen Kalle Uolevi  
Jylhänsalo Armi Helena  
Jäntti Kristiina Margareta s  
Setälä  
Jääskeläinen Kai Antero  
Kaalikoski Paula Anneli  
Kaasalainen Heli Marita s  
Mathelin  
Kaivola Kalevi Sigurd  
Kalliokoski Sisko Liisa s Arpa-  
lahti  
Kannisto Jaakko Mikael  
Kansikas Laura Mirjam  
Kari Lauri Johannes  
Kari Leena Regina Tellervo s  
Pukki  
Karjalainen Juha Veli Kalervo  
Karjalainen Marja Kaarina  
Karmala Kaija Helena  
Karumaa Tarja Katrina  
Katajamäki Kari Johannes  
Kauppinen Liisa Irmeli  
Kauppinen Marja-Liisa  
Keistinen Erkki Juhani  
Keravuori Klaus Johannes  
Kerkola Yrjö Pekka  
Ketola Heikki Antero  
Kihl Merja Ellen  
Kiikka Renato Viljo  
Kiiskilä Tony Albert  
Kinnunen Tiina Anneli  
Kippilä Ritva Tuulikki  
Kiri Merja Sisko  
Kirjavainen Esko Einari  
Kivioja Pirjo Eija  
Kivistö Heikki Antti Juhani  
Koiso-Kanttila Kimmo Kalevi  
Koivistoinen Terho Kalervo  
Kokko Seppo Juhani  
Korolainen Hannu Kalervo  
Korpela Anni Tellervo  
Koski Markku Juhani  
Koskinen Erkki Tapani  
Koskinen Merja Hannele  
Kosonen Aulis Juhani  
Kosonen Kari Kaarle Albin  
Kostamo Tapio Kalervo  
Kuisma Lauri Matti

Kulmala Kari Juhani  
Kuntola Raimo Olavi  
Kuronen Tarja Helena "oival-  
lisesti"  
Kuutio Pauli Ensio  
Kvist Hans-Henry Yrjö  
Kylmä Ilkka Kullervo  
Kyttälä Ilkka Aimo  
Kärkkäinen Ari Esa Ilmari  
Laakkonen Raija Tuulikki  
Laakso Arja Helena  
Laakso Kari Sakari  
Laakso Laila Tuulikki  
Laakso Paula Hannele  
Laakso Reijo Erkki Uolevi  
Lahti Arto Henrikki  
Lahtinen Antti Olavi  
Lahtinen Arja Riitta  
Laiho Liisa Marketta s Liukanen  
Laine Anja Inkeri  
Laine Juhani Henrik  
Laitinen Hannu Kaarlo Tapani  
Laitinen Outi Päivikki  
Lakso Irma Eija Marjatta  
Lampinen Sirkka Anneli  
Lantta Timo Ilmari  
Laru Tapani Eero Ilmari  
Lastikka Lea Airi s Huttunen  
Latikka Lauri Antero  
Latvala Jaakko Juhani  
Laukkanen Kauko Ilmari  
Laurikainen Pirjo Sisko Emilia  
Lehtinen Mauri Matias  
Lahto Eino Tapio  
Lehto Matti Juhani  
Lehto Mirja Annikki s Kallio-  
mäki  
Lehtokari Marja-Liisa Annikki  
Leino Vesa Seppo Kalevi  
Leinonen Ossi Tapio  
Lempinen Urho Veijo Kullervo  
Leppälä Anne Maritta  
Liitola Aure Maarit s Lahteva  
Likovuori Riitta Liisa s  
Suominen  
Lilja Reija Hannele  
Linnakangas Esko Olavi  
Linnamaa Leila Marjatta  
Linnasalo Katri Inkeri  
Litmanen Sirpa Marketta

Loikkanen Mikko Ilmari  
Luhtala Pertti Olavi  
Luoto Pirko Anneli s Helanto  
Luukkainen Riitta Liisa  
Lähteenkorva Heikki Untero  
Lättilä Hannu Seppo  
Manninen Arvo Kalevi  
Manninen Eija Riitta Irmeli  
Manninen Kirsti Helena  
Mannonen Arja-Liisa  
Markus Matti Wilhelm  
Martikainen Milja Maarit  
Marttila Markku Olavi  
Melamies Jaana Kaarina s  
Rajasto  
Merisalo Hilikka Anneli  
Miettinen Jouko Kullervo  
Miettinen Markku Juhani  
Mikkola Eija Kaarina  
Mikkonen Marjut Sinikka Kat-  
riina s Viljanen  
Muukkonen Aarne Armas  
Myllykangas Liisi Tellervo  
Mynttinen Jukka Olavi  
Myyrä Terttu Helena  
Mäkelä Arja Anita Hannele  
Mäkelä Hannu Allan  
Mäkelä Pentti Sakari  
Mäntyoja Helena Sisko  
Nieminen Merja Helena s Sil-  
lanpää  
Niiranen Seija Sinikka  
Nikkonen Arja Liisa Kyllikki  
Nordlund Jorma Olavi  
Nousiainen Sirpa Annikki  
Nykänen Timo Markku "oival-  
lisesti"  
Närhi Leena Marjatta s  
Hirvonen  
Oivukkamäki Raija Marjut s  
Ristola  
Olander Riitta-Liisa Kristiina  
Olander Sinikka Helena  
Ollikainen Martti Tapio  
Ottela Harry Markku  
Outinen Marja Helena s Kajo  
Paakko Aune Seija Kaarina s  
Rautio  
Paatela Juha Olavi  
Pagels Björn-Erik Axel

Paikkari Anja Kyllikki  
Pajarinen Jaana Heli Tellervo  
Pajarinen Virve Valvikki s Kar-  
jalainen  
Pajunen Päivi Marjaana s  
Korhonen  
Parikka Riitta Kaarina s Soikkeli  
Parkkinen Seija Kaarina  
Parkkonen Eeva Leena Inkeri  
Paronen Ossi Pellervo  
Partanen Katriina  
Paulin Jyrki Sakari  
Pekkala Juhani Kaarle Rafael  
Pekkarinen Erkki Olavi  
Pentikäinen Anja Helena  
Penttilä Seppo Kalervo  
Perkkiö Suoma Inkeri s Kajava  
Parnu Marja-Leena  
Perttunen Eero Mikael "oival-  
lisesti"  
Piilonen Tuulikki Kaarina  
Piuspanen Armi Irene  
Pohjola Jukka Kalervo  
Poppius Timo Juhani  
Porckus Maija-Kaisa  
Posti Ulla-Maija s Vittaniemi  
Poutanen Anna Liisa  
Poutanen Panu Jyrki  
Purjo Timo Veikko  
Puro Seppo Sakari  
Pusa Esko Juhani  
Puskala Markku Juhani  
Pöllänen Kari Juhani  
Pöyhönen Leena Maria s Kum-  
pulainen  
Raappana Asko Helmeri  
Raessalo Markku Tapani  
Rainio Kaisa Marja  
Ranne Iivo Pekka Antero  
Rannikko Riitta Eeva Kaarina  
Rantanen Reija Sirkka Elina  
Rasilainen Kari Väinö  
Rasilainen Leena Marketta s  
Lehtonen  
Reijonen Hillevi Heidi Maria  
Remes Tapio Martti Antero  
Riikkala Olli Pentti  
Rintala Heikki Kalervo Antero  
Ritvanen Marja-Terttu s  
Pynnönen

Roiha Jukka  
 Roman Lea Hannele s Koli  
 Romppainen Pertti Viljo Olavi  
 Ryynälä Pia Maritta  
 Räihä Kaija Anneli s Olkkonen  
 Räsänen Risto Heikki Antero  
 Saarenheimo Silja Sisko s  
 Vaihevu  
 Saari Jorma Rainer Olavi  
 Saarivesi Eero Reino Einari  
 Saastamoinen Pekka Juhani  
 Sahari Risto Pekka  
 Sala Leena Kaisa  
 Salo Hilikka Annikki  
 Salo Markku Olavi  
 Sandström Soili Kirsti Marjatta  
 Sarelius Merja Maarit s Saari  
 Sarkia Ilkka Veikko Elias  
 Savaja Pertti Juhani  
 Savolainen Arja Anneli s  
 Paananen  
 Savolainen Leena Marjukka  
 Savonen Lasse Sakari  
 Schnapp Leena Anita  
 Seppälä Kaija Helena  
 Sihto Terttu Helena s Kan-  
 kaanpää  
 Sihvonen Kalevi Ilmari  
 Siikaniva Heikki Sakari  
 Siltala-Hurmelinna Raili Katri s  
 Siltala  
 Silventoinen Maija Hellen s  
 Ojanen  
 Similä Timo Olavi  
 Simola Irma Hannele  
 Sipilä Tero Tapio  
 Soini Anneli Margareetta s Py-  
 rekoski  
 Sokura Marja-Liisa

Stenman Martti Olavi  
 Suikkari Pirkko Helena s Komu  
 Suomalainen Martti Olavi  
 Suomela Pauli Kalervo  
 Suominen Hannu Ilkka  
 Suutarinen Matti Otto Antero  
 Suviranta Leena Marjatta  
 Taavila Tuula Marja-Liisa  
 Taipalinen Kari Pekka  
 Taivola Jukka Kullervo  
 Takkinen Eija Hellevi  
 Talja-Valkonen Pulmu Eeva  
 Anneli s Talja  
 Tapaninen Lasse Juhani  
 Tapaninen Marja-Leena s Hä-  
 mäläinen  
 Tarmo Heljä-Riitta Hannele s  
 Ojanen  
 Taskinen Eeva Leena  
 Taskinen Pirjo Irmeli s Vänskä  
 Teittinen Mirja Anita s Kivisilta  
 Tervo Mauno Sakari "oival-  
 lisesti"  
 Tiippana Yrjö Thure  
 Timonen Martti Einari  
 Tolvanen Eija-Riitta Irmeli  
 Tossavainen Lea Marjatta s  
 Viita  
 Tuomainen Risto Pekka  
 Tuominen Hilikka Liisa Anneli  
 Tuominen Risto Olavi  
 Turtainen Riitta-Liisa  
 Tuupainen Paula Sisko Helena  
 Uimonen Leena Hellevi s  
 Koskinen  
 Ukkola Helena Inkeri  
 Uotila Tuula Kristiina  
 Uusivirta Harri Pentti Lauri  
 Uussaari Liisa Marja

Vaahtera Pirkko Kaarina s  
 Anesvu  
 Wahlman Hilppa Marjatta  
 Vainio Arto Kalevi  
 Vainio Helena Karin s Koski-  
 mäki  
 Valanko Eero Olavi  
 Valkama Raija Tuulikki  
 Kristina  
 Vanhala Markku Antero  
 Waris Mika Mauri Juhani  
 Wasiljeff Yrjö Georgij  
 Vesanen Tuomo Tapani "oival-  
 lisesti"  
 Vesanto Ritva-Liisa s Tarvonen  
 Vesterinen Paula Kristiina  
 Vihavainen Tuula Maria s  
 Niskanen  
 Viikama Ritva Hannele  
 Viikari Irja Margareeta  
 Viitamäki Ulla-Anneli  
 Viljala Merja Hannele  
 Winqvist Leena Kristiina s Kivi-  
 luoto  
 Virkkunen Erja Ritva Anitta  
 Vuorinen Heikki Kalervo  
 Vuorinen Seppo Pertti Juhani  
 Vähälä Ilpo Kalevi  
 Väinölä Hannu Olavi  
 Väliaho Anna-Leena  
 Väntsi Raimo Antero  
 Värtö Tarja Hannele  
 Väänänen Pirkko Liisa s Alanen  
 Väänänen Päivi-Inkeri  
 Ylijoki Seija Kyllikki  
 Yliselä Elvi Liisa s Mankinen  
 Älli Rauno Kalervo  
 Öblom Terttu Aulikki s Mattila

## Akateeminen sihteerin tutkinto

Akateemisen sihteerin tutkinnon ovat lukuvuonna 1975—76 suorittaneet seuraavat 36 opiskelijaa:

Aikio Seija Sisko Mirjami s Pellinen	Korpi Merja Maritta s Häkkinen Koskinen Ulla Irene s Berg	Peltonen Riitta-Liisa Mirjami s Andersson
Haimelin Raija Liisa s Pirinen Holzhausen Mervi Kristiina s Öhberg	Lahtinen Arja Irene Lahtinen Ainomaija Lehto Ulla Helena	Pettersson Stina Hannele Petäistö Helena Mirjami Pulkinen Inga Maj-Britt s Jun- nikkala
Hyvärinen Anna-Kaarina Hyvärinen Pirkko Kaarina s Santanen	Leppänen Pirkko Annikki Läntelä Arja Terttu Hellin Myllylä Anja Kaarina	Rahkama Ritva Helena Romo Tuula Marjatta Seppälä Pirjo Liisa s Kumpu- lainen
Innamaa Marja Irmeli s Kivi- harju	Nokelainen Tarja Tuulikki s Arola	Suutarinen Airi Annikki Toivanen Armi Helinä Torniainen Annukka Vähähyyppä Anne Maria
Janhunen Arja Maritta Junkkari Tuula Heleena Kivi Tuula Kristiina s Leino Kivimäki Pirjo Liisa Koistinen Sinikka Anna-Liisa Koivisto Ulla Inkeri	Nordman Sirpa Hannele Nurmi Sirkka-Liisa Paasivaara Päivi Helinä Peltomäki Raila Kaarina s Hokkanen	

## VII Stipendit

### Opintorahat

Helsingin kauppakorkeakoulun opintotukilautakunnan puheenjohtajana on lukuvuonna 1975—76 toiminut lehtori *Helmi Jutila* varamiehenään lehtori *Vesa Seppälä*, varapuheenjohtajana kauppat. yo. *Hannele Vainio* varamiehenään kauppat. yo. *Timo Poppius*, ja jäsenenä lehtori *Jukka Jutila* varamiehenään lehtori *Tuomo Tevajärvi*, kauppat. yo. *Hannele Kekkonen* varamiehenään kauppat. yo. *Raimo Rönkkö*, ekonomi *Marita Erkheikki* varamiehenään ekonomi *Pirjo Sunila* sekä toimistopäällikkö *Kalevi Sarviki-vi* varamiehenään opintosihteri *Asko Lindqvist*. Sihteerinä on toiminut kanslisti *Kaarina Korkeamäki*.

### Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön ja Helsingin kauppakorkeakoulun eri rahastojen apurahat

Ottaen huomioon stipendirahastojen määräykset stipendien tarkoituksesta on seuraaville korkeakoulun opettajille, virkailijoille sekä korkeakoulun piirissä tutkimustyötä tekeville jaettu stipendejä:

#### Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön rahastot

##### Tutkimusapurahat

KTT Uolevi Lehtinen 4.000,—; prof. Sakari Mattila 3.000,—; KTL Risto Taimio 3.000,—; KTL Jouko Ylä-Liedenpohja 4.000,—.

##### Matka-apurahat

Apul.prof. Heikki J. Hakkarainen 1.500,—; prof. Reijo Helle 1.500,—; vt.ylim.leht. Marja-Leena Huhtala 1.500,—; leht. Helmi Jutila 1.500,—; leht. Leena Porko 1.500,—; KTL, yliass. Kyösti Pulkkinen 1.000,—; leht. Eija Salo 1.500,—; kirj.hoitaja Kaisa Tamminen 1.000,—; vt.leht. Kaarina Vaheri 1.500,—; leht. Erkki Vierikko 1.500,—; leht. C-A. v. Willebrand 1.000,—.

##### Tieteellisten julkaisujen käänösapurahat

KTL Timo Airaksinen 800,—; KTT Uolevi Lehtinen 800,—; KTK Pekka Lehtonen 2.000,—; KTT Heikki Urmas 2.500,—; KTL Jouko Ylä-Liedenpohja 1.400,—.

#### Kauppakorkeakoulun 50-vuotisjuhlarahasto

##### A. Tutkimusapurahoina

lehtori, FL Ossi Myllyniemi 2.000,—.

##### B. Oppikirjojen ja monisteiden laadintaan

Lehtori, KTL Kalevi Kyläkoski 3.000,—; laskentatoimen laitoksen työryhmä (Asp — Kyläkoski — Lehtovuori — Pitkänen — Prihti — Torkko — Virtanen) 4.000,—; apul.prof. Meeri Saarsalmi 2.000,—; prof. K.A. Telaranta 5.000,—; apul.prof. Tapani Valkonen 3.000,—; lehtori Pentti Woivalin 2.500,—.

##### C. Kielten ja muun opetuksen muotojen ja välineiden kehittämiseen

FM Henry Haglund 2.000,—; KTM Pentti Kivi 3.000,—; ass. FK Tapani Lehtonen — lehtori Eero Niemi 1.000,—; vt. leht. David Miller 1.500,—; kuval.hoitaja Kullervo Myllyrinne 2.000,—; vt. leht. Ian Seaton 1.000,—.

##### Senaattori Otto Stenrothin rahasto

KTK Esa Paavolainen London Business School'issa pääaineena kv. markkinointi tapahtuvan Ph.D. tutkinnon suorittamista varten lukuvuoden 1976—77 rahoitukseksi 20.000,—; KTM Ilkka Ronkainen University of South Carolinassa, USA, tapahtuvan jatko-opiskelun II ja III vuoden rahoitukseen 20.000,—; KTK Timo Summa lisärahoituksena London School of Economics'issa Hambros Bank-stipendiaattina tapahtuvaan jatko-opiskeluun ja tutkimustyöhön 5.000,—.

##### Oy Stockmann Ab:n 100-vuotisrahasto

##### Tutkimusapurahana

KTM Mai Anttila 3.000,—; FK, kauppat.yo Seppo Juutilainen 3.000,—.

##### Prof. Henrik Virkkusen rahasto

##### Tutkimusapurahana

KTK Leena Ylä-Anttila 3.000,—.

#### Helsingin kauppakorkeakoulun rahastot

##### Professori W. Bonsdorffin rahasto

Professori Erkki Aaltio 5.000,—; KTL, ass. Timo Airaksinen 1.500,—; KTM, ass. Harry Helén 2.000,—; AV-mekaanikko Pentti Hertteli 1.000,—; Laboratoriomestari Yrjö Kainulainen 2.000,—; Kartografi Eeva Kallioniemi 1.000,—; KTK Pekka Lehtonen 1.500,—; KTK Pekka Niku 1.000,—.

##### Kauppaneuvos Osk. Huttusen stipendirahasto

Apul.prof. Eero Artto 1.500,—.

##### KOP:n 40-vuotismuistorahasto

Vt.ylim.leht. Kirsti Honkavaara 1.500,—; vt.prof. Jouko Manninen 1.000,—; KTL Pekka Ollonqvist 1.300,—.

##### Oy Mars Ab:n stipendirahasto ja Kauppakorkeakoulun opettajien stipendirahasto

Vt.leht. Raakel Kettunen 600,—.

##### Korkeakoulun v. 1976 menoaarvioon sisältyvät matka-apurahat

Kirj.joht. Henri Broms 1.500,—; kirj.vaiht. Ella Haapasalo 1.500,—; prof. Oiva Laaksonen 1.500,—; KTM Liisa Tiittula 1.500,—.

Helsingin kauppakorkeakoulun entiset ja nykyiset oppilaat ovat saaneet stipendejä seuraavasti:

#### Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön rahastot

##### *Kauppatieteiden kandidaattiyhdistys ry:n rahasto*

Ekonomi Pentti Hakala 500,—; ekonomi Mikko Pili 500,—.

##### *Oy Stockmann Ab:n 100-vuotisrahasto*

Ekonomi Marita Kaasalainen 600,—; ekonomi Seppo Nurmi 1.000,—; ekonomi Irma Simola 600,—; ekonomi Juhani Tapaninen 600,—.

##### *Professori Henrik Virkkusen rahasto*

KTK Reima Korolainen 1.000,—; ekonomi Aulikki Liede 1.000,—; ekonomi Jouni Sario 1.000,—; ekonomi Jorma Vesalainen 800,—.

##### *Eeva ja Matti Virkkusen rahasto*

Akat.siht. Tuula Mikola-Lahnalampi 1.000,—; kauppat.yo Kari-Pekka Taipainen 1.000,—; ekonomi Heljä-Riitta Tarmo 1.000,—; ekonomi Jorma Vesalainen 200,—.

#### Helsingin kauppakorkeakoulun rahastot

*Oskari Aromaan rahasto:* Ahonen Helena 700,—, Helin Markku 450,—, Kari Leena 600,—, Kiri Merja 600,—, Kivelä Kari 600,—, Kivijärvi Hannu 500,—, Koivistoinen Sirpa 530,—, Kostamoinen Maija-Liisa 600,—, Koukila Seija 600,—, Laakso Veijo 700,—, Lehtisalo Marjo-Riitta 280,—, Leskinen Eija 500,—, Luttinen Kari 200,—, Läti Pirkko 600,—, Mehtälä Maila 600,—, Perttunen Eero 640,—, Putkonen Juhani 500,—, Saastamoinen Pekka 600,—, Suokas Sirkka 600,—, Viianmaa Kirsti 600,—, Väisänen Satu 600,—, Öman Pertti 700,—.

*Kalle Kaupin muistorahasto:* Ahtiainen Osmo 600,—, Alaja Pertti 750,—, Eerola Pirjo 500,—, Kekkonen Hannele 350,—.

*Tukkukauppias S. Mäntysen rahasto:* Harju Paula 800,—, Karikko Ahti 700,—, Killström Pekka 200,—.

*Gustav Pauligin stipendirahasto:* Kallinen Leena 600,—, Killström Pekka 600,—, Lojander Leena 500,—.

*Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahasto:* Harjula Ingrid 700,—, Helenius Aila 600,—, Jakama Ulla 800,—, Kuusisto Tapio 600,—, Manninen Kirsti 600,—, Tapio Kaisa-Liisa 500,—.

*Alfred Kordelinin stipendirahasto:* Heikkinen Eila 600,—.

*Aleksanteri Konkosen lahjoitusrahasto:* Luttinen Kari 160,—.

*P.A. Luostarisen stipendirahasto:* Helin Markku 150,—, Timperi Kirsti 500,—.

*Elin ja Evert Sellgrenin stipendirahasto:* Lehtisalo Marjo-Riitta 320,—.

*Kilpiä Oy:n rahasto:* Haavisto Lauri 1.200,—, Purjo Timo 600,—.

*Kauppaneuvos Juhani Santaholman rahasto:* Luttinen Kari 240,—.

*Oy Mars Ab:n stipendirahasto:* Koivistoinen Terho 340,—.

*Talous-Osakekaupan stipendirahasto:* Rähä Kaija 130,—, Turunen Tuula 500,—, Ukkola Helena 120,—.

*Maija ja Lauri Niinijoen rahasto:* Koivistoinen Terho 180,—, Laiho Liisa 700,—, Lehto Ulla 700,—, Lempinen Urho 500,—, Leppänen Pirkko 500,—, Pernu Marja-Leena 70,—.

*V.P. Nurmilahden muistorahasto:* Pernu Marja-Leena 430,—, Puro Seppo 500,—, Rähä Kaija 370,—.

*Pankinjohtaja Birger Wegeliuksen stipendirahasto:* Ukkola Helena 430,—.

*Kauppaneuvos Juho Lallukan muistorahasto:* Kekkonen Hannele 250,—.

*Hanna ja Eino Haapalan lahjoitusrahasto:* Enkkela Tarja 600,—, Huutola Rainer 700,—, Hämäläinen Asko 900,—, Hölttä Marja-Liisa 600,—, Kilponen Marja 600,—, Kippilä Ritva 600,—, Koivistoinen Pekka 700,—, Koli Tuire 600,—, Korhonen Pekka 700,—, Korkeamaa Marja-Liisa 800,—, Lahtela Saara 600,—, Laine Anja 600,—, Laine Eira 600,—, Laitinen Merja 800,—, Leino Tuula 700,—, Niinistö Marja-Leena 600,—, Ottela Markku 700,—, Pictiäinen Seemi 600,—, Pulkkinen Veli-Matti 500,—, Rajala Merja 600,—, Rapatti Raii 900,—, Rastas Leena 600,—, Riikonen Raimo 1.000,—, Rintanen Tarja 800,—, Rönkkö Heikki 1.200,—, Talikka Eija 900,—, Torvinen Laura 800,—.

*Pohjolan stipendirahasto:* Uutela Esko 300,—.

*Ivar Lindforsin stipendirahasto:* Uutela Esko 300,—, Viikari Irja 800,—, Vuorimäki Tarja 600,—, Västälä Satu 800,—.

*K.H. Lehtisen rahasto:* Kallio Riitta 500,—, Ukkola Helena 100,—, Koivistoinen Terho 180,—.

*Kauppaneuvos A. Sergejeffin stipendirahasto:* Hakola Jussi-Pekka 700,—, Hirvikangas Outi 900,—, Ilmakunnas Pekka 500,—, Kaalikoski Paula 700,—, Karhu Leena 1.200,—, Kihl Merja 700,—, Lahtinen Irene 1.100,—, Litmanen Sirpa 1.200,—, Nurmi Sirkka-Liisa 1.000,—, Perälä Riitta 400,—.

*Oy G.W. Sohlberg Ab:n stipendirahasto:* Sairanen Jorma 700,—.

*SYP:n riemujuhlarahasto:* Perälä Riitta 600,—, Rahkama Ritva 900,—, Snell Marja-Liisa 1.100,—, Piltz Vuokko 1.200,—.

*Kauppakorkeakoulun Keräyksen Naistoimikunnan Stipendirahasto:* Laakso Paula Hannele 1.500,—, Nikkonen Arja Liisa Kyllikki 1.000,—.

#### Palkintoja seminaarikirjoituksista ovat alla mainituissa aineissa saaneet seuraavat opiskelijat:

*Lt:hallinto:* Hanski, Marja 50,—, Hurmalainen, Anne-Marie 60,—, Huusko, Osmo 50,—, Hänninen, Esa 60,—, Hänninen, Soile 90,—, Kaario, Irmeli 60,—, Kansikas, Laura 90,—, Keronen, Marjut 50,—, Ketola, Leila 60,—, Kostamo, Ritva 60,—, Laakso, Liisa 50,—, Lilja, Reija 90,—, Louhiala, Leena 50,—, Niemi, Seppo 50,—, Nikulainen, Erkki 60,—, Nordman, Sirpa 80,—, Xatronen, Lea 90,—, Pekkala, Hilikka 70,—, Pekkala, Juhani 60,—, Piilonen, Tuulikki 60,—, Pohjankoski, Vesa 60,—, Rajala, Merja 60,—, Ranta-aho, Sirpa 50,—, Savolainen, Lea-Sinikka 60,—, Sirén, Seppo 50,—, Sonntag, Lisbeth 60,—, Sormanto, Tuija 60,—, Taoussi, Ulla 60,—, Taskinen, Liisa 50,—, Tolvanen, Meeri 50,—, Vanhala, Seppo 60,—, Yrjänä, Lasse 60,—, Äikäs, Timo 50,—.

*Lt:laskentatoimi:* Eteläharju, Juha 70,—, Hallipelto, Aatos 65,—, Halonen, Osmo 70,—, Hanhijärvi, Veijo 70,—, Heikkinen, Eila 65,—, Huttunen, Olavi 70,—, Karminen, Heikki 65,—, Kurkinen, Juha 70,—, Lalu, Kari 70,—, Laukkanen, Ritva 65,—, Manninen, Kirsti 70,—, Melamies, Jaana 75,—, Paju, Timo 70,—, Penttilä, Seppo 65,—, Purjo, Timo 75,—, Rantasaari, Olavi 65,—, Rasilainen, Leena 65,—, Salo Seija, L K 65,—, Suutarinen, Matti 70,—, Tapio, Kaisa-Liisa 70,—, Viljala, Merja 70,—, Vuori, Esa 65,—, Vuorinen, Seppo 65,—.

*Lt:markkinointi:* Airikkala, Perttu 50,—, Airola, Sari 50,—, Heikinheimo, Ritva 50,—, Heikkilä, Juhani 90,—, Hukka, Matti 50,—, Hurskainen, Jorma 50,—, Hyvönen, Aimo 50,—.

Hyytiäinen, Pekka 50,—, Kaukinen, Anna-Liisa 50,—, Kilponen, Marja 50,—, Koivistoinen, Terho 50,—, Käyhkö, Ulla 50,—, Laitinen, Nina 90,—, Lehtonen, Tuula 90,—, Lintunen, Pirjo 50,—, Mahnström, Iris 50,—, Mattsson, Carlos 50,—, Mikkola, Jussi 50,—, Mitikka, Pirjo 90,—, Molarius, Risto 50,—, Mäkelä, Erkki 50,—, Mälkönen, Pirjo 50,—, Niskavaara, Veijo 90,—, Pakkanen, Markku 90,—, Paulin, Jyrki 50,—, Perttunen, Eero 90,—, Pitkänen, Jouko 50,—, Pitkänen, Paula 50,—, Rekola, Eivor 50,—, Rissanen, Marja-Leena 50,—, Rytönen, Ville 90,—, Sairanen, Paavo 50,—, Salekari, Pertti 50,—, Savolainen, Taina 90,—, Similä, Timo 90,—, Similä, Tuula 50,—, Soini, Jukka 50,—, Timonen, Martti 90,—, Tolvanen, Eija-Riitta 90,—, Tynkkynen, Päivi 90,—, Vapaakallio, Sakari 90,—, Virtanen, Riitta 90,—, Vuorela, Ritva 50,—,

*Lttsysteemit:* Anttonen, Eliisa 50,—, Arvila, Kalevi 40,—, Halminen, Juhani 50,—, Janhunen, Antero 50,—, Jormakka, Marja 60,—, Jouhten, Helena 60,—, Lahti, Arto 50,—, Lätti, Pirkko 80,—, Mansikka, Eva 50,—, Mattila, Erkki 80,—, Melamies, Pertti 50,—, Niskavaara, Veijo 40,—, Ollikainen, Airi 50,—, Roman, Lea 40,—, Salmi, Kalervo 100,—, Savaja, Pertti 100,—, Siitonen, Marjaana 100,—, Soanjärvi, Tuija 100,—, Sutela, Pirkko 50,—, Turkki, Timo 50,—, Vahala, Seppo 50,—, Varpela, Eija 100,—,

*Kansantaloustiede:* Aalto, Rauno 90,—, Ahvenniemi, Juha 80,—, Aro, Eeva-Liisa 80,—, Haavisto, Lauri 100,—, Kuitunen, Lisbeth 80,—, Nokelainen, Tuija 80,—, Valtonen, Mauri 80,—

*Oikeustiede:* Aarnio, Merja 75,—, Björkman, Hannele 50,—, Halonen, Osmo 50,—, Heiniö, Seppo 50,—, Kangas, Esa 50,—, Kannisto, Jaakko 75,—, Koskinen, Paula 50,—, Mäkelä, Marja-Liisa 50,—, Nuutila, Leeni 50,—, Paakko, Aune 75,—, Paronen, Matti 50,—, Perkkio, Suoma 50,—, Perkonsalo, Hannu 50,—, Pusa, Esko 75,—, Rahkonen, Eila 50,—, Rapatti, Raili 75,—, Rytönen, Vilho 75,—, Rämö, Päivi 50,—, Saarinen, Tuija 50,—, Saaristola, Esko 50,—, Salomaa, Eija 50,—, Savolainen, Pentti 50,—, Seppälä, Juha 75,—, Sipilä, Jorma 50,—, Tervo, Mauno 50,—, Vesalo, Manu 50,—, Viljala, Raimo 75,—, Vuorinen, Heikki 50,—,

*Talousmaantiede:* Huhtala, Ari 50,—, Korhonen, Maikki 50,—, Sinkkonen, Kirsti 60,—, Somersalmi, Elisabeth 60,—, Vienonen, Anu 60,—,

*Talousmatematiikka:* Haggrén, Birgit 50,—, Jussila, Kari 50,—, Juutilainen, Seppo 45,—, Wardi, Dinah 45,—,

*Tavarateknologia:* Hyvönen, Aimo 80,—, Kemppainen, Leena 50,—,

*Sosiologia:* Teerikangas, Eila 50,—, Westerholm, Sirpa 50,—,

*Valtio-oppi:* Vänskä, Pentti 120,—,

*Englanti:* Koistinen, Sinikka 50,—, Komulainen, Raija 50,—, Mäkinen, Marjukka 50,—,

*Palmen, Birgit 60,—, Perälä, Riitta 35,—, Rinne, Tuija 60,—, Vertanen, Liisi 35,—,*

*Saksa:* Damskågg, Riitta 50,—, Haggren, Rita 100,—, Vähähyyppä, Anne 50,—,

*Ranska:* Kilponen, Marja 100,—,

*Venäjä:* Myllylä, Anja 50,—,

Helsingissä heinäkuussa 1976

Jaakko Honko

## Yhteiskuntamme kehittämisen hämmennys

*Puhe, jonka rehtori, professori Jaakko Honko piti  
Helsingin kauppakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 8.9.1975*

Toiminnassamme valtion korkeakouluna on takanapäin ensimmäinen lukuvuosi. Vaikka aika ei ole pitkä, se on mielenkiintoinen ja kokemusrikas. Sen vuoksi on sitä myös syytä tänään käsitellä. Olen kuitenkin valinnut aluksi tarkastelun kohteeksi laajemmat puitteet, sen ympäristön, jossa korkeakoulumme toimii, osittain koko yhteiskunnan, sen tilan ja pyrkimykset sen kehittämiseen.

Jos tälle avajaispuheelleni pitäisi antaa otsikko, ainakin alkupuolelle sellaiseksi voisi sopia ”Yhteiskuntamme kehittämisen hämmennys”. Puheeni pääsisällön olen kirjoittanut jo viime kevättalvella erästä toista tarkoitusta varten, josta kuitenkin sitten luovuin. Vaikka itse tapahtumat ovat joissakin kohdissa saattaneet ennättää, jollei nyt ohi niin ainakin puheeni rinnalle, en ole pitänyt aiheellisenä alkuperäisen tekstin korjaamista.

### *Uudistusehdotusten runsaus*

Muutoksesta, uudistamisesta ja kehittämisestä on tullut suorastaan iskusana. Esim. julkisissa tiedotusvälineissä puhutaan ja kirjoitetaan jatkuvasti muutoksista. Melkein päivittäin julistetaan jonkin työryhmän, toimikunnan, projektiryhmän tms. kaavailemista ja esittämistä laajoista koko yhteiskuntaa tai sen joitakin osia koskevista uudistusehdotuksista, joiden yhteydessä vilisevät sanat demokratia, tasa-arvo, elämisen laatu, kokonaisvaltainen jne. Ehdotukset seuraavat toisiaan katkeamattomana vyörynä, niin myös toistuvat edellä mainitut sanat.

En ota yksityiskohtaisesti kantaa siihen, milloin uudistukset ovat toivottavia milloin eivät. Palautan vain mieleen Stanislaw Jerzy Lecin aforismin: Kun huudetaan "Eläköön edistys" kysy aina "Mikä edistys?" Vähän myöhemmin hän jatkaa "Kun ihmissyöjä syö veitsellä ja haarukalla — onko se edistystä?" Lähdän siitä, ettei uudistus tai muutos voi eikä saa olla itsetarkoitus. Se saa perustelunsa vasta, kun sen tuloksena syntyy jotakin, jonka arvoasteikossamme yleisesti asetamme paremmaksi kuin entisen.

Rajoitun tarkastelussani aluksi pääasiassa korkeakoululaitokseen. Kun em. toimikunnat, työryhmät jne. saavat osaltaan valmiiksi uudistuskavailunsa, niistä usein pyydetään korkeakoulujen lausunnot. Tämä on sinänsä paikallaan ja perusteltua. Pelkästään kuluneen kevätlukukauden aikana valmisteltiin ja annettiin korkeakoulumme puolesta ei enempää eikä vähempää kuin 22 lausuntoa meitä ainakin jossain määrin koskevasta vähintään yhtä monesta laajamittaisesta mietinnöstä ja uudistuskavailusta. Tämäkin jo osoittanee uudistusehdotusten määrää.

#### *Tapahtuuko todella uudistumista?*

Mutta mitä uudistuksia ja kehitystä todella tapahtuu? Mikä uudistuu ja mikä kehittyy? Vastaukseni kuuluu: suhteessa kavailuihin ja ponnistuksiin uudistumista tapahtuu hyvin vähän.

Otan väitteitteni perusteluiksi eräistä keskeisistä asioista konkreettisia esimerkkejä. Korkeakoululaitoksen kehittämislainsäädännön toteutus, jonka varaan korkeakoulujen kehittäminen tulisi olennaisilta osilta rakentaa ja joka aluksi eteni paljon aikataulustaan jäljessä, on pääosin nyttemmin jähmettynyt paikoilleen. Siihen sisältyviä kehityssuunnitelmia ei varojen puutteessa päästä toteuttamaan. Korkeakouluissa, käytännön tasossa ollaan täydellä syllä ymmällä, kun resurssien saannille niissä suunniteltuja uudistuksia varten pannaankin sulku.

Paljon keskustelua aiheuttanut korkeakoulujen hallinnonuudistus on pysähtynyt tai rajoittunut vain muutamaa harvoin korkeakouluihin. Varsinkin suhteessa siihen, mitä korkeakoulujen hallinnonuudistuksesta on vuosien mittaan puhuttu ja kirjoitettu ja mitä on esitetty uudistussuunnitelmia, on tapahtunut perin vähän.

Ja edelleen: laaja, paljon työtä ja keskustelua aiheuttanut ja isoja piirtoja esittänyt Vuoden 1971 koulutuskomitean mietintö, jonka varaan ehdotuksen mukaisesti tulisi rakentaa korkeakouluopintoja

pohjustava koko keski- ja nuorisoasteen koulutus maassamme, on jo vuosia ollut lepäämässä ja tuskin kovin monet uskovat sillä olevan paljoakaan toteuttamismahdollisuuksia.

Tutkinnonuudistus, josta on tehty monenlaisia mietintöjä, suunnitelmia ja kavailuja, uhkaa kariutua paitsi sisältöongelmiin myös resurssikysymyksiin liittyen mm. siihen, että sitä toteuttavien opettajien järjestöt professoreista assistenteihin eivät näe ainakaan lähivuosina olevan tosiasiallisia edellytyksiä tutkinnonuudistuksen toteutukselle jne. Myös muita vastaavia esimerkkejä voisi luetella runsaasti. On tuskin liioiteltua puhua näennäissuunnitelmista ja -ehdotuksista, jotka seuraavat toisiaan katkeamattomana virtana.

Korkeakoululaitos ei liene mikään poikkeus. Sama tilanne vallitsee nähdäkseni koko koululaitoksessa. Mutta toteamukseni ulottuvat vielä paljon laajemmalle. Ne koskevat terveydenhuoltoa, sosiaalipolitiikkaa ja mitä moninaisimpia yhteiskunnan aloja. Samaan aikaan kun tehtyjen uudistusehdotusten perusteella tulisi tapahtua mittavaa kehitystä yhteiskuntamme eri osissa, poljetaan paikallaan tai edistystä tapahtuu perin vähän. Ei olekaan ihme, jos päivittäistä työtään esim. korkeakoululaitoksen piirissä tekevät yhä useammin esittävät kysymyksen, mikä on mennyt vikaan? Mistä johtuu, ettei parannuksia saada aikaan, mistä johtuu toteutuksen sekä toisaalta uudistussuunnitelmien ja kavailujen mitättömän alhainen hyötysuhde? Mistä johtuu, että ponnisteluista huolimatta yhä suurempi osa työstä tuntuu kuluvan vain toisten ihmisten työllistämiseen? Miten myönteiseen panokseen voitaisiin päästä?

Vallitseva tilanne tuo mieleen kertomuksen erään pikkukaupungin asukkaista 1930-luvulta. Kun kysyttiin, mistä he saavat toimeentulonsa, vastaus kuului: "Pilkkomalla puita toinen toisillensa."

Siirryn nyt käsittelemään eri maissa saatujen kokemusten ja havaintojeni valossa eräitä suunnittelun ja kehittämistyön kysymyksiä.

#### *Päätöksentekijöiden panos*

Ensinnäkin haluan kiinnittää huomiota päätöksentekijöiden ja toteuttajien panokseen uudistussuunnitelmia ja -ehdotuksia laadittaessa. Kun järjestelmällinen koko organisaation ja myös pitkän aikavälin kattava suunnittelu ja kehittämistyö eri maissa ja eri organisaatioissa alkoi etenkin 1950-luvulla, siinä ennen pitkää tulivat keskeiseen asemaan suunnittelun ammattimiehet, suunnitte-

lijat. Pääasiassa heidän aikaansaannoksenaan syntyi mittavia ja suunnitteluteknisesti täysipainoisia suunnitelmia ja vastaavasti melkoiset paperipinot suunnitteluaineistoa. Ajan mittaan, yleensä noin 1960-luvun puoliväliin mennessä alkoi kuitenkin eri puolilla käydä ilmeiseksi, että tällaisella suunnittelulla oli mm. eräs merkittävä puute: Yhtäältä suunnittelijat suunnittelivat sekä toisaalta päätöksentekijät tekivät päätöksiä ja organisaatio toimi, mutta nämä kaksi eivät mainittavasti kohdanneet toisiaan. Syntyi epärealistisia paperisuunnitelmia ja -kaavailuja.

Parannus syntyneeseen tilanteeseen saavutettiin vasta, kun havaittiin mm., että suunnittelu- ja kehitystyössä jo alun alkaen oli tarpeen olla mukana huomattavalla panoksella päätöksentekijöitä ja toteuttajia. Tänä mm. lukuisten suuryritysten suunnittelu- ja kehittämistoimikunnat tai työryhmät eri maissa ovat kokoonpanut niin, että noin puolet niiden jäsenistä on korkean tason päätöksentekijöitä ja vain noin toinen puoli varsinaisia suunnittelijoita. Tämän kokoonpanon muuttumisen mukana on alettu päästä käytökelpoisiin toteutuksiin.

Olen tätä kansainvälistä kehitystä ts. päätöksentekijöiden ja toteuttajien panoksen lisäämistä silmällä pitäen selaillut eräitä meillä viime aikoina aikaansaatuja uudistussuunnitelmia ja ehdotuksia esim. korkeakoululaitoksen kehittämiseksi ja suorittanut vertailuja. Ero kansainväliseen kehitykseen verrattuna on valtaisa. Kun eräissä yhteyksissä olen esittänyt asiasta kysymyksen, olen saanut vastauksen, ettei maassamme tärkeimmillä virkamiehillä korkeimman poliittisen tason päätöksentekijöistä puhumattakaan ole ajan puolesta mitään mahdollisuuksia osallistua lukuisten päätöksentekoa valmistelevien toimikuntien ja työryhmien työhön. Se tosiasia, ettei näin ole meillä yleensä tapahtunut, on ilmeisesti ollut eräs syy siihen näennäissuunnitelmien ja -ehdotuksien tulvaan, josta edellä oli puhe.

Teesini on: nyt kosketteleman kapasiteetin ulottuvuus, johdon kapasiteetin rajallisuus on eräs rajoittava tekijä, joka tulee ehdottomasti ottaa huomioon. Ehdon täyttäminen saattaa merkitä päätöksentekijöiden ajankäytön lisäämistä suunnittelutyöhön, mutta ennen sen vaikutus tuntunee rajoittavana tekijänä asetettaessa toimikuntia ja työryhmiä uudistusehdotuksia ja suunnitelmia aikaansaamaan. Valtiovarainministeriön järjestelyosasto on mielestäni pyrkinyt ansiokkaasti vaikuttamaan tähän suuntaan, mutta ei ilmeisesti kukaan ole pyrkimyksissään aina onnistunut.

### *Tosiasiallisten voimavarojen huomioon ottaminen*

Toinen uudistussuunnitelmien laatimiseen elimellisesti liittyvä, mutta meillä suuresti laiminlyöty seikka on resurssikysymysten ts. henkisten ja aineellisten voimavarojen huomioonottaminen. Usein suoritetaan jako toisaalta suunnitteluun, joka ei ole sidottu resursseihin, so. resurssivapaaseen suunnitteluun sekä toisaalta resursseihin sidottuun so. resurssisidonnaiseen suunnitteluun. Ensiksi mainitussa on monesti kysymys ennustamisesta ja perspektiivin aikaansaamisesta konkreettisia suunnitelmia varten. Esim. jonkin huonekalutehtaan resurssivapaassa suunnittelussa voidaan selvittää sitä, miten ihmiset tulevat asumaan ensi vuosikymmenen loppupuolella. Kun taas suunnitellaan siirtymistä valmistamaan tiettyjä kokonaan uudentyyppisiä huonekaluja esim. vuodesta 1978 alkaen, ollaan selvästi tekemisissä resurssisidonnaisen suunnittelun kanssa. On toisin sanoen selvítettävä, mitä niin henkisiä kuin aineellisiakin voimavaroja tähän tiettyinä ajankohtina tarvitaan ja miten ne hankitaan.

Eri organisaatioiden suunnittelu- ja kehittämistoiminnassa, myös pitkän aikavälin suunnittelussa on kansainvälisesti tarkastellen jo miltei alkua ajoista lähtien oivallettu viimeksi mainittu tosiasia. Koska elämme maailmassa, jota valitettavasti hallitsevat talouden kylmät lajit, suunnittelunkin periaatteisiin kuuluu myös, ettei mitään toimeenpanopäätöksiä tehdä, ellei samanaikaisesti osoiteta tarkoitukseen resursseja.

Meillä ollaan parhaillaan siirtämässä tai romuttamassa suuri joukko uudistussuunnitelmia yhteiskunnan eri lohkoilla. Valitettavasti olemme kokemassa kovaa käytännön oppituntia taloudellisten voimavarojen kehityksen virhearvioinnin tai kokonaan arvioimatta jättämisen seurauksena. Eräissä tapauksissa on kiistatta kysymys siitä, että aikoinaan arvioitu bruttokansantuotoksen 4—5 %:n vuosittainen kasvuvauhti jääkin tällä vuosikymmenellä ehkä vain 1—2 %:iin tai pysähtyy kokonaan. Koulutuksen piirissä ja muillakin alueilla on kuitenkin leegio uudistussuunnitelmia, ehdotuksia, mietintöjä jne, joiden taloudelliset seuraamukset ovat kokonaan selvittämättä ja niiden toteutus olisi ennemminkin haaveilua kuin todellisuutta ilmeisesti siinäkin tapauksessa, että taloudellinen kasvumme olisi edennyt alunperin ennustetun suotuisamman kehityksen mukaisesti.

Ajatelkaamme esim. Vuoden 1971 koulutuskomitean mietintöä, jonka mukaan maassamme kaikille oikeastaan tulisi 13 vuoden



oppivelvollisuus. Kysymys ei tässä yhteydessä ole vain siitä, kuinka suuret tulisivat olemaan tällaisen järjestelyn aiheuttamat välittömät menot, vaan on otettava huomioon myös ne välilliset kustannukset, jotka aiheutuvat sen vuoksi, että koulutuksessa olevat ihmiset ovat pitkän ajan poissa työelämästä ja vastaava työpanos jää saamatta. Tai ottaakseni esimerkin suppeammista puitteista: Kauppatieteellisten tutkintojen uudistamistyöryhmä on jättänyt I osamietintönsä. Puuttumatta tässä yhteydessä mietintöön yksityiskohtaisesti, se on malliesimerkki resurssikysymysten huomiotta jättämisestä sen vuoksi, että näitä käsitellään koko lähes 200-sivuisessa mietinnössä vain parilla rivillä! Näin tapahtuu siitäkin huolimatta, että mietinnössä mm. ehdotetaan perustutkinnon opiskeluajan pidentämistä noin kolmesta vuodesta noin neljään vuoteen ja uuteen perustutkintoon siirtymistä jo syyslukukauden alusta vuonna 1977, siis noin kahden vuoden kuluttua. Tuntuukin monesti siltä, kuin uudistusehdotuksissa haluttaisiin haukata kakusta niin iso pala kerrallaan, ettei mm. ehdotusten taloudellisia seuraamuksia huomioon ottaen vaikutukset myös jo meneillään olevaan toimintaan ole suorastaan rohjettu ottaa selvitetäviksi. Esimerkkejä voisi jatkaa pitkälti.

Varsinainen sanomani tällä kohdalla on se, että suunnittelussa ja uudistusehdotuksissa pitää kyllä tähdätä korkealle ja pitkälle sekä irtaantua maan pinnaltakin. Muutoin ei ehkä aina saada riittävästi perspektiiviä. Mutta on tehtävä selvä ero, missä liikutaan resurssivapaan ja toisaalta missä liikutaan resurssisidonnaisen suunnittelun piirissä. Kun tehdään konkreettisia ehdotuksia uudistuksiin ryhtymisestä esim. jonakin tietynä melko läheisenä ajankohtana, on resurssisuunnittelu, henkisten ja aineellisten voimavarojen suunnittelu, otettava mukaan — ja muutosten ajankohtakin ehkä punnittava sen mukaisesti. Tällöin on myös pidettävä silmällä sitä, että jo tapahtuvan toiminnan jatkuvan uudistumisen mahdollisuudet tataan osoittamalla myös siihen varoja.

#### *Uudistusehdotusten kokonaisvaltaisuus*

Tiheään toistuvien uudistusehdotusten ehkä tiheimmin toistuvia lausumia on sana ”kokonaisvaltainen”. Siitä tuntuu tulleen miltei hokema. Ovatko laaditut uudistusehdotukset sitten todella ”kokonaisvaltaisia”? Lukuisat tapaukset osoittavat, että nimenomaan näin ei ole asianlaita. Kokonaisvaltaisuuden — sanan sisältöön palaan vielä — puutetta osoittaa ensinnäkin jo se seikka, että edellä

käsittelemäni resurssikysymykset on joko vallon sivuutettu tai jätetty olemattoman vähälle huomiolle. Nehän toki ehdottomasti kuuluvat kokonaisvaltaiseen tarkasteluun.

Mutta kokonaisvaltaisuuden puute ilmenee myös moninaisissa muissa yhteyksissä. Esimerkiksi koulutuksen uudistussuunnitelmien yhteys sellaiseen tärkeään lähialueeseen kuin työvoimakysymyksiin tuntuu olevan hyvin ohut. Näin on asianlaita mm. edellä mainitussa Vuoden 1971 koulutuskomitean mietinnössä.

Pysyäkseen jo tutussa aihepiirissä, poimin toiseksi esimerkiksi kaksi melko tuoretta julkaisua, Kauppatieteellisten tutkintojen uudistamistyöryhmän edellä mainitun I osamietinnön, joka käsittelee alamme korkeakouluopintojen uudistamista sekä toisaalta Kaupallisen alan opetussuunnitelmatoimikunnan väliraportin, jossa pääasiassa käsitellään muun asteista kaupallista koulutusta. Etenkin ensiksi mainitussa mietinnössä korostetaan voimakkaasti kokonaisvaltaisuutta. Kuitenkin voidaan mainitut mietinnöt tai raportit lukemalla välittömästi havaita, etteivät ne ko. sanan toistamisesta huolimatta muodosta minkäänlaista kokonaisuutta ja kuitenkin on kysymys kaupallisen alan koulutuksen uudistamisesta alkaen periaatteesta kauppakoulusta ja päättyen vaikkapa kauppatieteiden tohtorin tutkintoon asti. Mietinnöt tuskin edes kohtaavat toisiaan, niin erilaiset ovat niiden ajatuskulut ja kaavailut. Poimintani ovat jälleen vain esimerkkejä suuremmasta joukosta. Niidenkin perusteella voidaan kuitenkin täydellä syyllä kysyä, miksi ”kokonaisvaltaisuus” puuttuu. Miksi koulutuksen uudistussuunnitelmat eivät kokonaisuutena nivelly lähialueisiin ja toisaalta, miksei edes samalla alalla uudistuskaavailuista muodostu ”kokonaisvaltaisia”?

Sanan kokonaisvaltainen, joka on läheisessä yhteydessä vierasperäiseen sanaan holistinen, voitaneen ajatella kattavan tietyn laajemman kokonaisuuden, usein yhteiskuntamme ja sen osat kokonaisuudessaan ja samalla siihen liitettäneen aikaulottuvuutta. Lukuisissa uudistussuunnitelmissa katsottaneen tarkastelusta muodostuvan kokonaisvaltaisen — paitsi itse sanan tiheään toistamisella — pelkästään sillä, että luetellaan esim. yleisiä yhteiskuntapolitiikan tavoitteita (demokratia, tasa-arvo, elämisen laatu jne.), joiden kanssa ehdotusten edellytetään olevan sopusoinnussa. Tämä ei ole kuitenkaan varsinainen ongelma.

Kokonaisvaltaista tarkastelua eri organisaatioiden suunnittelutoiminnassa niiden näkökulmasta toteutettaessa on keskeisiä kysymyksiä tehdä esimerkiksi yleisistä tehtävien, päämäärien ja tavoitteiden asetteluista operationaalisia ts. antaa niille konkreettinen tavallaan

käsin tartuttavissa oleva sisältö ja jakaa nämä sitten eri toiminnoille ja eri tasoille organisaatiossa niin, että ne muodostavat kokonaisuuden. Tämä saattaa monesti olla hyvin vaikea ja vaativa vaihe.

Vastaavasti varsinainen ongelma pyrittäessä kokonaisvaltaisuuden koko yhteiskunnan puitteissa syntyy nähdäkseni siinä, että tulisi operationaalisesti määrittää, mitä esim. mainitsemani hyvin yleiset tavoitteet (demokratia jne.) merkitsevät tietyssä tapauksessa. Tämä on useimmiten jätetty kokonaan suorittamatta. Jos tähän ja muihin esillä olevaan asiaryhmään kuuluviin ongelmiin olisi riittävästi paneuduttu, ilmeisestikin uudistusehdotusten vyöry olisi huomattavasti hidastunut lennokkuuden kyllä samalla vähentyessä.

Toinen kokonaisvaltaiseen tarkasteluun koko yhteiskunnassa liittyvä ongelma syntyy sitten siinä, kun tiettyä aluetta koskeva suunnittelu em. operationaalisine tavoitteineen tulisi kytkeä lähialueiden suunnitelmiin ja tavoitteisiin. Kokonaisvaltaisten uudistusehdotusten aikaansaamista ymmärrettävästikin voidaan auttaa suuresti, kun jo alunperin komiteoita, työryhmiä tai vastaavia kokoonpantaessa asetetaan kysymys, mitkä ilmeisesti ovat tärkeimmät lähialueet ja otetaan esim. niiden edustus jo alunperin mukaan.

Teesini on siis tällä kohdalla se, että koulutusta, ilmeisesti myös yhteiskuntamme muita alueita koskevat uudistussuunnitelmat iskusanoista huolimatta ovat varsin vähän kokonaisvaltaisia. Jo pelkästään viimeksi esittämiäni näkökohtien huomioonottamisella voitaisiin kokonaisvaltaisuutta ja samalla yhteiskunnan tasapainoista kehitystä olennaisesti parantaa.

#### *Päätöksenteon keskitys vai hajautus?*

Aiheeni ”Yhteiskuntamme kehittämisen hämmennys” kannalta on — rajoittuakseni vain muutamiin — vielä eräs asiaryhmä, johon on tässäkin esityksessäni syytä kiinnittää huomiota ajatellen yhteiskuntamme palvelulaitosten ja miksei koko yhteiskunnankin toimintaa. Tämä asiaryhmä on päätöksenteon keskitys contra hajautus.

Eri organisaatioissa päätöksenteon järjestelmiä suunniteltaessa ja kehitettäessä on päätöksenteon hajautus viime vuosina saanut lisääntyvässä määrässä argumentteja puolelleen. Tähän suuntaan on nimenomaan ollut vaikuttamassa pyrkimys antaa ihmisten aloitekyvyille ja luovalle panokselle liikkumavaraa, joka on tarpeen organisaation ja koko yhteiskunnan kehittämiseksi myös sisällöllisesti eikä vain teknisesti toimivana järjestelmänä.

Monien muiden seikkojen ohella on aiheellista kiinnittää huomiota liiallisen keskityksen tehokkuutta vähentävään vaikutukseen. Jonkin organisaation esim. korkeakoulun ulkopuolella tapahtuvaa keskitettyä päätöksentekoa varten joudutaan nimittäin suorittamaan huomattava määrä valmistelutyötä, joka ei olisi tarpeen, jos päätökset tehtäisiin ao. organisaation piirissä. Runsaasti toimistotyötä suorittava professori, assistentti tai edes hallintovirkamies ei suinkaan ole korkeakoulun tehtävän suorittamisen kannalta toivottava tavoite. Sama ilmiö on havaittavissa lukuisilla yhteiskunnan lohkoilla, eikä se suinkaan rajoitu vain korkeakouluihin.

On selvää, että tarvitaan myös keskitettyä päätöksentekoa, suunnittelua, ja valvontaa. Mutta on tunnettava myöskin siihen liittyvät kiistattomat haitat ja suoranaiset vaarat, jotka liittyvät nimenomaan luovan toiminnan rajoittamiseen. Jos oletamme keskityksen jatkuvan, saatamme pian tulla tilanteeseen, josta esitin oman näkemykseni avajaispuheessani jo kuusi vuotta sitten toteamalla ”Ei ole perin vaikea rakentaa suunnittelujärjestelmää ja organisaatiota, joka toimii teknisesti moitteettomasti, suorastaan täydellisesti. Korkeakoulukin on silloin suuren, keskitetysti ohjatun säätelyjärjestelmän moitteettomasti käyttäytyvä ratas. Organisaatiolla saattaa vain olla yksi ratkaiseva puute: se ei synnytä uusia ideoita, siihen ei ole sisäänrakennettuna kehityksen ahjoa ja sen kipinää.”

Viimeksi käsittelemäni ongelmaryhmän sisältö voidaan huipentaa kysymyksenasetteluun: Halutaanko kehittämistä ja uudistamista vai halutaanko kehittymistä ja uudistumista? Ensiksi mainittu vaihtoehto edellyttää keskitetysti ylhäältä ohjattua, jälkimmäinen taas hajautetusti yhteiskuntamme eri osista ja tasoilta kumpuavaa tapahtumista. On ilmeistä, että molempia tarvitaan. Melkoinen osa nykyiseen tilanteeseen johtaneista perusvirheistä on kuitenkin aiheutunut siitä, että on pyritty voittopuolisesti keskittämään ts. pyritty kehittämään ja uudistamaan sen sijaan että pääpaino olisi kohdistettu edellytysten luomiseen kehittymiselle ja uudistumiselle.

Teesini on, että huomattavien haittojen ja kaavoihin kangistuvan järjestelmäyhteiskunnan suoranaisten vaarojen välttämiseksi korkeakoulujen osalta — ja ilmeisesti laajemmaltikin koko yhteiskunnassa — tarvitaan kehittymistä ja liikkumavaraa. Tähän suuntaukseen liittyen olisi taas korkeakoulujen sisällä päätösvaltaa hajautettava keskushallinnosta laitoksiin.

*Eräitä toimenpide-ehdotuksia*

Palatakseni alussa esittämäni tilannekuvaukseen, jonka mukaan yhteiskunnassamme on kuilu toisaalta uudistusehdotusten, -kaavailujen ja -suunnitelmien sekä toisaalta tosiasiallisen tapahtumisen välillä, olen esittänyt eräitä teesejä. Niiden toteuttamisen avulla yhteiskuntamme kehittämistä voitaisiin todennäköisesti edesauttaa ja päästä nykyisestä hämmentyneestä tilasta, jolle on ominaista turhautuneisuus, tavoitteiden ja toisaalta voimavarojen suuri epätasapaino, tehottomuus ja alhainen suoritustaso sekä ne kiistattomat vaaratekijät, jotka viime kädessä liittyvät yksittäiseen ihmiseen suuren byrokraattisen järjestelmän osana.

Vallitsevassa tilanteessa on koko yhteiskuntamme ja sen mukana korkeakoulujen kehittämiseksi mielestäni välttämätöntä ensinnäkin mitä pikimmin ottaa eräänlainen hengähdystauko. Sen aikana tulisi suorittaa uudistussuunnitelmien ja -kaavailujen perusteellinen uudelleenarviointi kokonaisuudessaan ottaen huomioon toisaalta tarpeet ja toisaalta tosiasialliset mahdollisuudet.

Toiseksi: arvioinnin tuloksena olisi pantava asiat tärkeysjärjestykseen muistaen, etteivät aineelliset ja henkiset voimavaramme riitä kaiken toteuttamiseen samanaikaisesti. Yhteiskunnassamme olisi valittava painopistealueita, keskitettävä aineelliset ja henkiset voimavaramme muutamien kohteiden kehittämiseen kerrallaan kunnollisesti ja voimaperäisesti. Kokemukset muista maista osoittavat, että vain tätä tietä on saavutettavissa tuloksia. Jos sen sijaan jatkuvasti yritämme viedä eteenpäin uudistuskaavailuja edellä analysoimallani tavalla, teemme kaikkea, mutta emme ehkä saavuta mitään tai hieman toisin ilmaistuna, olemme saavuttamassa yhä vähemmän ja vähemmän yhä enemmän ja enemmän, kunnes emme ehkä enää saavuta mitään — kaikesta.

Ja vielä lopuksi: Tulisi asettaa tavoitteeksi ei vain kehittäminen vaan myös kehittyminen ts. tulisi hyväksyä se tosiasia, että yhteiskunnassamme tarvitaan niitä molempia. Erityisesti olisi kertyneet kokemukset huomioon ottaen pyrittävä myötävaikuttamaan edellytyksien luomiseen jälkimmäiselle tapahtumiselle. Muutoin on tarjolla vaara, että kehittämisen tuloksena kehitys pysähtyy.

*Korkeakoulun ajankohtaisia tapahtumia*

Avajaistilaisuuksissamme olen yleensä myös käsitellyt eräitä oman

korkeakoulumme viimeaikaisia ja lähitulevaisuudessa esiintyviä tapahtumia. Näin menettelen tälläkin kerralla.

Kulunut lukuvuosi on meille valtion korkeakouluna ollut eräänlaisia sisäänajoaikaa. Entisen opettajaneuvoston hoidettua myös valtuuston ja hallituksen tehtäviä viime syyslukukauden ajan järjestettiin vuoden lopulla ns. kolmikantaan perustuen valtuustovaalit. Valtioneuvoston määrättyä niiden mukaisesti valtuuston kokoonpanon samoin kuin puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan pääsi Helsingin kauppakorkeakoulun ensimmäinen valtuusto aloittamaan toimintansa kuluvan vuoden alusta. Valtuusto määräsi sitten hallituksen, jonka kokoonpano perustui ennakolta neuvoteltuun sopuratkaisuun.

Uusilla päätöselimillä on ollut työtä runsaasti. On tietysti vielä liian aikaista arvioida niiden työn tuloksia. Yhden arvion — ja tunnustuksen — voin silti varauksetta esittää: päätöselinten jäsenet ovat todella osoittaneet ahkeruutta ja harrastusta työhönsä. Tätä osoittaa mm. se tosiasia, ettei poissaoloja kokouksista ole esiintynyt juuri lainkaan.

Kokonaisuudessaan hallintotyöskentelyä on vielä haitannut uuden hallintoasetuksen mukaisen laitosjaon ja siten myös laitosneuvostojen puuttuminen. Opetusministeriön vahvistettua korkeakoulun esityksen mukaisen laitosjaon viime toukokuun lopulla päästään myös laitosneuvostojen valitsemiseen ja siten näissä tärkeissä päätöselimissä nyt syyslukukaudella työn alkuun. Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunta on toistaiseksi boikotoinut kiintiöihin perustuva hallintoa eikä KY:n edustajia ole sen vuoksi vielä osallistunut päätöselinten työhön eikä se ole katsonut niissä toimivien opiskelijajäsenten edustavan ylioppilaskuntaa. Pidän KY:n edustajien poissaoloa päätöselimistä valitettavana puutteena, joka on sitäkin merkittävämpi, kun näinä aikoina tehtävillä päätöksillä monilta kohdilta muovataan korkeakoulun tulevaisuutta pitkälle eteenpäin. Toivonkin hartaasti, että tilanne pian saadaan muuttumaan.

Korkeakouluumme koskevassa aikaisemmassa asetuksessa ja nyt myös uudessa laissa Helsingin kauppakorkeakoulusta mainitaan suorastaan ensimmäisenä tehtävänämme tieteellinen tutkimus. Meillä on tutkimuksessa nimenomaan keskeisten liiketaloustieteen aineiden osalta lisäksi tärkeä valtakunnallinen haaste: tieteellisen jälkikasvun aikaansaaminen myös toisiin korkeakouluihin ensisijassa kauppakorkeakouluihin. Tämä on pitkään ollut ongelma, ja pätevien opettajien puute on jarruttanut etenkin Helsingin ulkopuolisten kauppakorkeakoulujen kehitystä. Käänte on pitkäaikais-

ten ponnistelujen tuloksena kuitenkin näihin aikoihin tapahtumassa.

Tässä tilaisuudessa on miellyttävää todeta, että tieteellistä jälkikasvua varsinkin keskeisissä liiketaloustieteen aineissa on nyt vahvasti tulossa. Kuluneena lukuvuonna oli meillä nimittäin jo kuusi kauppatieteiden tohtorinväitöstä ja suoritettiin 12 kauppatieteiden lisensiaatin tutkintoa. Tämän ovat tietysti aikaansaaneet välittömästi tutkijat ja heidän ohjaajansa, mutta oma merkityksensä on varmasti ollut niillä lukuisilla järjestelyillä ainelaitoksissa, perustutkimuksen laitoksessa, eri ohjelmissa, kansainvälisillä järjestelyillä jne, joita on viime vuosikymmenen vaihteesta lähtien järjestelmällisesti toteutettu. Arvioin, että kaikki toimenpiteemme huomioon ottaen on alkavana lukuvuonna tohtorin väitösten määrä hieman edellisluukuvuotta suurempikin niin, että kahden lukuvuoden aikana kauppatieteiden tohtoriksi väittelevien luku saattaa nousta noin viiteentoista. Se on lähes saman verran kuin tätä ennen noin 20 vuoden aikana yhteensä. Valtaosa uusista tohtorinväitöksistä on lisäksi liiketaloustieteen aineissa.

Myönteisestä kehityksestä huolimatta on kuitenkin vielä ilmeisesti runsaasti parannettavaa ja tutkimuksen edistämiseksi paljon tehtävää. Sen vuoksi onkin ehkä juuri nyt paikallaan arvioida tähänastiset toimenpiteemme vahvoine puolineen ja heikkouksineen sekä pyrkiä löytämään myös uusia ratkaisuja ja tehostamaan entisiä.

Mitä tulee opetukseen ja siinä nimenomaan tutkinnonuudistukseen kertauudistuksena, olemme jälleen tulossa vaiheeseen, jossa eräisiin tärkeisiin kysymyksiin tässä yhteydessä joudutaan ottamaan kantaa. Olemme tutkinnonuudistustyössä ottaneet sen lähtökohdan, ettei korkeakoulussamme tutkinnonuudistus ole itsetarkoitus, vaan sen on johdettava tuloksiin, joita pidämme kiistatta parannuksina. Kauppatieteellisillä tutkinnoilla tulee myös olla kauppakorkeakoulujen perusuonteiden mukainen sisältö, joka on kansainvälisesti vertailukelpoinen niin suuntautumisen kuin laadunkin puolesta. On todella valitettavaa, että jo aikaisemmin eri yhteyksissä mainitsemani Kauppatieteellisten tutkintojen uudistamistyöryhmän I osamietintö on hatara ja tarjoaa tutkinnonuudistustyössä pitäviä kiinnekohtia perin vähän. Kauppakorkeakouluille tulisikin niiden perusuonteiden puitteissa antaa suuri liikkumavara niiden pyrkiessä uudistamaan tutkintojaan.

On myös paikallaan puhua muutama sana taloudestamme. Ollessamme sidottuja valtion yksityiskohtaiseen budjettiin, joka lisäksi meidän, kuten muidenkin vanhojen korkeakoulujen osalta, tuntuu

pääasiassa noudattelevan ns. 0-linjaa, on taloudellinen liikkumavaramme varsin vähäinen. Sitäkin tärkeämmäksi käy nyt korkeakoulussamme oman yksityisen taloudellisen liikkumavaramme merkitys.

Valtiollistamisen yhteydessähän noin kaksi vuotta sitten onnistuttiin muodostamaan osasta yksityisen Kauppakorkeakoulun omaisuutta korkeakoulumme yhteyteen Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiö. Tämän säätiön nimenomaisena tarkoituksena on tukea tutkimusta ja opetusta sekä yleensä uusien asioiden ja hankkeiden kehittämistä korkeakoulumme piirissä. Eräiden omaisuusjärjestelyjen tultua suoritetuiksi se alkaa tähän tukemiseen nyt jossain määrin pystyä. Säätiö ja sen tarjoama tuiki tarpeellinen liikkumavara ovat samalla muistuttamassa siitä uhrautuvasta työstä, jonka lukuisat tukijamme suorittivat korkeakoulumme hyväksi sen ollessa yli 60 vuoden ajan yksityisenä korkeakouluna. Toivottavasti oman tukisäätiömme lisäksi myös muut tukijamme säilyttävät jatkuvan kiinnostuksen työhömmö ja ovat valmiit auttamaan sitä taloudellisesti. Toisaalta meidän on omalla toiminnallamme huolehdittava siitä, että tämä kiinnostus säilyy, vieläpä lisääntyikin.

#### *Toimintamme painopistesuunnat ja suhteelliset edut*

Lopuksi tulen esittämään eräitä käsityksiäni tunnusomaisista piirteistämme, suuntautumisestamme ja asemastamme etenkin kauppakorkeakoulujen kentässä. Tähän asiaryhmään jouduttaneen valtakunnallisessa korkeakoulupoliittisessa koulutusvastuun keskustelussa lähiaikoina ilmeisesti paneutumaan entistä yksityiskohtaisemmin ja ottamaan kantaa.

Korkeakoulullemme on alusta alkaen ollut tunnusomaista, että se on valtakunnallinen korkeakoulu. Se palvelee ja sen tulisi tiettyjen tehtävien toteuttamisessa palvella koko maata, sen kaikkia osia. Tällainen valtakunnallinen tehtävä meillä on mm. oman alamme tieteellisessä jatkokoulutuksessa, jonka toteutuksesta ja viimeaikaista saavutuksista edellä jo mainitsin. Ymmärrettävästikin tulee pitkän ajan tavoitteena olla se, että muiden korkeakoulujen mahdollisuudet oman tieteellisen jatkokoulutuksen aikaansaamiseen ajan mittaan jatkuvasti paranevat. Laaja-alainen, nimenomaan liiketaloustieteen aineiden tieteellinen jatkokoulutus lienee kuitenkin vielä varsin pitkään korkeakoulumme tärkeitä valtakunnallisia tehtäviä ja painopistesuuntia.

Valtakunnallisissa puitteissa olemme jo lähes 20 vuoden ajan olleet välillisesti tai välittömästi mukana myös täydennyskoulutuksen tärkeän lohkon, liikkeenjohdon täydennyskoulutuksen toteuttamisessa. Mukana olemme alusta alkaen valtakunnallisen johtamiskoulutuslaitoksen Liikkeenjohdon Instituutin toiminnassa ja lisäksi oman johtamiskoulutusohjelmamme käynnistyminen ensimmäisenä ja ainoana tämänlaatuisena ohjelmana maassamme muutamia vuosia sitten, on ajan mittaan tuonut meille huomattavan asiantuntemuksen. Korkeakoulumme asema valtakunnallisissa puitteissa korostuu myös niiden lukuisien kansainvälisten yhteyksien kautta, jotka ovat pitkän ajan kuluessa tällä alueella rakentuneet. Täydennyskoulutuksen kentässä on tietysti myös muita aloja, joista korkeakoulumme opettajat ovat esim. Suomen Ekonomiliiton piirissä pääasiassa vastanneet ja jotka luontevasti niveltävät toimintaamme.

Kokonaisuutena näkisinkin — kuten olen myös aikaisemmin esittänyt — että korkeakoulumme olisi jatkuvasti kehitettävä Graduate School -tyyppiseksi korkeakouluksi ts. että huomattavan painopisteen toiminnassamme tulisi olla jatko- ja täydennyskoulutuksessa, joissa meillä tietyiltä osilta on ollut ja on valtakunnallinen tehtävä.

Korkeakoulullemme on pitkään ollut tunnusomaista kansainvälisyys ja sille kertyneiden huomattavan asiantuntemuksen ja yhteyksien kautta on meillä luontaiset mahdollisuudet kansainvälisen toimintamme edelleen kehittämiseen sekä suomalaisille että ulkomaisille osanottajille tarkoitettun toiminnan muodossa. Kehitysmaapöytäkirjoille järjestettävä koulutusohjelma PRODEC, jota olemme nyt toteuttamassa jo kahdeksatta kertaa on lisäksi tuonut kansainväliseen toimintaamme uuden kiintoisan ulottuvuuden. Juuri kansainvälisesti suuntautuneet liikkeenjohdon kysymykset on nähdäkseeni eräs alue, jolla korkeakoulumme voi antaa jatkuvasti kasvavan panoksen. Tämä alue on myös valtakunnallisesti hyvin tärkeä.

On myös muita alueita, joille voidaan ajatella annettavan toimintamme kehittämisessä erityistä painoa. En kuitenkaan puutu tässä enemmälti ja yksityiskohdittain niihin korkeakoulumme perusluonteen mukaisen työkentän painopistealueihin, joihin toimintaamme tulisi kauppakorkeakoulujen ja yleensä korkeakoulujen mahdollisen työnjaon puitteissa suunnata. Totean vain, että jo korkeakoulumme koosta johtuen on sille tunnusomaista laaja-alaisuus. Meillä on paitsi kokomme myös henkisten voimavarojemme puitteissa mahdollisuus kehittää tutkimuksessa useita painopistesuuntia ja opetuksessa tarjota lukuisia suuntautumisvaihtoehtoja, koulutusoh-

jelmia tai muita vastaavia. Silti ei voimiamme tule tietysti hajoittaa liian laajalle, vaan koko ajan seurata, että antamamme panos myös johtaa tuloksiin.

Kun olen etenkin viime vuosien aikana seurannut ulkomailla eräiden hyvin menestyneiden korkeakoulujen kehitystä ja kehittämistyötä, on niille ollut tunnusomaista entistä tiedostetummin komparatiivisten, suhteellisten etujen etsiminen ja hyväksikäyttö. Toisin sanoen pyritään selvittämään ne suhteelliset edut, joita korkeakoululla on ja joiden varaan toiminnan kehittäminen voidaan erityisesti rakentaa. Jossakin tapauksessa — ajattelen esimerkkinä mm. New Yorkin yliopiston kauppakorkeakoulua — tämä saattaa ensisijaisesti olla korkeakoulun sijaintipaikka, joka mahdollistaa kiinteiden yhteyksien solmimisen talouselämään ja täten tarjoaa mahdollisuuden hyväksikäyttää niitä niin tutkimuksessa kuin opetuksessakin. Tällaisena suhteellisena etuna saattaa, esim. Tukholman kauppakorkeakoulun ollessa kysymyksessä, olla myös kansainväliset suhteet, joiden varaan voidaan rakentaa vahvasti kansainvälisesti suuntautunut tutkimus- ja opetustoiminta. Eräissä tapauksissa suhteellisena etuna voi ensisijaisesti olla pitkälle kehittyneet menetelmätietous ja -kokemus, jolle sitten rakentuu selvästi omaleimainen toiminta. Tällaisesta on tyypillinen esimerkki mm. Harvardin yliopiston kauppakorkeakoulu case-menetelmineen.

Oman korkeakoulumme kohdalla tarjoaa tiedontuottamiskapasiteetin ohella sijainti kiistattomasti toisen suhteellisen merkittävän edun. Samoin on asianlaita niiden yhteyksien osalta, joita meille on vuosikymmenien mittaan rakentunut laajasti tulkittuna talouselämään. Kiinteät ja monitahoiset kansainväliset suhteemme, jotka samoin ovat syntyneet pitkäaikaisen työn tuloksena, ovat meille myöskin suhteellinen etu. Se ei ole hevin saavutettavissa tai siirrettävissä. Haluan lisätä tähän, pyrkimättäkään tyhjentävään esitykseen, vielä erään jo sivutun edun: tiiviin ja monivuotisen yhteytemme liikkeenjohdon koulutukseen. Tällainen yhteys näyttää lukuisien johtavien ulkomaisten kauppakorkeakoulujen kohdalla muodostuneen todella merkittäväksi.

Mikään suhteellinen etu ei kuitenkaan synny, säily tai kehity itsestään. Meidän on niitä voimaperäisesti kehitettävä ja hyödynnettävä sekä jatkuvasti tähdättävä myös mahdollisten uusien suhteellisten etujen aikaansaamiseen. On lisäksi muistettava, että korkeakoulumme kohdalla suhteellisten etujen saavuttamisella ei ole merkitystä ainoastaan ja ensisijaisesti oman maamme puitteissa, vaan niillä on nimenomaan kansainvälistä ulottuvuutta ja kantavuutta. Ne

nimittäin tarjoavat korkeakoulullemme mahdollisuuden säilyttää kansainvälisen tason ja selvitä kansainvälisessä kilpailussa, joka juuri meidän alallamme on tärkeä aikaansaannosten mittapuu.

Vanha latinankielinen sananlasku sanoo: "Natura non facit salta" "Luonto ei tee hyppäyksiä". Tämä sanonta voidaan mielestäni yhdistää myös korkeakouluun. Ei sekään hevin tee hyppäyksiä. Suhteellisten etujen rakentaminen vaatii pitkäaikaista työtä. Ne eivät synny äkkihyppäyksinä. Korkeakoulun kehittyminen ja kehittäminen vaativat myös tietyn peruslinjan, suunnan, jota seurataan. Se on meille mielestäni tietoisella toiminnalla vakiintunut ja jatkuvasti vakiintumassa nimenomaan Helsingin kauppakorkeakoulusta säädetyn lain ja sen hahmottaman perusuonteiden puitteissa. Linjamme seuraamiseen kuitenkin kuuluu, että me mm. käsittelemästäni yhteiskuntamme kehittämisen hämmennyksestä huolimatta edelleen jatkuvien ponnistuksien huolehdimme omaleimaisuutemme, aloitteellisuutemme ja liikkumavaramme säilymisestä ja vahvistamisesta.

Toivotan korkeakoulun opiskelijat, henkilökunnan ja opettajat tervetulleiksi aloittamaan uutta lukuvuotta. Osoitan tervetulon toivotuksen erityisesti niille ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille, jotka nyt aloittavat opintonsa Helsingin kauppakorkeakoulussa.

## SISÄLLYSLUETTELO

I	HALLINTO, OPETTAJAT, LAITOKSET SEKÄ VIRAN- JA TOIMENHALTIJAT 31.5.1976 .....	5
	<i>Hallinto</i>	
	Valtuusto .....	5
	Hallitus .....	6
	Kansleri .....	6
	Rehtori .....	6
	Vararehtori .....	7
	<i>Opettajakunta</i>	
	Varsinaiset professorit .....	7
	Apulaisprofessorit .....	8
	Dosentit .....	9
	Yliassistentit .....	9
	Lehtorit .....	10
	Opettajat .....	11
	Assistentit .....	13
	Eläkkeellä olevat opettajat .....	15
	<i>Yleiset laitokset</i>	
	Kirjasto .....	15
	Perustutkimuksen laitos .....	16
	Laskentakeskus .....	17
	Audiovisuaalinen laitos .....	17
	Kielistudiot .....	17
	Kuvalaitos .....	17
	<i>Tutkimuksen ja opetuksen laitokset</i>	
	Hallinnon ja päätöksentekojärjestelmien laitos ...	17
	Laskentatoimen laitos .....	18
	Markkinoinnin ja tuotantotalouden laitos .....	18
	Kansantaloustieteen laitos .....	18
	Oikeus- ja sosiaalitieteiden laitos .....	18
	Menetelmätieteiden laitos .....	18
	Kielten laitos .....	18

*Virkailijat ja toimihenkilöt*

Kanslerinvirasto .....	18
Hallintovirasto .....	18
Hallintotoimisto .....	19
Kirjoituskeskus .....	19
Taloustoimisto .....	19
Opintotoimisto .....	19
Vahtimestarit .....	20
Puhelinkeskukset .....	20
Opastus .....	20
Konemestari ja talonmiehet .....	20
Eläkkeellä olevat virkailijat ja toimihenkilöt .....	20

## II YLEISTÄ TIETOA

Hallintoa koskevia tapahtumia .....	21
Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiö .....	26
Virat ja toimet .....	27
Valtion tutkimusstipendit ja opintolainatakaukset .....	36
Tutkinnonuudistus .....	36
Suunnittelu- ja laskentajärjestelmän kehittämistyöryhmä .....	38
Oppilasvalinta .....	38
Kesäopetus .....	39
Liikuntatoiminta .....	39
Julkaisusarja .....	40
Ulkomaisia luennoitsijoita .....	41
Kansleri Klaus Wariksen muotokuva .....	43
Professori Martti Saarion muotokuva .....	45
Helsingin kauppakorkeakoulun promootio .....	46
Lahjoitukset .....	63
Stipendivarat .....	63
Pääkirjasto .....	65
Kurssikirjaosasto .....	69
Laskentakeskus .....	69
Audiovisuaalinen laitos .....	71
Kielistudiot .....	71
Kuvalaitos .....	71
Rehtorien neuvosto ja kansainvälinen yhteistyö .....	73
Kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous .....	73
Pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous .....	74

## III JATKO- JA TÄYDENNYSKOULUTUS

Tohtoriohjelma .....	75
Johtamiskoulutusohjelma (JOKO) .....	76
Helsingin kauppakorkeakoulun kehitysyhteistyöprojekti PRODEC .....	77
Liikkeenjohdon Instituutti (LIFIM) .....	78

## IV OPETTAJAIN JA VIRKAILIJAIN KIRJALLINEN TUOTANTO SEKÄ TOIMINTA KORKEAKOULUN ULKOPUOLELLA .....

79

## V TILASTOLLISIA TIETOJA .....

99

Opiskelijoiden lukumäärä .....	103
Opetushenkilökunta, viran- ja toimenhaltijat 31.5.1976 .....	104

## VI OPPIARVOT JA TUTKINNOT

Kauppätieteiden tohtorin opinnäytteet .....	105
Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinto .....	105
Kauppätieteiden kandidaatin tutkinto .....	106
Ekonomin tutkinto .....	113
Akateeminen sihteerin tutkinto .....	117

## VII STIPENDIT

Opintorahat .....	118
Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön ja Helsingin kauppakorkeakoulun eri rahastojen apurahat ....	118
Seminaaripalkinnot .....	121

## YHTEISKUNTAMME KEHITTÄMISEN HÄMMENNYS

*Puhe, jonka rehtori, professori Jaakko Honko piti Helsingin kauppakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 8.9.1975 .....* 123